

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

TUTANAK DERGİSİ

61'inci Birleşim
26 Şubat 2025 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

II.- GELEN KÂĞITLAR

III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) Milletvekillerinin Gündem Dışı Konuşmaları

- 1.- Ağrı Milletvekili Sırrı Sakık'ın, 28 Şubatın yıl dönümüne ilişkin gündem dışı konuşması
- 2.- Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez'in, 24 Şubat Trabzon'un kurtuluşuna ilişkin gündem dışı konuşması
- 3.- Bartın Milletvekili Yusuf Ziya Aldatmaz'ın, Bartın'a yapılan yatırımlara ilişkin gündem dışı konuşması

IV.- AÇIKLAMALAR

- 1.- Tokat Milletvekili Cüneyt Aldemir'in, Hocalı katliamına ilişkin açıklaması
- 2.- Konya Milletvekili Mustafa Hakan Özer'in, Hocalı katliamına ilişkin açıklaması
- 3.- Tekirdağ Milletvekili Mestan Özcan'ın, AK PARTİ 8'inci Olağan Büyük Kongresi'ne ve Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın doğum gününe ilişkin açıklaması
- 4.- Konya Milletvekili Barış Bektaş'ın, 4857 sayılı Yasa'ya tabi olarak çalışan üniversite mezunu işçilerin mağduriyetine ilişkin açıklaması
- 5.- Kocaeli Milletvekili Sami Çakır'ın, Hocalı katliamına ilişkin açıklaması
- 6.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, staj ve çıraklıkta devlet desteği kaldırılan mesleklere ilişkin açıklaması
- 7.- Samsun Milletvekili Ersan Aksu'nun, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın doğum gününe ilişkin açıklaması
- 8.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, pahalılığa ilişkin açıklaması
- 9.- Şanlıurfa Milletvekili Cevahir Asuman Yazmacı'nın, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın doğum gününe ilişkin açıklaması
- 10.- Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur'un, don felaketinden zarar gören Hatay çiftçisine ilişkin açıklaması
- 11.- Diyarbakır Milletvekili Mehmet Sait Yaz'ın, ramazan ayına ilişkin açıklaması
- 12.- İstanbul Milletvekili Mehmet Önder Aksakal'ın, yaşı küçük çocukların ebeveynlerine ait araçlarla trafiğe çıkarak sebep oldukları kazalara ilişkin açıklaması
- 13.- Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş'in, Tirebolu-Torul yoluna ilişkin açıklaması
- 14.- Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün, Aydın'daki zeytin ve enginar üreticilerine ilişkin açıklaması
- 15.- Şırnak Milletvekili Mehmet Zeki İrmez'in, bir kargo şirketinde çalışan 4 kadın emekçinin başlattığı eyleme ilişkin açıklaması
- 16.- Amasya Milletvekili Reşat Karagöz'ün, Amasya'nın Suluova ilçesinin sorunlarına ilişkin açıklaması
- 17.- İstanbul Milletvekili Mustafa Kaya'nın, Mattia Ahmet Minguzzi'nin ailesinin Meclisten talebine ilişkin açıklaması
- 18.- Tekirdağ Milletvekili Nurten Yontar'ın, hemşirelere ilişkin açıklaması
- 19.- Erzincan Milletvekili Mustafa Sarıgül'ün, Genel Başkanlarının Erzincan ziyaretine ve birleşimi yöneten Başkan Vekili Bekir Bozdağ'a ilişkin açıklaması
- 20.- Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın, depremde birinci derecede etkilenen illerin sorunlarına ilişkin açıklaması
- 21.- İstanbul Milletvekili Burak Akburak'ın, fahiş fiyatlara ve marketlerdeki etiket fiyatı ile kasa fiyatına ilişkin açıklaması
- 22.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, askıda buğdaya ilişkin açıklaması
- 23.- Hatay Milletvekili Necmettin Çalıskan'ın, banka kartlarını başkalarına verdikleri için dolandırıcılık suçuna maruz kalan gençlere ilişkin açıklaması
- 24.- Bursa Milletvekili Hasan Öztürk'ün, Hocalı katliamına ilişkin açıklaması
- 25.- Trabzon Milletvekili Yavuz Aydın'ın, ramazan ayına ilişkin açıklaması
- 26.- Kocaeli Milletvekili Mehmet Aşıl'nın, Paris İklim Anlaşması'na ilişkin açıklaması

- 27.- Yalova Milletvekili Tahsin Becan'ın, OSB'lerin içinden geçen bir demir yolunun Yalova'ya sağlayacağı katkıya ilişkin açıklaması
- 28.- Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen'in, 26 Şubat Dünya Antep Fıstığı Günü'ne ilişkin açıklaması
- 29.- Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız'ın, Çorum İl Özel İdaresine alınacak 80 işçiye ilişkin açıklaması
- 30.- Mersin Milletvekili Talat Dinçer'in, Akdeniz Bölgesi'nde meydana gelen don afetine ilişkin açıklaması
- 31.- Bartın Milletvekili Aysu Bankoğlu'nun, Bartın Milletvekili Yusuf Ziya Aldatmaz'ın yaptığı gündem dışı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması
- 32.- İstanbul Milletvekili Bülent Kaya'nın, Hocalı katliamına, Profesör Doktor Necmettin Erbakan'ın ölüm yıl dönümüne ve 28 Şubat zihniyetine ilişkin açıklaması
- 33.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Hocalı katliamına, 27 Şubat 2020'de Suriye'nin İdlid kentinde şehit olan 34 askere, Merkez Bankasının 14-21 Şubat arası gerçekleştirdiği döviz satışına, Kartalkaya yangınıyla ilgili kurulan Meclis araştırması komisyonunun bugünkü toplantısına ve Genel Kurulda dün yapılan oylamaya ilişkin açıklaması
- 34.- Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç'ın, ramazan ayına, Hocalı katliamına ve Türkiye'nin Azerbaycan'ın Karabağ bölgesindeki imar faaliyetlerine ilişkin açıklaması
- 35.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, bugün gözaltına alınan 15 gence, İstanbul Üniversitesindeki öğrenci kulüplerine, Bakırköy Cumhuriyet Başsavcılığının İstanbul Barosu hakkında başlattığı soruşturmaya ve BİRTEK-SEN Başkanına ilişkin açıklaması
- 36.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, Hocalı katliamına, 27 Şubat 2020'de İdlid'de şehit olan 34 askere ve 9 Mart 2020 gününe, 28 Şubat postmodern darbesine, 1 Mart tezkeresinin yıl dönümüne, geçen hafta gerçekleşen dolar satışına, Kartalkaya yangınıyla ilgili kurulan Meclis araştırması komisyonunun bugünkü toplantısına ve Genel Kurulda dün yapılan oylamaya ilişkin açıklaması
- 37.- Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün, Hocalı katliamının 33'üncü yıl dönümüne, millî görüş lideri Necmettin Erbakan'ın vefat yıl dönümüne ve Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın doğum gününe ilişkin açıklaması
- 38.- İstanbul Milletvekili Bülent Kaya'nın, Kartalkaya yangınıyla ilgili kurulan Meclis araştırması komisyonunun bugünkü toplantısına ilişkin açıklaması
- 39.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Bekir Bozdağ'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması
- 40.- Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün, Aydın Milletvekili Bülent Tezcan'ın YENİ YOL grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması
- 41.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması
- 42.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Çorum Milletvekili Oğuzhan Kaya'ın DEM PARTİ grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması
- 43.- Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün, Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın 61 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesi üzerinde şahsı adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması
- 44.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

V.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

- 1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Bekir Bozdağ'ın, Başkanlık Divanı olarak, 26 Şubat 1992 tarihinde Ermenistan güçleri tarafından Azerbaycan'ın Hocalı şehrinde gerçekleştirilen soykırımı lanetlediklerine ilişkin konuşması
- 2.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Bekir Bozdağ'ın, Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın YENİ YOL grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin konuşması
- 3.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Bekir Bozdağ'ın, Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin konuşması

VI.- ÖNERİLER

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri

- 1.- YENİ YOL Grubunun, Grup Başkan Vekili Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ tarafından, milletvekillerinin başka siyasi partilere geçişinin psikolojik, sosyal, ekonomik ve siyasal sebeplerinin irdelenmesi, siyasi etik kurallarına uymayan bu tür davranışların önlenmesi için başta Siyasi Partiler Kanunu olmak üzere gerekli yasal düzenlemelerin gözden geçirilmesi ve alınacak tedbirlerin belirlenmesi amacıyla 26/2/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 26 Şubat 2025 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi
- 2.- İYİ Parti Grubunun, Grup Başkan Vekili Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez tarafından, ekmek üreticilerinin sorunlarının belirlenmesi, ekmek üretiminde yaşanan bazı aksaklıklar ve denetim yetersizlikleri nedeniyle ortaya çıkan olumsuzlukların engellenmesi ve gereken tedbirlerin alınması amacıyla 25/2/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 26 Şubat 2025 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi
- 3.- DEM PARTİ Grubunun, Grup Başkan Vekili Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ve Grup Başkan Vekili Muş Milletvekili Sezai Temelli tarafından, kayyım atamalarının yarattığı tahribatların araştırılması amacıyla 25/2/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 26 Şubat 2025 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

4.- CHP Grubunun, Adana Milletvekili Ayhan Barut ve arkadaşları tarafından, doğu Akdeniz'de yaşanan zirai don felaketine karşı acil eylem planının hayata geçirilmesi amacıyla 25/2/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 26 Şubat 2025 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

5.- AK PARTİ Grubunun, gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmında bulunan 61 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin aynı kısmın 1'inci sırasına alınmasına ve bu kısımda bulunan diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesine; Genel Kurulun 4, 5, 6, 11, 12, 13, 18, 19, 20, 25, 26 ve 27 Mart 2025 Salı, Çarşamba ve Perşembe günü birleşimlerinde denetim konularının görüşülmeyle gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmında yer alan işlerin görüşülmesine; Genel Kurulun çalışma gün ve saatlerine; 61 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde yapılacak görüşmelerde siyasi parti grupları adına yapılacak konuşmaların süresinin en fazla 2 konuşmacı tarafından kullanılabilmesine ilişkin önerisi

VII.- SEÇİMLER

A) Komisyonlarda Açık Bulunan Üyeliklere Seçim

1.- (10/696, 1831, 1832, 1833, 1834, 1835) esas numaralı Kadınların Her Türlü Şiddet ve Ayrımcılığa Maruz Kalmalarının Önlenerek Bu Alandaki Mevcut Düzenlemelerin Gözden Geçirilmesi ve Alınması Gereken Ek Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonunda boş bulunan üyeliklere seçim

2.- Anayasa Komisyonunda boş bulunan üyeliğe seçim

3.- Adalet Komisyonunda boş bulunan üyeliğe seçim

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) Kanun Teklifleri

1.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Türkmenistan Hükümeti Arasında Ortak Türkmen-Türk Genel Eğitim Okuluna İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/16) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 61)

2.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Doğal Gaz Alanına İlişkin İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2845) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 179)

IX.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) Çeşitli İşler

1.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Sakarya ili Karasu ilçesinden gelen vatandaşlara "Hoş geldiniz." denilmesi.

X.- OYLAMALAR

1.- (S. Sayısı: 61) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Türkmenistan Hükümeti Arasında Ortak Türkmen-Türk Genel Eğitim Okuluna İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi'nin oylaması

2.- (S. Sayısı: 179) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Doğal Gaz Alanına İlişkin İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi'nin oylaması

26 Şubat 2025 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.04

BAŞKAN: Başkan Vekili Bekir BOZDAĞ

KÂTİP ÜYELER: Asu KAYA (Osmaniye), Kurtcan ÇELEBİ (Ankara)

----- 0 -----

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 61'inci Birleşimini açıyorum.

Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

Gündeme geçmeden önce 3 sayın milletvekiline gündem dışı söz vereceğim.

Gündem dışı ilk söz, 28 Şubatın yıl dönümü münasebetiyle söz isteyen Ağrı Milletvekili Sırrı Sakik'e aittir.

Sayın Sakik, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) Milletvekillerinin Gündem Dışı Konuşmaları

1.- Ağrı Milletvekili Sırrı Sakik'in, 28 Şubatın yıl dönümüne ilişkin gündem dışı konuşması

SIRRI SAKİK (Ağrı) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum ve bir selam da bundan birkaç gün önce, Türkiyeli olup ama boksta dünya şampiyonu olan bir Kürt, bir Alevi; adı Agit, ona bin kez selam buradan. "Agit" Kürtçe "yiğit" demek. Agit, Dünya Boks Şampiyonu oldu; ben de eski bir amatör boksör olarak kendisine selam ve sevgilerimizi iletiyorum, başarılar diliyorum. "..."¹ (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Sevgili arkadaşlar, iki gün sonra 28 Şubatın 28'inci yılı olacak. Bu süreç içerisinde biz hep zalimlere karşı mazlumların safında saf tuttuk. Ahmet Arif diyor ya "Nerede bir can ölürse oralı olur benim yüreğim, olmazsa zaten insan olmaz benim yüreğim."

¹ Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

Nerede bir haksızlık olmuşsa, hukuksuzluğa karşı bizim de yüreğimiz orada, mazlumların yanında saf tutmuştur. 28 Şubatın zalimleri sadece o günün iktidarı olan Refah Partisi ve Doğru Yola karşı değil, Kürt coğrafyasında da acımasız bir süreci başlattılar ama siz, gelip 28 Şubatın o askerlerinden hesap sorarken Kürt coğrafyasında olup bitenlerle ilgili hiçbir işlem yapılmadı.

Bakın, o 28 Şubatın...

(Uğultular)

SIRRI SAKİK (Devamla) - Sayın Başkan, gürültüden dolayı...

BAŞKAN - Sayın Sakik, bir izin verir misin.

Süreyi durduralım.

Değerli milletvekilleri, Genel Kurulda gerçekten büyük bir uğultu var, değerli hatibin konuşmaları anlaşılamiyor. Herkes kendi arasında, uğultuya yol açmayacak şekilde fısıltıyla konuşursa daha hayırlı olur; yok, yüksek sesle konuşacaklarsa kulisler müsait, orada diledikleri gibi konuşabilirler. O yüzden, lütfen hatibimizi saygıyla dinleyelim, yeni bir uyarıya fırsat vermeyelim.

Sayın Hatip, buyurun.

SIRRI SAKİK (Devamla) - Evet, bu darbeler Kürt coğrafyasındaki Hizbullah'la kol kola girerek bölgede büyük katliamlar yaptılar ve ortaklaşa çalıştılar. 3.500 köyü yaktılar, 20 bin faili meçhul cinayet oldu ama bu yargılanma sürecinde bu generallere Kürt coğrafyasında olup bitenlerle ilgili tek bir işlem yapılmadı, sadece sizin sürecinizle ilgili işlemler yapıldı. Sonra ne oldu? O JİTEM ve Hizbullah, Kürt coğrafyasında cinayetler işlediler. Yargıya yansıyan boyutuyla sadece ne yapıldı biliyor musunuz? Bu 28 Şubatın generalleri tutuklandı, arkasından Sayın Cumhurbaşkanının affıyla çıktılar. Kürt coğrafyasında cinayet işleyen o Hizbullah'a ne oldu? Tutuklandı, onların büyük bir çoğunluğu da yapılan bir yasal düzenlemeyle ellerini kollarını sallayarak gittiler ama bugün cezaevlerinde binlerce insan hem hasta hem tutuklu hem hükümlü. Bunlarla ilgili tek işlem yapılmadı. Evet, "28 Şubat bin yıl sürecek." denildi ama evet, bugün siz iktidarsınız ve Kürtler açısından 28 Şubat devam ediyor. Bakın, ne oldu biliyor musunuz? 28 Şubatın o dönemki aktörleri -nasıl bugün kayyum atanıyorsa- Mersin'de, 1999 yılında HADEP'in aldığı kent belediyesine gittiler, oradaki seçim çalışmalarını durdurdular; oradaki il, ilçe seçimini ablukaya aldılar, o generaller aldı. Sonra ne yaptılar? Müdahale ettiler. Bizim aldığımız belediyeyi... TRT'den aynen şu haber: "Mersin Belediyesini HADEP aldı." Arkasından, müdahale ettiler ve belediyeyi DSP'ye verdi o askerler. Onlarla ilgili tek bir işlem yapılmadı. Sonra ne oldu? Ergenekon davalarında, yargılama sürecinde "tape"ler düştü; mafya ve askerlerin nasıl kol kola girip orada belediyeyi gasbettiklerini hep birlikte gördük. İşte, iktidarlar değişse de ister adı "siyasal İslamcı" ister "demokrat" ister "sosyal demokrat" olsun, kim olursa olsun Kürt fobisi hiçbir zaman değişmedi. Bu ülkede yapılan haksızlıklar ne olursa olsun, bir bütün olarak Kürtler bunların bedelini ağır ödediler. Biz o gün bugündür diyoruz ki: Bakın, 28 Şubatın mimarları ne yaptıysa bugün aynı şeyi siz yapıyorsunuz, Van'da yapıyorsunuz, Kars'ta yapıyorsunuz, Mardin'de yapıyorsunuz, Türkiye'nin dört bir tarafında, İstanbul'da yapıyorsunuz ve kayyum atıyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Sayın Sakik, lütfen tamamlayın.

SIRRI SAKİK (Devamla) - Şimdi size sorarım: Hani, 28 Şubattan hesap soranlar, 28 Şubat generallerinin yaptığını, hukuk dışı uygulamalarını bugün siz neden yapıyorsunuz? Hani siz, bu ülkede gerçekten demokrasiyi ve hukuku hayata geçireceğinizi, ilk kurulduğunuz gün... Bu mesajlarla kurulurken geldiğiniz noktada bugün hâlâ 28 Şubatçıların yaptığının aynısını yapmaya çalışıyorsunuz. Onun için, siz demokrat falan olamazsınız. Sizin, gerçekten bu topraklarda hukuku ve huzuru hayata geçirmek gibi bir derdiniz olmuş olsaydı halkın iradesiyle seçilmiş belediyelere gecenin geç saatinde kayyum atamazdınız, hukuksuz bir şekilde belediye başkanlarımızı mahkûm etmezsiniz.

Sizi hukuka davet ediyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Sakik, teşekkür ediyorum.

Gündem dışı ikinci söz, 24 Şubat Trabzon'un kurtuluşu hakkında söz isteyen Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez'e aittir.

Sayın Suiçmez, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

2.- Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez'in, 24 Şubat Trabzon'un kurtuluşuna ilişkin gündem dışı konuşması

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; pek çok medeniyete ev sahipliği yapmış, Anadolu'nun en eski liman kentlerinden biri ve İpek Yolu'nun bağlantı noktası olan, Fatih Sultan Mehmet'in fethettiği, Yavuz Sultan Selim'in yönettiği, Kanuni Sultan Süleyman'ın doğduğu ve cumhuriyetimizin kurucusu, Ulu Önder'imiz Mustafa Kemal Atatürk'ün 3 kez ziyaret ettiği Trabzon'umuzun düşman işgalinden kurtuluşunun 107'nci yıl dönümünü bu şanlı tarihin mirasçısı olarak büyük bir gurur ve coşkuyla kutladık. Trabzon'un kurtuluşu yalnızca geçmişin bir hatırası değil aynı zamanda geleceğe yönelik bir sorumluluktur. Atalarımızın mirasına sahip çıkmak, Trabzon'umuzu daha ileriye taşımak, kültürel ve tarihî değerlerini koruyarak gelecek nesillere aktarmak görevimizdir.

Trabzon'umuz coğrafi ve stratejik konumu nedeniyle tarihin her döneminde önemli bir kent olmuştur. Jeopolitik önemi, bölgenin kontrol edilmesi girişimlerini de beraberinde getirmiştir. Nitekim, Fatih Sultan Mehmet'in İstanbul'u fethedip Bizans İmparatorluğu'na son vermesinden sonra 1461'de Trabzon'u alarak Komnenos Krallığı'nı ortadan kaldırması da bu stratejik düşüncenin bir sonucudur.

Trabzon, tarih boyunca pek çok saldırıya ve işgale göğüs germiştir. Trabzon halkı, her seferinde direniş ve bağımsızlık aşkıyla bu saldırıları bertaraf etmeyi başarmıştır. 1461 yılında fethedilmesinden sonra aralıksız bir asır Türk hâkimiyetinde olan Trabzon, 18 Nisan 1916'da Ruslar tarafından işgal edilmiştir. İşgalin ne büyük bir insanlık dramı olduğunu anlayabilmek için Trabzon'dan muhacirliğe çıkmış olan 304 bin kişiden 224 bininin bir daha doğdukları şehre geri dönemediklerini söylemek yeterli olacaktır. Rusya'da yaşanan Bolşevik Devrimi nedeniyle 18 Nisan 1917 tarihinde imzalanan Erzincan Protokolü sonucunda Rus ordusu 24 Şubat 1918 tarihinde Trabzon'dan geri çekilmiştir. Trabzon'un yaklaşık iki yıl süren Rus işgalinden kurtulmasının nedeni Rusya'da yaşanan devrim olarak gösterilmekteyse de Çarlık Rusya'yı askerî, ekonomik ve sosyal buhran içine sokan ve devrimin

koşullarını hazırlayan en önemli unsurun Türk milletinin Çanakkale'de gösterdiği üstün vatan savunması sonucu olduğunu unutmamak gerekir. Başka bir ifadeyle, Çanakkale cephesinin kaderini değiştiren, başta Anafartalar Komutanı Mustafa Kemal ve silah arkadaşlarının, dönemin 2 büyük küresel emperyalist gücü olan İngiltere ve Fransa ordularına tarihin en ağır yenilgisini yaşatması sonucunda ortaya çıkan durum nedeniyle Rus ordusu Trabzon'dan çekilmek zorunda kalmıştır. Mondros Mütarekesi'nden sonra ülkenin işgal edilmeye başlanmasıyla birlikte Millî Mücadele'nin lideri olan Gazi Mustafa Kemal Paşa ile Trabzonluların yolu 19 Mayıs 1919 tarihinde bir kez daha kesişmiştir. Trabzonlular onun Trabzon'a ayak bastığı günden itibaren her yerde yanında yer alarak Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulmasına büyük katkı sağlamışlardır.

Atatürk'ün 15 Eylül 1924 tarihinde Trabzon'da yaptığı konuşmadaki şu sözleri bu tarihî gerçeği ortaya koymaktadır: "Arkadaşlar, beş sene önce ilk kez Samsun'a ayak bastığım zaman bana kalp gücü veren vatandaşlarımın ilk sırasında Trabzonluların bulunduğunu asla unutmayacağım. Sakarya büyük kanlı savaşına 3'üncü Tümeniyle yetişen Trabzon evlatlarının savaş alanında gösterdikleri özverilerin, çabaların kıymetli anısı bilincimde sürekli canlı kalacaktır."

Bu vesileyle, bağımsız Türkiye Cumhuriyeti'ni kurup "En büyük eserim." diyerek bizlere emanet eden Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü, silah ve devrim arkadaşlarını bir kez daha minnet ve şükranla anıyorum.

Ancak son zamanlarda hem Atatürk'ün şahsına hem de ilelebet payidar kalacağı inancıyla kurduğu Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluş felsefesi ve devrimlerine yönelik saldırıların giderek arttığına ve dahi Mecliste bile bu yönde seslerini yükselttiklerine tanıklık ediyoruz. Adını koymaktan imtina ederek yurttaşlarımızdan ve Türkiye Büyük Millet Meclisinden gizlenerek yürütülen bir süreçte Meclis içerisinde de cumhuriyetten hesap sorma derdinde olanlar ve Atatürk ilke ve devrimlerini ortadan kaldırmak isteyenler bilsinler ki...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Suiçmez, lütfen tamamlayın.

SİBEL SUIÇMEZ (Devamla) - ...dün olduğu gibi bugün de Anayasa üzerine ettikleri yeminlerine uygun hareket edecek milletvekilleriyle Anayasa'mızın değiştirilemeyecek ilkelerinin dolaylı ya da dolaysız olarak değiştirilmesi karşısında, halkımızdan aldığımız güçle sonuna kadar mücadele edeceğiz ve bilmenizi isterim ki söz konusu vatan olduğunda bize her yer Trabzon olur.

Saygılarımla. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Suiçmez.

Gündem dışı üçüncü söz, Bartın'a yapılan yatırımlar hakkında söz isteyen Bartın Milletvekili Yusuf Ziya Aldatmaz'a aittir. Sayın Aldatmaz, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

3.- Bartın Milletvekili Yusuf Ziya Aldatmaz'ın, Bartın'a yapılan yatırımlara ilişkin gündem dışı konuşması

YUSUF ZİYA ALDATMAZ (Bartın) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sizlere, sular şehri Bartın'ımızdan, çeşmicihanımız Amasra'dan, doğa kenti Ulus'tan, yat ve tekne imalatının başkenti Kurucaşile'den selamlar getirdim. Şahsım ve tüm hemşehrilerim adına Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, iki gün sonra 28 Şubat. Aklını ve gücünü dış güçlerden alan birtakım odaklar tarafından organize edilip ordu ve bürokrasi eliyle yürütülen karanlık bir sürecin başlangıç yıl dönümü. 28 Şubat süreci Türkiye'de demokrasiye, temel hak ve özgürlüklere ağır darbe vurulan bir utanç dönemi olarak tarihe geçti. "Postmodern darbe" olarak adlandırılan bu süreçte başörtüsü yasağı nedeniyle binlerce öğrenci eğitim hakkından mahrum kaldı; imam-hatip mezunlarına yönelik katsayı adaletsizliği eğitimde fırsat eşitliğini yok etti; kamu çalışanları işinden, aşından oldu; inançları sebebiyle insanlar ötekileştirildi, fişlendi ve dışlandı. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğindeki millî irade, bin yıl süreceği söylenen bu utanç ve vesayet anlayışını tarihin karanlık sayfasına bir daha açılmamak üzere gömmüştür. İnşallah, ülkemiz bir daha böyle karanlık günlere geri dönmeyecektir.

Değerli milletvekilleri, milletvekili olmakla gurur duyduğum Bartın yirmi üç yıl önce altyapı, sağlık, eğitim ve ulaşım gibi alanlarda ciddi yatırımlara ihtiyaç duyuyordu ve çarenin adı AK PARTİ oldu. AK PARTİ hükümetleri 2002 yılından itibaren Türkiye'nin dört bir yanında olduğu gibi Bartın'da da önemli yatırımlara imza attı. Yirmi üç yılda yapılan 47 milyar liralık yatırımlarla Bartın'ın kalkınmasına büyük katkı sağlandı.

Değerli milletvekilleri, dün olduğu gibi bugün de Bartın'da yatırımlarımız hız kesmeden devam ediyor. Tabii ki bu yatırımları yapmak öyle kolay olmuyor, her şey istediğiniz gibi devam etmiyor, bazen karşınıza engeller çıkabiliyor veya çıkartılıyor. CHP Bartın Milletvekilimiz iki hafta önce bu kürsüde inşaat ve teknik altyapı çalışmalarının yüzde 95'inin tamamlandığı devlet hastanesi inşaatındaki gecikme hakkında eleştirilerde bulundu. Bir kamu ihalesinin nasıl yapılıp nasıl yürütüldüğünü, fore kazığın, deprem izolatörünün ne olduğunu bilmeyen, iki dönem milletvekilliği yapmasına rağmen seçim bölgesinde bir dikili ağacı bulunmayan, şehrinde, sokağında bir insanın ne kederini ne de mutluluğunu paylaşmamış arkadaşımızın muhalefet etme çabasını inanın, takdir ediyorum. Lakin muhalefet etmek, yapılan hizmetleri kötülemekle olmaz.

Değerli Başkanım, kıymetli milletvekilleri; bugüne kadar halkımıza hizmet etme yetkisi alamamış partilerin bu kürsüleri istismar siyasetine alet etmelerini hayretle izliyorum. Bünyesinde anjiyo ünitesi, 170 polikliniği, 28 adet diyaliz ünitesi, 14 ameliyathanesi, 111 yoğun bakım yatağı, 60 acil servis yatağı, 649 araç kapasiteli otoparkıyla halkımıza yıllarca hizmet verecek bu önemli yatırımı eleştirmek ancak sırtında yumurta küfesi taşımayan bir sorumsuzluğun meziyeti olabilir.

Değerli milletvekilleri, eleştirilerde bulunan milletvekilimize Bartın'ımıza yapmış olduğumuz hizmetleri yerinde göstermek isterim. Buyursun gelsin, yeni hastane inşaatımızı, Türkiye'nin en büyük ırmak ıslah projesini, ilimizi sellerden koruyan Kırızlıköprü, Kozcağız Barajlarını, Kışla Sel Kapanı'nı, Eldeş Barajı'nı, yer altında inşa ettiğimiz Bahçecik Barajı'nı, taşkın koruma tesislerimizi, yeni aile sağlığı merkezlerimizi, 7 bin kişiye istihdam sağlayan organize sanayi bölgemizi, Karadeniz sahil yolunun bir parçası olan ve içinde 24 kilometre tünel bulunan Bartın-Kurcaşile-Cide yolunu, şehrin sosyal ve kültürel hayatına yön verecek millet bahçemizi,

Bartın'ın çöp sorununu çözecek katı atık bertaraf tesisimizi, doğal gaz getirdiğimiz ilçe ve beldelerimizi ve daha nicelerini Sayın Vekilimize gezdirmek ve tanıtmak isterim. Eminim ki gördükten sonra düşünceleri değişecektir.

Değerli milletvekilleri, sebebini bütün Bartın'ın bildiği, müteahhit firmadan dolayı yaşanmış bir gecikmeyi bu kürsüde pankart açıp siyasi malzeme yaparak halkımızın gönlüne girilemeyeceğini bu arkadaşımız da zaman içinde muhakkak ki öğrenecektir. Kaldı ki söz konusu müteahhidin sözleşmesi feshedildi, yeni bir ikmal ihalesi yapılarak yeni firmaya da yer teslimi yapıldı. En kısa sürede de hastanemizi açacağımıza buradan söz veriyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Aldatmaz, lütfen tamamlayın.

ELVAN IŞIK GEZMİŞ (Giresun) - Kişiye satışmaktan başka bir şey yok.

YUSUF ZİYA ALDATMAZ (Devamla) - Sayın Vekilimizi de yeni hastanemizi görmesi için açılışa muhakkak ki davet edeceğim.

MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) - Vallaha çok ayıp ya! Olur mu böyle bir şey?

YUSUF ZİYA ALDATMAZ (Devamla) - Kendilerine naçizane tavsiyemdir; çıkın sokağa, insanlarla oturun, daha iyisini yapacağınıza ikna etmeye çalışın.

ELVAN IŞIK GEZMİŞ (Giresun) - Kendinizi anlatın, kendinizi!

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Kişi üzerinden siyaset yapmayın.

YUSUF ZİYA ALDATMAZ (Devamla) - "Biz neden bir gün bile iktidar olamıyoruz?" diye düşünün. İnanın, gönüllere girmek çok da zor değil, yalnızca samimi olduğunuzu gösterin. Halkımız yüce gönüllüdür, o samimiyeti hemen anlar.

ELVAN IŞIK GEZMİŞ (Giresun) - Eleştiriye tahammülünüz yok.

YUSUF ZİYA ALDATMAZ (Devamla) - Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan bunu siyasi hayatı boyunca başarıyla yaptı ve yapmaya da devam ediyor. Hiçbir şey bilmiyorsanız onu biraz örnek alın diyor, hepinizi sevgi ve saygılarımla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Niye örnek alalım canım, Allah Allah! Herkes kendi siyasetini yapar.

BAŞKAN - Sayın Aldatmaz, teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, şimdi, sisteme giren ilk 20 milletvekiline yerlerinden birer dakika süreyle söz vereceğim.

İlk söz Tokat Milletvekili Cüneyt Aldemir'e ait.

Sayın Aldemir, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR

1.- Tokat Milletvekili Cüneyt Aldemir'in, Hocalı katliamına ilişkin açıklaması

CÜNEYT ALDEMİR (Tokat) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Hocalı katliamı insanlık tarihine kara bir leke olarak kazınmış, vahşetin ve zulmün en acımasız örneklerinden biridir. 26 Şubat 1992'de hiçbir insani ve ahlaki değeri tanımayan Ermeni güçleri kadın, çocuk, yaşlı demeden 613 Azerbaycan Türkünü vahşice katletmiş, bir milleti tarifsiz bir acıya sürüklemiştir. Bu menfur saldırıda 8 aile tamamen yok olmuş, 25 masum çocuk hem annesiz hem babasız kalmış, 130 çocuk ise ebeveynlerinden birini yitirmiştir. Hocalı, yalnızca Azerbaycan'ın değil, insanlığın vicdanında derin bir yara, unutulmaz bir trajedidir. Ancak biz bu acıyı unutmadık, unutturmayacağız. Hocalı'da hunharca katledilen Azerbaycanlı kardeşlerimizi rahmetle anıyorum. Türkiye, her zaman can kardeşi Azerbaycan'ın haklı mücadelesinde yanında olmaya devam edecektir.

BAŞKAN - Konya Milletvekili Mustafa Hakan Özer...

2.- Konya Milletvekili Mustafa Hakan Özer'in, Hocalı katliamına ilişkin açıklaması

MUSTAFA HAKAN ÖZER (Konya) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Otuz üç yıl önce Azerbaycan Karabağ Hocalı'da Ermenistan silahlı birliklerince gerçekleştirilen saldırılarda aralarında çok sayıda kadın, çocuk ve yaşlının da bulunduğu 613 Azerbaycanlı masum sivil katledilmiş, 1.000'den fazla kişi esir edilmiştir. Bugün de dünya farklı coğrafyalarda Batı'nın göz yumduğu, hatta ortak olduğu katliamlara şahitlik ediyor. Kendini medeni olarak adlandıranların artık dünya barışına verecek hiçbir şeyi kalmamıştır. Bu sebeple bizler "Dünya 5'ten büyük." diyor ve daha adil bir dünyayı mümkün kılmak için ülkemizi her alanda güçlendiriyoruz. Bu vesileyle, otuz üç sene evvel bütün dünyanın sağır, kör ve dilsiz kaldığı Hocalı soykırımında hayatını kaybeden Azerbaycanlı kardeşlerimizi rahmetle anıyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Tekirdağ Milletvekili Mestan Özcan...

3.- Tekirdağ Milletvekili Mestan Özcan'ın, AK PARTİ 8'inci Olağan Büyük Kongresi'ne ve Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın doğum gününe ilişkin açıklaması

MESTAN ÖZCAN (Tekirdağ) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye Yüzyılı'nın ilk kongresini büyük bir coşkuyla gerçekleştirdik. AK PARTİ 8'inci Olağan Büyük Kongresi'yle birlikte Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan 1.547 geçerli oyun tamamını alarak yeniden AK PARTİ Genel Başkanı seçildi. Milletine adanmış bir ömür, mazlumlara umut olmuş bir lider... Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın doğum günü kutlu olsun. Kurulduğu günden itibaren Türk siyasetinin

merkezinde olan, 11 milyonu aşkın üyesiyle dünya demokrasisinde eşine az rastlanır bir teşkilat kapasitesine sahip AK PARTİ bundan önce olduğu gibi bundan sonra da Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde Türkiye Yüzyılı mücadelesi için çalışarak yoluna emin adımlarla devam edecek. 8'inci Olağan Büyük Kongre'nin AK PARTİ'miz ve Türkiye'miz için hayırlar getirmesini diliyor, kurullara seçilen herkesi tebrik ediyorum. Ülkemizin ve milletimizin hizmetkârı liderimizin ömrünü Rabb'im bereketli kılsın, milletimizin başından eksik etmesin diyor, saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Konya Milletvekili Barış Bektaş...

4.- Konya Milletvekili Barış Bektaş'ın, 4857 sayılı Yasa'ya tabi olarak çalışan üniversite mezunu işçilerin mağduriyetine ilişkin açıklaması

BARIŞ BEKTAŞ (Konya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kamu kurumlarında, bakanlıklarda, belediyelerde ve KİT'lerde 4857 sayılı Yasa'ya tabi olarak çalışan üniversite mezunu işçiler özlük hakları bakımından yıllardır mağdurdur. Bu çalışanlarımız aynı işi yapan memurlarla eşit haklara sahip olmamakta ve kariyer imkânlarından mahrum bırakılmaktadır. İsteğe bağlı olarak memur kadrolarına geçişlerini sağlayacak yasal düzenleme, çalışanlarımızın özlük haklarını iyileştirecek, kamu hizmetlerinde verimliliği ve liyakati güçlendirecektir.

Kamuda aynı eğitime, yetkinliğe ve deneyime sahip yurttaşlarımız arasında ayrımcılığa son vermeliyiz. Kamu hizmetlerinin daha etkin ve sürdürülebilir olması için güvenceli çalışma hakkı tanınmalı, eşitlik ve adalet temelinde bir düzenleme hayata geçirilmeli ve kamuda çalışan üniversite mezunu işçilerin çalışma yaşamına "memur" statüsünde devam etmesi sağlanmalıdır.

Saygılarımla.

BAŞKAN - Kocaeli Milletvekili Sami Çakır...

5.- Kocaeli Milletvekili Sami Çakır'ın, Hocalı katliamına ilişkin açıklaması

SAMİ ÇAKIR (Kocaeli) - Sayın Başkan, tarih milletlerin hafızasıdır. Yaşanmış acıların gelecek nesillere aktarımı, öğ alma, kin besleme anlayışından öte; unutmamak, tekrar aynı felaketlerle karşılaşmamayı temin amaçlı olmalıdır.

25-26 Şubat 1992 tarihinde Azerbaycanlı sivillerin Hocalı'da yaşadığı katliamı sadece bir günün hatırası olarak ele almamak, Ermenistan Silahlı Kuvvetleri eliyle icra edilen etnik temizlik girişiminin sonuçlarını hatırdan tutmak bir tarihî muhafaza kadar ibret vesikası olarak da göz önünde bulundurulmalıdır. 106'sı kadın, 83'ü çocuk toplam 613 sivil Azeri'nin öldürüldüğü bu katliam insanlık tarihinin benzer olaylarının sadece bir tanesidir; yaşanmışlıkların, yaşananların, gözlemleyebildiğimiz kadarıyla, sonuncusu da olmayacaktır. Değişmesi gereken, anlayışların topluca karşı çıkma refleksini hayata geçirme mecburiyetidir.

Bu katliamı telin ediyor, ölenlere Allah'tan rahmet diliyor, Genel Kurulu ve milletimizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Antalya Milletvekili Aykut Kaya...

6.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, staj ve çıraklıkta devlet desteği kaldırılan mesleklere ilişkin açıklaması

AYKUT KAYA (Antalya) - 1 Ekim 2023 itibarıyla berberlik, kuaförlük ve güzellik hizmetleri dâhil 400 meslek dalında staj ve çıraklık için verilen devlet desteği kaldırılmıştır. Bu karar, birçok ailenin çocuklarını çıraklığa yönlendirmesini engellemiş, esnafımızı eleman bulma konusunda büyük bir zorlukla karşı karşıya bırakmıştır; para kazanamayan birçok çırak işini bırakmak zorunda kalmıştır, işletmeler ise iş gücü sıkıntısı yaşamaktadır. Mobilya, denizcilik, kuyumculuk ve gemi yapımı gibi 28 meslek grubunda destekler devam ederken zanaatkarlık gerektiren berberlik, kuaförlük ve güzellik hizmetleri gibi mesleklerde kesilmesi hem ekonomik hem de toplumsal açıdan olumsuz sonuçlar doğuracaktır. Mesleğimizin geleceğini korumak, gençlerimizi mesleğe kazandırmak ve esnafımızın ayakta kalmasını sağlamak adına iktidarın bu kararı yeniden gözden geçirmesini ve desteği geri getirmesini ivedilikle talep ediyoruz.

BAŞKAN - Samsun Milletvekili Ersan Aksu...

7.- Samsun Milletvekili Ersan Aksu'nun, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın doğum gününe ilişkin açıklaması

ERSAN AKSU (Samsun) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün, ülkesine, milletine, ümmete büyük hizmetler sunmuş ve sunmaya devam etmekte olan, liderliğiyle, vizyonu ve adanmışlığıyla bizlere ilham veren Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın doğum günü, kutlu olsun. Sadece bir devlet adamı değil, aynı zamanda bu milletin gönlünde taht kurmuş bir lider. Hiçbir zorluk karşısında yılmayan, milletiyle yol yürüyen bir mücadele timsali. Eğitimden sağlığa, ekonomiden savunma sanayisine ve daha pek çok alanda ülkemizin yükselişinde emsalsiz büyük emeği bulunmakta. Türkiye'yi ileriye taşımak için gösterdiği azim, kararlılık ve fedakârlık her vatanperver için büyük bir örnek teşkil etmekte. Türkiye için ortaya koyduğu vizyonun daha nice yıllar devam edeceğinden şüphemiz bulunmamakta. Sayın Cumhurbaşkanım, size milletimizle beraber sağlık, mutluluk ve huzur diliyorum. Rabb'im sizi ve milletimizi korusun, gücünüze güç...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Adana Milletvekili Ayhan Barut...

8.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, pahalılığa ilişkin açıklaması

AYHAN BARUT (Adana) - Sayın Başkan, ramazan ayı yaklaşıyor, halkımız derin bir açlık ve yoksulluk düzenine mahkûm edildi, iftar ve sahur sofrasına ne koyacağını kara kara düşünüyor. Pahalılıktan hiç alamadığı etin tadını unutan halkımıza yapılanların hesabı sandıkta sorulacak. Bugün, asgari ücreti 22 bin, en düşük emekli maaşını 14.500 lira yapanlar, gelsinler, bir izah etsinler; bu şartlarda geçim nasıl olacak? Bakın, 2018 yılında 50 lira olan ramazan kolisi bugün 1.500 lirayı geçti; artış oranını anlatmaya gerek var mı? AKP eliyle bugün sosyal yardım alan kişi sayısı 14,3 milyonu, düzenli sosyal yardım alan hane sayısı da 3,5 milyonu buldu. AKP, açlık, yoksulluk ve sefalet demektir. Bu düzeni değiştireceğiz.

BAŞKAN - Şanlıurfa Milletvekili Cevahir Asuman Yazmacı...

9.- Şanlıurfa Milletvekili Cevahir Asuman Yazmacı'nın, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın doğum gününe ilişkin açıklaması

CEVAHİR ASUMAN YAZMACI (Şanlıurfa) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

26 Şubat 1954, bu tarih Türkiye'yi daha güçlü, daha istikrarlı, daha özgür bir ülke çizgisine taşıyan Cumhurbaşkanımız ve Genel Başkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın dünyaya geliş tarihi. Gençlik yıllarından itibaren Millî Türk Talebe Birliğinde görev alarak vatan için dertlenen Sayın Cumhurbaşkanımız aradan geçen yıllarda ülkesi ve halkı için ne istiyorsa mazlumlar için de aynı inanç ve istekle mücadelesine devam etti. Yeri geldiğinde "one minute" diyerek katillere haddini bildiren, Birleşmiş Milletler Genel Kurulunda çok az örneği görülecek yiğitlikle dünyanın 5'ten büyük olduğunu vurgulayarak mazlumların sesi olan Cumhurbaşkanımız daha adil bir dünyanın mümkün olabileceğinin umudu oldu. Vatan yolunda halk ve Hakk'a hizmette yapılacak nice güzellikler için Rabb'im güç versin inşallah. Sağlık, sıhhat ve afiyet içinde nice yıllar diliyorum.

BAŞKAN - Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur...

10.- Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur'un, don felaketinden zarar gören Hatay çiftçisine ilişkin açıklaması

MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Hatay'daki tarımı bu kez don felaketi vurdu. Sert çekirdekli meyve ağaçlarını, narenciye, limon ve zeytin ağaçlarını, tarla bitkilerinden soğan ve patatesi don vurdu. İhracat için yetiştirilen, daha hiç hasadı yapılmayan sebzeleri de don yaktı. Zarar gören bu ürünler hasat edilecek, tekrardan köklendirilmeyle fide yapılacak. Hataylı çiftçi âdeta perişan. Zaten yüksek maliyetlerle üretim yapmak mecburiyetinde olan depremzede çiftçimiz için bu durum ekstra maliyet, altından kalkılması imkânsız olan bir zarar demektir. Buradan Maliye Bakanı ve Tarım Bakanına sesleniyorum: Depremzede Hatay çiftçisine sahip çıkın. Don nedeniyle zarar gören çiftçilerimizin hepsinin kamu bankalarına olan kredi ödemelerinin, SGK primlerinin ve vergi borçlarının faizsiz ertelenmesini sağlayın.

BAŞKAN - Diyarbakır Milletvekili Mehmet Sait Yaz...

11.- Diyarbakır Milletvekili Mehmet Sait Yaz'ın, ramazan ayına ilişkin açıklaması

MEHMET SAİT YAZ (Diyarbakır) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Önümüzdeki cumayı cumartesiye bağlayan gece ramazan ayının başlangıcıdır. Başı rahmet, ortası mağfiret, sonu günahlardan azat olan mübarek aya bizleri ulaştıran Rabb'imize sonsuz hamdüsenalar olsun. Ramazan ayı dünyamıza hayat veren, gönüllerimize rahmet getiren, ömrümüze değer katan, bizleri hatalarımızdan, kusurlarımızdan, günahlarımızdan temizleyen kutlu bir aydır. Bu mübarek ayın rahmet ikliminde tutacağımız oruçların, yapacağımız ibadetlerin, niyaz ve yakarışların İslam âleminin birlik ve beraberliğine, insanlığın barış ve huzuruna, başta ülkemiz olmak üzere bütün yeryüzünün esenliğine vesile olmasını Yüce Rabb'imden diliyorum.

Ramazanınız mübarek olsun.

Meclisi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - İstanbul Milletvekili Mehmet Önder Aksakal...

12.- İstanbul Milletvekili Mehmet Önder Aksakal'ın, yaşı küçük çocukların ebeveynlerine ait araçlarla trafiğe çıkarak sebep oldukları kazalara ilişkin açıklaması

MEHMET ÖNDER AKSAKAL (İstanbul) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Son günlerde yaşı küçük çocukların ebeveynlerine ait araçlarla trafiğe çıkarak birçok maddi ve manevi zararlar biten hatta yaralanma ve ölümler neticelenen kazalara neden olduklarını haber bültenlerinde üzümlerle izliyoruz. Yaşları küçük olması sebebiyle de cezai bir müeyyideye tabi olmadıkları için yarattıkları badireden birinci derecede etkilenen insanlarımızın ve tabii ki toplumsal kamuoyunun tepkisine de yol açmaktadırlar. Demokratik Sol Parti olarak önerimiz şudur: Bu gibi kazalara sebep olan veya benzeri başka suçlara karışan yaşı küçük çocukların anne-babaları hakkında sorumluluk kriteri tanımlanmış bir yasal düzenleme acilen Meclise getirilmeli ve kayda değer, caydırıcı bir ceza öngörülerek bu tip olayların önüne geçilmelidir. Velayet sorumluluklarını yerine getirmeyen ebeveynler, oluşan maddi ve manevi zararları misliyle ödemelidir diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş...

13.- Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş'in, Tirebolu-Torul yoluna ilişkin açıklaması

ELVAN IŞIK GEZMİŞ (Giresun) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Tirebolu-Torul yolu, Doğu Karadeniz'i Doğu Anadolu'ya bağlayan en önemli güzergâhlardan biri olmasına rağmen ne yazık ki yaşanan facialarla anılmaktadır. Defalarca dile getirmemize rağmen, birkaç gün önce bu yolda meydana gelen kazada maalesef 4 vatandaşımız daha yaşamını yitirmiştir. Yapım projesi 2015 yılında hazırlanmış olmasına rağmen aradan geçen yıllar içerisinde Tirebolu-Torul yoluna tek bir çivi dahi çakılmamıştır. Harşit Vadisi'nden denetimsiz alınan kum ve çakıl bölgede yol güvenliği açısından tehlike yaratmaktadır. 2020 yılındaki sel felaketinde de menfezin çökmesiyle 5 jandarma personelimiz ve 1 operatörümüz hayatını kaybetmişti.

Buradan yetkililere soruyorum: Bu yolun tamamlanması için daha kaç insanımızı kaybetmemiz gerekiyor? Tirebolu-Torul yolu acilen tamamlanmalı.

BAŞKAN - Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül...

14.- Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün, Aydın'daki zeytin ve enginar üreticilerine ilişkin açıklaması

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Ülkemizde zeytin üretiminde 2'nci il olan memleketim Aydın'da üretici artan girdi maliyetleri altında eziliyor. Geçtiğimiz yıl kilosu 250 TL'den satışa çıkan zeytinyağı bu yıl 150 TL'den alıcıyı zor buluyor. İşçilik maliyeti bir yılda yüzde 100 arttı. Yağlık zeytinin kilosu 15-18 TL, sofralık zeytinin kilosu ise 20-35 TL arasında. Zeytin sahipleri zeytini ağaçta bırakıyor, toplamıyor; zeytinin maliyeti satışını karşılamıyor. Aile olarak bu işi sürdürenler zar zor direniyor, işçi çalıştıranlar zeytinden uzaklaşıyor. Ani sıcaklık düşüşü ve zirai don da üreticileri zorda bırakıyor. Aydın'da hasadı yeni başlayan enginarın da donmasıyla üretici diken üstünde bekliyor. CHP iktidarında Tarım Kanunu 20'nci madde uygulanarak gayrisafi millî hasılanın yüzde 1'i çiftçiye destekleme primi olarak verilecek.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Şırnak Milletvekili Mehmet Zeki İrmez...

15.- Şırnak Milletvekili Mehmet Zeki İrmez'in, bir kargo şirketinde çalışan 4 kadın emekçinin başlattığı eyleme ilişkin açıklaması

MEHMET ZEKİ İRMEZ (Şırnak) - Taciz, tehdit, hakaret, mobbing ve kötü çalışma koşulları nedeniyle HepsijET'te çalışan 4 kadın emekçi kendilerine ödenmeyen kıdem ve ihbar tazminatları için şirketin deposu önünde eylem başlattı. Hakları için direnişe geçen emekçiler, düşük ücretlerle çalıştırıldıklarını, işçilere verilen yemeklerin yenmeyecek durumda olduğunu, soğuk ve sağlıksız depolarda çalışmak zorunda bırakıldıklarını hatta bazı işçilerin bundan dolayı hastalandığını belirtiyor. İstanbul'dan Antep'e, Şırnak'tan Edirne'ye tüm işçilerin ve emekçilerin mücadelesi bizim mücadelemizdir. Patron zulmüne, sermayenin vicdansızlığına karşı emekçilerle birlikte mücadeleye devam edeceğiz. "..."²

Teşekkürler

BAŞKAN - Amasya Milletvekili Reşat Karagöz...

16.- Amasya Milletvekili Reşat Karagöz'ün, Amasya'nın Suluova ilçesinin sorunlarına ilişkin açıklaması

REŞAT KARAGÖZ (Amasya) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Geçtiğimiz hafta sonu Suluova ilçemizde köylerimizin ve mahallelerimizin sesi olan muhtarlarımızla bir araya gelerek yurttaşlarımızın talep ve şikâyetlerine ortak olduk. Amasya'mızın en büyük 2'nci ilçesi olan Suluova'da gençlerimiz yetersiz yatırımlar sebebiyle işsizlikle boğuşuyor. Hayvancılığın merkezi olan güzide ilçemizdeki Tersakan Çayı, kanalizasyon bağlantıları ve fabrika atıkları sebebiyle çevreye kötü koku yayıyor ve halk sağlığını tehdit ediyor. Çiftçinin emeği her geçen gün değersizleşirken Suluova'da şeker pancarı ve hububat üretimi yapan üreticilerimiz taban fiyatlarının masrafları karşılamaması nedeniyle borç batağına saplanmış durumda. Özel şirketler kârına kâr katsın diye yüksek tonajlı kamyonların köy yollarına zarar vermesine göz yumuluyor ve devlet yatırımlarına sahip çıkılmıyor. Cumhuriyet Halk Partisi olarak Suluova'mızın sorunlarını dile getirmeye, çözüm bulmak için çalışmaya devam edeceğiz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - İstanbul Milletvekili Mustafa Kaya...

17.- İstanbul Milletvekili Mustafa Kaya'nın, Mattia Ahmet Minguzzi'nin ailesinin Meclisten talebine ilişkin açıklaması

MUSTAFA KAYA (İstanbul) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

² Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

Arkadaşlarıyla gittikleri Kadıköy'deki bitpazarında, 24 Ocak Cuma günü kendisine laf atan bir kişi tarafından 5 yerinden bıçaklanan 14 yaşındaki Mattia Ahmet Minguzzi, 9 Şubat günü yaşam savaşını kaybetti. On yedi yıldır Türkiye'de yaşayan ve bu ülke insanını çok seven, Malta'da duramayıp Türkiye'ye geri dönen Ahmet'in babası İtalyan şef Andrea Minguzzi'ye geçtiğimiz hafta taziye ziyaretinde bulundum; acılarını paylaşmak istedim, hepimiz adına başsağlığı diledim. Ailenin Meclisten talebi, oldukça fazla suç kayıtları bulunan failerin çocuk sayılmamaları için yasal düzenlemelerin yapılması, hem bıçaklayan hem de Ahmet'i yerde tekmeleyen zanlıların en ağır cezaı almaları ve bu canice işlenen cinayetin bir ibret vesikası olarak toplumsal hafızaya kazınmasıdır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Tekirdağ Milletvekili Nurten Yontar...

18.- Tekirdağ Milletvekili Nurten Yontar'ın, hemşirelere ilişkin açıklaması

NURTEN YONTAR (Tekirdağ) - Sayın Başkan, artan nüfus ve değişen sağlık ihtiyaçları sağlık hizmetlerinin temel taşlarından olan hemşirelerimizin bu süreçteki rollerini arttırmıştır. Özellikle sağlık meslek liselerinden mezun olan ortaöğretim hemşireleri ve liseler aracılığıyla yetişen hemşirelerimiz, son yıllarda kamu kadrolarında kendilerine yeterince yer bulamamakta ve mesleklerini icra edememektedirler. Bu durum, hemşirelerimizin işsiz kalmasına ve sağlık sistemimizin ciddi bir insan kaynağı açığıyla karşı karşıya kalmasına neden olmaktadır. Devlet, kendi yetiştirdiği hemşireleri kadrosuna alarak sağlık sistemini güçlendirmeli, aynı zamanda gençlerimizin emeğini karşılıksız bırakmamalıdır. Aile hekimlerimizin yanında, okullarımızda ve kamu kurumlarımızda görevlendirilecek hemşireler, hem istihdam hem de sağlık konusundaki sorunlarımızın çözümü olacaktır. Bu konuda Sağlık Bakanlığını göreve davet ediyorum.

BAŞKAN - Erzincan Milletvekili Mustafa Sarıgül...

19.- Erzincan Milletvekili Mustafa Sarıgül'ün, Genel Başkanlarının Erzincan ziyaretine ve birleşimi yöneten Başkan Vekili Bekir Bozdağ'a ilişkin açıklaması

MUSTAFA SARIĞÜL (Erzincan) - Sayın Başkanım, cumartesi günü can Erzincan çok değerli bir konuşunu ağırladı. Can Erzincan'ın tulum peynirini, dutunu, balını, Cimin üzümünü, Kemah'ın tuzunu, Çayırılı'nın ayçiçeğini marka yapacağız; bütün Türkiye'ye bunu duyurduk. İnşallah, çiftçilik ve besicilik can Erzincan'da muhteşem bir noktaya gelecek. Hızlı tren Sivas'tan -Allah'ım izin verirse- Erzincan'a gelecek. Erzincan'ı Trabzon'a bağlayan demir yolu mutlaka yapılacak. Ergen Dağı dünyanın en önemli kayak merkezlerinden biri olacak. Doğusan'ı da inşallah, kısmet olursa el birliğiyle can Erzincanlılara kazandıracacağız. Bütün hemşehrilerime hiçbir siyasi parti farkı gözetmeden Genel Başkanımıza gösterdikleri ilgi için teşekkür ediyorum, şükranlarımı sunuyorum.

Sayın Başkanım, son sözüm size: Sevdığınız, seveniniz bol olsun, bir yanı Erzincanlı olsun.

BAŞKAN - Âmin.

Mersin Milletvekili Ali Bozan...

20.- Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın, depremden birinci derecede etkilenen illerin sorunlarına ilişkin açıklaması

ALİ BOZAN (Mersin) - Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Deprem felakete sebep olduğu illerde halkın mağduriyeti sürüyor, altyapıdan üstyapıya kadar birçok sorun olduğu gibi duruyor. Deprem bölgelerinden bizlere birçok sorun geliyor. Halktan gelen sorunları üste üste koysak ülkede bu sorunların zirvesini geçecek bir dağ yok neredeyse.

Adıyaman'da da birçok sorun olduğu gibi duruyor. Adıyaman'da depremin etkileri hâlen ciddi anlamda hissedilmekte, halk mağdurdur. Şehrin neredeyse yarısı konteyner kentlerde yaşıyor. Bu kışı nasıl geçirdiler, anlamak mümkün değil. Depremi üzerinden iki yıl geçti. Deprem konutları nerede, konutlar ne zaman teslim edilecek? Öte yandan, şehrin yolları köstebek yuvasına dönmüş, araç sahipleri veryansın ediyor.

Depremden birinci derecede etkilenen başta Adıyaman, Maraş ve Hatay olmak üzere tüm illerin sorunları bir an önce çözülmeli, depremzede yurttaşlara verilen sözler yerine getirilmeli.

BAŞKAN - İstanbul Milletvekili Burak Akburak...

21.- İstanbul Milletvekili Burak Akburak'ın, fahiş fiyatlara ve marketlerdeki etiket fiyatı ile kasa fiyatına ilişkin açıklaması

BURAK AKBURAK (İstanbul) - Sayın Başkanım, teşekkürler.

Ramazan ayı yaklaşırken vatandaş sofraya ne koyacağını hesabını yapıyor. Bir yanda fahiş fiyatlar, diğer yanda marketlerde bitmeyen kasa oyunları. Raf fiyatı başka, kasada başka; indirim etiketi var ama kasada indirim yok. İnsanlar orucunu açacağı pidenin, zeytinin fiyatını düşünürken bu tarz yanıltıcı uygulamalarla karşılaşmak vatandaş mağdur ediyor. Bu durum açıkça haksız kazanç elde etmeye yönelik bir fırsatçılıktır. Ramazan, bereket ve dayanışma ayıdır, fırsatçılık değil. Etiket fiyatı ile kasa fiyatının tutarlı olması gerektiği gibi, denetimler sıklaştırılmalı ve vatandaş yanıltan, fahiş fiyat uygulayan işletmelere caydırıcı cezalar getirilmeli.

Yetkililere buradan çağrıda bulunuyorum: Ramazan sofralarını bu tür fırsatçılara kurban etmeyin. İnsanların emeğini ve ekmeğini korumak devleti yönetenlerin sadece görevi değil, vicdani ve ahlaki sorumluluğudur.

BAŞKAN - Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu...

22.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, askıda buğdaya ilişkin açıklaması

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Teşekkür ediyorum Başkanım.

Askıda ekmekten, askıda simitten sonra şimdi de askıda buğdayımız oldu; hayırlı olsun. Çiftçinin ruhuna tam olarak Fatiha okumuş oldunuz. Zaten mazotu 50 lira yapmıştınız, bir torba DAP gübre olmuş 1.320 lira, bir torba üre gübre olmuş 970 lira, bir torba yem olmuş 650 lira. Çiftçi neyi, nasıl üretecek? Çiftçi, üretmeyi bırak, nasıl geçinecek? Bakın, bahar geliyor, daha desteklemeleri dahi vermediniz. On milyonlarca işçiyi, emekçiyi, emekliyi, asgari ücretliyi sadakayıfıtıra muhtaç etmişsiniz, sonunda çiftçiyi de bitirdiniz. İşte, şimdi de büyük bölümünü ithal ettiğiniz askıda buğdaydan medet umuyorsunuz. Resmen tarihe geçtiniz. Yazıklar olsun!

BAŞKAN - Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan...

23.- Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan'ın, banka kartlarını başkalarına verdikleri için dolandırıcılık suçuna maruz kalan gençlere ilişkin açıklaması

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Sayın Başkan, son yıllarda birçok gencimiz banka kartlarını başkalarına verdiği için dolandırıcılık suçuna maruz kalmaktadır ve farkında olmadan TCK 158 kapsamında ağır cezai müeyyidelerle karşı karşıyalar. Bu, elbette birilerine "Belki cep harçlığı gönderir." niyetiyle verdikleri kart neticesinde maruz kaldıkları durumdur. Böyle bir ortamda yapılması gereken şey, adaletin tesisi için suçun gerçek faillerine odaklanılması ve gençlerimizin cezadan kurtarılmasıdır. Esasen, ülkemizde genel af beklentisi, öğrenci affı beklentisi, ehliyet affı beklentisiyle beraber, TCK 158'le ilgili ciddi bir beklenti söz konusudur. Gençlerimizin geleceği karartılmamalıdır, özellikle de 18-25 yaş arasını kapsayan bu gençlerimizin geleceği ciddi anlamda tehdit altındadır; geleceklerinin karartılmaması açısından bu konu çok önemlidir.

BAŞKAN - Bursa Milletvekili Hasan Öztürk...

24.- Bursa Milletvekili Hasan Öztürk'ün, Hocalı katliamına ilişkin açıklaması

HASAN ÖZTÜRK (Bursa) - Bugün, insanlık yakın tarihine kara bir leke olarak kazınan Hocalı katliamının yıl dönümü. Bundan tam otuz üç yıl önce, 25 Şubatı 26 Şubata bağlayan o kara gecede 613 masum insan hunharca katledildi. 63 çocuk, 106 kadın, 100'e yakın yaşlı insan; kimi kurşuna dizildi, kimi diri diri yakıldı, kimi işkencelerle öldürüldü. Çocuklar annelerinin kollarında birlikte can verdi, çocuklar annelerinin gözleri önünde paramparça edildi. 1.275 kişi esir alındı, bunların 150'den fazlasından hâlâ haber alınmadı.

Hocalı sadece Azerbaycan'ın değil, bizim de yaramızdır. Türkiye Cumhuriyeti olarak canımızla, kanımızla, dualarımızla her zaman Azerbaycan'ın yanındayız. Hocalı şehitlerini rahmetle, hüzünle ve öfkeyle anıyor; ruhları şad, mekânları cennet olsun diyoruz. Hocalı'yı unutmadık, unutmayacağız.

BAŞKAN - Trabzon Milletvekili Yavuz Aydın...

25.- Trabzon Milletvekili Yavuz Aydın'ın, ramazan ayına ilişkin açıklaması

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Mübarek Ramazan ayının ülkemize, milletimize ve tüm İslam âlemine barış, huzur ve bereket getirmesini temenni ediyorum. Ramazan ayı, insanın kendine aynı zamanda ayna tuttuğu aydır. Ramazan'da insan aşırılıklarını, heves ve hırslarını sorgulayabilmelidir. Bugün bu aynaya hep birlikte bakmalı ve ülkemizdeki adaletsizliği, gelir uçurumunu ve yoksulluğu da görmeliyiz. Bir yanda lüks sofralar kurulurken diğer yanda milyonlarca insan iftar için temel gıda malzemelerine dahi ulaşamıyorsa burada ciddi bir vicdan muhasebesine ihtiyaç vardır.

Bu mübarek ayın sadece manevi bir arınma değil, toplumsal dayanışmanın güçlenmesine de vesile olmasını diliyor, yüce milletimizin Ramazan ayını tebrik ediyorum.

BAŞKAN - Kocaeli Milletvekili Mehmet Aşıla...

26.- Kocaeli Milletvekili Mehmet Aşıla'nın, Paris İklim Anlaşması'na ilişkin açıklaması

MEHMET AŞILA (Kocaeli) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Havaya en büyük karbonu salan ülkeler olan Çin, Amerika, Rusya, Arjantin, İtalya İklim Anlaşması'ndan çıkmışken biz neyin savaşını veriyoruz? Allah günleri dilediği gibi değiştirir, iklimleri dilediği gibi yapar ve kaydırır, yağmuru dilediği gibi yağdırır. Tohumu yaratan odur, hayatı başlatmak için çatlatan da odur. Peki, siz kimsiniz ki onun hükmüne itiraz edersiniz? Neye cüret

ettiğinizin farkında değilsiniz galiba, hiç akıl etmez misiniz? Uyarıyoruz: Halkı ateşe atmayın, Paris İklim Anlaşması'ndan çıkın, "Dünya Sağlık Örgütü" denilen terör örgütünü kovun, Chemtrails'le ilgili tüm anlaşmalardan çıkın; ülke tarihine lanetli bir hükümet olarak geçmeyin. Zira, sizi sadece biz değil, kendi çocuklarınız bile affetmeyecek; bunu bilersiniz diyor, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Yalova Milletvekili Tahsin Becan...

27.- Yalova Milletvekili Tahsin Becan'ın, OSB'lerin içinden geçen bir demir yolunun Yalova'ya sağlayacağı katkıya ilişkin açıklaması

TAHSİN BECAN (Yalova) - Sayın Başkan, Yalova, sanayi, turizm ve eğitim açısından her sektörü içinde barındıran, butik, yüz ölçümü küçük fakat bulunduğu konum itibarıyla sesi çok çıkan bir ildir. İstanbul'un Avrupa ve Asya yakasından sonra 3'üncü yakası olarak yaşam şekillenmektedir. İşte, tam bu sebeple, tersanelerin ve OSB'lerin faaliyet gösterdiği Yalova'da ticaretin, lojistik ve istihdamın gelişmesi anlamında 3 büyük metropol olan İstanbul, Kocaeli, Bursa'nın ortasında olması, lojistik anlamda demir yolu ağlarının Yalova'dan geçmesi bir zorunluluk olmuştur. Öncelikle, en azından OSB bölgelerinin içinden geçen bir demir yolu Bursa, Kocaeli, İstanbul üçgeninde Yalova'nın ticari ve ekonomik gelişmesinde çok önemli katkı sağlayacaktır. Gereğinin yapılmasını arz ederim.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Siirt Milletvekili Sabahat Erdoğan Sarıtaş? Yok.

Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen...

28.- Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen'in, 26 Şubat Dünya Antep Fıstığı Günü'ne ilişkin açıklaması

HASAN ÖZTÜRKMEN (Gaziantep) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Bugün, 26 Şubat, Dünya Antep Fıstığı Günü. "Yeşil altın" olarak da bilinen Antep fıstığı doğanın bize sunduğu en değerli lezzetlerden biridir. Dünya Antep fıstığının kalitesini biliyor ve Antep fıstığı, dünyanın en değerli fıstıkları diye yapılan bir araştırmada, dünyanın en değerli 2'nci kuru yemişi olarak yer almıştır. Fıstığıyla ünlü Barak Ovası kuraklığın pençesinde kıvrılırken bugüne kadar ne yaptıysak iktidar yetkilileri bunu görmezden gelerek bir çözüm üretmediler. Antep fıstığı üreticilerini desteklenmedikleri gibi Antep fıstığı ihracatını da desteklemiyorlar. Amerika ve İran fıstıklarının üretimini ve ihracatını desteklerken bizim iktidarımız Gaziantep fıstığı üreticilerini, Antep fıstığı üreticilerini görmezden geldiği gibi, Antep fıstığı ihracatına da desteklerini sunmamıştır.

P2 pompaj sistemi için aylardır, yıllardır yaptığımız uyarılar sonucunda, P2 pompaj sisteminin programa...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız...

29.- Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız'ın, Çorum İl Özel İdaresine alınacak 80 işçiye ilişkin açıklaması

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Sayın Başkan, Çorum Valiliği tarafından Çorum İl Özel İdaresi bünyesinde çalıştırılmak üzere 2025 yılında 80 işçi ve şoför alımı yapılacaktır. Lakin, geçen yıl ağustos ayında yapılan Çorum Valiliği Özel İdaresine 57 kişi alınırken AKP ve MHP milletvekilleri ve il başkanları tarafından, maalesef, liyakatin katili olan torpille işçi alımları yapıldı, 1.780 vatandaşımızın kul hakkına girildi. Başvurular sonuçlandığında AKP'nin çaycısının, şoförünün ve grafik tasarımcısının, MHP İl Başkan Yardımcısının oğlunun işe alındığını gördük.

Ben, şimdiden milletvekillerimizi, Çorum Valisini ve yetkilileri uyarıyorum. Önümüzdeki aylarda yapılacak 80 işçi alımı için lütfen liyakati önemseyin, liyakatin katili mülakatı kaldırın.

BAŞKAN - Mersin Milletvekili Talat Dinçer...

30.- Mersin Milletvekili Talat Dinçer'in, Akdeniz Bölgesi'nde meydana gelen don afetine ilişkin açıklaması

TALAT DİNÇER (Mersin) - Mersin başta olmak üzere, Akdeniz Bölgesi'nde meydana gelen yoğun don olayı bölgeye büyük zarar vermiştir. Narenciye başta olmak üzere açıkta bulunan tüm meyve ve sebzeleri yok etmiştir, örtü altında bulunan ürünleri de yüzde 70 oranında etkilediği ifade edilmektedir. Borç içinde olan üreticilerimiz don afeti nedeniyle bitme noktasına gelmiştir. Üreticilerimiz bu sezon birçok çeşitte ürün alamayacaklar ya da rekolte düşüklüğü yaşayacaklardır. Hükümet derhâl harekete geçerek bölgeyi afet alanı ilan etmeli, üreticilerimizin Ziraat Bankası başta olmak üzere Tarım Kredi Kooperatiflerine olan borçları silinmeli ya da faizsiz olarak ertelenmelidir. Üreticilerimizin üretimden çekilmesini önlemek için acil destek sağlanmalıdır. Tarım sigortası primleri düşürülmelidir. Tarım Bakanlığını göreve davet ederek üreticilerimize geçmiş olsun der, konunun yakından takipçisi olacağımızı belirtmek isterim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Bankoğlu, nedir söz talebinizin konusu?

AYSU BANKOĞLU (Bartın) - Gündem dışı söz alan sayın milletvekilimiz bir sataşma yapmıştı, ona cevap vermek istiyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN - Peki, buyurun, yerinizden söz vereyim.

31.- Bartın Milletvekili Aysu Bankoğlu'nun, Bartın Milletvekili Yusuf Ziya Aldatmaz'ın yaptığı gündem dışı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

AYSU BANKOĞLU (Bartın) - Teşekkür ediyorum.

Sayın Bartın Milletvekiline öncelikle iki hafta önceki konuşmamı hatırlattığı için teşekkür ediyorum. O konuşmada bir soru sormuştum Bartın Devlet Hastanesi ne zaman açılacak diye, herhâlde soruma yanıt verir diye beklerken, yine ve yeniden "Hastane yakında açılacak." sözünü ve müjdesini duymanın şaşkınlığını yaşıyorum. Şaşırdım çünkü dile kolay, bir yalan dokuz yıl boyunca nasıl bu kadar rahat söylenir, anlayamıyorum. Benim ayrıca inşaat alanlarını gezmemeye hiç gerek yok, siz yıllardır heyetlerinizle birlikte her ay düzenli gidip geziyorsunuz. Biz, icraatlara değil, tutulmayan sözlere karşıyız.

Sayın Aldatmaz, halkımızı aldatmayı artık bırakın ve cevap verin: Bu hastane ne zaman açılacak? Tedavi için şehir değiştiren hemşhailerimizi gördükçe üzüntü duymuyor musunuz? "Bir dikili ağacı bile yok." demişsiniz; çok şükür, 3 belediyeyi kazandık ve ilk erken seçimden sonra da icraatlarımızı halkımız görecek.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Peki, teşekkür ediyorum Sayın Bankoğlu.

Şimdi Sayın Grup Başkan Vekillerinin söz taleplerini karşılayacağım.

İlk söz talebi, YENİ YOL Partisi Grup Başkanı ve İstanbul Milletvekili Bülent Kaya'ya ait.

Sayın Kaya, buyurun.

32.- İstanbul Milletvekili Bülent Kaya'nın, Hocalı katliamına, Profesör Doktor Necmettin Erbakan'ın ölüm yıl dönümüne ve 28 Şubat zihniyetine ilişkin açıklaması

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, 26 Şubat 1992'de, Dağlık Karabağ bölgesinde, Hocalı'da maalesef bir katliam yaşanmıştı, onun yıl dönümü. 106'sı kadın, 83'ü çocuk olmak üzere 613 Azeri kardeşimiz maalesef hunharca katledilmişti. Ölüm yıl dönümlerinde kendilerini tekrar rahmetle andığımızı ve her zaman Azerbaycanlı can kardeşlerimizin yanında olduğumuzu buradan bir kez daha ifade etmek istiyorum.

Bir diğer önemli tarih 27 Şubat 2011, rahmetli Profesör Doktor Necmettin Erbakan Hoca'nın ölüm yıl dönümü. Bu ülkeden, bu Meclisten bir efsane gelip hayırla yâd edilerek, geride birçok insan ve birçok eser bırakarak bir Necmettin Erbakan geçti. Erbakan'ı sloganlara ve şekillere indirgeyerek anlatmak isteyen, Erbakan Hoca'yı ağacın köküyle ilgilenmek dururken sadece ağacın yapraklarıyla ilgilenen bir lider olarak göstermeye çalışanlara inat, Erbakan'ın, millî görüşün ne olduğunu ifade etmeye gayret edeceğiz. Erbakan ve millî görüş, aslında Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra âdeta kendi sinsi emellerini bu milletin, bu devletin başına bir çorap gibi örmek isteyen Haim Nahum doktrininin bir "timeout" olarak uyguladığı bir projeye karşı bir başkaldırıydı. Ne diyordu o doktrin? Türkiye'yi, bu ülkeyi, bu milleti yok etmek için "Bunları savaşa yok etme şansımız yok. O hâlde, 7 ana başlık var. Bir, aç bırakacaksınız; iki, işsiz bırakacaksınız; üç, borca esir edeceksiniz; dört, dininden uzaklaştıracaksınız; beş, böleceksiniz; altı, böldüklerini birbiriyle çarpıştıracaksınız; yedi, yumuşak lokma hâline getirip yutacaksınız."

Şimdi, Erbakan'ı sadece sloganla anlatmak isteyenlere inat diyorum ki: Türkiye düne göre daha mı aç, yoksa gerçekten yoksulluk daha iyi bir noktaya mı geldi? Erbakan'ın endişelerini dile getirdiği dönemlerde Türkiye'nin işsizlik oranı bugünkünden daha mı düşüktü, yoksa daha mı yüksekti? Erbakan Hoca bu endişelerini dile getirdiğinde ve "Toprak ayağımızın altından kayıyor." diye en yakınında çalışmış olanları bile uyardığı bir dönemden bugüne bu ülkenin borçları daha da mı fazla arttı, yoksa daha da mı az arttı? Tüketici kredileri, tüketici borçları, kredi kartı borçları düne göre çok daha fazla mı arttı, yoksa daha mı az arttı?

Yine, geçmişte sağcısı, solcusu, Kürt'ü, Türk'ü, Alevi'si diye kamplara bölerek çarpıştırdıkları bu milletin öz evlatları bugün, her geçen gün daha fazla mı kutuplaştırılıyorlar, birbiriyle çatışır hâle geliyorlar, yoksa birlik beraberlik ruhu içerisinde mi hareket ediyorlar?

Dolayısıyla, Erbakan'ı anlamak istiyorsak, Erbakan sadece bir şekil, sadece bir slogan, sadece kuru bir söz değildi. Erbakan demek, atın üzerine binip bir süvari gibi hedefine dörtnala koşturmak. Erbakan demek, "Atın üstünde kalma süremi uzatayım da at nereye giderse gitsin." diye pragmatist bir yaklaşım değildi. Erbakan Hoca atı hedefine bir metre sürmeyi atın üstünde yüz sene kalmaya tercih ederdi çünkü aslolan, süvari atı hedefine doğru götürdüğü kadar kıymetlidir. Atın üstünde kalma süreleri at severlerin işidir, rahmetli Erbakan Hoca'yı anlayanların işi değil.

Dolayısıyla, 27 Şubat ve şubat ayı bizlere şunu anlattı: Şubat ayı, şehitler ayı olarak birçok il ve ilçemizde kutladığımız bir aydı, 27 Şubatın o şehitler albümünün, o değerli şahsiyetler albümünün en müstesna yerini rahmetli Erbakan Hoca'ya ayırmış oldu ve her sene şubat ayı şehitler ayı, önemli şahsiyetler ayı olarak anılırken rahmetli Erbakan Hoca da orada çok müstesna bir yer edinmiş oldu. Aslında rahmetli Erbakan Hoca 27 Şubatta vefatıyla da "Bin yıl sürecek bu ülkede 28 Şubat." diyenlere inat, Türkiye'yi 28 Şubat ayıbından kurtardı çünkü sadece bir gün önce vefat ederek şubat ayının bir 28 Şubat şeklinde değil, rahmetli Erbakan Hoca'nın fikri, hizmetleri ve ortaya koymuş olduğu eserlerle anılmasına imkân sağladı. Dolayısıyla artık 28 Şubatların değil, 27 Şubatta Erbakan Hoca ve millî görüşün konuşulacağı bir aydır şubat. Tabii, bu vesileyle "28 Şubat bin yıl sürdü." diyenler, kendileri olmayabilir ama ruhlarının hâlâ bu ülkede olmasını arzu ediyor olabilirler. 28 Şubat deli gömleği giydirilmiş despotizme karşı çıkmaktır aynı zamanda.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Kaya, lütfen tamamlayın.

BÜLENT KAYA (İstanbul) - 28 Şubat ruhu neydi? Millî iradenin, sivil iradenin, millî egemenliğin her hâlükârda hâkim olması demekti. 28 Şubat zihniyeti "Benden olsun çamurdan olsun." diyerek bütün otoriterleri kutsayan, hukuka, yargıya aykırı uygulamaları sahiplenen "Hırsızsa canım benim hırsızımıdır, önemli değil." diyen zihniyet asla değildi. Dolayısıyla biz 28 Şubatlara karşı çıkarken yargının sopa olarak kullanılmasına karşı çıkıyoruz. Biz 28 Şubatlara karşı çıkarken zalimin kim olduğuna bakmaksızın zalime karşı çıkıyoruz. Biz 28 Şubatlara karşı çıkarken mazlum kimse mazlumin yanında saf durmayı tercih ediyoruz. Biz 28 Şubatlara karşı çıkarken hiçbir güç ve kuvveti millî iradenin üstünde görmemeyi tercih ediyoruz. Biz 28 Şubatlara karşı çıkarken insan haklarının herkes için esas olduğunu kabul ediyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Son bir dakika Sayın Başkan, tamamlayacağım.

BAŞKAN - Sayın Kaya, lütfen tamamlayın.

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Dolayısıyla, 28 Şubat despotizmini anlamış ve buna karşı çıkmak isteyen herkesin yapması gereken tek bir şey vardır "Kızım Fatıma da olsa hırsızlık suçu işlediği zaman had cezası uygularım." diyen Resulullah'ın izinden gitmek durumundadır. Yine "Bir topluma, bir kavme, bir topluluğa olan kininiz sizi asla onlara karşı adaletsizliğe sevk etmesin." şiarı doğrultusunda, bir hukuksuzluk olduğu zaman sanığın veya mağdurun kim olduğuna bakmaksızın suçun kendisiyle ilgilenmektir.

28 Şubat zihniyetine karşı çıkmak bu ülkeyi açlığa, işsizliğe, borca esir etmekten kurtarıp, Alevi'siyle Sünni'siyle, Türk'üyle Kürt'üyle, sağcısıyla solcusuyla 85 milyonu kardeş olarak kabul edip 85 milyonla kucaklaşan bir Türkiye oluşturmaktır diyor ve rahmetli Erbakan Hoca'yı buradan bir kez daha minnetle anıyorum.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN - Sayın Kaya, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, İYİ Parti Grup Başkan Vekili ve Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'e ait.

Sayın Çömez, buyurun.

33.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Hocalı katliamına, 27 Şubat 2020'de Suriye'nin İdlib kentinde şehit olan 34 askere, Merkez Bankasının 14-21 Şubat arası gerçekleştirdiği döviz satışına, Kartalkaya yangınıyla ilgili kurulan Meclis araştırması komisyonunun bugünkü toplantısına ve Genel Kurulda dün yapılan oylamaya ilişkin açıklaması

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Hocalı'da otuz iki yıl önce, 25 Şubat 1992 gecesi Ermenilerin gerçekleştirdiği baskında 83'ü çocuk, 106'sı kadın olmak üzere 613 Azerbaycan Türkü hunharca katledildi; hepsini rahmetle, minnetle anıyorum ve acıları acımızdır diyorum.

Öte yandan, beş yıl önce, 27 Şubat 2020'de Suriye'nin İdlib kentinde alçakça bir hava saldırısı sonucunda şehit olan 34 kahraman askerimizi de yine rahmetle yâd ediyorum.

Değerli arkadaşlar, 14 Şubat ile 21 Şubat arası Merkez Bankası tam 9,4 milyar dolarlık bir döviz satışı gerçekleştirmiş. Yine rakamlara baktığımızda, son bir hafta içerisinde 5,8 milyar dolarlık bir döviz satışı gerçekleşmiş. Tabii, Merkez Bankasının bu döviz niye sattığına baktığımızda enteresan tesadüflerle karşılaşılıyor. 13 Şubatta TUSİAD'ın yaptığı bir açıklama var, 19 Şubatta yine TUSİAD yöneticilerin ifade verdiğini görüyoruz. Yine, kamuoyunda ortaya çıkan bazı gerçekler şunlar ki TUSİAD'ın yapmış olduğu açıklamanın hemen ardından iktidar cephesinden gelen birtakım sert değerlendirmeler ve TUSİAD'a yönelik açıklamalar kamuoyunda bir kaygı oluşturdu, bir endişe oluşturdu, bu da ister istemez bir gerginliğe ve döviz talebine sebep oldu. Tabiatıyla, baktığımızda 10 milyar dolarlık bir döviz satışının gerçekleştiğini ve bugün brüt rezervimizin 173 milyar dolardan 170 milyar dolara düştüğünü görüyoruz. Bütün bunları alt alta koyduğumuzda önemli bir ekonomik kayıp, rezervlerden satış gerçekleşiyor, toplumda gereksiz bir gerginlik ortaya çıkıyor fakat ortada Maliye Bakanı yok. Yani bütün bunlar yaşanırken, bir gereksiz spekülasyon, gereksiz tartışma, TUSİAD'ın yaptığı açıklamalar üzerinden iktidarın yaptığı değerlendirmeler var ama Maliye Bakanının bir açıklaması, bir izahatı yok ve tüm bunlar maalesef iktidara gelirken AKP'nin verdiği sözlerle de çelişiyor. O yılları iyi bilen birisi olarak söylüyorum "Demokrasinin kurum ve kurallarını işleteceğiz. Bir hukuk devleti tesis edeceğiz, şeffaf ve denetlenebilen bir devlet anlayışını getireceğiz. Sivil toplum örgütleri güçlendirilecek ve ülkenin, devletin yönetimine katkı sağlayacaklar." dendi ama bunlar gerçekleşmediği gibi, aynı zamanda konuşanların üzerine bir karabasan gibi çöken bir iktidar anlayışına Türkiye tanık oldu. Bu itibarla bunlardan vazgeçilmesi, demokrasinin yeniden tesis edilmesi, bir hukuk devleti kimliğine bu ülkenin yeniden kavuşabilmesi gerçekten önemlidir. Bu olmadığı takdirde her gün irtifa kaybeden ekonomi, yine geçtiğimiz günlerde olduğu gibi zarar görmeye, darbe almaya devam edecektir diyorum.

Yanımda çok değerli arkadaşım var, Rıdvan Uz, Çanakkale Milletvekilimiz. Şu anda çalışmakta olduğu komisyonu terk etti, buraya geldi. Rıdvan Bey Kartalkaya yangınıyla ilgili devam eden komisyonda görevli. Sordum kendisine "Komisyon çalışmaları nasıl?" diye, dedi ki: "22 milletvekilinin olması gerekiyor, bunlardan 13'ü AK PARTİ milletvekili ve bu 13 milletvekilinden sadece 5'i Komisyona gelmiş. Bizim bütün ısrarlarımıza rağmen, Kültür ve Turizm Bakanı buraya gelmeli, sorularımıza cevap vermeli taleplerimize ve ısrarlarımıza rağmen iktidar cephesinden gelen net itirazlarla Kültür ve Turizm Bakanı Komisyona gelmedi." Bakın, bu Parlamento çatısı altında grubu bulunan bütün partilerin Grup Başkan Vekilleri geçtiğimiz haftalarda konuşma yaptılar. Defalarca soru önergeleri verdik, bu ülkede korkunç bir felaket yaşanmış, bu felaketin sorumluları kimler, ihmalî olanlar kimler? Partim adına yaptığım konuşmada pek çok bilgi ve belgeyi kamuoyuyla paylaştım. Bugüne gelmeden önce onlarca soru önergesi verdik Kültür ve Turizm Bakanına. Kişisel problemlerinden bahsettik, devletten kendi şirketlerine tahsis ettiği arazilerden, yine, devletin birtakım ünitelerini bacanağını vermesinden tutun da yangının olduğu sabah -yangını 03.40'ta haber almasına rağmen- Marriott Hotel'e gidip orada keyif yapmasına varıncaya kadar hepsinin tek tek hesabını sorduk, cevap yok; soru önergelerine cevap yok, Mecliste yaptığımız konuşmalara cevap yok, yaptığımız eleştirilere cevap yok. İşte, arkadaşımız burada, Komisyonu terk etti, geldi. Allah aşkına, biz bu ülkede böyle mi soruşturma yapacağız? Bu Parlamentonun yasama ve denetleme faaliyetini böyle mi güçlendireceğiz? Millete böyle mi söz verdik biz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Çömez, lütfen tamamlayın.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Buradan açıkça çağrı yapıyorum, Sayın Başkan, sizden de özellikle istirhamım var: Sadece Genel Kurulun çalışması yetmez, aynı zamanda komisyonların da olması gerektiği gibi çalışması, millet iradesinin tecelligâhı olan bu yüce çatının hakkaniyetli bir şekilde çalışması şart. Sayın Bakan gelmeli, burada tek tek bütün sorulara cevap vermeli; yaşanan bütün o dramın, kaybolan 78 canın arkasında ihmali olanlar kimse bununla ilgili sorulan bütün sorulara tek tek cevap vermeli. Aksi hâlde biz burada maalesef, demokrasinin kurum ve kurallarını işletemeyecek ve saraydan gelen talimatları uygulayacak bir makam hâline geleceğiz; bunu ne siz isterseniz ne biz isteriz.

Dün yaşanan manzara da ona keza. Bakın, muhalefet milletvekillerinden 20 kişi bir toplantı yeter sayısı talebinde bulundu, siz de burada Başkanlık yapıyordunuz. İlk yoklamada sayı sağlanamadı, on sekiz dakika ara verildi, on sekiz dakikanın ardından bir kere daha yoklama yapıldı ve 203 kişinin olduğu ortaya çıktı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Çömez, lütfen tamamlayın.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Bitiriyorum Sayın Başkanım.

Çok haklı bir şekilde, siz de verilen pusulaların imzaları doğru mu, yanlış mı diye tetkik ettiniz. Gördük ki hem parmak iziyle oy veren hem de aynı zamanda imza atan arkadaşlarımız var, bu olmaz; öte yandan, burada olmayan milletvekilleri için atılmış sahte imzalar var, bunlar da olmaz. Meclisin mehabetini artırmak, Meclisin saygınlığını artırmak, milletin bizlere olan itimadını artırabilmek için hepimize düşen sorumluluklar var. Bu itibarla Sayın Başkanım, sizden istirham ediyorum, dün yaşanan tablo bir daha yaşanmasın. Öte yandan, bakanlar ve Komisyonunda hesap vermesi gerekenler, gelip bilgi vermesi gerekenler millet iradesinden kaçmasınlar, millete hesabını versinler.

Teşekkür ederim.

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Başkanım, bir dakikalık bir ekleme yapmam gerekiyor; bu konuda değil başka bir konuda.

BAŞKAN - Sayın Kaya, işlem bitsin ondan sonra; şu anda Grup Başkan Vekillerinin söz taleplerini karşılıyorum.

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Bolu Kartalkaya'yla ilgili olduğu için, konunun önemine binaen... Eğer uygun görürseniz...

BAŞKAN - İşlem tekemmül ettikten sonra vereceğim.

Şimdi söz talebi Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkan Vekili ve Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç'a aittir.

Sayın Kılıç, buyurun.

34.- Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç'ın, ramazan ayına, Hocalı katliamına ve Türkiye'nin Azerbaycan'ın Karabağ bölgesindeki imar faaliyetlerine ilişkin açıklaması

FİLİZ KILIÇ (Nevşehir) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri ve ekranları başında bizleri takip eden yüce Türk milleti; 1 Mart Cumartesi mübarek ramazan ayının ilk günü hepimizin malumu olduğu üzere. Şimdiden, başı rahmet, ortası mağfiret, sonu cehennem azabından kurtuluş olan ramazan ayımızı tebrik ediyorum, mübarek olsun diyorum; tutulan oruçların, edilen duaların kabul olmasını canıgönülden diliyorum.

Bugün 26 Şubat ve 26 Şubat 1992'de Azerbaycan'ın Karabağ bölgesinde, Hocalı kasabasında 366'ncı Rus Motorize Alayının desteğiyle Ermeni güçleri tarafından gerçekleştirilen soykırımda hayatını kaybeden 613 kardeşimizi öncelikle rahmetle, minnetle ve dualarla anıyorum; onların aziz hatıraları önünde bir kez daha saygıyla eğiliyorum. Hocalı'da yaşananlar sadece Azerbaycan'a yönelik bir saldırı değil tüm Türk dünyasına yapılmış bir insanlık suçudur. O gece kadınlar, çocuklar, yaşlılar katledildi, bedenler parçalandı, masum insanlar diri diri yakıldı. Bugün de yani otuz üç yıl sonra hâlâ bu vahşeti unutmayan adalet arayışını sürdüren bir millet olduğumuzu yüce Meclisimizin çatısı altında ifade etmek istiyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Hocalı'da işlenen katliam Birleşmiş Milletlerin soykırım tanımına birebir uyan bir vahşettir, uluslararası hukuk açısından suçtur, insanlık açısından kara bir lekedir ancak ne yazık ki dünya bu olaya karşı üç maymunu oynamıştır ve oynamaya da devam etmektedir, tıpkı özellikle Türklere ve İslam âlemine karşı yapılan diğer soykırımlarda, katliamlarda olduğu gibi. İnsan hakları savunucuları, demokratik değerleri dilinden düşürmeyen ülkeler Hocalı için sessiz kalmıştır ve kalmaya da devam etmektedir. Batı'nın ikiyüzlü tutumu adaletin tecelli etmesini engellemiştir. Unutulmamalıdır ki adalet bir gün yerini bulacak, failer hak ettikleri cezayı alacaklardır. Bizler bu soykırımın uluslararası alanda tanınması, Hocalı'nın hak ettiği hukuki zemine oturtulması için mücadelemizi sürdüreceğiz çünkü bu, sadece Azerbaycan'ın değil tüm Türk dünyasının meselesidir. Sayın Genel Başkanımız Devlet Bahçeli'nin şu sözleri bizim bu duruşumuzu özetler niteliktedir: "Hocalı soykırımı yalnızca Azerbaycan Türklerine değil bütün Türklüğe yapılan bir saldırıdır. Hocalı, emperyalizmin taşeronlarının ve kirli planlarının kanlı bir sonucudur. Ama şunu bilsinler ki biz bu zulmü unutmadık, unutturmayacağız."

2020 yılında şanlı Azerbaycan ordusu kırk dört günlük vatan savaşıyla Karabağ'ı işgalden kurtardı. Bu zafer "Karabağ Azerbaycan'dır." gerçeğini bir kez daha tüm dünyaya göstermiştir. Ne diyorduk? "Kafkaslardan aşacağız, Türklüğe şan katacağız,/Türk'ün şanlı bayrağını Karabağ'a asacağız." Peki, şimdi ne diyoruz? "Kafkaslardan aştık, Türklüğe şan kattık,/Türk'ün şanlı bayrağını Karabağ'a astık." Bu şeref bize yeter diyorum.

Türkiye dün olduğu gibi bugün de Azerbaycan'ın yanındadır, Azerbaycan'ın haklı davasında, hukuki ve diplomatik mücadelesinde en büyük destekçisi olmaya devam edecektir. Otuz üç yıl sonra da olsa yüz yıl sonra da olsa bu soykırımı gerçekleştirenler yargılanmalıdır. Katil Ermenistan'ın ve onu destekleyen güçlerin tarih önünde olduğu kadar hukuk önünde de hesap vermesi için mücadelemizi sürdüreceğiz.

Buradan Türk milletinin gür sesiyle ifade etmek istiyorum: Unutmadık, unutturmayacağız! Karabağ Azerbaycan'dır, Azerbaycan Türk'tür diyor birkaç hususa da ayrıca burada değinmek istiyorum.

Yakın bir tarihte Karabağ'da, Şuşa'da, Hankendi'de ve Hocalı'da bulundum. Kardeşlerimizle sohbet etme ve imar faaliyetlerini bizzat müşahade etme fırsatını, şansını elde ettim. Bölgedeki imar faaliyetleri, kardeşlerimizin vatanlarına dönme konusundaki istekleri, heyecanları, geleceğe yönelik istekleri, ümitleri acımızı bir nebze de olsa azaltmaktadır. İmar faaliyetlerinde de Türkiye her zaman kardeşlerimizin yanında olmuştur, bundan sonrasında da olmaya devam edecektir.

Şehadetlerinin yıl dönümünde Hocalı şehitlerimizi bir kez daha rahmetle anıyor, onların hatıralarını yaşatma sözümüzü buradan yineliyorum.

Ne mutlu Türk'üm diyene diyor, Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Kılıç, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grup Başkan Vekili ve Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'e ait. Sayın Kılıç Koçyiğit, buyurun.

35.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, bugün gözaltına alınan 15 gence, İstanbul Üniversitesindeki öğrenci kulüplerine, Bakırköy Cumhuriyet Başsavcılığının İstanbul Barosu hakkında başlattığı soruşturmaya ve BİRTEK-SEN Başkanına ilişkin açıklaması

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben de Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Evet, Türkiye'de faşizm için sıradan bir gün, yine güne operasyon haberleriyle uyandık; İstanbul ve Ankara'da aralarında İstanbul Özgür Öğrenci Meclisi, HDK Gençlik Meclisi ve DEM Gençlik Meclisinden olan 15 genç gözaltına alındı. Gözaltına alınanların avukatlarıyla görüşmeleri her zamanki gibi kısıtlandı, yirmi dört saat avukat görüş yasağı konulmuş durumda. Bu anlamıyla, yine, aslında bir kaçırma süreciyle karşı karşıyayız.

Şimdi, gençlerin örgütlenme hakkının, ifade hakkının, siyaset yapma hakkının, kendi yaşamlarıyla ilgili söz kurma hakkının AKP iktidarını rahatsız ettiğini çok iyi biliyoruz. Bu anlamıyla, anayasal haklarını gençler açısından da ihlal eden bir pratik karşımızda duruyor. Şimdi, burada gençleri susturmak, onları demokratik mücadeleden alıkoymak, onların örgütlenmesinin önüne geçmek için AKP'nin yargıyı araçsallaştırdığını ve her gün sistematik olarak gençlerin yaşam alanlarını daraltan pratiklere de imza attığını görüyoruz. O anlamıyla, bu muhalif öğrencilere yönelik gözaltı operasyonlarının neredeyse rutine bindiğinin altını çizmemiz gerekiyor, bunu kabul etmiyoruz. Bu ülkeyi gençlerin gerçekten umudunu kararttığı bir ülkeye çevirdiniz, gençler açısından bir an önce kaçılıp gidilecek bir ülke hâline getirdiniz, bundan derhâl vazgeçin diyoruz.

Peki, sadece gözaltı operasyonları mı? Hayır. Bakın, kayyum belediyelerde uyguluyorlar ama onunla yetinmediler İstanbul Üniversitesine kayyum atadılar. Şimdi bununla da yetinmediler İstanbul Üniversitesinde özel bir işletmeyi -ki bu işletmenin hikâyesini, backgroundunu herkes çok iyi biliyor, bunu özel, uzun uzun anlatmayacağım- protesto eden öğrencilere yönelik de yine amansız bir operasyon süreci başlamış durumda. Bugün üniversitedeki fikir kulüplerinin faaliyetleri durduruldu ve yönetimleri lağvedildi. Bir üniversiteyi üniversite yapan şeyin kendisi nedir? Bilimsel düşüncedir, eleştirel düşüncedir, özerkliğidir. Gençler kendilerini üniversitede bile anlatamayacaklarsa, kendi fikir kulüplerini kurup o fikir kulüplerini bile yönetemeyecekse biz adına niye üniversite diyoruz? Hepsinin üzerine AKP tabelalarını asın "AKP'li olan üniversiteye girer, AKP'li olan üniversitede fikir kulübü kurar, AKP'nin düşüncelerini yaymak doğrudur, meşrudur, haktır onun karşısında olan, onun beğenmediği düşünceleri yaymak, onları taşımak, ifade etmek doğru değildir, hukuki değildir, cezai yaptırıma tabidir." diye bence tabela asın ya da Anayasa'yı öyle değiştirin hepimiz de bilelim çünkü tam anlamıyla bir zapturapt politikası var. "YÖK'ü kaldıracacağız." diye geldiler, yetmedi, üniversitelere kayyum atadılar, yetmedi, şimdi üniversitedeki öğrenci kulüplerine kayyum atamanın yolunu açıyorlar. Ya, biz soruyoruz, gerçekten merak ediyoruz, sınırınız neresi ya, neresi; nerede duracaksınız ya? Nerede gerçekten frene basacaksınız, bu antidemokratik uygulamalardan, bu hukuksuzluklardan vazgeçeceksiniz sorusunu sormak istiyoruz.

Şimdi, bu tek tipçi bir anlayıştır. Bu, toplum mühendisliğidir, üniversiteden topluma yayılmak istenen ideolojik bir saldırı hattıdır. AKP kendinden olmayan herkesi düşman olarak kodluyor; kendinden olmayan herkesi bertaraf edilmesi gereken, yok edilmesi gereken, sınırlandırılması gereken, cezaevine konulması gereken yapılar, insanlar, kişiler olarak kodluyor. Üniversite öğrencisi bir özel işletmeyi fahiş olduğu için, üniversitede istemediği için protesto ediyor, fikir kulübünü kapatıyor; işçi grev hakkını kullanmak istiyor, onun sendika başkanını tutukluyor; bizim belediyelerimize kayyum atıyor; öğrenciler sokağa çıkıyor, demokratik bir hakkını kullanıyor, ister Filistin için olsun ister başka bir mesele için, gözaltına alıyor, tutukluyor. E, soralım yani nedir, ne istiyorsunuz? Çıkın, açık açık söyleyin "Padişahlık ilan ettik. Vallahi, bu bizim kralımız, siz de kralın tabiiyetindesiniz, padişahın tebaasısınız." deyin olsun bitsin çünkü mesele buraya gidiyor artık. Yani bu tartışmayı ne hukukla anlatabiliriz ne de başka bir şeyle anlatabiliriz. Tam bir baskı politikasını her alanda, hiç kimseyi pas geçmeden, kadından gencine, demokratik siyasetinden belediyesine her türlü yapılanmaya karşı uygulayan bir anlayışla, zihniyetle karşı karşıyayız. Topluma savaş açmışlar, bu net yani topluma savaş açmışlar. Niye böyle diyoruz? Çünkü topluma savaş açmasalardı bugün herkesi ama herkesi kriminalize edip suçlu ilan etmezlerdi.

Bakın, şimdi, biliyorsunuz, Cihan Bilgin ve Nazım Daştan Suriye'de katledildiler SİHA'larla. Bunun üzerine İstanbul Barosu bir açıklama yaptı ve dedi ki: "Bu insancıl hukuk uygulamasına göre doğru değildir." Direkt açıklamadan okumak istiyorum. Nazım ve Cihan'ın Suriye'de yaşanan gelişmeleri takip ederken uğradıkları saldırı sonucu yaşamlarını yitirdiğini, basın mensuplarının çatışma bölgelerinde hedef alınmasının...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Kılıç Koçyiğit, lütfen tamamlayın.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - ...uluslararası insancıl hukuka, Cenevre Sözleşmesi'ne aykırı olduğu, Roma Statüsü'ne göre savaşa taraf olmayan sivilin hedef alınmasının savaş suçu olduğu ve baronun derhâl bu konuda soruşturma talep ettiği bir sosyal medya açıklaması.

Şimdi, bu açıklamanın üzerine İstanbul Barosu hakkında soruşturma başlatıldı. Bununla da yetinilmiyor, bakın, Bakırköy Cumhuriyet Başsavcılığı ne yapmış? Nazım ve Cihan örgüt üyeliği ve propagandasından yargılandıkları için... Henüz yargılanıyorlar, bakın, ortada bir hüküm yok, birinci derece mahkemesinin bir kararı yok, onları terörist ilan etmiş ve bu açıklamayı yaptığı için de yargılanıyorlar, "onlar terörist" diyerek de İstanbul Barosunu da suçlu addetmiş. Şimdi, biz burada hukukun nesini konuşacağız? Masumiyet karinesi sadece AKP'liler için mi geçerli? Masumiyet karinesi bu ülkedeki sadece ayrıcalıklı bir zümre için mi geçerli?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Kılıç Koçyiğit, lütfen tamamlayın.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Nazım ve Cihan'ın masumiyet karinesini İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı nasıl ihlal eder? Bunu bir hukukçu bilmiyor mu? Ben biliyorum bunu, bir hukukçu bilmiyor mu, bir cumhuriyet savcısı bilmiyor mu? Hayır. O girişe bildiğimiz, klasik bir PKK tarihi yazıyorlar, arkasından "Bunlar da yargılanıyor, kesin bunlar da teröristtir." diye yaftalıyorlar; "E, siz de teröristin katledilmesine dair açıklama yaptıysanız siz de o zaman suçlusunuz." diye senaryoyu yazıyor, başrolünde de cumhuriyet başsavcısı oyun oynuyor. Şimdi, burada hukuk nerede, adalet nerede? Soralım ya, soralım; hep beraber soralım, bu Mecliste hep beraber soralım.

Bu kadar gözümüzün içine baka baka hukuksuzluk yapılmasını kabul etmiyoruz. Tuz koktu, su çürüdü, söz bitti, tükendi; her şeyi tükettiniz. Burada yaptığınız antidemokratik uygulamaları size anlatırken hangi cümleyi kuracağımızı, hangi sözle anlatacağımızı şaşırtıyoruz çünkü duyulmuyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Toparlayacağım Sayın Başkan.

BAŞKAN - Sayın Kılıç Koçyiğit, son kez uzatıyorum.

Buyurun.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Duyulmuyor Sayın Başkan, duyulmuyor; toplumun feryadı duyulmuyor, toplumun adalet talebi duyulmuyor, toplumun hukuk çılgılığı duyulmuyor. Bu kadar gözümüzün içine baka baka yapılıyor.

Bakın, BİRTEK-SEN Başkanını tutuklamışlar, ben söyleyeyim, soralım: Dosyanın ilk savcısının kapısına Emniyet görevlileri niye girip çıktı? Niye başka bir savcıya dosya havale edildi? Niye hemen mevcutlu diye istendi? Niye bir sendika başkanı tutuklanır ya; bu soruyu bu Meclis sormayacak mı? Hakkını arayan, işçinin yanında duran, örgütlenme hakkı için mücadele eden bir işçi sendikasının başkanı niye tutuklanır? İşçiden korktukları için, halktan korktukları için, hukuktan korktukları için, grevden korktukları için başkanı tutukluyor, işçiyi sindirmeye çalışıyor. Şimdi, bu düzene biz ne diyelim, gerçekten ne diyelim siz takdir edin, Türkiye halkları takdir etsin ama şunu söyleyelim: Artık yeter, bıçak kemikte, herkes için; kadını için de genci için de sendikası için de bıçak kemikte.

Teşekkür ederim. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Kılıç Koçyiğit, teşekkür ediyorum.

Şimdi, diğer söz talebi Cumhuriyet Halk Partisi Grup Başkan Vekili ve İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'a ait.

Sayın Günaydın, buyurun.

36.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, Hocalı katliamına, 27 Şubat 2020'de İdlib'de şehit olan 34 askere ve 9 Mart 2020 gününe, 28 Şubat postmodern darbesine, 1 Mart tezkeresinin yıl dönümüne, geçen hafta gerçekleşen dolar satışına, Kartalkaya yangınıyla ilgili kurulan Meclis araştırması komisyonunun bugünkü toplantısına ve Genel Kurulda dün yapılan oylamaya ilişkin açıklaması

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, herkesi saygıyla selamlıyorum.

Evet, 26 Şubat 2024 bugün. Tam otuz iki yıl evvel Azerbaycan'da Dağlık Karabağ bölgesinde 83'ü çocuk, 106'sı kadın olmak üzere 613 Azeri kardeşimiz vahşice katledildi. Sonradan yapılan otopsi çalışmalarında katledilen insanların her türlü insanlık dışı muameleye ve işkenceye de tabi tutuldukları görüldü ve saptandı. Üzerinden otuz iki yıl da geçmiş olsa her türlü sivil katliamı ve elbette Hocalı katliamını da nefretle kınıyoruz, yaşamlarını kaybeden yurttaşlarımıza minnet duygularımızı, Allah'tan rahmet duygularımızı buradan iletiyoruz.

Tabii, 27 Şubat 2020'de yani bundan dört yıl evvel de İdlib'de 34 çocuğumuz şehit oldu. Herhangi bir hava savunma sistemi olmadan o 34 askerimiz oraya sürüldü. Bir gece yarısı faili belli bir açık cinayete kurban gittiler ve bu memleketin reisi - kendini öyle ifade eden kişi- gitti, 9 Mart 2020 günü yani on gün sonra o işin sorumlusunun kapısında saat eşliğinde ayakta bekledi. İşte "Bir ülkenin ulusal onuru nasıl çiğnenir?" diyorsanız fotoğraf budur. Bunu da memleketimiz adına büyük bir acı olarak, her 2 olayı da, hem 27 Şubat 2020'yi hem de 9 Mart 2020'yi ulusumuz adına büyük bir acı olarak kaydetmek ve anmak durumundayız.

28 Şubat postmodern darbesi... Şunu açıkça söyleyelim: Klasik, konvansiyonel, modern, postmodern her türlü darbenin karşındayız; askerden gelsin, sivilden gelsin her türlü darbenin karşındayız; kendisini vesayeti tasfiye etmek için çalışan olarak gösterip de memlekette sivil darbeleri kuranların da karşındayız. Bu memleket mutlaka demokrasiyi ve adaleti yeniden tesis edecek ve bu memleket yeniden barış içerisinde yaşayacak, bu umudumuzu her zamanki gibi taze tutuyoruz.

Evet, bir taraftan da 1 Mart 2003 tezkeresinin de hafta sonu itibarıyla yıl dönümü. Her gün buralarda antiemperyalizm nutukları atanlar, 100 bin Amerikan askerinin Türkiye sınırlarından içeriye girip, kimyasal silah bulma yalanıyla Amerika ve İngiltere'yle iş birliği içerisinde, 1 milyon Iraklı sivilin kanına ellerini bulaştırmasına yönelik tezkeresi 1 Mart 2003 günü bu Mecliste oylandı. Gencecik bir oda başkanı olarak Abdi İpekçi'de yani şuradan, 600, 700 metre mesafeden Meclise bağırp duruyorduk: "Biraz yurtsever olun ve bu tezkereye 'hayır' deme onurunu gösterin." Büyük bir mutlulukla söylüyorum ki CHP Grubunun tümüyle, 2 partili Mecliste AKP'den de bir kısım Bakanların ve milletvekillerinin de katkısıyla 1 Mart 2003 tezkeresi reddedildi. Ben, o tezkerenin reddedilmesine el kaldıran, CHP'den, AK PARTİ'den bütün milletvekillerini saygıyla anıyorum; sağ olsunlar, var olsunlar. (CHP ve

İYİ Parti sıralarından alkışlar) Ancak şunu da söyleyelim ki o tezkereye AKP'den "hayır" oyu kullanan Bakanlar ve milletvekilleri bir daha siyaset yapma şansı bulamadılar. Demek ki antiemperyalizm nutukta değil, iradede olur, bunun da altını çizmek lazım.

Tabii, bugünlerde ilginç gelişmeler oluyor ekonomi alanında. Türkiye'de geçen hafta verilere göre 5,8 milyar dolar döviz satıldı, buna karşılık dövizin hızı kesilemiyor. Merkez Bankası rezervleri tarihî zirveden geriye doğru döndü ve döviz tutulmuyor. Bir taraftan da borsa önemli ölçüde hız kaybediyor ve kan kaybediyor. Demek ki TÜSİAD başta olmak üzere hem sermaye sınıfına hem işçi sınıfına yönelik antidemokratik saldırılar Türkiye'de yalnızca hukuk devletini ve demokrasiyi katletmekle kalmıyor aynı zamanda yatırım ortamını da geri dönüşü zor olacak şekilde bozuyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Günaydın, lütfen tamamlayın.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Herkesin aklını başına alması lazım. Buradan bunu da ifade etmek isterim.

Nihayet, Kartalkaya... Arkadaşlar, 78 yurttaşımız can verdi. Orada yangın sürerken görev yapan birlikleri korsan olmakla suçladınız. Sonradan bir birliği raporu daha geldi, bu kürsülerden Bolu Belediyesine saldırdınız ve herkes Bolu Belediyesinin burada bir dahlinin olmadığını söyledi. Bir tek asıl suçlu ortaya çıkarılamadı, Kültür ve Turizm Bakanı hâlâ ortalıkta dolaşmaya devam ediyor. Bir Komisyon kurmuşuz, o Komisyona Kültür ve Turizm Bakanı gelip hesap vermedikten sonra, o Komisyonun anlamı ne? Dolayısıyla, arkadaşlarımız Türker Ateş, Sururi Çorabatır, Ednan Arslan, Süreyya Öneş Derici ve Cavit Arı bu şekilde Komisyon çalıştırmanın hiçbir öneminin olmadığını söyleyerek Komisyonu terk ettiler.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Günaydın, lütfen tamamlayın.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Orada konuşma yapan Grup Başkan Vekilimiz Ali Mahir Başarır'ın da söylediği gibi, Kültür ve Turizm Bakanına yönelik 265 imza toplanmıştır gensoru için, 35 eksik imza vardır. Biz burada 35 vicdanlı milletvekili arıyoruz. Bu sayıyı 300'e çıkaralım ki buralarda bir gensoru faaliyeti ortaya konulabilsin ve Kültür ve Turizm Bakanı hiç olmazsa Meclise karşı öncelikle hesap versin; ya değilse, nutuklarla bu işler olmuyor.

Son sözüm de şudur: Dün bir kere daha ortaya çıktı ki oylamalarda yapılan usulsüzlüklerin, sahtekârlıkların sonu gelmiyor. Biz artık "Ayıp!" demekten bıktık usandık, utanmaktan yorulduk, tuz koktu. Hiç olmazsa Mecliste sahte pusula verme uygulamasından vazgeçin kardeşim! Milletin gözünün önünde ayıp oluyor!

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Günaydın, lütfen tamamlayın.

Son kez uzatıyorum.

Buyurun.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Bu düşüncelerle, hem Hocalı katliamı konusundaki görüşlerimizi bugün Utku Çakırözer arkadaşımızın Azerbaycan sözleşmesinde ifade edeceğini söylüyor hem de Türkiye'nin geleceğine olan inancımızla Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Günaydın.

Şimdi söz talebi Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkan Vekili ve Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'e ait.

Sayın Gül, buyurun.

37.- Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün, Hocalı katliamının 33'üncü yıl dönümüne, millî görüş lideri Necmettin Erbakan'ın vefat yıl dönümüne ve Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın doğum gününe ilişkin açıklaması

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Çok teşekkür ediyorum.

Sayın Başkanım, çok değerli milletvekili arkadaşlarım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün Hocalı katliamının 33'üncü yıl dönümü. Hocalı'da büyük bir hüznle acısını her zaman hissettiğimiz bu katliamın tüm faillerini bir kez daha lanetliyoruz. Can Azerbaycan'ın, Azerbaycan Türkünün yanında olmaya her zaman Türkiye olarak devam edeceğiz. Kadın, çocuk, yaşlı ayırt etmeksizin büyük bir katliama dünya şahit oldu. Hayatını kaybeden tüm Azerbaycanlı kardeşlerimizi rahmetle yâd ediyorum. Dost ve kardeş Azerbaycan halkına yine tekrar başsağlığı dileklerimizi Gazi Meclisimizden iletiyoruz. Bizler iki ayrı devlet tek millet olarak varlığımızı güçlü bir şekilde sürdürmeye devam edeceğiz.

Birkaç ay önce Şuşa'yı, Hocalı'yı ziyaret etme imkânı bulduk Cumhurbaşkanı Yardımcımızla. Oraların özgür olmasını, Karabağ'ın özgür olmasını görmek, Hocalı'da yaşanan o hadiselerin yaşandığı yerin özgür olmasını ve orada yaşanan tüm hadiseleri bir kez daha hissettik ama biz Türkiye olarak her zaman Azerbaycan'ın haklı davasının yanında olmaya devam edeceğiz.

Keza yine, Srebrenitsa'da, Gazze'de devam eden insanlık katliamlarını bir kez daha lanetliyoruz. Tüm soykırımların, katliamların karşısında durmaya ve bunların faillerinin yargılanıp adalet önünde hak ettikleri cezayı çekmelerini sağlayıncaya kadar mücadelemizi Türkiye olarak sürdürmeye devam edeceğiz.

Tekraren özgür Şuşa'nın, özgür Karabağ'ın, Hocalı'nın ve özgür, güçlü Azerbaycan'ın daha da güçlü olmasını buradan dileklerimizle tekrar oraya, Azerbaycan'ımıza, can Azerbaycan'ımıza selamlarımızı iletiyoruz.

Yarın, millî görüş lideri Necmettin Erbakan Hocanın vefat yıl dönümü. Bu ülkeye kurmuş olduğu siyasi yapıyla ve yine devlet adamlığıyla, hakkın, iyinin, doğrunun, güzelin ve adil olanın egemenliği için mücadele etmiş bir dava adamı olarak Erbakan Hocayı rahmetle yâd ediyoruz ve her zaman ortaya koymuş olduğu millî duruşuyla, millî görüş anlayışıyla ülkemize çok büyük hizmetler yapan, bizlerin de 20'li yaşlarda hem Millî Gençlik Vakfında hem de MKYK olarak birlikte çalışma onuruna erdiğimiz, tecrübelerinden istifade ettiğimiz Erbakan Hocayı bir kez daha rahmetle yâd ediyoruz.

Bugün, aynı zamanda hareketimizin, davamızın, partimizin lideri Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın doğum günü. Sayın Cumhurbaşkanımız milletin adamı olarak çıkmış olduğu bu yolda, milletimize hizmet yolunda çok önemli hizmetleri yapmıştır ve vatandaşıyla kopuk bir devlet anlayışına son vererek devlet-millet kaynaşmasını ortaya koymuş, çok önemli

hizmetleri bu siyasi hayatı boyunca ortaya koymuştur. Ülkemizde her alanda, sağlık, adalet, eğitim, ulaşım alanlarında ve diğer tüm alanlarda, savunma sanayisinde olsun, diğer alanlarda olsun çok önemli devrimleri ortaya koyan bir liderdir. Sessiz devrimleri, reformları ortaya koyarak Türkiye'nin daha da güçlü yarınlarına ulaşması için çok önemli hizmetlerin, eserlerin ortaya koyulmasının en büyük imarı Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'dır. En zor anında dahi yurdundan edilmiş, sürülmüş tüm mazlumların, Kafkaslardan Balkanlara, Orta Asya'ya, yine Orta Doğu'ya varıncaya kadar dünyadaki tüm mazlumların her zaman yanında yer almış ve bütün mazlumlara umut ışığı olmuş, onların yanında olmuş bir liderdir. Vesayet odaklarına, darbe girişimlerine karşı, FETÖ, PKK, DEAŞ ve diğer tüm terör örgütlerine karşı dimdik millî iradenin savunucusu olarak "Milletin iradesinin üzerinde hiçbir güç yoktur." diyerek vesayetle mücadele etmiş ve bir siyasi hareketi, siyasi mücadeleyi ortaya koymuş bir liderdir. Beyoğlu'nda Millî Selamet Partisi Gençlik Kolları Başkanlığından Cumhurbaşkanlığı makamına kadar her zaman milletin yanında milletin adamı olarak siyasetini ortaya koyan, Türkiye Yüzyılı'nın mimarı olarak yoluna siyasi olarak devam eden Cumhurbaşkanımız bir aksiyon adamı, bir dava, bir hareket lideri olarak yine yoluna devam edecektir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Gül, lütfen tamamlayın.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Bizler de AK PARTİ Grubumuz olarak Sayın Cumhurbaşkanımızı bereketli, sağlıklı, nice yıllar, millete adanmış bir ömrün milletimize hizmet yolunda nice hayırlı hizmetlere vesile olması duasıyla grubumuz adına tebrik ediyoruz.

Genel Kurulu, tüm milletvekillerimizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum.

Sayın Kaya...

38.- İstanbul Milletvekili Bülent Kaya'nın, Kartalkaya yangınıyla ilgili kurulan Meclis araştırması komisyonunun bugünkü toplantısına ilişkin açıklaması

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Sayın Başkanım, Bolu Kartalkaya'da çoğu çocuk 78 vatandaşımızın feci bir şekilde yanarak can verdiği bir yangın faciası yaşandı. Onun üzerine de Türkiye Büyük Millet Meclisinde bütün gruplar olarak, Meclisin bir ortak iradesi olarak bir araştırma komisyonu kuruldu. Bu Meclisin yasama faaliyetinin yanında en önemli faaliyetlerinden bir tanesi de denetim faaliyetleridir. Dolayısıyla, bu Türkiye Büyük Millet Meclisi Türk milleti adına hareket eder ve oradaki Komisyon üyeleri de millet iradesi olarak orada bulunur. Bir Bakanın 10 Komisyon üyesi milletvekilinin yazılı davetine rağmen o Komisyona kendisi gelmeyip Bakan Yardımcısını göndermesi millî iradeye bir saygısızlıktır ve asla kabul edilecek bir durum değildir. Bakanın çok önemli bir işi mi var? Yine, yangının olduğu gün gibi sabah sporu yaparken mi acaba daha önemli işleri var da Komisyona gelmiyor? Buradan bunu kabul etmediğimizi ve etmeyeceğimizi bir kez daha grubumuz adına deklare etmek istiyorum.

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum.

V.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Bekir Bozdağ'ın, Başkanlık Divanı olarak, 26 Şubat 1992 tarihinde Ermenistan güçleri tarafından Azerbaycan'ın Hocalı şehrinde gerçekleştirilen soykırımı lanetlediklerine ilişkin konuşması

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, Başkanlık Divanı olarak biz de 26 Şubat 1992 tarihinde, bundan tam otuz üç yıl önce Ermenistan güçleri tarafından can Azerbaycan'ın Hocalı şehrinde savunmasız sivillerin katliamına dönük gerçekleştirilen büyük katliamı, işin daha doğrusu, soykırımı lanetliyoruz. Bu katliamı gerçekleştiren Ermenistan güçlerini ve bunlara destek veren güçleri de bir kez daha buradan kınıyor ve lanetliyoruz. 613 şehit kardeşimizi saygı, rahmet ve duayla anıyoruz. Tüm Azerbaycanlı kardeşlerimizin acısını bir kez daha paylaşıyoruz.

Şimdi gündeme geçiyoruz.

Başkanlığın Genel Kurula sunuşları vardır.

YENİ YOL Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

VI.- ÖNERİLER

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri

1.- YENİ YOL Grubunun, Grup Başkan Vekili Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ tarafından, milletvekillerinin başka siyasi partilere geçişinin psikolojik, sosyal, ekonomik ve siyasal sebeplerinin irdelenmesi, siyasi etik kurallarına uymayan bu tür davranışların önlenmesi için başta Siyasi Partiler Kanunu olmak üzere gerekli yasal düzenlemelerin gözden geçirilmesi ve alınacak tedbirlerin belirlenmesi amacıyla 26/2/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 26 Şubat 2025 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

26/2/2025

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 26/2/2025 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Öneri:

Muğla Milletvekili ve Grup Başkan Vekili Selçuk Özdağ tarafından, milletvekillerinin başka siyasi partilere geçişinin psikolojik, sosyal, ekonomik ve siyasal sebeplerinin irdelenmesi, siyasi etik kurallarına uymayan bu tür davranışların önlenmesi için başta Siyasi Partiler Kanunu olmak üzere gerekli yasal düzenlemelerin gözden geçirilmesi ve alınacak tedbirlerin belirlenmesi amacıyla 26/2/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırma önergemizin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerin 26/2/2025 Çarşamba günkü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - YENİ YOL Partisi grup önerisinin gerekçesini açıklamak üzere Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'a söz veriyorum. Sayın Özdağ, buyurun. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; milletvekillerinin başka siyasi partilere geçişinin psikolojik, sosyal, ekonomik ve siyasal sebeplerinin irdelenmesi, Siyasi Partiler Kanunu olmak üzere gerekli yasal düzenlemelerin gözden geçirilmesi hakkında bir araştırma önergesi verdik. Araştırma önergemiz üzerine sizlerin huzurunuzdayım.

Değerli milletvekilleri, 2017 tarihindeki Anayasa değişikliğinin ardından hayata geçirilen Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemiyle ekonomik büyümenin ivme kazanacağı, daha itibarlı bir Meclis, daha güçlü bir hükûmet, daha etkin, bağımsız ve güçlü bir yargıya kavuşacağımız vadedilmişti. Kuvvetler ayrılığının daha sağlıklı uygulanması sağlanacaktı, Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemiyle bürokratik engeller kalkacak, kararlar hızlı ve etkili bir şekilde alınacaktı. Siyasi parti gruplarının ve parti mensubiyeti olan ya da olmayan her bir milletvekilinin yasama ve denetleme görevlerini özgün bir şekilde yerine getirecekleri ifade edilmiş, milletvekillerinin kendisini Parlamente'ye gönderen seçmenlerinin hak ve hukukunu korumak ve bu manada onların iradesine saygılı olmak adına karar alma süreçlerinde daha etkin rol alacağı belirtilmiş, esasen vadedilmişti.

Son dönemde hız kazanan milletvekili transferleri, Türk siyasi hayatının marazi uygulamalarından biri olarak her dönem tartışma konusu olarak gündemimize gelmiştir. Kurumsal siyasetin özellikle toplumsal siyaset nazarında güven kaybına uğramasının başlıca nedenlerinden biri, maalesef, seçildikleri partilerinden istifa ederek başta iktidar partisi olmak üzere farklı siyasi partilere geçiş yapan milletvekillerinin bu tavırlarıdır. Kamuoyunun dikkatle takip ettiği söz konusu bu durumun Türkiye Büyük Millet Meclisi ve siyasi partiler nezdinde Türk siyasetinde güven erozyonuna neden olduğu, seçmen iradesinin bu manada gasbedildiği algısı ve saygınlığının da ivme kaybettiği gözlerden kaçmamaktadır.

Milletvekilleri seçildikleri ve üyesi oldukları siyasi partilerin program, söylem, fikir ve vaatlerini anlatarak vatandaşları ikna etmekte, onlardan oy istemekte ve bu minvalde söz vermektedirler ve fakat seçmenlerinin iradesiyle seçilen bazı milletvekilleri tüm bu söz ve vaatlerine rağmen bir süre sonra seçmenlerine ve çatısı altında Parlamente'ye girdikleri partilerine herhangi bir açıklama ve izah yapmadan farklı siyasi partilere geçiş yapmaktadırlar. Yerinde ve zamanında yapılmayan tutarlı izah ve fikir değişikliklerinin maddi ve siyasi ikbal vaatlerinden kaynaklandığı söylentilerini de ortaya çıkarmaktadır. Medyaya yansıyan mal varlıklarındaki izahı kabil olmayan değişiklikler de bu algıları güçlendirmektedir.

AK PARTİ Genel Başkanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan geçmiş dönemlerde bu tür milletvekili transferleriyle ilgili olarak şöyle söylüyordu... Hakan Şükür Adalet ve Kalkınma Partisinden ayrıldığı zaman gazeteciler bunu sormuşlardı, şöyle demişti: "Hakan Şükür partimizden ayrılabilir, bağımsız gelmedi ki kendisinin milletvekilliğinden de istifa etmesi gerekir." Şimdi niye transfer ediyorsunuz bu milletvekillerini? Dün böyle söylüyorsunuz, bugün de bu şekilde bir icraatta bulunuyorsunuz. "Ayinesi iştir kişinin lafa bakılmaz." deniliyordu ya, Sayın Erdoğan da çok sık söyler bu lafı. "Ayinesi iştir kişinin lafa bakılmaz." diyerek... Demek ki laflarına bakmayacağız, işlerine bakacağız; ayinesi iştir... Dün başka söyleyecekler, bugün başka! Bir de Demirel'e "Dün dündür, bugün bugündür." diyerek sesleniyor." diyorlardı. Adalet ve Kalkınma Partisinin Genel Başkanı "Dün dündür, bugün de bugündür." diyerek âdeta ağız bizimle eğleniyor diyeceğim.

"Bir insan, bir partinin bayrağı altında seçime giriyorsa o partiyle beraber hareket eder, ayrılıyorsa da dürüstçe milletvekilliğinden de ayrılır; olması gereken budur." şeklinde karşılık vermişti değil mi Sayın Erdoğan? Ardından, yaşamakta olduğumuz Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemiyle ülkenin yönetim sistemi tamamen değiştirilmiş, yeni dönemde milletvekillerinin yasama ve denetleme faaliyetlerini daha etkin ve sonuç odaklı yerine getireceği, siyasi parti gruplarının yasama çalışmalarında parlamenter sisteme göre daha güçlü ve etkin olacağı söylenmişti.

Sayın milletvekilleri, Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemine geçerken halkımıza vadedilenlerin başında güya koalisyon yönetimleri başta olmak üzere -tırnak içinde- parlamenter sistemin marazlı yanlarının yeni dönemde ayak bağı olmayacağı, millet iradesinin tam ve kâmil manada temsil edileceği ve milletvekillerinin bu konuda özgün ve söz konusu iradeyle örtüşen politikaların takipçisi olacağı ifade edilmişti.

Değerli milletvekilleri, Güneş Motel alışkanlıklarının postmodern versiyonlarını kör göze sokar gibi yaşatan AK PARTİ iktidarı sanırım "Yıkılmadık, ayaktayız." mesajı vermek için zorlama transferlerle göz boyamaya çalışıyor.

Bakınız, burada, Sayın Erdoğan'ın yukarıda bir örneğini verdiğim "Dün şöyle dedi, bugün tam tersini yapıyor." argümanlarını tekrarlayacak değilim, zaten bunun bir faydası da yok artık çünkü muhatap olduğumuz siyasi anlayış asla sorumluluk almayan, her yaptığı iş ve uygulamada bir hikmet olduğuna inanmamızı isteyen, dünyanın belki de en pragmatik ve oportünist zihniyetinin bir yansımasıdır. Dolayısıyla bizim bu saatten sonra muhatabımız bu iktidar ve zihniyeti değil, sağduyusuna ve ferasetine inandığımız aziz milletimizdir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Özdağ, lütfen tamamlayın.

SELÇUK ÖZDAĞ (Devamla) - Siyasi etik, ahlak kuralları ve teamüllere uymayan benzer davranışları pervasızca sergileyen bu milletvekilleri ile bunlara kucak ve makam açan partiler, maalesef, kısa günün kârı olarak gördükleri bu uygulamalarla tarihe, millî iradeye, halkımızın umut ve güven duygularına ihanet etmektedirler.

Türkiye'nin bir Anayasa değişikliğine ihtiyacı var mıdır? Vardır ama bu zihniyet yapamaz. Ama Türkiye'nin bir Siyasi Partiler Kanunu'na ihtiyacı vardır, Siyasi Partiler Kanunu'nu değiştirelim. Gelin, hâkim teminatlı üyeler partilere üye olsunlar, insanlar üye olsunlar; iki, hâkim teminatlı üyeler sandığa gitsinler, milletvekili adaylarını belirlesinler; üç, aynı zamanda tercihi seçim sistemi meydana getirelim; -1991 yılında Özal yapmıştı- dört, daraltılmış dar bölge seçim sistemiyle beraber, liderlerin dediği değil, partilerden genel merkezlerin dediği değil, milletin dediğini seçebilenin yollarını araştıralım, aksi takdirde, liderlerin dediğini yaparsak, yapmaya devam edersek Türk siyasi hayatı ciddi şekilde itibar kaybedecek ve de bu itibar kaybıyla beraber de irtifa kaybedecektir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SELÇUK ÖZDAĞ (Devamla) - Milletvekilleriyle ilgili son bir söz olarak şunu söylüyorum: Milletvekilleriyle ve Parlamentoyla ilgili Türkiye'de çok kötü bir algı vardır. "Bu milletvekilleri söz verirse yerine getirmez, söylerse yalan söyler; vaatlerine de ihanet ederler, emanete de ihanet ederler." diye bir algı var. Bu algıyı değiştirmenin yolu Siyasi Partiler Kanunu'nu değiştirmekten geçer; aksi takdirde, bade harabül Basra diyeceğiz, millet iradesi hiçbir zaman burada tecelli etmeyecek ve de burada, açık ve net söylüyorum, millet de bize asla ve asla güvenilir insan olarak bakmayacak diyorum.

Önergemize inşallah her biriniz cevap vereceksiniz, "evet" oyu vereceksiniz diyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Özdağ, teşekkür ediyorum.

Öneri üzerinde ilk söz, İYİ Parti Grubu adına Afyonkarahisar Milletvekili Hakan Şeref Olgun'a ait.

Sayın Olgun, buyurun. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2017'de "yeni Türkiye" iddiasıyla dayatılan Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemi sadece devletin yönetim biçimini değil, siyasetin temel dinamiklerini de bozmuştur. O gün bu sistemi savunanlar ne diyordu: "Meclis güçlenecek, yasama bağımsız olacak, vekiller iradelerini daha özgür kullanacak." Peki, ne oldu? Bugün Meclis, yürütmenin gölgesinde etkisizleştirilmiş bir onay makamına dönüştü.

Bugün milletvekili transferlerini konuşuyoruz. Evet, halkın oyunu alarak bir partiden seçilen bir vekilin daha sonra başka bir partiye geçmesi seçmenin iradesine gölge düşüren bir mesele olduğu gibi, geçtikleri partide yıllarca emek vermiş kişilere de haksızlıktır.

Siyasetin özü halk iradesini temsil etmektir. Halktan yetki alarak seçilen bir milletvekili eğer günü geldiğinde koltuğunu koruma derdine düşüyorsa, siyaseti halka hizmet için değil, kendi çıkarlarını güvence altına almak için yapıyorsa işte asıl çöküş budur ama bir noktayı netleştirelim: Bu çarpık düzenin tek sorumlusu parti değiştiren vekiller değildir, esas sorun, bu sistemin milletvekilleri iradesiz hâle getirmesi, Meclisi devre dışı bırakmasıdır.

Bugün, burada, bu öneriyi tartışırken aynı zamanda şunu da sormalıyız: Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemi milletvekilleri siyaseten nasıl bir çıkmaza sürüklüyor? Peki, bu noktada ne yapılmalı? Öncelikle Türkiye'nin acilen bir siyasi etik kanununa ihtiyacı vardır. Milletvekili transferlerini kontrol altına alacak, siyaseti kişisel çıkarların aracı olmaktan çıkaracak, millet iradesini koruyacak bağlayıcı kuralları getirilmelidir. Bir milletvekili seçildiği partiden ayrılıp başka bir partiye geçmek istiyorsa bunu halka açık bir şekilde gerekçelendirmeli, hesap vermeli ve bu konudaki tek örnek Sayın Ahmet Eşref Fakıbaba gibi milletvekilliğinden de istifayı göz önüne almalıdır. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

Bize sürekli olarak demokrasiden, halkın iradesinden bahsedenler önce bu Meclisi siyasi etik açısından sağlam temellere oturtmalıdır. Bir milletvekili seçmenine ihanet edemez, oy aldığı partinin politikalarını terk edip başka bir çatıya sığınamaz ama eğer böyle bir durum sık sık yaşanıyorsa o zaman bizim de dönüp bu sistemin vekilleri nasıl böylesine güçsüz hâle getirdiğini sorgulamamız gerekiyor.

Bugün bu öneriyi desteklemek yalnızca bir ahlaki meseleyi tartışmak değil, Türk siyasetinin çürüten yapısını onarmak için de bir fırsattır. Bu nedenle, İYİ Parti Grubu olarak önergeye "evet" oyu kullanacağımızı belirtiyor, saygılar sunuyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Olgun.

Öneri üzerinde diğer söz talebi, Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Mersin Milletvekili Ali Bozan'a ait.

Sayın Bozan, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA ALİ BOZAN (Mersin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Türkiye'de siyaset, siyasi etik ve siyasi ahlak; bu kavramlar ne kadar da yabancı bu ülkeye çünkü seçime gidiyorsunuz, bu yerel seçim olur, genel seçim olabilir, seçime gidiyorsunuz, herkes mensubu olduğu siyasi partiyle birlikte sahaya iniyor, seçmenlere kimi vaatlerde bulunuyor, kimi sözler veriyor ve sonrasında milletvekili seçilen kişi gelip bu koltuklara oturuyor, belediye başkanı seçilen kişi de belediye başkanlığı koltuklarına oturuyor ama aradan bir ay, iki ay, üç ay geçmeden bir bakıyorsunuz, milletvekili hop bu sıralarda otururken geçmiş bu sıralara, yine, belediye başkanı halkın büyük çoğunluğunun oyunu almış, halka hiç sormadan, ona oy veren halka hiç sormadan partisini değiştirmiş.

Şimdi, bu, artık o kadar sıradan, o kadar olağan bir hâle gelmiş ki ve özellikle bu geçişlere biz baktığımızda geçişlerin çok büyük bir çoğunluğu muhalefetten iktidara doğru geçişler hem milletvekilliğinde hem belediye başkanlığında. Bunun da cevabı açık. Neden mi? Çünkü iktidarda rant var. İktidarda rant olduğu için muhalefetteki milletvekilleri iktidar koltuklarına geçiyor, muhalefetteki belediye başkanları yine iktidar sıralarına geçiyor.

Kasım 2024'te bir araştırma yapılmış ve halka sorulmuş: "Türkiye'nin sorunlarını hangi siyasi parti çözer?" diye bir soru. "Hiçbiri" diye cevap veren yurttaşların yüzdesi yüzde 39,5 yani bu ülkede yaşayan her 10 yurttaştan 4'ü bu ülkedeki siyasi partilerden

herhangi birinin Türkiye'nin sorunlarını çözemeyeceğine inanıyor. Bunun birçok sebebi var; elbette bu sebeplerden bir tanesi siyasetçilerin tutarsızlığı, hem eylemlerinde hem de sözlerindeki tutarsızlıkları.

Değerli arkadaşlar, elbette herkesin zaman içerisinde dünya görüşleri değişebilir, buna bir diyeceğimiz yok ama herkesin unutmaması gereken bir şey var: Bu oylar verilirken bu oylar kişilere verilmiyor, siyasi partiyle birlikte kişilere veriliyor. Genel seçimlerin üzerinden daha iki yıl bile geçmedi. Aradan geçen bu süre içerisinde sadece iktidar partisine geçen vekil sayısı 9 ve bir sonraki seçimlere kadar kim bilir kaç milletvekili partisini değiştirecek, muhalefetten iktidara geçecek.

Değerli arkadaşlar, hepiniz biliyorsunuz, şu anda Türkiye'de en çok izlenen kanal Meclis TV. Şimdi, yurttaşlar izliyor, bu kürsüde bir vekil bir hafta bir siyasi parti adına konuşuyor, bir hafta sonra hop, bir bakıyor, aynı milletvekili başka bir siyasi parti adına konuşma yapıyor. Ondan sonra bekliyoruz ki yurttaş Meclise güvensin, ondan sonra bekliyoruz ki yurttaş siyasete, siyaset kurumuna güvensin.

Şimdi, yurttaşın siyaset kurumuna ve Meclise güvenmemesi için bir sebep daha var; dün yeniden yaşandı, yurttaşlar canlı yayında izlediler.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ALİ BOZAN (Devamla) - Tamamlıyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN - Sayın Bozan, lütfen tamamlayın.

ALİ BOZAN (Devamla) - Dün, burada, canlı yayında, milyonlarca yurttaş Mecliste özel belgede sahtecilik suçu işlendiğini izledi. İktidar sıralarından daha önce de olduğu gibi buraya sahte pusulalar gönderildi. Buraya sahte pusulalar gönderildiğinde Meclis Başkanı ne yaptı? Hiçbir şey yapmadı, hiçbir şey olmamış gibi Meclis çalışmasına devam etti. Ondan sonra da bekliyoruz ki yurttaş gelsin Meclise güvensin, ondan sonra bekliyoruz ki yurttaş gelsin siyaset kurumuna güvensin.

Sayın Başkan, son olarak ifade edeyim: Siz Adalet Bakanlığı yaptınız aynı zamanda; oraya gönderilen pusulalar teknik, hukuki anlamda özel belgedir, bizzat sizin huzurunuzda özel belgede sahtecilik suçu işlendi ama siz hiçbir şey demediniz. Burada bizlere defalarca kez temiz dille ilgili uyarıda bulundunuz ama kendi mensubu olduğunuz gruba temiz siyaset uyarısı yapmadınız, dürüst siyaset uyarısı yapmadınız. Bu uyarıyı yapmanızı bekliyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum.

V.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

2.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Bekir Bozdağ'ın, Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın YENİ YOL grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin konuşması

BAŞKAN - Sayın Bozan, dün yaşanan olayda -Genel Kurulda bulunan her bir üyemiz şahittir- biz oy pusulaları geldikten sonra, gelirken daha doğrusu uyarıda bulunduk, "Pusula gönderen sayın vekiller Genel Kuruldan ayrılmasın, onları arayacağız." dedik.

Tabii, buradaki uygulama şöyle: Pusula gönderen her vekilin öncelikle mükerrer yani elektronik oylamaya girip girmediğini kontrol ediyoruz; elektronik oylamaya girenleri zaten aramıyoruz, onları otomatik olarak şeyden düşüyoruz. Elektronik oylamaya girmeyen milletvekillerini isimleriyle arıyoruz. Biz arayıp burada isimleri yokladık, isimleri olmadığında da toplantı yeter sayısı oluşmadığı anlaşıldı, Genel Kurulu kapattık.

Biz niyet okuyamayız; bizim buradaki imzaların doğru mu, eğri mi olduğunu araştırma yetkimiz yok. Herhangi bir milletvekilini de sahtecilikle suçlama hakkım benim Divan olarak yoktur çünkü belki vermiştir, o arada dışarı çıkmıştır. Biz durum nedir bilmediğimiz için, bilmediğimiz durumlar hakkında hüküm verme durumunda değiliz. Zaten Grup Başkan Vekilleri bu konularda görüşlerini ifade ettiler; buradan bir kez daha ben de çağrıda bulunurum. Yani herkesin imza ve pusula göndermesi hâlinde salonda bulunması doğru olandır; zaruret hâli olur, bir neden olur, çıkmış olabilir. Bu hususu bir kez daha dikkatinize sunmak isterim. Biz, hangi parti olursa olsun, bu konuda aynı uygulamayı yaparız ve bir ay...

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Hem elektronik oylama hem de pusula verdiler Başkanım; mükerrer, mükerrer!

BAŞKAN - Sayın Türkoğlu, mükerrerleri zaten koymuyoruz ve burada okuyup aramıyoruz da biz.

ALİ BOZAN (Mersin) - Sayın Başkan, bir yurttaş olarak suçu ihbar etme yükümlülüğünüz var. Eğer burada bir suç işleniyorsa Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına ihbarda bulunmanız lazım.

BAŞKAN - O yüzden, yaptığımız uygulama Anayasa ve İç Tüzük'e uygundur. Biz, insanları suçlama makamında değiliz. Burada, Genel Kurulda gruplarımız, vekillerimiz gereken cevapları zaten veriyorlar. Biz, sadece buranın düzenli yönetiminden sorumluyuz.

ALİ BOZAN (Mersin) - E, düzensiz yönetiliyor Başkan, işte, gözümüzün içine baka baka sahte evrak gönderiliyor.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Sayın Başkan, bir cümle ekleyebilir miyim?

BAŞKAN - Sayın Çömez, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

39.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Bekir Bozdağ'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Sayın Başkan, çok teşekkür ediyorum.

Şüphesiz, burada, siz, hiç kimseyi suçlama makamında değilsiniz ancak Parlamantonun, millet iradesinin tecelli ettiği bu yüce çatının hakkaniyetli ve doğru bir şekilde yönetilmesinden sorumlusunuz şüphesiz.

BAŞKAN - O bizim vazifemiz.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Tamam.

Şimdi, bu itibarla dediniz ki: "Pusulada imzası olan vekillere baktık, yoktular." Bir söylediniz, yok, ikinci yok -tutanaklar elimde- üçüncü de yok. "Bundan sonra artık devam etmeye gerek yok." dediniz, zaten sayı düştü.

BAŞKAN - Sayı düştüğü için...

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Burada yaptığınız doğruydu fakat burada, o vekillerin niye burada olmadıkları hâlde imzalı pusulalarının geldiğini sormanız lazım, birincisi bu ama daha önemlisi 2 arkadaşımız, iktidar cenahından 2 arkadaşımız hem parmak iziyle basmışlar hem de aynı zamanda pusula vermişler. Dolayısıyla, bu, açıkça bir usulsüzlüktür, daha ileri bir kelime kullanmak istemiyorum. Tabiatıyla, bu, Meclisin saygınlığına yakışmayan bir davranıştır, burada savunulacak hiçbir durum yoktur, düpedüz millet iradesine burada haksızlık yapılmıştır. O sebeple, sizin burada...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Bitiriyorum, bir cümle, istirham ediyorum.

BAŞKAN - Evet, buyurun, buyurun, lütfen tamamlayın.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Ben sizin iyi niyetli olduğunuzu biliyorum ancak eski bir Adalet Bakanı ve hukukçu olarak Meclisi de bu hakkaniyetle yönetme iradenizin olduğuna da inanıyorum fakat bunun, bu tablonun savunulacak bir tarafı yok. Siz hem imza vereceksiniz hem de parmak iziyle orada yoklama vereceksiniz; bu kabul edilemez, bu millet iradesine saygısızlıktır Başkanım.

BAŞKAN - Sayın Çömez, teşekkür ederim.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Ben teşekkür ederim.

V.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

3.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Bekir Bozdağ'ın, Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin konuşması

BAŞKAN - Zaten, onları kabul etmedik. Bizim buradaki bütün uygulamalarımız şöyle: Pusula gönderildiği zaman Divanda Sayın Sibel Suiçmez Hanımefendi'nin olduğu yerde kim oturuyorsa -genelde de muhalif partilerin temsilcileri oturur- buradaki bütün talepler önce onların kontrolünden geçer.

ÖMER FARUK HÜLAKÜ (Bingöl) - Sayın Başkan, mesele sizin kabul edip etmemeniz değil, mesele orada bir usulsüzlük var.

BAŞKAN - Şimdi, buraya gelen bütün pusulalar... Önce elektronik oylamadaki sonuçlar getirilir -tek tek o pusulalar-elektronik oylamada da oy kullanılmış mı kullanılmamış mı kontrol edilir, eğer elektronik oylamaya girmişse o pusulayı biz burada hiç okumayız, otomatik orada iptal ederiz.

ALİ BOZAN (Mersin) - Sayın Başkan, niye gönderiliyor?

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Burada sizi suçlamıyoruz, siz işinizi yaptınız ama bu sahtekârlıkla ilgili söyleyecek bir sözünü olmayacak mı?

BAŞKAN - Arkadaşlar, bakın, bizim

Divan olarak böyle bir itham...

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Kınayabilirsiniz, ne demek efendim, kınayabilirsiniz!

BAŞKAN - Ama ben şimdi...

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Kürsüde hakaret edeni kınıyorsunuz da mükerrer oy kullananı niçin kınamıyorsunuz?

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, bakın, benim herhangi bir milletvekilini sahtecilikle, sahtekârlıkla suçlamak haddim değil, hakkım da değil; doğru da görmem ben, doğru da görmem.

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Sayın Başkanım, mükerrer oy sahtecilik değil mi?

ALİ BOZAN (Mersin) - Sayın Başkan, etmeyin eylemeyin... Kim bilir neler yapacaktınız gözümüzün içine baka baka!

BAŞKAN - İnsanlarla ilgili böyle bir değerlendirme yapmamızı Divan olarak bizden beklemeyin.

ALİ BOZAN (Mersin) - Sayın Başkan, burayı milyonlar izliyor, biz Meclisin itibarı için bunları gündeme getiriyoruz gerçekten.

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Sayın Başkan, mükerrer oy kullanmayı normal mi görüyorsunuz?

BAŞKAN - Ben, İç Tüzük ve Anayasa'ya uygun yönettiğime inanıyorum. Bu tartışmayı da burada lütfen kapatalım.

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Başkanım, mükerrer oy kullanmayı normal mi karşılıyorsunuz? (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Ya, normal karşılamıyorum.

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Tamam, teşekkür ediyoruz.

BAŞKAN - Karşılıyorum diyen var mı? Defalarca söylüyorum, biz mükerrer oyu saymıyoruz diyorum, burada iptal ediyoruz. Allah aşkına! Yani bizim...

EJDER AÇIKKAPI (Elazığ) - Mükerrer oy diye bir şey yok ya, mükerrer oy yok, bazen girmiyor, bazen giremiyorsun, bazen okumuyor parmağı, o zaman veriyorsun, son anda okuyunca mükerrer gibi görünüyor, zaten bir sürü kişi var orada, zaten oradan düşürüyorlar, çoğu zaman parmak okumuyor yani.

ALİ ŞAHİN (Gaziantep) - Niyet okumamak lazım.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Burada görünüyor, görünüyor, girip girmediği görünüyor burada, ekranda görünüyor girip girmediği.

ALİ ŞAHİN (Gaziantep) - Bu kadar abartılacak bir şey yok ya! Oradan dönüyor sonuç itibarıyla yani kimse kimseyi aldatmıyor, oradan dönüyor; bu bir usul.

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Başkanım, gerçekten bazen okumuyor.

VI.- ÖNERİLER (Devam)

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri (devam)

1.- YENİ YOL Grubunun, Grup Başkan Vekili Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ tarafından, milletvekillerinin başka siyasi partilere geçişinin psikolojik, sosyal, ekonomik ve siyasal sebeplerinin irdelenmesi, siyasi etik kurallarına uymayan bu tür davranışların önlenmesi için başta Siyasi Partiler Kanunu olmak üzere gerekli yasal düzenlemelerin gözden geçirilmesi ve alınacak tedbirlerin belirlenmesi amacıyla 26/2/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 26 Şubat 2025 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN - Evet, şimdi Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Aydın Milletvekili Bülent Tezcan'a söz veriyorum.

Sayın Tezcan, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA BÜLENT TEZCAN (Aydın) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; milletvekillerinin parti değiştirme meselesini konuşuyoruz. Şimdi, şöyle bir tablo var: İdeolojik duruşunuz değişir, partiyle ilgili tercihinizi değiştirirsiniz; politik tavrınız değişir, partiyle ilgili tercihinizi değiştirirsiniz. Bunlar siyasette kişinin siyasi olarak kendi pozisyonunu yeniden tarif etmesidir. Buna da kimsenin çok fazla söyleyeceği bir şey olmaz ama siyasetin Evliya Çelebi gibi sabah bir yerde, öğleden sonra bir yerde, yirmi dört saat önce bir yerde, yirmi dört saat sonra bir yerde, kırk sekiz saatte ayrı ayrı yerlerde dolaşarak, kapı kapı gezerek, o kapıdan bu kapıya "Hangi yere beni nasıl alırsınız?" pazarlığını yaparsanız bunun adı "İkeli, ideolojik, politik duruş" değildir. O zaman, bu siyasetin Evliya Çelebi olanları, bu Evliya Çelebi tutumunu vicdanen de siyaseten de ahlaken de sorgulamak milletin de hakkıdır, bizim de görevimizdir. (CHP sıralarından alkışlar)

Şimdi, bakın, aksı değiştiremezsiniz; siyasetin bir aksı vardır, aksı değiştiremezsiniz. Yani neyi söylüyorum? Seçime girerken iktidar partisine yönelik istikrarlı yıllarca eleştiri yönelteceksiniz, seçime girerken iktidarın uygulamalarından rahatsız olan seçmenin oylarını toplayan bir siyaset blokunun içerisinde yer alacaksınız, ondan sonra, seçildikten sonra seçmenin oyunu ciro edeceksiniz. İşte, bunu yapmaya kalktığınız zaman, o zaman, seçmen iradesini ciro etmeye kalktığınız zaman size şunu sorarlar, "Siyasi ikbal vaadi mi, ticari ikbal vaadi mi, hukuki muhafaza vaadi mi sizi oraya getirir?" diye sorarlar. Bu sorunun da cevabını millete vermek zorundasınız. (CHP sıralarından alkışlar) Yani siz çıkacaksınız, Atatürk'e, cumhuriyete, bu ülkenin değerlerine hassasiyetle bağlı olan seçmenlerin oyunu alacaksınız, orada hareket ederek geleceksiniz, ondan sonra bütün bir tarihi bu geçmişle kavgalı olan iktidarın arkasına yamanacaksınız, buna da "Siyaseten tercihim değişti." diyeceksiniz. Yok öyle yağma! Yok öyle yağma arkadaşlar, yok öyle yağma! (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Tezcan, lütfen tamamlayın.

BÜLENT TEZCAN (Devamla) - Tamamlıyorum Sayın Başkanım.

Bakın, bugün içinde olduğumuz Türkiye'ye bir bakın, Erzurum'da, Yozgat'ta ucuz et kuyruğunda insanlar sabaha karşı. Sungurlu'da ucuz tavuk kuyruğuna girmiş insanlar, Ankara'da ucuz yumurta kuyruğuna girmiş. Bazı milletvekilleri de pahalı transfer kuyruğuna girmiş! Böyle bir ayıpla karşı karşıyayız. (CHP sıralarından alkışlar) Bugün konuştuğumuz tablo bu yoksa politik tercihi değiştiği için parti değiştirenlerden bahsetmiyoruz, bu pazarlıklardan ve bu hesaplardan bahsediyoruz. Ha, belli ki iktidarın bir 360 hesabı var. Yahu, bu kadar şeye, bu kadar siyaseti kirlletmeye, milletvekilliğini bu kadar kirlletmeye gerek yok. 360 meselesini sağlamaya mı çalışıyorsunuz? Getirin sandığı yarın, getirin sandığı, kaldırın pazarlık masasını, getirin sandığı, gidelim sandığa kim aday oluyorsa olsun.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP ve YENİ YOL Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Tezcan.

TURAN YALDIR (Aksaray) - CHP'ye geçince muteber mi oluyor Sayın Vekilim?

BÜLENT TEZCAN (Aydın) - Anlattım, anlattım onu.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Size geçince muteber oluyor! Yani illa size mi geçmesi lazım transfer olarak?

BÜLENT TEZCAN (Aydın) - Anlattım onu, anladıysan anlattım. Aks değiştirme diyorum, aks!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Anlattı, anlattı, anlamamak bu kadar zor olmamalı, anlattı.

BAŞKAN - Diğer söz talebi, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Elâzığ Milletvekili Ejder Açıkkapı'ya ait.

Sayın Açıkkapı, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; YENİ YOL Grubu tarafından Meclisimize sunulan milletvekili transferiyle ilgili araştırma önergesi üzerine AK PARTİ Grubumuz adına söz almiş bulunuyorum. Genel Kurulumuzu ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, bugün 26 Şubat, insanlık tarihinin kara lekesi olan Hocalı katliamının 33'üncü yıl dönümü. 613 kişi katledilmişti; çocuk, kadın, yaşlı hunharca katledilmişti. Bu insanlık suçunu lanetliyor, Hocalı'da hayatını kaybeden şehitlerimize Allah'tan rahmet diliyorum.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası 80'inci maddesi Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin temsil yetkisini şu şekilde ifade eder: "Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, seçildikleri bölgeyi veya kendilerini seçenleri değil, bütün Milleti temsil ederler." Türk hukuk sisteminde bir iddiada bulunan taraf bu iddiasını ispat etmekle mükelleftir. Bu ilke 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 6'ncı maddesinde şu şekilde ifade edilmiştir: "Kanunda aksine bir hüküm bulunmadıkça, taraflardan her biri, hakkını dayandırdığı olguların varlığını ispatla yükümlüdürler." Ayrıca 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 190'inci maddesi de benzer şekilde "İspat

yükü, kanunda özel bir düzenleme bulunmadıkça, iddia edilen vakıya bağlanan hukuki sonuçtan kendi lehine hak çıkaran tarafa aittir." hükmünü içermektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; AK PARTİ olarak millet iradesinin üstünlüğüne her zaman inandık. Milletvekili, aldığı kararın bedelini de mükâfatını da sandıklarda öder. Millete rağmen siyaset yapının sonu hüsrandır. İşte, bu yüzden, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde yirmi üç yıldır AK PARTİ tek başına iktidardadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Açıkkapı, lütfen tamamlayın.

EJDER AÇIKKAPI (Devamla) - İşte tam da bu yüzden bu öneriyi veren siyasi partilerden oluşan grubun oy oranı ortadadır.

Şimdi...

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Evet, 1'inci parti olarak ortadayız.

EJDER AÇIKKAPI (Devamla) - Siz öyle avunun, siz öyle avunun!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - 31 Mart 2024'te de mi avunduk! En büyük belediye hangisi?

EJDER AÇIKKAPI (Devamla) - Yerel iktidarlar...

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - En büyük belediye hangisi!

EJDER AÇIKKAPI (Devamla) - İktidarı birbirine karıştırıyorsunuz. Siz öyle avunmaya devam edin.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - En büyük belediye hangisi! Hangisi en büyük belediye!

EJDER AÇIKKAPI (Devamla) - Aziz milletimiz size gereken dersi sandıklarda bir daha verecektir. Bundan hiçbir sıkıntınız olmasın. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Her zaman dersi verdi, dersi verdi de alamıyorsunuz, alamıyorsunuz! İlk seçimde tekrar verecek o dersi, az kaldı!

EJDER AÇIKKAPI (Devamla) - Evet, eğer burada milletvekilleriyle ilgili geçişlerde bir sıkıntı arıyorsanız tarihinize iyi bakın, Güneş Motel hadisesine iyi bakın!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Sen kendi tarihine bak, kendi tarihine bak! İşiniz gücünüz transfer!

EJDER AÇIKKAPI (Devamla) - Bu arada, kendi arkadaşlarınıza da hakaret etmeyin. Bugün sizin siyasi partinize geçiş yapan arkadaşlarınıza hakaret ettiniz, "fırıldak" dediniz. Fırıldaklık CHP'nin işidir! (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Neyi alkışlıyorsunuz, onu anlamadım ya! Utanılacak şeyi alkışlıyorsunuz!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Adam anlattı, anlattı bunu sana, anlamıyor musun? Kim kimden oy alıyor?

İSMET GÜNEŞHAN (Çanakkale) - Fırıldaklar sizde, fırlıdaklar! 4 parti değiştirip gelenler var sizde, 4 parti!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Gelip Anayasa'yı anlatıyorsun orada, bir şey anlat, bir şey anlat da duyalım!

HARUN ÖZGÜR YILDIZLI (Kocaeli) - Sandığı koy, sandığı!

BAŞKAN - Evet, değerli milletvekilleri...

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Sayın Gül, buyurun, nedir konu?

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Sayın Başkanım, az önce Sayın Tezcan'ın "İktidara, AK PARTİ'ye kirli pazarlıklarla geçen milletvekilleri" diye ve grubumuza yönelik bir ifadesi oldu. Kısaca, izin verirseniz, buradan söz talebim var efendim.

BAŞKAN - Evet, lütfen buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

40.- Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün, Aydın Milletvekili Bülent Tezcan'ın YENİ YOL grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Teşekkür ediyorum.

Değerli Başkanım, çok değerli milletvekili arkadaşlarım; Anayasa'da önceden siyasi partilerden farklı partilere geçişine ilişkin bir yasak düzenlemesi vardı. Malumunuz, 95 yılında bu düzenlemeler ortadan kaldırıldı. Elbette bu tür siyasi parti değişiklikleriyle ilgili bir düzenleme her zaman yapılabilir ama şu andaki mevzuatımıza göre bu anlamda herhangi yasaklayıcı bir düzenleme yok. Bu, her zaman tartışılabilir. Ama Sayın Tezcan'ın milletvekili arkadaşlarımıza yönelik ifadelerini ben doğrusu yakıştıramadım çünkü daha yenilerde...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Evet, lütfen tamamlayın, son kez uzatıyorum.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - ...Cumhuriyet Halk Partisine geçen milletvekilleri oldu yani Cumhuriyet Halk Partisine geçiş siyaseten mübah da AK PARTİ'ye geçince mi sorun oldu? Bu, doğru bir yaklaşım değil.

Şimdi, burada çok değerli milletvekili arkadaşlarımız var. İşte şimdi de Genel Kurulda Serap Yazıcı Özbudun Hanımefendi'ye, diğer arkadaşlarımıza yani tüm milletvekili arkadaşlarımıza yönelik yani bu demokrasi mücadelesi yapan ve milletin iradesiyle seçilmiş milletvekillerine yönelik asılsız "pazarlık" gibi ifadelerin yani yakıştıramayacağımız ifadelerin kullanılmasının seçilmiş milletvekillerine, Meclisimize yakışmadığını düşünüyorum. Hepsisi çok değerlidir. Herkes özgür iradesiyle bu anlamda siyasetin, demokrasinin önünü açacak her türlü çalışma için bu konuda değerlendirmesini yapabilir. Bu takdirlere saygı duymak lazım. Milletvekilliğine ve seçmen iradesine bu anlamda daha özenli bir dil kullanılması doğru olur kanaatindeyim.

BAŞKAN - Sayın Günaydın, buyurun.

41.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Grubumuz adına değerlendirmelerde bulunan Sayın Bülent Tezcan niyetini çok açık cümlelerle ortaya koydu, düşüncesini ve değerlendirmelerini herhangi bir tartışmaya yer bırakmayacak şekilde açıkça ortaya koydu. Memleketin 14 ve 28 Mayıs 2023 tarihine nasıl geldiğini hep beraber biliyoruz. 6'lı masada birlikte çalışan, birlikte demokrasi tefekkürüne ilişkin çeşitli raporlar hazırlayan, parlamenter demokratik sisteme nasıl geçileceğini anlatan, adaletin nasıl çürüdüğünü, ekonominin nasıl bozulduğunu anlatan partilerin arasındaki geçişler bir aks içerisinde kalan geçişlerdir. O bütün çalışmalarda açıkça hedef gösterilen ve iktidarda yenileceği, yıkılacağı söylenen siyasal partiye geçişler bir aks değiştirmedir.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Fetva vermeyin ya! Size olunca iyi, bu tarafa olunca kötü; öyle mi?

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Sayın Tezcan'ın da açıkça ifade ettiği gibi, bu ortaya koyduğu ilkelere ve bugüne kadar ortaya koyduğu düşüncelere açıklanamayacak ölçüde yapılan bir karşı duruş anlamına gelir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Günaydın, lütfen tamamlayın, son kez uzatıyorum.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Ben, tüm siyasal partilerin milletvekillerinin başladığı yerde siyaseti bitirmelerini tercih ederim, kendi adıma söyleyeceğim budur ama en azından, insanların beraber savundukları düşüncelerin, namusuyla birlikte, onların arkasında durmaları beklenir. Dolayısıyla, bunun tam tersini savunan partiye geçişin herhâlde hesabını millete tarih önünde geçenler ve bunun altyapısını hazırlayanlar verecektir diyorum.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

VI.- ÖNERİLER (Devam)

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri (devam)

1.- YENİ YOL Grubunun, Grup Başkan Vekili Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ tarafından, milletvekillerinin başka siyasi partilere geçişinin psikolojik, sosyal, ekonomik ve siyasal sebeplerinin irdelenmesi, siyasi etik kurallarına uymayan bu tür davranışların önlenmesi için başta Siyasi Partiler Kanunu olmak üzere gerekli yasal düzenlemelerin gözden geçirilmesi ve alınacak tedbirlerin belirlenmesi amacıyla 26/2/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 26 Şubat 2025 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, şimdi YENİ YOL Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Çoğunluktayız Başkanım.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Çoğunluktayız.

BAŞKAN - Kabul etmeyenler...

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Çoğunluk var.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Çoğunluktayız.

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Kabul edilmiştir Başkanım.

BAŞKAN - Evet, Katip Üyeler arasında ihtilaf vardır.

Karar yeter sayısı yoktur.

Birleşime...

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Karar yeter sayısını kimse istemedi.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Karar yeter sayısını kim istedi Sayın Başkan? Kimse istemedi karar yeter sayısını.

BAŞKAN - Pardon...

Ya, arkadaşlar, yahu biz de insanız, hata ederiz, lütfen anlayın, sürçülisan ederiz, hata ederiz. İstirham ediyorum yani hemen her şeyi farklı yormayın.

Oylamayı elektronik sistemle yapacağım ve şimdi üç dakika süre veriyorum.

Oylamayı başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN - Evet, değerli milletvekilleri, öneri reddedilmiştir.

Şimdi, İYİ Parti Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Öneriyi okutuyorum:

2.- İYİ Parti Grubunun, Grup Başkan Vekili Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez tarafından, ekmek üreticilerinin sorunlarının belirlenmesi, ekmek üretiminde yaşanan bazı aksaklıklar ve denetim yetersizlikleri nedeniyle ortaya çıkan olumsuzlukların engellenmesi ve gereken tedbirlerin alınması amacıyla 25/2/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 26 Şubat 2025 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

26/2/2025

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 26/2/2025 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Öneri:

Grup Başkan Vekili Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez tarafından, ekmek üreticilerinin sorunlarının belirlenmesi, ekmek üretiminde yaşanan bazı aksaklıklar ve denetim yetersizlikleri nedeniyle ortaya çıkan olumsuzlukların engellenmesi ve gereken tedbirlerin alınması amacıyla 25/2/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerin 26/2/2025 Çarşamba günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - İYİ Parti grup önerisinin gerekçesini açıklamak üzere Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'na söz veriyorum.

Sayın Türkoğlu, buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; önümüz mübarek ramazan; Müslümanların birlik ve beraberlik içinde geçirmesi gereken, sofraların bereketlenmesi gereken mübarek bir aya giriyoruz ancak memlekette ne bet kaldı ne de bereket ne de bereketli iftar sofraları. Bugün, Türkiye'de, milyonlarca vatandaş açlık sınırının altında ezilirken saray başta olmak üzere, iktidarın lüks sofralarında israfın, şatafatın tabii ki sonu gelmiyor. Oysa, memleketin acı ve bir hazin gerçeği var, 22.104 küsur lira asgari ücret, 14.469 lira en düşük emekli maaşıyla mübarek ramazana giriyoruz. Yine, TÜİK diyor ki: "Şubat ayında açlık sınırı 31.495, yoksulluk sınırı da 81.161 lira." Nasıl olacak? Altta kalanın canı çıksın, öyle mi? Nasıl geçinecek bu insanlar? Yarın, iftar vakti geldiğinde sofralarında ne olacak? Et ateş pahası olmuş, bırakınız kavurmayı, kıymayla yemek yapabilene aşk olsun! Şeker fiyatları uçmuş, bir tabak ramazan tatlısı yapmak özellikle bu kesimler için hayal olmuştur. İftar sofralarının baş tacı hurma derseniz, onlar zaten yalnızca zenginlerin tüketimi. Ramazan pidesinin 2002 yılında kilosu 2 liraydı, 2025 yılında kilosu 80 lira oldu, tam 40 kat arttı. 250 gram pide 20 lira, 370 gram pide de 30 lira. Yahu, fırıncı bile isyan ederek un fiyatlarının, elektrik ve doğal gaz faturalarının ödenemediğini ve maliyetlerin altında ezim ezim ezildiklerini söylüyor. İşçiye ezdiniz, emekçiye ezdiniz, fırıncıyı ezdiniz, çiftçiye ezdiniz, köylüyü ezdiniz; hasılı, koskoca bir millet devriktidarınızda ezim ezim ezildi, bir ramazan sofrası bile kuramayacak hâle geldi. Ramazanın bereketinin yerini hüsrana, boynu büküklüğe bıraktınız.

Market raflarında fiyatlar her geçen gün katlanıyor; yumurta, peynir, süt, yağ gibi temel gıdalar dar gelirlinin elini uzatamayacağı seviyelere ulaştı. Çocuklarına bir lokma et yediremeyen, sebze alamayan anneler-babalar bu adaletsiz düzenin en büyük mağdurları oldu. Üreticiler maliyetleri karşılayamaz hâle geldi. Fırıncı, kasap, market sahibi, hepsi kan ağlıyor. Elektrik, doğal gaz, un, yağ ve diğer girdi maliyetleri fahiş seviyelerde. Siz ne yapıyorsunuz? Millete sürekli sabır telkin ediyorsunuz. Bir gün olsun geçim sıkıntısını tatmamışsınız, vatandaşa "sabır" diyorsunuz. Ne kadar kolay değil mi? Hayat tabii ki size güzel!

Burada bir gerçeği daha yüksek sesle dile getireceğim: Türkiye'nin en temel besin kaynağı olan ekmeği bile rant aracına dönüştürdünüz. Halkın sofrasındaki ekmek üzerinden vurgun yapılıyor, farkında bile değilsiniz. Bir denetimsizliktir almış başını gidiyor. Efendim, iddialara göre İstanbul'da 800'e yakın kaçak fırın var -evet, yanlış duymadınız- hiçbir üretim izni olmadan, hiçbir denetime tabi tutulmadan ekmek üretmeye, pide üretmeye devam ediyor. Devletin yetkili kurumları bunu bilmiyor mu? Vallahi de biliyor. Peki, neden göz yumuluyor? Kaçak fırınlarda çalışan işçilerin tabii ki sağlık muayenesi yok, hijyen kurallarına uyulmuyor, sigortasız işçi çalıştırılıyor; bu fırınlarda üretilen ekmekler de doğal olarak halk sağlığını tehdit ediyor. Tabii, olan da ruhsatlı ve vergisini ödeyen namuslu fırıncı esnafına oluyor. Sonuç: Milletimiz daha pahalıya ekmek yiyor, devlet vergi kaybediyor, sosyal güvenlik sistemi de tabii ki burada zarar görüyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) - Tamamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Türkoğlu, lütfen tamamlayın.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) - Teşekkür ediyorum.

Hâlbuki çözümü basit: Üretim izni olmayan fırınların doğal gazını, suyunu, elektriğini kesin, para cezası değil doğrudan kapatma cezası verin. Un ve maya satışını sadece ruhsatlı fırınlara yapın. Üretim izni olmayan işletmelere iş güvenliği uzmanı çalıştırma izni vermeyin olsun bitsin. Halkın ekmeğiyle de sağlığıyla da daha fazla oynamayın.

Heyeti saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Türkoğlu, teşekkür ediyorum.

Öneri üzerinde ilk söz, YENİ YOL Partisi Grubu adına Konya Milletvekili Hasan Ekici'ye ait.

Sayın Ekici, buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA HASAN EKİCİ (Konya) - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, eskiden ekmeğe "nani aziz" denilirdi; yere düşen bir parça ekmek öpülüp başa konulur, temizlenip yenilebiliyorsa yenilir, değilse kuşların yiyeceği bir yere bırakılırdı. Böyle bir kültürden gelen bir medeniyetin mensupları olarak bizler ise şimdi milyonlarca ekmeği israf eder hâle geldik. Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonunun verilerine göre ülkemizde her gün 6 milyon, yılda 2,2 milyar ekmek çöpe gitmektedir. Üstelik bu israfın ekonomik faturası da milyarlarca lirayı bulmaktadır. Açlık ve yoksullukla mücadele eden milyonlarca insan varken bu tablo hepimizin vicdanını sıratmaktadır. Ancak mesele sadece ekmek değildir, Birleşmiş Milletler tarafından hazırlanan rapora göre dünya genelinde her yıl 1,5 milyar ton gıda israf edilmektedir. Rapora göre Türkiye'de her yıl 8,7 milyon tondan fazla gıda israf edilirken yine Türkiye'de her yıl kişi başına 102 kilogram yiyecek de çöpe atılmaktadır. Diğer yandan ise bir başka gerçeklik şudur: Dünya genelinde 800 milyondan fazla insan açlık çekmekte, her gün 9 kişiden 1'i aç uyumakta, 25 binden fazla çocuk açlık ve yetersiz beslenme nedeniyle hayatını kaybetmektedir. Şimdi soruyorum sizlere: Böyle bir dünyada barış olur mu?

Değerli milletvekilleri, israfı önlemek, vatandaşlarımızın temel gıdaya erişimini güvence altına almak hepimizin sorumluluğundadır. İsraf edilen her ekmek yok edilen bir emek demektir. Bu yüzden su, toprak, enerji, emek ve gıda kaynaklarımız doğru yönetilmeli, plansızlık ve denetimsizlik nedeniyle ortaya çıkan israfları önlemek için acil tedbirler alınmalıdır. Vatandaşlarımız bu israf düzeninde bir lokma ekmeğe muhtaç bırakılmamalıdır çünkü bu mesele sadece israf değil aynı zamanda ekonomik adalet meselesidir.

Değerli milletvekilleri, medeniyetimizin olmazsa olmazı olan zekât, sadaka, fitre, şükür gibi değerlerimiz, işte, bu ekmek paylaşımının somut örneğidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Ekici, lütfen tamamlayın.

HASAN EKİCİ (Devamla) - Toplumun belli kesimlerinin karnının tok olması yeterli değil sokaktaki insanların da karnının tok olması gerekir; toplumsal barış ve huzur ancak bu şekilde sağlanabilecektir. Akşam eve gittiğimizde mükellef soframız sonrasında, televizyon karşısında çayımızı yudumlarken "Allah'ım sana şükürler olsun!" demek şükür değildir. Şükür sahip olduğumuz nimetlerin aynı cinsinden yapılır yani sahip olduğumuz rızkın paylaşılması gerçek şükürdür.

Ne mutlu ekmeğini paylaşabilenlere diyor, İYİ Partinin grup önerisini desteklediğimizi bildiriyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Ekici, teşekkür ediyorum.

Şimdi, diğer söz talebi, Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Bingöl Milletvekili Ömer Faruk Hülakü'ye aittir.

Sayın Hülakü, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA ÖMER FARUK HÜLAKÜ (Bingöl) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri ve çok kıymetli halklarımız; hepinizi saygıyla selamlıyorum. İYİ Partinin ekmek üretimi ve fırınların denetimine ilişkin vermiş olduğu Meclis araştırması önergesi üzerine DEM PARTİ adına söz almış bulunmaktayım.

Öncelikle, bu önerenin içeriğinden bağımsız olarak beş yılı aşkın bir süredir sokağın, pazarın ve Meclisin en çok konuştuğu şeyin ekmek olmasının Türkiye'nin ekonomik ve sosyal durumunu tek başına açıkladığını belirtmek gerekir. Beş yılı aşkın bir süredir askıda ekmek, ucuza satılan önceki günden kalan ekmek, halk ekmek fırınları önündeki ucuz ekmek kuyukları ve ekmek fiyatları en çok konuşulan gündemler olarak karşımıza çıkıyorsa iktidarın hayal sattığı bu düzende asıl gerçeklik açlık ve yoksulluktur. Milyonlarca emekli açlığa, sefaletle mahkûm edilmişken, milyonlarca asgari ücretli ve işçi sefaletle mahkûm edilmişken bu ülkenin temel gerçekliği, AKP'nin "yeni yüzyıl" hamaseti değil halkın sofrasına koyacağı ekmeğin fiyatıdır, ekmeğin gramajıdır, ekmeğin ne kadar doyurucu olup olmayacağıdır, gerisi lafûgüzaftır.

Değerli milletvekilleri, bir diğer konu ise denetim konusudur. Sadece son bir yılda ekmek, et, süt gibi temel gıdaların hiçbirinin denetime tabi olmadan piyasada dolaştığına yüzlerce kez şahit olduk. Bu çürümüş düzende gördük ki yediğimiz et, et değil; içtiğimiz süt, süt değilmiş. Bu kadar yozlaşmanın, çürümenin olduğu bir ülkede denetimden bahsetmek espri yapmak gibi oluyor. AKP ve denetim birbirini hiç kesmeyen iki doğrudur. Bunu neden söylüyorum? Soma'da denetim yoktu, Aladağ'da çıkan yangında denetim yoktu, Çorlu tren faciasında denetim yoktu, öğrenci yurtlarında düşen asansörlerde hiçbir denetim yoktu, İliç'te denetim yoktu, Maraş depreminde binaların kolonları kesilmişti, onlarda denetim yoktu, Kartalkaya'da da denetim yoktu. Bu liste AKP'nin yirmi üç yıllık iktidarı boyunca kabardıkça kabardı, kabardıkça kabardı. Dolayısıyla, bugün fırınların denetlenmesi için verilen bu önergede AKP adına bu kürsüye çıkacak hatip, birazdan, her yerde denetimlerin yapıldığını ifade edecek, Tarım Bakanlığının sitesindeki çok anlamsız verileri paylaşacak, Bakanlığın mükemmel bir şekilde çalıştığını ifade edecektir. Biz de buradan soruyoruz: Bu ezber ne zaman bozulacak? Önce ekmek ya da unlu mamullerden yurttaşlarımızın zehirlenmesini ve ölmesini mi bekleyeceğiz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Hülakü, lütfen tamamlayın.

ÖMER FARUK HÜLAKÜ (Devamla) - Sonra Tarım Bakanı ve AKP iktidarının yetkilileri çıkıp çiftçileri, fırın derneklerini suçlayacak; kimse istifa etmeyecek, kimse utanmayacak, yüzünü öne eğmeyecek ve bu ülkede en ucuz olan şeyin insan canı olduğunu bir kez daha deneyimleyeceğiz.

Teşekkür ediyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Hülakü.

Şimdi, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'e söz veriyorum.

Sayın Gürer, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; fakir fukaranın, garip gurebanın bir ekmeği vardı, onu dahi, vatandaş, fiyat artışlarıyla, kısmak zorunda kaldı. Artan fiyatlarla ilgili doğal olarak fırıncıları da suçlayan ya da yargılayanlar var ama işin özü, bunlar siyasi iktidarın sorumluluğunda çünkü fırıncılarla konuştuğunuz zaman diyorlar ki: "Un arttı, tuz arttı, maya arttı, kira arttı, işçilik arttı, nakliye arttı, yumurta arttı, elektrik arttı, doğal gaz arttı, akaryakıt arttı; ben ne yapayım, nasıl bu işi sürdüreyim?" Esnafı sorumlu göstermek yerine sorumluluğu gerçek anlamda üstlenmesi gereken iktidar, bu konuda almadığı önlemlerin hesabını vermeli. Toprak Mahsulleri Ofisi var, ülkenin çiftçisinin kara gün dostu diyorduk, ithalatçı oldu. Türkiye her yıl ortalama 10 milyon ton buğday ithal ediyor. Bunun bir kısmı un ve makarna olarak ihraç ediliyor ama yaklaşık 3 milyon tona yakını da yurt içi piyasalarına veriliyor. Bu da şunu gösteriyor: Türkiye'de buğday üretimi sorunlu. Geçen yıl 1 milyon 200 bin ton -TÜİK verilerine göre- buğday üretimimizde düşme oldu. Normalde Türkiye 20-22 milyon ton aralığında buğday üretse de bu Türkiye için yeterli değil ama Tarım Bakanlığı ne yapıyor biliyor musunuz? Kamuoyuna verdiği "İddialar ve Gerçekler" kitapçığında "Türkiye birçok üründe kendi kendine yeterli." diyor; buğday için de yazmış "Yüzde 181 yeterliliğimiz var." diye ama yanına bir parantez koymuş "durum" yazmış. Ya, insan utanır, "durum buğdayı"nı kim bilecek? Bunu okuyan durum böyle sanacak.

Yine, Tarım Bakanlığı piyasalarla ilgili -kendi sitesinde var- bakın ne diyor: "Kendi kendine yeterlilik yüzde 96." Aslında bu da yanlış ama yüzde 96 olduğunu kabul edelim. Ya, kamuoyuna "İddialar ve Gerçekler" diye bu kadar yalan bilgi verdiğinizde o zaman Türkiye'nin bu bağlamdaki yönetimi sorunlu oluyor. Türkiye'de şu anda ekmek fiyatlarının artışının temel nedeni yalnızca bu işin doğru yönetilmemesi. Çiftçiye geçen yıl yüzde 12'lik bir artış verildi buğdayda ve tüccara mahkûm edildi, üretici kazanamadı.

Üreticinin kazanamadığı yerde tüketicide ekmek 12,5 liraya çıktı, 20 liraya doğru gidiyor, pideye dahi erişemiyor. (CHP sıralarından alkışlar) Tüketeni savunmuyorsunuz, korumuyorsunuz, üretenin yanında durmuyorsunuz sonra kalkıp suçlu yaratmaya, suçlu bulmaya çalışıyorsunuz.

Bakınız, kayıt dışı fırın var mı? Var. Evet, bu yüzden bazı fırınların da kapandığı doğru. Portör muayenesini, akciğer filmini zorunluluk olmaktan kim çıkardı? Siyasi iktidar çıkardı. O zaman oradaki hijyen koşullarının bu hâle gelmesinin birinci derecede sorumlusu siyasi iktidarın aldığı kararlardır. Önemli olan, Türkiye'de sistemin doğru yürümesidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Gürer, lütfen tamamlayın.

ÖMER FETHİ GÜRER (Devamla) - Adını serbest piyasa ekonomisi koyup serbest soygun düzeni olarak uygulattırmak iktidarın yanlışının başında geliyor.

Bu bağlamda yapılması gerekli olan, üretim öncesinden başlayarak mutlak surette tohumda ve gübrede sübvansiyon sağlanmalı; ayrıca, üretilmiş ürünün alım fiyatları yüksek tutularak üretimin artırılmasının buğdayda yolu açılmalı; ardından, Toprak Mahsulleri Ofisi belli dönemler için ortaya çıkan sorunları yok etmek amacıyla sübvansiyon sağlayıp uygun fiyatla buğdayı sanayiciye vermelidir. Ne sanayici kazancından vazgeçer ne fırıncı vazgeçer ama bunun olumsuzluğunu ortadan kaldırmak, siyasi iktidarın öncelikle yapacağı düzenlemelere bağlı. Ya, insan zarar ederek bir şey üretir mi? Fırıncı "Zarar ediyorum," diyor, vatandaş da "Ekmek alamaz hâle geldim." diyor. Bunu ortadan kaldırmak için bu tür araştırmaların ihtiyaç olduğunu düşünüyor, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Gürer, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Mardin Milletvekili Faruk Kılıç'a ait.

Sayın Kılıç, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA FARUK KILIÇ (Mardin) - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri, ekranları başında bizleri izleyen kıymetli vatandaşlarımız; sizleri en kalbî duygularıyla, saygıyla, muhabbetle selamlıyorum. İYİ Partinin ekmek üretiminde gıda güvenliği, ruhsatsız fırınların denetimi ve ekmek üreticilerinin sorunlarıyla ilgili olarak verdiği önerge üzerine AK PARTİ Grubu adına söz almış bulunmaktayım.

Değerli milletvekilleri, fırıncılık sektöründe en önemli konu, kontrollü, izlenebilir bir ekmek satışının sağlanmasıdır. Tarım ve Orman Bakanlığına bağlı Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü tarafından Türkiye'nin her yerinde kesintisiz şekilde denetim ve kontrol yapılmaktadır. Resmî kontroller uygun sıklıkta, tarafsız, şeffaf ve mesleki gizlilik ilkelerine uygun olarak, risk esasına göre, ön bildirim gereken hâller dışında, önceden haber verilmeksizin gerçekleştirilmektedir. Yurt içi gıda işletmelerine yönelik 2024 yılında toplam 1 milyon 329 bin 758 adet, 2025 yılında ise -bugün itibarıyla- 151.985 adet resmî kontrol gerçekleştirilmiştir. Bakanlıkça, ekmek ve ekmek çeşidi üretim faaliyeti gerçekleştiren işletmelerde ise 2024 yılında 35.370 adet ve 2025 yılında da -bugün itibarıyla- 4.170 adet resmî kontrol gerçekleştirilmiştir.

Değerli milletvekilleri, 2005 yılı öncesi fırın açılabilmesi için ruhsat alınmasında herhangi bir ön şart aranmıyordu. Bu nedenle gelişigüzel fırınlar açılarak bu durum hem binalara zarar veriyor, haksız rekabete neden oluyor hem de hijyenden uzak, halk sağlığını tehdit ediyordu. Yapılan değişikliklerle bu sorunlar ortadan kaldırılmış oldu.

Diğer bir husus ise ekmek maliyetleriyle ilgili. Ekmek maliyeti hesabında önemli ve değişken olan, fırın tipi, fırın kapasitesi, fırında çalışan işçi sayısı, kullanılan unun fiyatı, bir günde üretilen ekmek sayısı, fırının yeri ve kirası gibi hususların etkisi nedeniyle Türkiye genelinde standart bir uygulama maalesef olamamaktadır.

Bugün itibarıyla 50 kilogramlık ekmeklik un fiyatları, bölgesine göre değişmekle birlikte 750 ile 850 TL arasındadır. 1 adet ekmek Ankara'da 3 Ocak 2025'ten itibaren 12,5 TL'den, İstanbul'da ise 1 Ocak 2025'ten itibaren yine 12,5 TL'den satılmaktadır. Dolayısıyla, üreticilerimizin zarar etmeleri söz konusu değil.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Kılıç, lütfen tamamlayın.

FARUK KILIÇ (Devamla) - Değerli milletvekilleri, son zamanlarda Esnaf ve Sanatkarlar Odaları tarafından girdi maliyetlerinin arttığı belirtilerek tarifelerin yeniden belirlenmesi gerektiği yönünde ilgili kurumlara iletilen talepler yoğunlaşmıştır. Hâlbuki ekmek fiyat tarifelerinin belirlenmesinde ilgili bakanlığımız sadece görüş bildirmekte olup tarifeyi belirleyen odanın bu görüşü dikkate almadan tarife belirlenmesi mümkün değildir.

Bu sektörde üreticilerimizin karşılaşmış olduğu sorunları biliyor, sektör temsilcileriyle bir araya gelerek bu sorunları gidermeye çalışıyor ve çalışmaya devam ediyoruz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Kılıç, teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, şimdi, İYİ Parti Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

Şimdi, Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Öneriyi okutuyorum:

3.- DEM PARTİ Grubunun, Grup Başkan Vekili Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ve Grup Başkan Vekili Muş Milletvekili Sezai Temelli tarafından, kayyum atamalarının yarattığı tahribatların araştırılması amacıyla 25/2/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 26 Şubat 2025 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

26/2/2025

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 26/2/2025 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Gülüstan Kılıç Koçyiğit

Kars

Grup Başkan Vekili

Öneri:

25 Şubat 2025 tarihinde Kars Milletvekili, Grup Başkan Vekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ve Muş Milletvekili, Grup Başkan Vekili Sezai Temelli tarafından (10703 grup numaralı) kayyım atamalarının yarattığı tahribatların araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 26/2/2025 Çarşamba günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi grup önerisinin gerekçesini açıklamak üzere Van Milletvekili Zülküf Uçar'a söz veriyorum.

Sayın Uçar, elin kalabalık.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Sayın Başkan, teşekkür ederim. Ben öncelikle Değerli Genel Kurulu ve değerli halklarımızı saygıyla selamlıyorum.

Sayın Genel Kurul, sandıkta kaybedenler gasp ve hileyle halkın iradesine darbe yapmaya devam ediyor. Halkın arasına çıkmaya dahi cesareti olamayanlar halkın belediyesine şiddetle, baskıyla çökmeye devam ediyor. Van halkının iradesi gasbedildikten sonra en son Kağızman halkının iradesine bir darbe daha yapıldı.

Kayyım uygulamasının Kürt karşıtı bir politikaya dayandığını birçok göstergeyle ifade edebiliriz. Kayyımın gösterdiği ilk şey, iradesi gasbedilen halkın yurttaşlık statüsünden çıkarıldığıdır. Siyasi iradesini tanımadığınız bir halkın yurttaş olduğunu iddia edebilir misiniz? Eğer dürüstlüğün zerresini taşıyorsanız kesinlikle bu iddiada bulunamazsınız. Kağızman Belediyesine kayyım atayanlar Kağızman halkına şunu da ilan etmiş oluyor: "Siz bu ülkenin yurttaşı değilsiniz, sizi bu statüden dışlıyoruz." Van halkına da daha birkaç gün önce aynı şekilde yapıldı ve aynı sözler ilan edildi.

O zaman şunu tespit edebilmemiz gerekiyor ve eğer çözümden bahsediyorsak bu gerçekliği herkesin görmesi ve bunu başlangıç noktası olarak kabul etmesi gerekiyor: Kürt halkının bu ülkenin eşit bir yurttaşı olduğu iddiası, Türkiye siyasetinin en hastalıklı ve en büyük yalanıdır. Kayyım uygulaması; hırsızlıktır, ahlaktan yoksunluktur, kumpastır, meşru değildir, bir sömürge uygulamasıdır. Sömürge siyasetinde bütün memurlar özel bir misyonla görevlendirilir; amaçları, halkın dili ve kültürü başta olmak üzere bütün varlığını asimile etmek ve kimlik kaybı yaratmaktır. Görevlendirilen memurların halkla hiçbir bağı yoktur.

Bakın, son olarak atanan Kağızman kayyımının Kars kimliğiyle, serhat kimliğiyle, Kağızman kimliğiyle hiçbir bağı yoktur; halkla bağ kurabileceği hiçbir ortaklığı da yoktur. Bu kayyım, sömürge memuru değilse nedir? Kağızman halkına sadece inkâr, sadece talan getirebilir. Demokratik yönetim mantığı da bu tarzı kesinkes reddeder çünkü kimliğini bilmediğin, kültürünü bilmediğin, hafızası ve beklentilerini bilmediğin bir halkın temsilcisi ya da yöneticisi olamazsın; halka çözüm olamaz yalnızca yeni bir soruna dönüşürsün. Sömürge memurunun algısında halkın dili ve kültürü; aşağılanacak, hor görülecek, inkâr edilecek ve nihai olarak yok edilecek bir düşmanlık unsurudur. Bu yüzden ısrarla kimliğe ve dile saldırıp dururlar. İşte, geçtiğimiz dokuz yıl boyunca kayyımların Kürt dil ve kültürüne yönelik saldırıları da bunun kanıtıdır. Bakın, 31 Marttan sonra Bahçeşaray'a atanan kayyımın ilk görevi Kürtçeyi tabelalardan kaldırmak oldu. Batman'a atanan kayyım da aynı şekilde spor kompleksinin Kürtçe olan ismini Türkçeleştirerek devam etti. Yetmedi, Batman kayyımı, halkın iradesini gasbenden, halkın iradesine çöken Batman kayyımı, Belediyenin sosyal medya hesaplarından Kürtçeyi kaldırarak devam etti. Halfeti kayyımı "Ben bunlardan aşağı kalamam." dedi, o da atanır atanmaz Belediyenin sosyal medya hesaplarından Kürtçeyi kaldırarak icraatına başladı. Peki, soruyoruz: Bu, açık bir Kürt düşmanlığı, Kürt diline yönelik bir saldırı değil de nedir? Bunu artık bizler defalarca anlattık, anlatmaya devam edeceğiz. Bunlar sadece birkaç örnek. Demek ki gerçek olan şudur: Kayyımlar, Kürt halkının, Kürt kimliğine saldırmakla yetkilendirilmiş özel görevli sömürge memurlarıdır; kürdistan coğrafyasına girdikleri anda mevcut siyaset, akıl ve sağduyudan yoksunlaşıyor, sadece kumpaslar ve pusular için kurnaz bir akla dönüşüyor. Bu akıl, yüz yıllık inkârcı ezberleri 2016 yılından bu yana kayyım gömleğiyle devam ettiriyor. Peki, bu ezberlerden kimin ne faydası var? Biz bunu dokuz senelik kayyım pratiğinde defalarca yaşadık ve anlattık. Burada öncelikle Kürt düşmanlığı var ama bunun hemen yanında gasp var, talan var, hırsızlık var, yolsuzluk var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Uçar, lütfen tamamlayın.

ZÜLKÜF UÇAR (Devamla) - İşte, bu yüzden biz yıllardır kayyım siyasetini Kürt halkına karşı kumpas siyaseti, halkın kaynaklarına karşı gasp ve talan siyaseti olarak tanımladık. İşin gerçeği de budur ve kayyımla Kürt halkının siyasi taleplerini bastırmayı düşünüyorsanız bilin ki başaramadınız, başaramayacaksınız. Kürt halkının özgürlük ve eşitlik ısrarını yenmeyi amaçlıyorsanız bilin ki yenemediniz, yenemeyeceksiniz. İşte, bu fotoğraf da yenemediğinizin açık bir kanıtıdır. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Elbette Van halkının onurlu direnişi ve Van halkının mücadelesi, iradesine sahip çıkışı da sizin kayyımlarınıza, size en büyük cevaptır. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Size düşen; saldırmak, gasbetmek, talan etmek değil onurlu barışa sahip çıkmak, iradeye saygı duymaktır.

Teşekkür ederim. (DEM PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Uçar, teşekkür ediyorum.

Öneri üzerinde ilk söz, YENİ YOL Partisi Grubu adına Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'a ait.

Sayın Özdağ, buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; DEM PARTİ'nin grup önerisi üzerine YENİ YOL Partisi adına söz almış bulunuyorum. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

1982 Anayasası'nda göreve müteallik suçlarla ilgili olarak kayyum atama vardı ama 15 Temmuz 2016 tarihindeki hain FETÖ darbe girişiminden sonra kanun hükmünde kararname ile ardından da Türkiye Büyük Millet Meclisinde yasal hâle getirilerek, kanunileştirilerek bir kayyum atama geleneği oluşturdunuz. Bu kayyum atamalarıyla ilgili olarak açık ve net söylüyorum: Kanuni olabilir ama hukuki değil, kanuni olabilir ama ahlaki değil. "Neden ahlaki değil?" diyeceksiniz. Geçen gün burada örnek vermiştim biliyorsunuz. Sayın Recep Tayyip Erdoğan Belediye Başkanıydı, Yargıtaydan cezası onaylanıncaya kadar Belediye Başkanlığına devam etti ve ardından da Vali Bey, Ali Müfit Gürtuna'yı oraya kayyum olarak atadı. Ali Müfit Gürtuna kimdi? Ali Müfit Gürtuna, o partinin yani Recep Tayyip Erdoğan'ın Başkan Vekiliydi. Ne güzel, ne kadar güzel bir teamül oluşturmak istemişler. Ardından da Belediye Meclisi üyeleri bir araya geldiler. 4 partinin Belediye Meclisi üyeleri vardı; 2 sağ partinin, 2 sol partinin. Refah Partisinin Belediye Meclisi üyeleri azınlıktaydılar ve o çoğunlukta olan 2 sol, 2 sağ partinin Belediye Meclisi üyeleri centilmenlik yaptılar, jest yaptılar ve Recep Tayyip Erdoğan'ın Başkan Vekilini oraya Belediye Başkanı olarak atadılar. Bununla ilgili olarak da şöyle bir şey yapamaz mıydık... 11 parti burada kanun teklifi verdi, onlarca milletvekili de kanun teklifleri sundular. Hani Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemine geçerken "Bu milletvekilleri çok güçlü olacak." diyordunuz ya; yok, hiç de güçlü değilmişiz demek ki. Burada da aynı şekilde bir vaat var, bir söz var ama sözünü yerine getirmeyen de bir iktidar var. 11 parti burada bir kanun teklifi vermiş, "Bu kayyum atamayla ilgili olarak gelin, bir değişiklik yapalım." demiş. Gelin, Türkiye'yi bu ayıptan kurtaralım, hemen kurtaralım. İktidar partisi, siz getirin, biz imzalayacağız. Bizim kanun tekliflerimizi birleştirmeyebilirsiniz ve bunu yapabiliriz çok rahat bir şekilde.

Şimdi, orada bir belediyeye, illa terörist faaliyetlerde bulunanlara göz mü yumalım veya teröristlere veya terör örgütlerine iltisaklı olanlara göz mü yumalım, hırsızlık yapanlara, yolsuzluk yapanlara göz mü yumalım? Yok, yummayalım. Ama bunu da kim yapsın? Bunu da tarafsız, objektif, bağımsız bir yargı yapsın. Bugünkü yargıyla ilgili bunu söylememiz mümkün mü? İyileri tenzih ederim ama mümkün değil. Gelin, burada belediye başkan yardımcılarının birisini atayalım. Bu belediye başkan yardımcılarının hepsi mi terörist, hepsi mi ahlaksız, hepsi mi kanunsuz, hepsi mi yolsuzluk yapıyorlar? Yok, değildi. Ardından da burada belediye meclis üyelerinden bir seçim yapalım, onlar atasınlar. Bakın, Siirt Belediyesinin 31 Meclis üyesi var, 11'i AK PARTİ'li, 20'si DEM PARTİ'li. Belki de bunlar bir araya gelecekler, AK PARTİ'li birisini Belediye Başkanı olarak seçecekler, birbirlerine jest yapacaklar. Bu Belediye Başkanlığında belediye başkan yardımcılarının hepsine terörist muamelesi yapmak, suçlu muamelesi yapmak veya Belediye Meclisi üyelerinin tamamına aynı şekilde suçlu muamelesi yapmak doğru değildir. Gelin, bu ayıptan Türkiye'yi kurtaralım diyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Özdağ, lütfen tamamlayayım.

SELÇUK ÖZDAĞ (Devamla) - Tamamlıyorum Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Ama gördüğüm şu: Sanki bir havuç-sopa siyaseti yapıyorsunuz gibi geliyor; bir yandan İmralı'yla görüşmeler, bir diğer yandan da kayyum atamalar. Bu kayyum atamalarıyla ilgili olarak da bakıyoruz, siz kendi istediğiniz kişileri çok rahat bir şekilde kayyum atıyorsunuz, kayyum atadıktan sonra buradaki belediye meclis üyelerini baypas ediyorsunuz, artık herhangi bir oylamada onları da değerlendirmiyorsunuz. Burada, mesela Beşiktaş Belediyesinde 31 Meclis üyesi CHP'li Meclis üyesi, niye bunlar oy kullanmasınlar? "Kullanır mı canım, Vali Bey Belediye Meclis üyelerinden herhangi bir oy talebinde bulunabilir mi? O, devletimizi temsil ediyor; bunlar kimi temsil ediyor ki? Bunlar halkı. Halk kim ki devletin yanında?" Bu, doğru bir yaklaşım değil.

O nedenle, bu ayıplardan Türkiye'yi kurtarmak adına kayyum atamalarıyla ilgili olarak gelin, bu kanun teklifini siz getirin. Türkiye'ye gerçekten bir hukuku getirmek istiyorsanız, gerçekten adaleti getirmek istiyorsanız bunu yapmak mecburiyetindeyiz; aksi takdirde bu ayıp Türkiye'yi dışarıda da yalnızlaştırır, içeride de yalnızlaştırır diyorum. İnşallah, DEM PARTİ'nin grup önerisine iktidar partisi "evet" oyu verir, Türkiye'de yeni bir teamül başlatırız ve kanun teklifiyle beraber de buraya gelir, Türkiye'yi de bu ayıptan kurtarır diyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL, CHP ve DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Özdağ.

Öneri üzerinde ikinci söz, İYİ Parti Grubu adına Hatay Milletvekili Adnan Şefik Çirkin'e ait.

Sayın Çirkin, buyurun. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA ADNAN ŞEFİK ÇİRKİN (Hatay) - Sayın milletvekilleri, DEM PARTİ'nin önerisi üzerine İYİ Parti adına söz almış bulunuyorum. Hepinizi saygıyla selamlarım.

Öncelikle, bu kayyum meselesinin AK PARTİ'den çok aslında devleti yıprattığını ifade etmek istiyorum çünkü görevden alınan belediye reislerinin yerine kimi yerlerde kaymakamların, kimi yerlerde valilerin atanması ve bir sonraki seçimde de yüzde 90, belki de daha fazla bir oranla bu belediyelerin tekrar DEM PARTİ tarafından geri alınması, belediyenin devletin elinden geri alındığı gibi bir kanaat oluşturmaktadır ve bölgedeki insanlar ile devletin arasını açmaktadır; bölgede bölücü faaliyetler gösteren siyasal kurumların, partilerin devlet ile Kürt kardeşlerimizin arasını açmada en önemli bahanelerinden biri olmaktadır.

İYİ Parti'nin bu konuda aslında sunduğu bir kanun teklifi vardır; devletin müdahalesine de müsaade eden fakat demokrasinin işlemesine de yardım eden bir kanun teklifidir. Beğenmiyorsanız daha iyisini getirirsiniz, biz de destek veririz ama bizce Türk milleti de Türk devleti de bu kayyum konusunda yeteri kadar yıpranmıştır.

Şimdi, şunu da ifade etmek vicdan gereği lazımdır: Aynı Belediye Reisi 2009-2014 arası Belediye Başkanlığı yapmıştır, kimse kendisine Belediye Başkanlığı yaptığı bu dönemde dokunmamıştır. Bu Belediye Başkanlığı bittikten sonra bir soruşturmaya dâhil olmuş, gözaltına alınmış ve ondan sonra da bugün hükmünün kesinleşmesiyle birlikte görevden alınmıştır. Yani bu Belediye Başkanı aday gösterilirken soruşturma geçiriyordu ama DEM PARTİ de nerede bir soruşturma geçiren, bölücü örgütle ilgili olduğu iddia edilen veya bu konuda hüküm yeme ihtimali bulunan kişileri de aday göstererek aslında bu durumdan âdeta memnun bir hâledir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Çirkin, lütfen tamamlayın.

ADNAN ŞEFİK ÇİRKİN (Devamla) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Daha evvel, Kars halkı, 2014 seçimlerinde bu Belediye Reisinin elinden Belediyeyi kendisi almıştır. Dolayısıyla bunu siyasi iradeye bırakmak, kayyum atanan yerlerdeki vatandaşlarımızın, halkımızın siyasi iradesine bırakmak daha mantıklıdır, daha demokratiktir ve demokratik yollarla bu mücadeleyi vermek lazımdır.

SIRRI SAKİK (Ağrı) - Sayın Çirkin, bakın, Esenyurt Belediye Başkanının trafik suçu bile yok, trafik suçu yok; istedikleri an her türlü suçu bulabilirler.

ADNAN ŞEFİK ÇİRKİN (Devamla) - Mahkemenin sonucunu bekleyeceğiz.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Devam edin Sayın Başkan.

ADNAN ŞEFİK ÇİRKİN (Devamla) - Ne alakası vardır bu görevden almanın Kürt halkının iradesiyle? Bu istismarlara yol açmamak adına, takip ettiğimiz bu kayyum sisteminde demokratik ve devletin otoritesini de sarsmayan sair kanun değişikliklerine bir an evvel gidilmesi gerekmektedir.

Teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Çirkin, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Türkan Elçi'ye ait.

Sayın Elçi, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA TÜRKAN ELÇİ (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; DEM PARTİ grup önerisi üzerinde söz almış bulunmaktayım.

Değerli arkadaşlar, hepinizin bildiği üzere, 31 Mart 2024 yerel seçimlerinin hemen ardından Hakkâri ilimizden başlayan, hız kesmeden devam eden kayyum atamalarına pazartesi günü bir yenisi daha eklendi. Bu kez, sıradakinin Kars'ın Kağızman ilçesi olduğunu öğrenerek haftaya başladık. Haftaları kayyum haberiyle açıp kayyum haberiyle kapatıyoruz. Sivil toplum temsilcileri, gazeteciler, sanatçılar, muhalif olabilecek bilumum kesimler gözaltına alınıyor. Halkın iradesiyle, tercihiyle seçilmiş belediyelere kayyum atamaları yapılarak toplum bir nevi terbiye edilmeye çalışılıyor. Kayyum atama cüreti; yerel yönetimlerin özerkliğini hiçe saymakla kalmıyor, aynı zamanda şeffaflık, hesap verilebilirlik, hukukun üstünlüğü ilkelerine de meydan okumak, merkezî yönetimin yerel yönetimler üzerindeki kontrolünü arttırmak anlamına geldiğini de bir kez daha buradan ifade etmek gerekir.

Yürütülen kayyum siyasetiyle demokrasi talepleri zayıflatılıyor, hukuka ve kurumlara olan güven azaltılıyor; "barış" deniliyor, görüşmeler yapılıyor; "demokrasi" denilince mangalda kül bırakılmıyor ve aynı zamanda toplumu terbiye edecek haksızlıklardan, hukuksuzluklardan da geri durulmuyor. Toplumun maruz bırakıldığı toplumsal huzuru bozan bu gibi müdahalelerin adının "demokrasi" olmadığı çok açık. Toplumsal barışı tesis etmek meramından vazgeçildiğini de çok rahat bir şekilde ifade edebiliriz, ki burada da gerçek niyet çok ayan beyan ortadadır diyebiliriz. Muhalif olabilecek veya biat etmeyecek kesimlerin bir mengeneye sıkıştırılmışcasına ruhunun örselenmek istendiği, acı çektirilerek umutsuz bırakılmak istendiği, içinde bulundukları durumu idrakte zorlanacak bir hâle getirilmek istendiği de çok açıktır. "Demokrasiye, temel hak ve özgürlüklere, hukuk devletine, adaleti tesisle görevli yargı mekanizmasına, vicdana, kardeşliğe, insanlığa dair her ne varsa unutulur." diyorlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Elçi, lütfen tamamlayayım.

TÜRKAN ELÇİ (Devamla) - "Aklınızı yitirinceye kadar zulüm, haksızlık ve hukuksuzlukta çalkalanın ve bu durum karşısında kifayetsiz kalın." diyorlar. "Siyasi temsil hakkınıza ipotek koyarım, oyunuzu gasbederim, alicengiz oyunlarıyla ben bildiğimi okurum, yeni bir tarih yazarım, kendime has yeni bir demokrasi anlayışı icat ederim." diyorlar. " 'Bizler' ve 'sizler' olarak toplumu ortadan ikiye ayırdık ve güç artık bizim elimizde. Sizlerin payına haksızlığı kabullenme, sizlerin payına acı düştü; buna 'takdiriilahi' deyip kabul edin." diyorlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TÜRKAN ELÇİ (Devamla) - Bizler yani sokağın, mazlumun, açlığın, adaletsizliğin ve vicdanın sesine kulak verenler ise bunca zulme, bunca baskıya rağmen her türlü hakkımız gasbedilse de her koşulda demokrasiye, evrensel değerlere, temel hak ve özgürlüklere, insan onuruna olan inancımıza sarılarak otoriterleşmenin ve her türlü şiddetin karşısındaki, halkların kardeşliğinin yanındaki mücadelemize devam etmekten geri durmayacağımızı buradan bir kez daha paylaşmak istiyoruz. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Elçi, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Çorum Milletvekili Oğuzhan Kaya'ya ait.

Sayın Kaya, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA OĞUZHAN KAYA (Çorum) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; DEM PARTİ grup önerisi üzerine AK PARTİ'miz adına söz almış bulunuyorum. Genel Kurulu ve ekranları başında bizleri izleyen aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

AK PARTİ iktidarlarımız döneminde hukukun güçlenmesi, demokrasinin güçlenmesi için birçok reform yaptık, Anayasa'da ve yasalarda değişiklik yaptık ve bu değişiklikleri yapmaya da devam edeceğiz. Ancak demokratik toplumlarda, dünyanın büyük ülkelerinde olduğu gibi sorun terör, şiddet olunca da devletin kendini korumasına yönelik birtakım kanunlar vardır. Ülkemizde de belediyelerde belediye başkanlarının yerine hangi durumlarda belediye meclisinin belediye başkanı seçeceği, hangi durumlarda belediye başkan vekili seçeceği, hangi durumlarda da belediye meclisinin başkan ya da başkan vekili seçemeyip İçişleri Bakanı ya da vali tarafından kayyum atanacağı açıkça düzenlenmiştir.

SIRRI SAKİK (Ağrı) - Onlar, sıkıyönetim ve askerî darbelerde olur.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Belediye meclisi üyelerini niye paypas ediyorsunuz?

OĞUZHAN KAYA (Devamla) - Dayanağını Anayasa'nın 127'nci maddesinden alan 5393 sayılı Belediyeler Kanunu'nun 45'inci maddesinin birinci fıkrasına göre, belediye başkanlığı sürekli boşalırsa yani ölüm, istifa ya da siyasi dönemi boyunca yasaklanırsa bu durumlarda... Örneğin, Kırıkkale'nin Delice Belediyesindeki Belediye Başkanı rahmetli oldu, onun yerine Belediye Meclisi bir belediye başkanı seçti.

SIRRI SAKİK (Ağrı) - Hikâye anlatma; ayıp ya, ayıp!

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkari) - Biz yasaları biliyoruz da uygulamaları bilmiyoruz, uygulamaları! Yasa anlatmayın bize!
OĞUZHAN KAYA (Devamla) - Yine, belediye meclisinin başkan vekili seçeceği durumlar vardır.
ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkari) - Yasayı nasıl bahane ettiğinizi anlatın, yasa anlatmayın!
OĞUZHAN KAYA (Devamla) - Beşiktaş Belediyesinde, burada da Belediye Meclisi bir belediye başkan vekili seçmiştir; Belediye Başkan Vekili, Belediye Başkanıyla ilgili hüküm kesinleşene kadar da görevini devam ettirecektir.
SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Siirt) - Ne hakla, hangi hakla? Seçilmiş belediye meclis üyelerini ne hakla itham edersiniz ya?

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Hangi kanunda yazıyor?

OĞUZHAN KAYA (Devamla) - Yine, aynı kanunun 45'inci maddesinde, belediye başkanlarının veya organların terör örgütlerine üye olmak, terör örgütlerine yardım etmek gibi suçlardan dolayı...

SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Siirt) - Bizim meclislerimizin hepsi suçludur öyle mi? Halk iradesiyle seçilmiş, tekrar tekrar seçilmiş belediye meclis üyelerinden bahsediyoruz.

OĞUZHAN KAYA (Devamla) - ...haklarında soruşturma ya da kovuşturmayla başlanması durumunda görevden uzaklaştırılabileceği ve bu uzaklaştırmayla beraber büyükşehirlerde İçişleri Bakanı tarafından...

SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Siirt) - İçişleri Bakanını kim atanmış? Siyasi iktidar!

OĞUZHAN KAYA (Devamla) - ...illerde de valiler tarafından kayyum atanabileceği hükme bağlanmıştır. Hem Anayasa'da hem yasada hangi durumlarda başkan, hangi durumlarda başkan vekili, hangi durumlarda da kayyum atanacağı açıkça yazılmıştır. Kimseye seçilmiş olması suç işleme özgürlüğü vermez. (DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Siirt) - Önümüzdeki günlerde terörsüz Türkiye temennimizde önemli gelişmeler olacağını umuyoruz...

SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Siirt) - Bu ülkede terör varsa sizin yüzünüzden var!

OĞUZHAN KAYA (Devamla) - ...ve ülkenin her kesiminin terörsüz Türkiye'ye destek vermesi gerektiğini umuyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Kaya, lütfen tamamlayın.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Hukuksuz Türkiye'de yapamazsınız onu!

SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Siirt) - Halkın iradesini gasbediyorsunuz; bu, terörizmdir! Seçilmiş belediye meclis üyelerini itham ediyorsunuz; bu, terörizmdir, bölücülüktür, halkın iradesini tanımazlıktır!

OĞUZHAN KAYA (Devamla) - İnşallah, önümüzdeki günlerde terörsüz bir Türkiye'de, Türkiye Büyük Millet Meclisinde hepimiz üzerimize düşeni yaparız diyorum.

Önergenin aleyhinde olduğumuzu belirtiyor, Meclisi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Siirt) - Demokrasinin aleyhindedesiniz, bunu biliyoruz zaten! Nerede diktatörlük varsa, nerede hukuksuzluk varsa siz oradasınız!

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum.

SIRRI SAKİK (Ağrı) - Sayın Başkan, 60'a göre söz istiyorum mümkünse.

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, şimdi...

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Sayın Kılıç Koçyiğit, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

42.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Çorum Milletvekili Oğuzhan Kaya'nın DEM PARTİ grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Biz bu kayyum önerilerini laf olsun torba dolsun diye vermiyoruz, öylesine canımız sıkıldı diye de vermiyoruz. Bu önerileri ortada bir hukuksuzluk olduğu için, sistematik olarak sandık iradesi darbelendiği için, halkın seçme ve seçilme hakkı yok edildiği için veriyoruz ve diyoruz ki: Meclis bu kayyum meselesine bir çözüm bulsun.

Bakın, bütün siyasi partilerin, 11 siyasi partinin verdiği bir kanun teklifi var. Şimdi, AKP kalkıp bize masal anlatıyor, Beşiktaş Belediye Başkanının yerine Başkan Vekili görevlendirmiş. Peki, Akdeniz'dekine niye görevlendirilmedi? Kağızman'a niye görevlendirilmedi? Van'a niye görevlendirilmedi? Şimdi, bu sorunun bir gerçek karşılığı var mı? Ya da Esenyurt'a niye görevlendirilmedi?

Şimdi, Anayasa 127 açık "görevleriyle ilgili suçlar..." diyor. Burada göreviyle ilgili bir suç var mı? O da yok. Şimdi, bu, ipe un sererek yani topu taca atarak içinden çıkacağınız bir mesele değil.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Kılıç Koçyiğit, son kez uzatıyorum.

Buyurun.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Toparlıyorum.

AKP Grubu çıksın, bize "Arkadaşım, ben Kürtlerin ya da Kürt bölgelerinin, onların seçme ve seçilme hakkını tanımıyorum. Bir Yozgatlı ile bir Vanlının oy hakkı eşit değildir." desin, biz ona göre tutum alalım. "Oradaki belediye başkanı ile Yozgat'taki belediye başkanı eşit değildir." desin, biz durumu bilelim, tutum alalım. Ama kalkıp bize -yani çok açık ve net- hiçbir hukuksal karşılığı olmayan konuşmalar yapılmasın. Bakın, hukuki değil, meşru değil, adil değil; bunu nasıl, hangi cümlelerle ifade edebiliriz? Şimdi, davalarla ilgili konular söyleniyor; bakın, çok söylendi "Sizin seçtiğiniz belediye başkanlarının davası var." diye. Akdeniz Belediye

Başkanımızın hiçbir davası yoktu, soruşturma açıldı ve yerine kayyum atandı. Şimdi, bu soruya yanıt versin AKP Grubu ya, kalkıp bize masal anlatmasın!

Biz burada çok temel bir soru soruyoruz, çok temel bir soru: Sandık demokrasisi sadece AKP çıkınca mı var, sadece AKP'liler seçilince mi var yoksa bu ülkede gerçekten bir demokratik seçim sistemi var mı, bunu tanıyor musunuz? Çıksınlar, buna cevap versinler, bize masal anlatmasınlar!

BAŞKAN - Peki, teşekkür ediyorum.

Sayın Sakik...

SIRRI SAKİK (Ağrı) - 60'a göre...

BAŞKAN - Hayır, size dönük bir şey var mı?

SIRRI SAKİK (Ağrı) - Ekleyeceğim çünkü ben de kayyum darbesinden...

BAŞKAN - Ama yok Sayın Sakik, böyle bir usulümüz yok. Ben Sayın Grup Başkan Vekiline söz verdim, o gerekenleri dile getirdi.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Sayın Başkanım, önerge sahibi konuştu, bir daha söz talebinin anlamı yok.

SIRRI SAKİK (Ağrı) - Ya, 60'a göre söz istiyorum, buna da siz mi karar vereceksiniz?

VI.- ÖNERİLER (Devam)

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri (devam)

3.- DEM PARTİ Grubunun, Grup Başkan Vekili Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ve Grup Başkan Vekili Muş Milletvekili Sezai Temelli tarafından, kayyım atamalarının yarattığı tahribatların araştırılması amacıyla 25/2/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 26 Şubat 2025 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN - Şimdi Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş önerisini oylarınıza sunacağım: Kabul edenler... Kabul etmeyenler...

SIRRI SAKİK (Ağrı) - İşte, bunların ayıbı da bu; 60'a göre söz talebine bile... Bir hukukçunun eğer tahsili yoksa ne diyeyim ya?

BAŞKAN - Öneri kabul edilmemiştir.

Birleşime yirmi dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 17.09

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 17.34

BAŞKAN: Başkan Vekili Bekir BOZDAĞ

KÂTİP ÜYELER: Sibel SUIÇMEZ (Trabzon), Kurtcan ÇELEBİ (Ankara)

----- 0 -----

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 61'inci Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

Gündeme kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Şimdi, Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Öneriyi okutuyorum:

4.- CHP Grubunun, Adana Milletvekili Ayhan Barut ve arkadaşları tarafından, doğu Akdeniz'de yaşanan zirai don felaketine karşı acil eylem planının hayata geçirilmesi amacıyla 25/2/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 26 Şubat 2025 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

26/2/2025

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 26/2/2025 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Gökhan Günaydın

İstanbul

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Adana Milletvekili Ayhan Barut ve arkadaşları tarafından, Doğu Akdeniz'de yaşanan zirai don felaketine karşı acil eylem planının hayata geçirilmesi amacıyla 25/2/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan (1068 sıra no.lu) Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 26/2/2025 Çarşamba günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Evet, şimdi Cumhuriyet Halk Partisi Grubu önerisinin gerekçesini açıklamak üzere Adana Milletvekili Ayhan Barut'a söz veriyorum.

Sayın Barut, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA AYHAN BARUT (Adana) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum. Keşke konuşmamı, iktidar partisinin milletvekilleri daha çok olsaydı da onlar da dinleseydi.

Değerli milletvekilleri, ne yazık ki içimiz kan ağlıyor; ülke tarımı çöküyor, çiftçilerimiz ise feryat ediyor. Halkımız ise ucuza ekmekten ete hiçbir gıda ürününü alamıyor, açlık ve yoksulluk düzeni ocaklarımızı söndürüyor. Tüm bunların yanında, artan maliyetlerden ürünün para etmemesine kadar sayısız sorunla boğuşan çiftçilerimizi bir de zirai don felaketi vurmuştur. Adana'dan Mersin'e, Hatay'dan Osmaniye'ye kadar Akdeniz Bölgesi'ndeki don afeti, üreticilerimize büyük bir darbe indirmiştir. Ekili ve dikili alanlarda oluşan zirai don felaketiyle, şu elimdeki resimden de göreceğiniz üzere değerli arkadaşlar, domatesten patatese, maruldan karpuzla, narenciyeden nektarine ve sert çekirdeklilere kadar tüm ürünlerde çok ciddi kayıplar oluştu. Bölgelerimize göre eksi 10 dereceye kadar düşen hava sıcaklığından, maalesef, burada yetişen ürünler yerle bir oldu ve tümüyle üreticilerimiz zarar gördü; aslında tarımsal üretim neredeyse başlamadan bitmiş oldu. Yaşanan bu vahim olay ise çiftçilerimizin ocağına ve yüreğine âdeta ateş düşürdü. Yaş sebze, meyve ve turuncgil deposu da sayılan Doğu Akdeniz Bölgesi'ndeki bu felaketin aslında yalnızca tarıma ve çiftçiye değil aynı zamanda ülke ekonomisine de büyük zararları oldu çünkü bu durum üreticilerimizi ve tüketicilerimizi mağdur edecektir. Don felaketinden dolayı tarla ve bahçelerinde ürün kalmadı; bu durumda rekoltede ciddi kayıplar yaşanacaktır, ülkemizin de gıda egemenliğini riske sokacaktır.

Değerli arkadaşlar, çiftçi ürününü yetiştirip piyasaya sunamazsa insanlar ne yiyecek? Binbir zorlukla eğer bu ürününü üretirse -geç kaldığında- bu sefer de soframıza pahalı gelecek. Kim nasıl alacak, kim nasıl tüketecek? Bu sorunlar çözülmeli, bunlara da çözüm bulmak zorundayız. Aslında bu felaketin aşılması ve oluşan yükün altından kalkılması için ulusal boyutta bir seferberlik ilan edilmeli, çözüm adına da acil eylem planı hazırlanmalıdır.

Ben buradan, Tarım ve Orman Bakanı Sayın İbrahim Yumaklı'ya sesleniyorum, acilen bölgeye davet ediyorum kendisini: Çiftçilerin yanında yer almasını, acılarını paylaşmasını, yaralarının sarılmasını, çiftçiye ve üreticiyi ayağa kaldırmalarını bekliyoruz.

Ey iktidar temsilcileri, çiftçilere "TARSİM sigortası yapın, don kırıcı pervaneler kullanın, sulama sistemlerini çalıştırın." demekle olmuyor. Bunu bu şekilde üstünüzden atamazsınız çünkü TARSİM işlevsiz hâlde. TARSİM'in işlevli hâle getirilip tüm çiftçilerimizi kapsaması için sizler adım attınız mı? Don kırıcı pervanelerin maliyetleri maalesef uçup gitmiş. Yek ekmeğe muhtaç olan çiftçimiz nasıl don pervanesini elde edecek? Yine, kapalı basınçlı sulama sistemini hayata geçirdiniz mi de şimdi çiftçilere bunu öneriyorsunuz?

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; son dönemde özellikle küresel ısınmadan kaynaklı bazen sıcak, bazen kuraklık, bazen sel, bazen de don felaketleri nedeniyle çiftçimiz, üreticilerimiz perişan olmuştur. Zaten yeterince desteklenmeyen, hak ettiği ilgi ve önemi görmeyen çiftçilerimiz, tarımımız bu yükün altından kendi başına kalkamaz.

Önerilerimiz:

1) Başta Doğu Akdeniz Bölgesi olmak üzere don felaketinden etkilenen bütün bölgelerin afet bölgesi ilan edilmesini istiyoruz.

2) Üreticilerin Tarım Kredi Kooperatiflerine, Ziraat Bankasına ve diğer özel bankalara olan tarımsal kredi borçlarının en az iki yıl ertelenmesini talep ediyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Barut, lütfen tamamlayın.

AYHAN BARUT (Devamla) - 3) Çiftçi zararlarının doğru ve hızlı bir şekilde tespit edilip hemen karşılanmasını, çiftçilerimizin de tarım alanlarını yeniden ekip dikmeleri için bir ilave faizsiz kredi, destek ve teşvik verilmesini talep ediyoruz.

Yine, TARSİM uygulamasının baştan sona çiftçi ve tarım lehine düzenlenmesini ve yenilenmesini talep ediyoruz.

Son madde de zarar gören ve ekonomik sıkıntılar nedeniyle tarım sigortası yaptırmamış üreticilerimizin de unutulmamasını talep ediyoruz.

Değerli milletvekilleri, ben buraya bu önergeyi getirirken reddedilsin diye getirmedim. Bu öneri de reddedilecek bir öneri değil. Sizlerin vicdanlarına çağrı yapıyorum, önergemize destek istiyorum. Eğer bu önergeye destek verirsiniz tarıma ve çiftçilerimize büyük bir iyilik yapmış olursunuz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Barut, teşekkür ediyorum.

Öneri üzerinde ilk söz, YENİ YOL Partisi Grubu adına Antalya Milletvekili Şerafettin Kılıç'a ait.

Sayın Kılıç, buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA ŞERAFETTİN KILIÇ (Antalya) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Cumhuriyet Halk Partisi grup önerisi üzerine grubumuz adına söz aldım. Genel Kurulu ve ekranları başında bizleri takip eden aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, ülkemizin neredeyse tamamında son yılların en soğuk şubat ayını yaşamaktayız. Akdeniz iklim bölgesindeki sıcak illerimizde bile sıcaklık sıfırın altında seyretmiş, birçok kıyı ilimizde kar yağışı etkili olmuştur. Artan maliyetler, ürünün para etmemesi gibi sayısız sorun yetmemiş, üreticilerimizi şimdi bir de zirai don felaketi vurmuştur. Antalya, Adana, Mersin, Osmaniye ve Hatay illerimizde son bir haftadır etkili olan zirai don afeti üreticilerimize büyük bir darbe indirmiştir. Zirai don afeti ekili ve dikili tarım alanlarında etkili olmuş, sebze ve meyvelerin neredeyse tamamı olumsuz etkilenmiştir. Bu felaket sadece bölgedeki üreticilerimiz açısından değil, ülke ekonomisi açısından ciddi kayıplara sebep olmuştur. Zarar oldukça büyük, felaketin etkili olduğu sınırlar geniştir. Zararın telafisi için başta bölgemiz olmak üzere, zarar gören tüm bölgeler ivedilikle afet bölgesi ilan edilmeli, gerekli zarar tespit ve telafi çalışmaları gecikmeksizin yapılmalıdır. Zira, bölgede üretim sezonu neredeyse başlamadan bitmiştir. Bunun manası şudur: Gerekli tedbirler alınmazsa hâlihazırda yüksek olan gıda enflasyonu fırlayacak, vatandaş çarşıya pazara uğrayamaz hâle gelecektir.

Değerli milletvekilleri, afetlere karşı hem vatandaşın hem de üreticinin korunması devletin ve dolayısıyla iktidarın vazifesidir. Ancak son yıllarda yaşanan sel, yangın, kuraklık ve don gibi afetlerde görünen o ki çiftçimiz sahipsiz bırakılmaktadır.

Aylar önce afetlere maruz kalan çoğu çiftçimizin zararları verilen sözlere rağmen hâlâ telafi edilmemiş, feryatlarına kulak tıkanmıştır. Zaten hâlihazırda çiftçilerimize hakkı olan destekler verilmezken bir de afetlerle baş başa bırakılmaları kabul edilemez. Tarım ve hayvancılık ülkesi olmamıza rağmen bu sektöre üvey evlat muamelesi yapılıyor. Sonra da "Vay efendim, gıda enflasyonumuz yüzde 56 olmuş, hadi bunu düşürelim." diye çırpınıyoruz ama maalesef... Mesele basit, üretim olmazsa enflasyon olur. Bakınız, burada zirai don felaketini konuşuyoruz ama meselenin tamamına baktığımızda çok daha ciddi bir felaketle karşı karşıya olduğumuzu görebiliriz. Nedir bu felaket?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ŞERAFETTİN KILIÇ (Devamla) - Tamamlıyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Sayın Kılıç, lütfen tamamlayın.

ŞERAFETTİN KILIÇ (Devamla) - Bu felaket tarım ve hayvancılık alanındaki yanlış uygulamalardır, yanlış zihniyettir. Üreticiyi ezen tarım politikası zirai don felaketinden çok daha tehlikeli, çok daha zararlıdır. Tarlaya, bahçeye, ağıla baktığınızda göreceksiniz ki çiftçilerimizin umutları donmuş, geleceğe dair hayalleri buz tutmuştur. Asıl tehlikeyi görmeli, tarım ve hayvancılığı bitiren bu zihniyeti derhâl terk etmelisiniz. Bölgemizdeki zararların telafi edilmesi, üreticilerimizin korunması adına verilen bu öneriyi destekliyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Kılıç, teşekkür ediyorum.

Öneri üzerinde ikinci söz talebi, İYİ Parti Grubu adına Tekirdağ Milletvekili Selcan Taşcı'ya ait.

Sayın Taşcı, buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Mersin'den Kahramanmaraş'a uzanan o eşsiz bereket hattında bağı, bahçesi, tarlası tarumar olan bütün üreticilerimize öncelikle geçmiş olsun diyorum.

2024'te aşırı sıcaklar, ocak ayındaki aşırı yağış ve şimdi de eksi 15 dereceleri bulan don felaketi, deprem de dâhil afet üzerine afet yaşadılar aslında son yıllarda. Sosyal devletsek elbette destek; milletsek elbette dayanışma ama en çok da bunca yıldır onların ürettikleriyle beslenen bir ülke olarak Akdenizli çiftçilerimize vefamızı göstermek, bugün hepimiz için bir görevdir ve umarım herkes idrakindedir, bugün bu afet karşısında çiftçimizi yalnız bırakmanın bedeli, yarın hepimizin omuzlarına, üstelik de çok ağır bir yük olarak binecektir. Zira, hem tarımsal üretimimizin lokomotifini hem de ihracatın belkemiği durumundaki bir bölge mevzubahis olan. Sert çekirdekli meyveler, narenciye bahçeleri, örtü altı üretim, kış sebzeleri hepsi bitti gitti bu dört günlük donda. 2008'de yaşanan kuraklığın ekonomik etkilerini hatırlayın; müdahale etmezsek aynısı olacak, gıda fiyatları daha da yükselecek, enflasyon daha da artacak, üreticinin yarasını saramazsak eğer tüketici de çekecek bunun sancılarını. Dolayısıyla TARSİM'in incelemelerini acilen tamamlanması, çiftçilerin sigortalarının derhâl ödenmesi, Ziraat Bankası tarım, kredi, prim ve elektrik borçlarının faizsiz olarak ertelenmesi, evet, elzemdir. Makul erteleme sürelerinin belirlenmesi, zarar tespiti, arazi bakım, fidan ve tohum destekleri ve başta küçük aile çiftçileri olmak üzere üreticiyi yeniden üretebilir hâle getirecek yol haritasının belirlenmesi için ivedilikle bir Meclis komisyonu oluşturulmalı, çiftçi bir de bürokratik afete terk edilmemelidir.

Konu çiftçimizin mağduriyetiyken Sayın Tarım Bakanına da seslenmek istiyorum buradan. Biz gerçekten merak ediyoruz; dağa mı kaçtı, inek mi içti, bizim hububat destekleri ne oldu Sayın Bakan? Neden bir takvim bile açıklamıyorsunuz da cumadan cumaya, piyango sonucu gibi haftanın illerini ilan ediyorsunuz sadece? Tekirdağlı çiftçiler aralık ayında askıya çıktı. Bugün Şubat 26, henüz kuruş yok. Girdi fiyatları sizin keyfinizi beklemiyor. Desteği aralık ayında alsalardı eğer gübreyi 15 bin liradan alacakken şimdi 19 bin lira oldu, keza mazotta durum daha da vahim. Destek yatacak illeri neye göre sıraladınız? Biz bilmek istiyoruz. Sonuna kalan illere artan maliyet ve enflasyona paralel bir fark yatırmayı düşünüyor musunuz? Bilmek istiyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Taşcı, lütfen tamamlayın.

SELCAN TAŞCI (Devamla) - Başta Tekirdağ olmak üzere kalan bütün illerimizin hububat desteklerinin de ne zaman yatacağını bilmek istiyoruz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Taşcı.

Diğer söz talebi, Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Siirt Milletvekili Sabahat Erdoğan Sarıtaş'a ait.

Sayın Erdoğan Sarıtaş buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Siirt) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; başta tarım emekçileri ve bu ülkede maalesef hakkıyla hakkını alamayan işçileri, emekçileri saygıyla selamlıyorum.

Ülke her geçen gün derinleşen ekonomik krizin etkileriyle boğuşurken tarım sektörü de bu krizden en ağır darbeyi alan alanlardan biri olmuştur. Üretici sürekli artan maliyetler, düşük satış fiyatları ve borç yükü altında ezilirken şimdi de doğal afetlerin yıkıcı etkisiyle karşı karşıya kalmıştır. Bugün burada konuştuğumuz zirai don felaketi yalnızca Akdeniz'deki üreticileri derinden etkilememiştir. Alınacak önlemler, çözüm bulma arayışı konusunda ne yazık ki iktidar da çok umut vadetmiyor.

Değerli arkadaşlar, Akdeniz'de zirai don yaşanırken Kürt kentlerinde yıllardır iktidarın yamalı bohça gibi değişen tarım ve ekonomi politikalarının sonucu olarak siyasi don yaşanmaktadır. Yıllar içinde tarımın çökmesiyle birlikte bu sorunlar daha da derinleşmiş, bölgedeki insanlar için geçim kaynakları tamamen yok olma noktasına gelmiştir. Bugün Diyarbakır'dan Siirt'e, Van'dan Şırnak'a, Batman'dan Mardin'e kadar ucuz iş gücüyle ayakta durmaya çalışan tarım işçileri, yaşanan doğal afetler ve ekonomik krizlerle birlikte daha da çaresiz bırakılmıştır. Yıllardır uygulanan yanlış politikalar bölgedeki tarım sektörünü ve hayvancılığı desteklemek yerine, insanları yoksulluğa, işsizliğe ve büyük şehirlere göçe mahkûm etmiştir. Bölgenin gençleri iş bulamadıkları için şehirlere göç etmek zorunda kalmış, kalanlar ise ucuz tarım iş gücüyle ve tekstil işçiliğiyle hayatta kalmaya çalışıyor. İktidarın yıllardır plansız, günü kurtarmaya yönelik ve ithalata dayalı politikaları nedeniyle tarım ve hayvancılık bölge halklarına artık bir geçim kaynağı sağlamaz hâle gelmiştir. Üretici desteklenmediği için tarlalar ekilmiyor, küçük çiftçi borçlarını ödeyemediği için üretimi bırakıyor. Bugün bölge halkı için tarım yalnızca bir sektör değil, ayakta kalmanın tek yolu hâline gelmiştir. Tarımı geliştirmek bir yana dursun,

bu iktidar var olan tarım alanlarını HES, RES ve GES'lerle yok etmekte, doğal afetlerin felakete dönüşmesinin müsebbibi olmaktadır. Bizlerin karşı durduğu, mücadelesini verdiği şey budur. Eğer bugün çiftçiyi ve tarım işçisini kaderine terk edersek, yarın sadece gıda kriziyle değil mevcut olandan daha büyük bir göçle, işsizlikle, toplumsal çöküşle karşı karşıya kalacağız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Erdoğan Sarıtaş, lütfen tamamlayın.

SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Devamla) - Bu felaketi engellemek için siyasetüstü bir yaklaşım gerekmektedir.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Erdoğan Sarıtaş, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Burdur Milletvekili Adem Korkmaz'a ait.

Sayın Korkmaz, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA ADEM KORKMAZ (Burdur) - Sayın Başkan, çok kıymetli milletvekilleri; geçtiğimiz günlerde Doğu Akdeniz bölgemizde, Adana, Mersin, Hatay, Osmaniye hattında meydana gelen, hava sıcaklıklarının beklenmedik bir şekilde son elli yılın en düşük seviyelerine, -4 ile -7 derece aralarına kadar düşmüş olması elbette bu bölgedeki tarımsal üretimle ilgili ciddi sıkıntılar ortaya çıkarmıştır. Şu anda gerek Tarım il müdürlüklerimiz gerekse sigorta kapsamında riskini sigortalatmış çiftçilerimiz bakımından da TARSİM sigortamız saha çalışmalarını sürdürmektedir. Tabii, üretim zor bir iş, özellikle tarımsal üretim günümüzde küresel iklim değişimini de dikkate aldığımızda sanayi ve hizmetler sektörüne göre çok daha dışsal faktörlere ve özellikle iklime duyarlı hâle gelmiştir. Bu hafta yaşanan don olayının ve dolu, yağmur, fırtına gibi olayların hasar tespitinin çok hızlı bir şekilde yapılması mümkün değil, birkaç hafta alabiliyor, bazı gecikmeli etkiler, dondan kaynaklı etkiler ortaya çıkabiliyor. İnşallah, tablo bütün boyutlarıyla ortaya çıktığında, Tarım il müdürlüklerimizin de tespitleriyle bu konuda alınması gereken önlemler alınacaktır. Valilikler aracılığıyla acil ve ileri bir durum tespit edildiğinde de Cumhurbaşkanlığı Güvenlik İşleri Genel Müdürlüğüne acil destek talepleri ortaya çıkabilecektir, tablonun netleşmesinden sonra Hükümetimiz gerekli adımları atacaktır.

Burada, benim vurgu yapmak istediğim bir konu var, sayın konuşmacılar da dile getirirler, ülkemizde -yüzde 50 ile 70 aralığında- 2024 yılında Tarım Bakanlığımızın yapmış olduğu düzenlemeyle de özellikle kadın çiftçilerimize ve gençlerimize ilave yüzde 5, yüzde 10 oranında artış sağlanarak TARSİM'in yani tarım sigortaları sisteminin özendirilmesi noktasında önemli adımlar atıldı. Bu konuda bir bilinçlenme ve süreci belki çok daha aktif hâle getirecek yani risklerin ciddi anlamda tahlil edilerek, analiz edilerek sigorta kapsamına alınması ve bunun da özendirilmesini, yer yer belli üretim alanları ve ürünler için de zorunlu hâle getirilmesini sağlayacak belki bir sistemi de tartışmamız gerekiyor. Türkiye Avrupa'da TARSİM'i ilk uygulayan ülke 2006 yılında ve 2006 yılından günümüze kadar da yaklaşık 25 milyon poliçe kesilmiş, 4 trilyon liralık risk sigorta kapsamına alınmış, 75 milyar TL'lik bir ödeme kamu tarafından, devlet tarafından desteklenmiş ve 70 milyarlık da zarar üreticilere ödenmiştir. Bu bağlamda, bunu da ifade etmek gerekiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Korkmaz, lütfen tamamlayın.

ADEM KORKMAZ (Devamla) - Yine, dediğim gibi, bu olayda ortaya çıkan tablo netleştikçe de gerek Bakanlığımız gerekse ilgili kurumlarımız devreye girerek üreticilerimizin risklerinin, zararlarının, hasarlarının en kısa zamanda karşılanması konusunda gerekli adımları atacaktır üreticisini her zaman koruyan bir Hükümet politikası anlayışı içerisinde. Çünkü gıda sadece bir üretim meselesi değil, tarım sadece bir üretim meselesi değil, bir güvenlik meselesi. Konuya daha stratejik bir bakış açısıyla yaklaştığımızı açıkça ifade etmek istiyorum. Bu sebeple, yapılan bu çalışmaların devam edeceğini ve Hükümetimizin de gerekli önlemleri alarak üreticimizi mağdur etmeyeceğini ifade ederek hepinize saygılar sunuyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Korkmaz, teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, şimdi, Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler...

Divanda yeter sayı konusunda bir anlaşmazlık var. O nedenle oylamayı elektronik cihazla yapacağım.

Oylama için üç dakika süre veriyorum ve oylamayı başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, öneri kabul edilmemiştir.

Şimdi, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Öneriyi okutuyorum:

5.- AK PARTİ Grubunun, gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmında bulunan 61 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin aynı kısmın 1'inci sırasına alınmasına ve bu kısımda bulunan diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesine; Genel Kurulun 4, 5, 6, 11, 12, 13, 18, 19, 20, 25, 26 ve 27 Mart 2025 Salı, Çarşamba ve Perşembe günkü birleşimlerinde denetim konularının görüşülmemekle gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmında yer alan işlerin görüşülmesine; Genel Kurulun çalışma gün ve saatlerine; 61 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde yapılacak görüşmelerde siyasi parti grupları adına yapılacak konuşmaların süresinin en fazla 2 konuşmacı tarafından kullanılabilmesine ilişkin önerisi

26/2/2025

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 26/2/2025 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince grubumuzun aşağıdaki önerisinin Genel Kurulun onayına sunulmasını arz ederim.

Öneri:

Gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmında bulunan 61 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin aynı kısmın 1'inci sırasına alınması ve bu kısımda bulunan diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesi,

Genel Kurulun 4, 5, 6, 11, 12, 13, 18, 19, 20, 25, 26 ve 27 Mart 2025 Salı, Çarşamba ve Perşembe günü birleşimlerinde denetim konularının görüşülmesi, gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmında yer alan işlerin görüşülmesi ve 11, 12, 13, 18, 19, 20, 25, 26 ve 27 Mart 2025 Salı, Çarşamba ve Perşembe günü birleşimlerinde saat 24.00'e kadar,

26 Şubat 2025 Çarşamba günü (bugün) birleşiminde 179 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

4 Mart 2025 Salı günü birleşiminde 190 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin birinci bölümünde yer alan maddelerin oylamalarının tamamlanmasına kadar,

5 Mart 2025 Çarşamba günü birleşiminde 190 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

5 Mart 2025 Çarşamba günü birleşiminde 190 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinin tamamlanamaması hâlinde, 6 Mart 2025 Perşembe günü birleşiminde 190 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar, çalışmalarını sürdürmesi;

Genel Kurulun 26 Şubat 2025 Çarşamba günü birleşiminde 179 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinin tamamlanması hâlinde 27 Şubat 2025 Perşembe günü toplanmaması,

61 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde yapılacak görüşmelerde, siyasi parti grupları adına yapılacak konuşmaların süresinin en fazla 2 konuşmacı tarafından kullanılabilmesi,

Önerilmiştir.

BAŞKAN - Öneri üzerinde ilk söz, YENİ YOL Partisi Grubu adına Tekirdağ Milletvekili Cem Avşar'a ait.

Sayın Avşar, buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA CEM AVŞAR (Tekirdağ) - Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bildiğiniz üzere, Kartalkaya'da yaşanan acı olayın sorumlularının tespiti ve bir daha böyle acı olaylar yaşanmaması için alınması gereken önlemler hususunda Türkiye Büyük Millet Meclisinin çatısında bir Komisyon kurduk. Bu Komisyonumuzda, biz, bu hafta itibarıyla 4'üncü toplantımızı gerçekleştirdik.

Bildiğiniz üzere, 36'sı çocuk 78 canımızı toprağın altına koyduk. İlk defa dün AFAD kurumumuzu dinledik. Dün AFAD geldi, bize bir sunum yaptılar. AFAD Başkanımız iki hafta önce atanmış olmasına rağmen kendisi bizzat geldi, bir anlatım yaptı, bir sunum yaptı, sonra müdür arkadaşlarına devretti ve arkadaşlar konuyu devam ettirdiler.

Özellikle, bakın, özellikle şunun altını çizmek istiyorum: Komisyonumuz kurulduğu andan itibaren hem Komisyon Başkanımız hem Komisyonun iktidar-muhalefet bütün üyeleri gerçekten bu işe vicdanlarını koydular. Bu işin vicdani bir konu olduğunu, hepimizin yüreklerinin yandığını ve bu acı olaya, kurumların ortaya çıkması ve bir daha yaşanmaması için siyasetüstü bakılması gerektiğini söylediler; biz de aldık, baş tacı ettik; eyvallah, biz de aynen böyle bakıyoruz ama milletin iradesinin bu tutumuna karşı biz yürütmeden de aynı tutumu bekleriz.

Pün bir dilekçe verdik muhalefet milletvekilleri olarak ve dedik ki: Bugün olacak Kültür ve Turizm Bakanlığı sunumuna Bakan Bey de gelsin. Birinci derece sorumlu kurumlardan bir tanesi; gelip durumu kendi çerçevelerinden anlatsınlar fakat biz, bugün, Komisyon odasına girdiğimiz zaman Bakan Yardımcısıyla karşı karşıya geldik.

Değerli milletvekilleri, bakın, cumhuriyet tarihimizin en büyük, son yüzyılda dünyada gerçekleşen yangınlarda kayıp sayısı en fazla 6'ncı felaketti bu ve ihmaller silsilesi bir durum yani bu bir doğa olayı değil, burada bir yangın çıkmış ve ihmaller üzerine biz bu kadar canımızı kaybettik. Dolayısıyla, alanıyla birinci sorumluluk kendisinde olan, bizzat da Türkiye Büyük Millet Meclisindeki milletvekillerinin yani milletin sesinin, sözünün, vicdanının, iradesinin bütün yetkisine sahip olan ve yürütmeyi denetleme durumunda olan bu kuruma kendisini davet etmemize rağmen, kendisi âdeta "Ben Meclisi takmıyorum." edasıyla Türkiye Büyük Millet Meclisini lütfetmemiştir.

Peki, ben buradan sormak istiyorum: Niye gelmiyor? Canını mı sıkacağız? Bu olay unutulsun mu istiyor, yoksa buraya verecek cevabı mı yok? Madem buraya verecek bir cevabı yoksa...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Avşar, lütfen tamamlayın.

CEM AVŞAR (Devamla) - Değerli milletvekilleri, bakın, şunu tekrarlamak istiyorum: Türkiye Büyük Millet Meclisi, 86 milyon -biraz önce dediğim gibi- sesinin, sözünün, vicdanının temsilî iradesidir. Bu yapılan, Bakan Bey'in bugün gelmemesi hem bu iradenin tamamına hem de milletin kendisine saygısızlık ve vicdanlarımızı paramparça eden bu olaya karşı vicdansız bir yaklaşımdır. Ben, burada, iktidar-muhalefet bütün milletvekillerinin bu konuya vicdani şekilde yaklaştığını biliyorum ve bu doğrultuda da adımlar atmamız gerektiğini, Kültür ve Turizm Bakanının bir dahaki toplantıda Türkiye Büyük Millet Meclisi Komisyonuna gelmesi için herkesin elini taşın altına koyması gerektiğini bir kez daha hatırlatıyorum. Milletimizin bizden böyle bir beklentisi ve sorumlu kurumların bir an önce ortaya çıkarılması gibi bir ricası vardır.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Avşar, teşekkür ediyorum.

İkinci söz, İYİ Parti Grubu adına Çanakkale Milletvekili Rıdvan Uz'a ait.

Sayın Uz, buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA RIDVAN UZ (Çanakale) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İYİ Parti Grubu adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle, Meclisimizi ve yüce Türk milletini saygıyla selamlıyorum.

Konum Kartalkaya, dolayısıyla 78 insanın hayatını kaybettiği bir hadise. Dolayısıyla, ben iktidar partili milletvekillerinin can kulağıyla dinleyeceğini düşünüyorum çünkü insan hayatı her şeyden değerli ve kıymetli.

Orada "Alp" ve "Yiğit" diye 2 kardeşimiz var, gençler aynı okulları okumuşlar, birlikte mezun olmuşlar ve birlikte tatil yapmak üzere oraya gitmişler. Hadise cereyan ettiğinde bu 2 arkadaş otelden çıkmayı başarmış ve kendilerini "Biz sağ çıktık." diye o deftere yazdırmışlar fakat o çığlıkların karşısında kendilerini tutamayıp, vicdanlarına söz geçiremeyip doğruca tekrar otelin içine girerek birçok insanı kurtarmayı başarmışlar ama bu 2 genç hayatlarını teslim etmiş, hayatlarını orada kaybetmiş. Dünyanın başka bir ülkesinde olsa inanın bu çocukların herhâlde filmi yapılırdı.

Bu çocuklardan Alp olan, Çanakale'de de beraber çalıştığım, uzun yıllar bizim de teşkilat başkanlığımızı yapmış Ahmet ağabeyin yeğeni. Ahmet ağabey kanser hastasıydı, tek bir arzusu vardı, Alp'in mezuniyetini görüp öyle vefat etmekte; mezuniyetini gördü, vefat etti ama Alp de çok kısa bir süre sonra onun yanına gitti. Yani böyle binlerce hikâyesi olan bir yerden bahsediyoruz ve biz İYİ Parti Grubu olarak şunu öneriyoruz: Oranın o şekliyle bırakılması ve bir utanç abidesi olarak kalmasını istiyoruz. Gelecekteki nesiller oraya gelsin, görsünler ve desinler ki: "Bizim atalarımız hiçbir şey yapmamış, burada 78 can gitmiş, yitirilmiş."

Biz, bütün partiler, bununla ilgili bir vicdan muhasebesi neticesinde bir araştırma komisyonu kurduk. Bu Komisyon çalışmalarını 4 kez, arka arkaya gerçekleştirmek suretiyle yapıyoruz ve her cümlemizde "Biz burada çok ulvi bir görev yapıyoruz. Bu işi ciddiyetle yapmamız lazım ve bizim sorumluluğumuz Türk milletine karşı ve biz Türk milleti adına bu komisyonda çalışıyoruz." diyoruz fakat bugün, orada, o otelin tabelasında "Bu otel Turizm Bakanlığınca denetlenir." yazan levhanın sahibi Turizm Bakanı komisyonu teşrif etmiyor efendim. İki sebep olabilir; ya bu 78 ölümü az görüyor "Efendim, size kaç lazım?" demek lazım ya da bu Bakan Bey'in çok daha önemli bir işi var -ki bunu da açıklamakla yükümlü- o toplantıya gelmiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Uz, lütfen tamamlayın.

RIDVAN UZ (Devamla) - Biz, Komisyon Başkanına dilekçe veriyoruz milletvekilleri olarak "Bunu ciddiye alın ve işleme koyun. Biz, Turizm Bakanını bu toplantıya istiyoruz çünkü televizyon televizyon gezip kendini anlatan Bakan, bu millet adına görev yapan seçilmiş milletvekillerinin suallerine cevap versin." diyoruz fakat Bakan Bey yine yok, gelmiyor ve Komisyon Başkanı da o dilekçeyi işleme sokmuyor yani "Milletvekilleri sizi buraya davet ediyor, gelin." demiyor. "Niye demediniz?" diyoruz, Komisyon Başkanı dönüp diyor ki: "Biz Bakanlığı çağırıyoruz, kim gelirse karışmayız." Bekçi gönderse ne olacak Bakan oraya?

İşte, böyle bir durumu kabul etmemiz mümkün değil diyor ve yüce Meclisimizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti, CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Uz, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'e ait.

Sayın Kılıç Koçyiğit, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Öncelikle, bugün Komisyondaki rezaleti konuşmak gerekiyor. Evet, Bolu'daki yangın için bir araştırma komisyonu kurduk, burada bütün gruplar olarak ortaklaştık. Gerçekten bu yangının nedenlerini araştırmak gibi bir derdiniz olsaydı bugün Turizm Bakanı oraya gelirdi ve Komisyon üyelerinin sorularına yanıt oluştururdu ama onun yerine, siz her zamanki gibi bakanları Meclise hesap vermekten azade kıldınız, bakanların buradaki milletvekili arkadaşlarımızın sorularına yanıt vermesini engellediniz ve Turizm Bakanı gelmedi, bu nedenle de bütün muhalefet milletvekilleri, Komisyon üyesi milletvekilleri Komisyonu terk ettiler. Sanırım, zaten Komisyonun ilk başlangıç toplantısı bundan sonrasının nasıl gideceğine dair bize oldukça önemli veriler sunuyor. Siz, bu Komisyonu, gerçekleri açığa çıkarma komisyonu olarak değil hakikatin üzerini örtme komisyonu olarak kurdunuz; anlaşıyor, bunu görebiliyoruz ama merak etmeyin, bizler de orada bulunan bütün muhalefet milletvekilleriyle, arkadaşlarımızla beraber hakikatin açığa çıkması ve gerçek sorumluların tarihin kayıtlarına geçmesi için elimizden gelen bütün çabayı sarf edeceğiz.

Şimdi, değerli arkadaşlar, şunu söyleyelim: AKP'nin hukuksuzluklarını anlatsak vallahi ne gün yeter ne saat yeter ne zaman yeter ne de bunları bitirebiliriz yani o kadar çok hukuksuzluk yapıyorsunuz ki biz artık cümle kurmakta, size laf anlatmakta zorlanıyoruz. Yani zulmü nasıl anlatabiliriz bilmiyoruz çünkü çıplak bir zulümle, çıplak bir zorla karşı karşıyayız ve ne yazık ki siz her geçen gün bunu katmerlendiriyorsunuz.

Bakin, şu anda, pazartesi günü sabaha karşı Kağızman Belediyemize kayyum atandı. Niye atandı? Bu Mecliste tek bir kişi bu soruya yanıt verebilir mi? Mesela hukuksal bir gerekçe ortaya koyabilir mi? Hayır. Beş altı yıldır yargılama devam ediyor. Yargılamaya konu olan şey iki husumetli aileyi barıştırma yani bu toplumun değeri olan, inancın değeri olan, hukukun gereği olan, geleneği olan bir işi yapmak bir kanaat önderi olarak, bu nedenle yargıladınız. Yetmedi, 24 celse hiçbir sonuç almadınız, belediye eş başkanı oldu, 6 Şubata duruşma vermiştiniz, hemen on dört gün sonrasına, 20'sine gün verdiniz ve cezayı bastınız. Cezayı bastığınız gibi ne oldu? Valiniz hemen kentte on gün eylem, etkinlik yasağı koydu. Niye? Daha ortada kayyum yok, İçişleri Bakanlığı bir şey yapmamış ama zaten danışıklı dövüş yani ne zaman ne yapacağınızı zaten hesap etmişsiniz; Vali de bunu biliyor, İçişleri Bakanı da biliyor.

Bakin, bir kentin bütün giriş çıkışlarını Vali efendi kapattı, bütün arkadaşlarımızın Kağızman'a gidişini engelledi. Ya, köy yoluna toprak dökmek nedir? Ya, asfaltı kapatıp halkın ulaşım hakkını engellemek nedir? Şimdi, biz bunu yapsak siz dersiniz ki: "Barikat kurdular, köy yollarını kapattılar, bilmem ne." Siz yaptınız. Siz yaptınız. Bu eşkıyalık değil de nedir? Biri çıksın bize söylesin. Bu eşkıyalıktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Kılıç Koçyiğit, lütfen tamamlayın.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Devamla) - Tamamlıyorum Sayın Başkan.

Halkın ulaşımının önüne oradan, köyden kente gelmesini diye önüne toprak dökmek eşkıyalıktır, başka bir şey değil. Bütün kent zaptırap altında. İl Eş Başkanlarımız ilçesine ulaşmıyor ya! Belediyesine kayyum atamışsınız, İl Eş Başkanlarımız oraya

ulaşamıyor. Ben ta Bakanlığı arıyorum, İl Eş Başkanlarımız öyle oraya geçebiliyorlar. Bu sabah seçilmişlerimiz Kağızman'a giremediler; Vali efendiyi arıyorum, telefona çıkmıyor. Kimdir bu Vali ya? Kimdir bu valiler? Ne hakla bunu yapıyorlar? Hangi yetkiyle yapıyorlar? Meclis üstü mü bunlar, vekil üstü mü bunlar, halk üstü mü bunlar? Hangi hukuktan icazet alıyorlar, hangi yasadaki icazet alıyorlar? Çıkin bize söyleyin. Gizli bir Anayasa'nız var, gizli hukukunuz var; uyguluyorsunuz. Nedir o gizli hukuk? Keyfiyet. "Keyfimin cumhuriyeti" yaptınız burayı ya; ne hukuk var ne adalet var. Şimdi bu "keyfimin cumhuriyeti"nde valla at koşturmak istiyorsunuz. Muhalefet önünüzde bariyer, muhalefet sizin bu faşist iktidarınızın önünde bariyer, muhalefeti nasıl bertaraf ederim diye yargıya sabah akşam talimat veriyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Devamla) - Size boyun mu eğeceğiz? Hayır, asla! (DEM PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Kılıç Koçyiğit, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına İzmir Milletvekili Ednan Arslan'a aittir.

Sayın Arslan, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA EDNAN ARSLAN (İzmir) - Sayın Başkan, çok teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Bolu Kartalkaya'da bir otel yangınında hayatını yitiren 78 canımıza Allah'tan rahmet, acılı ailelerine başsağlığı, yaralılarımıza da acil şifalar diliyorum. Bu vahim olaydan sonra Meclisimiz bir inisiyatif aldı ve bu Meclis çatısı altında bir araştırma komisyonu kurduk.

Biz o gün dedik ki "Eğer bu Komisyon şeffaf, adil, vicdanla çalışacaksa bu Komisyonunda eşit temsil olmalı." ama ona geçit vermedi iktidar partisi. Ondan sonra geldik, ilk toplantımızı yaptık, en yaşlı üye sıfatıyla bir arkadaşımız başkanlık etti. Orada dedik ki: "Yahu, en azından bu divanın ya kâtibini ya da sözcüsünü muhalefetten seçelim. Sonuçta 'siyasetüstü' diyoruz, 'Siyaset yapmayacağız burada.' diyoruz. 'Bir hakikati, bir gerçeği ortaya çıkaracağız.' diyorsanız, muhalefete samimi olduğunuzu göstermek için muhalefetten bir arkadaşımız bu divanda görev alsın." Maalesef, onu da reddettiler çünkü niyet belli, niyet belli; Komisyona istedikleri gibi istediklerini davet edip istediklerine istedikleri soruları sordurmak ve Komisyonu bir anlamda kadük hâle getirmek.

Bakın, dün muhalefet partilerinin milletvekilleri olarak dedik ki "Yarın Kültür ve Turizm Bakanı gelecek, dilekçe veriyoruz, Kültür ve Turizm Bakanı bu işte birinci derece sorumlu kurumlardan birinin başındadır. Sayın Bakan lütfen bu Komisyona gelsin." ama bugün sabah gittik Komisyona, maalesef, Sayın Bakan Yardımcısı ve ilgili bürokratlar var. Sayın Bakan niye yok? Nasıl önemli bir işi var ya da umurunda değil mi? Kendi sorumluluğunda olan Bakanlığın yetki verdiği, belgelendirdiği bir otelde 78 can vefat etmiş, umurunda değil mi Sayın Bakanın? Herhâlde değil ki gelemiyor, önemli işleri var. Komisyon Başkanına soruyoruz, diyoruz ki: "Ya, niye gelmiyor bu?" "Biz kurumları çağırırız, kurumlar da, işte, kimi gönderirse o gelir." Küçümsemek adına söylemiyorum, ya, kurumlar temizlik görevlisini gönderse onu mu dinleyecek bu Araştırma Komisyonu? Hani çok ulvi bir komisyondur? (CHP sıralarından alkışlar) Hani çok önemli bir iş yapacaktı? Hani bu Komisyonun yazacağı rapor kurum ve kuruluşlarımıza yol gösterecek, yasalarımızdaki, mevzuatımızdaki eksiklikleri giderecekti? Böyle mi gidereceğiz? Sayın Bakan gelmiyor. 301 imza bulamadığımız için soruşturma önergesi veremiyoruz, 400 imza olmadığı için Yüce Divana gidemiyor; e, buradan Komisyona bilgi vermiyor, sınırsız yetki, sınırsız sorumsuzluk "Bana ne!" anlayışıyla Komisyonu, seçilmişleri takmayan atanmışlarla karşı karşıyayız. Bir an önce bu anlayıştan vazgeçmek gerekiyor. Eğer yitip giden 78 cana karşı şu vicdanımızda şu kadarcık bir sızı varsa, biraz utanmamız varsa o Bakanlar o Araştırma Komisyonuna gelir, bilgi verir. (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Arslan, lütfen tamamlayın.

EDNAN ARSLAN (Devamla) - Lütfen, Sayın Bakanların bu Komisyona gelmesi için iktidar partisinin de Cumhur İttifakı'nın da baskı yapması gerekiyor.

Bakın, şimdi, biz Sayın Bakana ne soracağız? Diyeceğiz ki: "Sayın Bakan, gel, burada 86 milyon adına soru soracağız size, burada yitip giden 78 can adına soru soracağız size, burada acılı ailelerin acısını dindirmek adına soru soracağız size." Gelecek, belki de kendini daha iyi anlatma fırsatı bulacak, belki de kusuru, kabahati olmadığını o Komisyona aktaracak. Ya, geçmişte de bu Meclis çatısı altında araştırma komisyonları kuruldu, nice bakanlar geldi, o komisyonlarda ifade verdi, nice üst düzey bürokrat gelip o komisyonlarda bilgi verdi.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Başbakan geldi.

EDNAN ARSLAN (Devamla) - Bu bakanların ne ayrıcalığı var ya? Niye kaçıyorsunuz bu Komisyondan?

Bu komisyonlara bilgi vermediğiniz sürece biz de bu komisyonları protesto etmeye devam edeceğiz diyorum, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Arslan, teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, şimdi, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmiştir.

Şimdi, gündemin "Seçim" kısmına geçiyoruz.

VII.- SEÇİMLER

A) Komisyonlarda Açık Bulunan Üyeliklere Seçim

1.- (10/696, 1831, 1832, 1833, 1834, 1835) esas numaralı Kadınların Her Türlü Şiddet ve Ayrımcılığa Maruz Kalmalarının Önlenerek Bu Alandaki Mevcut Düzenlemelerin Gözden Geçirilmesi ve Alınması Gereken Ek Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonunda boş bulunan üyeliklere seçim

BAŞKAN - Kadınların Her Türlü Şiddet ve Ayrımcılığa Maruz Kalmalarının Önlenerek Bu Alandaki Mevcut Düzenlemelerin Gözden Geçirilmesi ve Alınması Gereken Ek Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonunda boş bulunan üyelikler için seçim yapacağız.

YENİ YOL Partisi Grubuna düşen 1 üyelik için İstanbul Milletvekili Elif Esen aday gösterilmiştir.

Kabul edenler...Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir...

Cumhuriyet Halk Partisi Grubuna düşen 1 üyelik için Manisa Milletvekili Selma Aliye Kavaf aday gösterilmiştir.

Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

BAŞKAN - Şimdi, Türkiye Büyük Millet Meclisi komisyonlarında boş bulunan ve YENİ YOL Partisi Grubuna düşen üyelikler için seçim yapacağız.

2.- Anayasa Komisyonunda boş bulunan üyeliğe seçim

BAŞKAN - Anayasa Komisyonunda boş bulunan üyelik için Ankara Milletvekili Sadullah Ergin aday gösterilmiştir.

Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3.- Adalet Komisyonunda boş bulunan üyeliğe seçim

BAŞKAN - Adalet Komisyonunda boş bulunan üyelik için Ankara Milletvekili İdris Şahin aday gösterilmiştir.

Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Değerli milletvekilleri, alınan karar gereğince denetim konularını görüşmüyor ve gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmına geçiyoruz.

1'inci sıraya alınan, İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Türkmenistan Hükümeti Arasında Ortak Türkmen-Türk Genel Eğitim Okuluna İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi ve Dışişleri Komisyonu Raporu'nun görüşmelerine başlayacağız.

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) Kanun Teklifleri

1.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Türkmenistan Hükümeti Arasında Ortak Türkmen-Türk Genel Eğitim Okuluna İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/16) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 61)³

BAŞKAN - Komisyon? Yerinde.

Komisyon Raporu 61 sıra sayısıyla bastırılıp dağıtılmıştır.

Alınan karar gereğince teklifin tümü üzerinde yapılacak görüşmelerde siyasi parti grupları adına yapılacak konuşmaların süresi 2 konuşmacı tarafından kullanılabilir.

Şimdi, teklifin tümü üzerinde söz taleplerini karşılayacağım.

İlk söz talebi, YENİ YOL Partisi Grubu adına Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'a aittir.

Sayın Özdağ, buyurun. (YENİ YOL ve CHP sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye ile Türkmenistan arasındaki uluslararası sözleşmeyle ilgili söz almış bulunuyorum. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şöyle bir şey duydum, ne kadar doğru bilmiyorum ama bir arkadaşım söylemişti: Türkmenistan Parlamentosu çok az toplanıyormuş, çok nadir toplanıyormuş Türkmenistan Parlamentosu. Öyle tahmin ediyorum ki Türk dünyasının bir noktada çok önemli bir merkezinde bulunan Türkiye'deki Parlamento da oraya doğru gidiyor, böyle gözüküyor. Artık ne dediğimi anlamıştır arif olanlar, arife de tarif gerekmez.

Değerli milletvekilleri, 15 Temmuz darbe teşebbüsünün mevcut iktidar tarafından Allah'ın bir lütfu olarak değerlendirilmesinin ardından, 2017 yılında halkoyuna sunularak kabul edilen bir anayasa değişikliğiyle yeni bir döneme geçildi. Söz konusu bu nevezuhur sistem, sahiplerinin verdiği isimle söylemek gerekirse Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi ama adım adım dozajı artırılarak millete dayatılan hâliyle tek adam ve tek parti sisteminden başka bir şey değildir. Yedi yıldır maruz bırakıldığı bu cenderenin içinde beka mücadelesi veren bir milletin yani Türk milletinin varlık ve istiklal mücadelesi verdiği bir karabasanı yaşıyoruz. Milletvekili transferleri hakkında verdiğimiz araştırma önergesinde yaptığım konuşmada da değinmiştim, güya bu yeni dönemde yargının bağımsızlığı ve tarafsızlığı daha da güçlendirilecek, ekonomik büyüme ivme kazanacaktı; kuvvetler ayrılığının daha sağlıklı uygulanması sağlanacaktı. Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle bürokratik engeller kalkacak, oligarşik bürokrasi artık olmayacak, kararlar hızlı ve etkili bir şekilde alınacak, Türkiye dünyaya örnek olacaktı. Yasamanın en önemli denetim mekanizmalarından olan gensoru ve sözlü soru önergeleriyle bütçe yapma yetkisi elinden alınmış olsa da siyasi parti gruplarının araştırma ve genel görüşme önergeleri dikkate alınacak, milletvekillerinin kurum ve bakanlara soracağı yazılı sorular, Anayasa'nın 98'inci maddesi gereğince on beş gün içinde, makul ve ikna edici bir şekilde cevaplandırılacaktı. Yasamanın elinden alınan söz konusu denetim mekanizmaları gittiğiyle kaldı ama elinde kalan diğer argümanlar da fiilî olarak hiç edildi. Öyle ki 28'inci Yasama Döneminde başta Saadet, şimdi

³ 61 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

YENİ YOL Grubu olarak bizim ve diğer muhalefet partisi gruplarının vermiş olduğu hiçbir araştırma önergesinin, genel görüşme taleplerinin kabul edilmemesi, Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin, yukarıda vadedilen hususların sadece bir kandırmacadan ibaret olduğunu bizzat yaşayarak gördük.

Geçen 2023 Temmuzdan bugüne kadar iktidar bloku milletvekillerinin, başta grubumuz olmak üzere muhalefet partilerinden gelen grup önerilerine konusu ne olursa olsun "hayır" demelerinin nasıl bir anlayışın ürünü olduğunu inanın bir türlü anlayabilmiş değiliz. Vatandaşlarımızın taleplerini dillendirdiğimiz konulara herhangi bir irade beyanı göstermeden otomatikçe bağlanmış bir şekilde "hayır" demelerinin, psikolojik, sosyal ve siyasal sebeplerinin, hatta ekonomik sebeplerinin irdelenmesi hakkında 13 Mayıs 2024 tarihinde bir araştırma önergesi de vermişim.

Ülkemizde Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle parlamenter sistem ortadan kaldırılmış; yasama, yürütme ve yargıdan oluşan devletin sacayağı konumundaki erkler isim olarak yürürlükte kalsa ve anayasal kurumlar olarak zikredilse de esasen defakto olarak yani fiilî olarak her biri yürütmenin güdümünde faaliyet gösteren bir şekle büründürülmüştür.

Esasen Türkiye Büyük Millet Meclisi, her türlü baskı ve kısıtlamadan varestede halkımızın dert ve taleplerinin dile getirildiği, ülke sorunlarının tartışılıp çözüme ulaştırıldığı, yürütmenin denetlendiği, eleştirildiği ve doğruların dile getirildiği bir yerdir. Türkiye Büyük Millet Meclisi iktidar partisi ve destekçisi partilerin milletvekilleri ve Hükümet üyelerinin muhalefetten gelen her öneriye "Çarşı, her şeye karşı!" şeklinde bir üslupla hareket edeceği bir kurum olmamalıdır. İktidar ya da muhalefet fark etmeksizin tüm milletvekilleri bu milletin temsilcisidir.

Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle birlikte prangalarından kurtulacağı söylenen büyük Türkiye hayalinin ete kemiğe büründürüleceği mekân olan Türkiye Büyük Millet Meclisine noter muamelesi yaparak, demokrasiyi işlevsiz hâle getirerek, kendi milletvekillerinden birer kurşun asker olması istenerek ve de muhalefeti bir figüran gibi kullanmayı amaçlayarak söz konusu hayalin gerçekleşeceğini düşünmenin bizzat kendisi hayaldir değerli milletvekilleri.

Türkiye Büyük Millet Meclisinde iktidar partisi ve destekçilerinin kendileri tarafından huzura getirilen her kanun teklifine ve önergeye noter gibi "evet" derken, muhalefet milletvekillerinin kanun tekliflerine, siyasi partilerin grup önerilerine ise otomatikçe bağlanmış gibi "hayır" demeleri her yönüyle sorunlu olmakla beraber, siyasi gerekçeleri yanında psikolojik ve sosyolojik olarak da irdelenmesi, araştırılması gereken bir husus olarak karşımıza çıkmaktadır.

Sayın milletvekilleri, iktidar tarafından mesela yargıya sevk edilmeyen Sayıştay raporları yüzünden devletin uğradığı zararların araştırılması, İsrail'in Filistin topraklarında gerçekleştirdiği işgal ve zulmün son bulması için Türkiye'nin üzerine düşen sorumluluklar ile İsrail'le devam eden ticaretin durdurulması ve gerekli adımların atılması, Doğu Türkistan'da yaşanan insanlık dışı uygulamaların ve alınabilecek tedbirlerin görüşülmesi ve Doğu Türkistan'da yaşananların Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından soykırım olarak tanımlanması, mülakat uygulamasının yol açtığı hak ihlalleri, deprem bölgesinde yaşanan sorunların tespiti, uyuşturucu madde kullanımı ve dağıtımının önlenmesi, kanun hükmünde kararnameyle görevinden ihraç edilen ve mahkeme kararıyla beraat eden kişilerin, hak kayıplarına uğrayanların durumunun tespiti ve mağduriyetlerinin giderilmesi için izlenecek yöntemlerin araştırılması, üniversite öğrencilerinin yaşadığı sorunların araştırılması, engelli vatandaşlarımızın sorunlarının tespiti ve yaşam koşullarının kolaylaştırılması, yargıda yaşanan ideolojik kadrolaşma iddiaları ve yol açtığı sorunlar, EYT'den sonra ortaya çıkan sorun ve taleplerinin araştırılması -yani 5000 prim günüyle emekliye ayırlanamaması, 3600'le kısmi emekliliğin engellenmesi-yolsuzluk soruşturmalarının akıbetinin araştırılması, gıda fiyatlarındaki aşırı artışın sebeplerinin araştırılması, fahiş enflasyonun ortaya çıkardığı yoksullaşmanın sabit gelirli vatandaşlarımız ve esnaflarımızda meydana getirdiği maddi ve manevi zararlar, yaşlı vatandaşlarımızın gelecekteki refahı ve toplumumuzun ahlaki bütünlüğünü ele almak üzere sosyal güvenlik kapsamındaki aylık bağlama ve güncellemedeki farklılıklara ilişkin sorunların tespiti, kamuda israf düzeninin ortaya çıkardığı maliyetin araştırılması, kamuda tasarruf uygulamasının hayata geçirilebilmesi için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi ve emeklilerimizin durumunun iyileştirilmesi için atılacak adımların araştırılması, hukuksuz kayıym atamaları uygulamaları, düşünce ve ifade özgürlüklerine getirilen kısıtlama ve baskılar ile deprem gibi felaketlerde alınmayan tedbirlerin araştırılması gibi yüzlerce önergemizin niye reddedildiği konusunda akılla, mantıkla, teamüllerle ve vicdanla çalışmayan tek bir gerekçe dahi ifade edilmemiştir. Zaten kanun tekliflerimiz gündeme bile getirilmiyor. Aynı anlayış bakanlara sorduğumuz soru önergeleri için de geçerli. Reddedilen önergelerimizin, sorduğumuz soruların konusu ve gerekçeleri ülkemizin maruz bırakıldığı, kronikleşmiş cari sorunlar ve halkımızın taleplerinden başka bir şey değil hâlbuki. Bu konular hakkında herhangi bir sorumluluk hissetmeyen, çözüm istemeyen bir anlayışla hangi ülke sorunu hakkında bir araya gelineceği, mutabakat sağlanacağı ise muhayyeldir. Anayasa tartışmaları, içeriği belli olmayan "terörsüz Türkiye" açıklamaları ve Abdullah Öcalan hakkında dile getirilen taleplerin esasen ülke sorunlarının üstünü kapatmak ve gündemi değiştirmekten başka bir amacının olmadığı ortadadır. Baştan itibaren genel hatlarına değindiğim bu hususla ilgili olarak somut bazı örnekler vermek istiyorum.

Sayın milletvekilleri, 2023 Temmuzundan bugüne kadar sadece Muğla Milletvekili olarak, bendeniz Selçuk Özdağ olarak 12 kanun teklifi, 164 soru önergesi, 30 araştırma önergesi verdim. Araştırma önergelerimizin akıbeti malum, ilaç niyetine tek birine bile "evet" demediniz. Verdiğim yazılı soru önergelerine cevap vermeyen Sayın Bakanların Anayasa hükümlerini alenen çiğnemeleri ise ayrı bir fecaat ama umurlarında bile değil çünkü hukuk onlara sadece haklı olduklarını tescil ettiğinde gündeme geliyor.

Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanına 22 Temmuz 2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisinde istihdam edilen personel ve atamalar hakkında bir soru sormuştum hani şu meşhur torpil iddialarının gündeme geldiği zaman. Gündemde yine bir torpil iddiası var, onu da araştırıyorum, birkaç güne kadar onu da açıklayacağım. "Müslüman'ım." diyen bir insanın bunu yapmaması gerekir, bir devlet adamının yapmaması gerekir, "İnsanım." diyen birinin yapmaması gerekir ama yapmışlar, bugün yarın elime belgeler gelecek, onu da bu kamuoyuna, bu kürsüden, bu milletin kürsüsünden haykıracağım.

Şimdi, iki ay sonra, tüm alımlarla ilgili mevzuat hükümlerine göre yapıldığını anlatan bir yazı göndermiş bana. Mevzuat hükümleri ne Allah aşkına? Hiç KPSS'ye girmemiş insanları niye buraya alıyorsunuz? İnsanlar dirsek çürütüyorlar, dirsek ve KPSS'den 90 alıyorlar, 95 alıyorlar, 100 alıyorlar 100, vallahi 100 alıyorlar ve o insanlar bu Meclise giremiyorlar ama bir milletvekilinin, bir rektörün, başka bir milletvekilinin, başka bir bakanın çocukları, torunları, yeğenleri bu Meclise giriyorlar, sonra da "Demokrasi burası." diyorsunuz, öyle mi? "İnsan hakları burası" diyorsunuz, öyle mi? "Kul hakkı" diyorsunuz, öyle mi? Vallahi

hiçbirine inanmıyorsunuz, ekmek Kur'an çarpsın, vallahi inanmıyorsunuz, billahi inanmıyorsunuz siz. Ne kul hakkı be? Siz kul hakkına da inanmıyorsunuz, devlet adamlığı vasfına da uygun hareket etmiyorsunuz. O nedenle, şimdi Numan Kurtulmuş'a onu da soracağım, bakalım ne cevap verecek? Cumhurbaşkanı Yardımcısına bugüne kadar farklı konularda 33 soru önergesi verdim. Mesela, TOKİ'nin 2019 yılında açıklanan 100 Bin Yeni Sosyal Konut Projesi'nin akıbetine ilişkin 21/6/2023 tarihinde sorduğum soruya konunun muhatabının Çevre, Şehircilik Bakanlığı olduğunu ifade eden bir yazı gönderdi. Hâlbuki, ben Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın bu konuyla ilgili açıklamalarına ilişkin bir soru sormuştum, ona cevap vermesi gerekiyor, Cumhurbaşkanı adına cevap vermesi gerekiyor. O 100 bin konut ne oldu? Onunla ilgili tekrar yeniden elime fenerler alayım ve gideyim mi oraya? Elime fener aldıktan sonra Balâ'daki konutları yaptınız. Sonra nereyi yaptınız? Manisa'daki Durasılı'yı yaptınız ama Denizli'deki duruyor ama Fethiye'deki duruyor. Bunlarla ilgili araştırmayı yapıyorum şimdi, yine gideceğim oralara. Sonra, şu Sürmene'deki ne oldu? Allah aşkına, yapmadığınız şeyleri "Yaptım." diye takdim etmeyin. "500 bin konut." diyorsunuz, "500 bin konutla beraber 250 bin arsa, 250 bin arsayla beraber 50 bin de iş yeri." diyorsunuz. Hani nerede onlar? Yok ki onların hiçbirisi; vallahi yok, billahi yok, tallahi yok, yok ki onlar.

Devam edeyim: Öğretmen atamalarında mülakatın kaldırılmasına ilişkin Cumhurbaşkanının açıklaması hakkında 29/9/2023 tarihinde sorduğum soruya da bahsi geçen hususların Millî Eğitim Bakanlığının görev ve yetki alanına girdiğini söyleyen bir cevap gönderdi. Yahu, ben hangi konunun Millî Eğitim Bakanlığına ait olup olmadığını bilmiyorum mu? Sorum Millî Eğitim Bakanlığıyla ilgili değil, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın seçim öncesi açıklamalarıyla ilgili. Niye cevap vermiyorsunuz? "Hayır, söyledik ama o seçim zamanıydı, yanıldığımızı gördük. İçişleri Bakanlığıyla, Millî Eğitim Bakanlığıyla konuştuk; tekrar, yeniden bir mülakat yapacağız ve bu mülakatları devam ettireceğiz ama objektif yapmaya da devam edeceğiz." deyin. Doğru, yaptınız, Öğretmenlik Mesleği Yasası'nı getirdiniz ve orada eskiden bir tane mülakat yapıyordu, şimdi sürekli hâlâ dönüştürdünüz o mülakatı.

ALTAY tankı seri üretim ihalesine ve teslimine ilişkin 8/1/2024 tarihinde sorduğum soruya Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz "Ticaret Sicili Gazetesi'nden bilgi edinebilirsiniz ve konuyu Savunma Sanayii Başkanlığı takip ediyor." şeklinde sade suya tirit bir cevap gönderdi bana.

Millî İstihbarat Teşkilatının 97'nci kuruluş yıl dönümü görüntülerinin sosyal medyada paylaşılmasına ilişkin 19/1/2024 tarihinde sorduğum soruya hâlâ cevap gelmedi, vermediler.

Gelelim sıklıkla ifade ettiğim araç muayene ücretleri hususuna. Ulaştırma ve Altyapı ile Hazine ve Maliye Bakanlarına sorduğum ama her ikisinin de topu birbirine attığı konuyu Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'a sormuştum. Daha önce bu konuyla ilgili Ulaştırma ve Altyapı Bakanına sordum "Beni ilgilendirmiyor, Hazine ve Maliye Bakanına sor." dedi. Hazine Bakanına sordum "Beni ilgilendirmiyor, Ulaştırma ve Altyapı Bakanına sor." dedi. Ona da sordum, o da ona atınca topu Cumhurbaşkanı Yardımcısına sorayım da bari kime soracağımı öğreneyim dedim, Cumhurbaşkanı Yardımcısı da bana bakanların görevlerini tatad etmiş, mevzuat hazretlerini göndermiş.

TRT'nin futbol maçlarını şifresiz yayınlamasına ilişkin 2/2/2024 tarihinde sorduğum soruya da TRT'nin görev ve sorumluluklarının anlatıldığı bir yazı gönderdi kendisi.

Birleşmiş Milletler tarafından Suriye uyruklu kişilere kalıcı yerleşim yeri yapılmasına dair proje hazırlandığı iddiasına ilişkin 16/2/2024 tarihinde sorduğum soruya da iddiaların sadece basında yer aldığını ve bu konu hakkında kendilerinde herhangi bir bilginin bulunmadığını ifade eden bir cevap gönderdi. Peki, bu sadece basında yer alıyorsa Manisa Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı bunu açıkladı mı? Açıkladı. Valileri isimlerini söylediği mi? Söyledi. Niye onun hakkında suç duyurusunda bulunmadınız? Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı, bulunsanıza, neden "Hükümetimize iftira attınız." diyerek niye soruşturmaya tabi bırakmadınız o kişiyi?

Türk Hava Yolları yöneticilerinin aldıkları maaşa ilişkin soruya, 3/5/2024, "Konu Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı uhdesinde." şeklinde cevap verdi. A Millî Kadın Voleybol Takımı'nın Türk Hava Yollarının tarifeli uçağıyla seyahat etmesine ilişkin soruya, 28/5/2024, "Konu Gençlik ve Spor Bakanlığı uhdesinde." şeklinde cevap verdi.

25/6/2024, tasarruf tedbirleri kapsamında yerel basına getirilen kısıtlamalara ilişkin soru sordum, cevaplanmadı bile.

Diyanet İşleri Başkanlığının Amerika Birleşik Devletleri'nde "Diyanet Center of America, Turkish American Community Center" adıyla, vergiden muaf statüde bir ABD kuruluşu olarak faaliyet göstermesi ve çeşitli mülkler satın alması hakkında 3/7/2024 tarihinde soru önergesi gönderdim. Cevap olarak Diyanetin kâr amacı gütmeyen yurt dışı faaliyetlerinden olduğu bilgisi gönderildi bana 21/11/2024 tarihinde.

Hac vizesi dışında turist, işçi, umre, ticari gibi değişik vizelerle hac ibadeti yapma niyetiyle hacca giden bazı vatandaşlarımızın Diyanet İşleri Başkanlığını Suudi Arabistan yetkililerine ihbar ettiği hususu hakkında Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'a 3/7/2024 tarihinde soru sordum, cevap olarak hac organizasyonlarının mevzuat gereğince vatandaşlara hizmet odaklı yapıldığını anlatan bilgi notu gönderdi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Özdağ, lütfen tamamlayın.

SELÇUK ÖZDAĞ (Devamla) - Değerli milletvekilleri, o kadar çok ki burada, öyle tahmin ediyorum bunların hepsi bir saat sürer ama zaman zaman uluslararası sözleşmelerde bu konulara atıfta bulunacağız.

Şimdi, Anayasa'yı değiştirmek istiyorsunuz değil mi? Onunla ilgili milletvekili transferleri yapıyorlar, onunla ilgili bazılarına havuç, bazılarına sopa gösteriyorlar; bunu da görüyorum ben, bunları da söyleyeyim ama size şunu söyleyeyim bakın: Bu Anayasa'da Anayasa'ya uymamanın cezası müebbet hapis. Anayasa'ya uymamanın cezası Anayasa Mahkemesinde bir gün görüşülecek olan bir husus, karma komisyonda, Mecliste bir gün görüşülecek husus. Ya, kardeşim, sizlerin Bakanları mevcut Anayasa'ya uymuyor ki yeni anayasa değişikliğine uyacağınızın garantisi nedir, söyler misiniz bana.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SELÇUK ÖZDAĞ (Devamla) - Size dünyanın en mükemmel anayasasını yapsak bir sabah kalkacaksınız "Bu anayasayı beğenmiyoruz, bir ferman yayınlayalım, Türkiye'yi böyle yönetelim." diyeceksiniz.

İktidar milletvekillerini uyarıyorum, muhalefet milletvekillerini de uyarıyorum, herkesi duyarlı olmaya ve mevcut Anayasa'yı çiğneyenlere yeni anayasa yaptırmamaya davet ediyorum.

Saygılar sunuyorum, teşekkür ederim. (YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Özdağ, teşekkür ediyorum.

Şimdi, İYİ Parti Grubu adına ilk söz Tekirdağ Milletvekili Selcan Taşcı'ya ait.

Sayın Taşcı, buyurun. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İYİ Parti Grubu adına Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Doğal Gaz Alanına İlişkin İş Birliği Anlaşması üzerine söz aldım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Bugün, Azerbaycan'ın, yıllardır bizim "Türk'tür" diye haykırdığımız Karabağ bölgesinde, Hocalı'da Ermeni işgalcilerin bir tek Türk bile bırakmamak üzere yaptıkları soykırımın, Hocalı Türk soykırımının 33'üncü yılı. Hocalı'da yaşanan vahşet ne her yıl burada andığımız Srebrenitsa'dan aşağıydı ne Gazze'den aşağı ne Nazi zulmünden aşağı ne Ruanda ne Vietnam. Ki ilk görenler Hocalı'yı soykırımdan sonra andıkları ilk yer Hiroşima'ydı. Dolayısıyla ben sormaktan kendimi alamıyorum: Bu soykırımlar, bu katliamlar, zulümler bir tek Türk'ü hedef aldığı mı bu kadar kolay hazmedilebilir oluyor acaba? Soyru kırılan Türk olunca mı böyle kolay alışıyolar bunlara? Böyle mi ki bu nevi her zulme karşı kâh özel bir oturma, kâh genel bir görüşmeyle karşı duruşunu gösteren bu kutlu çatı es geçiyor Hocalı soykırımını. Bir saygı duruşunda da mı bulunamazdık? Kusura bakmayın, içim titriyor benim her "Hocalı" dediğimde. (İYİ Parti sıralarından alkışlar) Bir saygı duruşu ya, bir saygı duruşunda da biz bulunamaz mıydık bugün Hocalı şehitleri için mesela? Hocalı Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunun bir dakika, iki satırla geçiştireceği bir prosedür müdür? Prosedür değildir, olamaz.

Aslında ben bugün gündem dışı konuşmak için bu konuda söz istemiştım ama 28 Şubatı bahane edip de hâlihazırda mensupları Irak'ın kuzeyinde, Suriye'nin kuzeyinde canları pahasına mücadele eden Türk ordusuna saldırmak daha elzemdi demek ki(!) Öyle takdir edildi, bana Hocalı üzerine konuşmak yerine, başkalarına bu hezeyanlarını ifade için imkân verildi maalesef.

Biz İYİ Parti olarak kendimizi tek millet saydığımız, kendimizden ayrı bilmediğimiz Azerbaycan başta olmak üzere, Adriyatik'ten Çin'e, Adalar Denizi'nden Altayların ötesine kadar Türk dünyası coğrafyasında yaşayan her bir soydaşımızın lehine atılmış her bir imzayı önemsiyor, değerli sayıyoruz; usulden değil gönülden destekliyoruz. Dahası, bunları iş birliği de saymıyoruz; bunlar, çıkar ve menfaat üzere girilen ortaklıklardan çok daha fazlası bizim için. İş birliği değil de Gaspıralı'nın tanımladığı gibi, işte birlik aslında her biri ama bu işte birlikleri sarsılmaz kılacak duygudaşlığın inşası da bir o kadar önemli değil mi? Üzerinde konuştuğumuz bütün bu anlaşmaları Türk dünyasını saran, sarmalayan, geçit vermez surlara çevirmenin vesilesi yapamazsak eğer, yüz yıldır zifiri karanlıklarında fırsat kollayan bir avuç namerdin ağıllı dilleriyle cumhuriyete savaş açmaya dahi cüret edebildiği bu çatı altında, hainlerin kutsanabildiği, isyan heveskârlarının irinlerini saçabildikleri maalesef bu çatı altında Hocalı'nın hakkı bir dakika, iki satır olacaksa niteliği ticariden öteye geçmeyen kâğıt parçalarından farkı kalır mı bu anlaşmaların?

Tarih bilmenize hiç gerek yok, Türksüz Ermenistan planlarını görmenize gerek yok, 1900'lerin başından itibaren Türklerden arındırma operasyonlarını bilmenize gerek yok, Şark meselesini bilmenize gerek yok, Karabağ'ın jeopolitiğinin ne anlama geldiğini bilmenize gerek yok. Av tüfekleri dahi kendilerini savunabilecekleri neleri varsa toplatılmış, elektriksiz, telefonsuz, ulaşımsız, irtibatsız bırakılmış bir kasaba dolusu insan, 9 tank, 4 zırhlı taşıyıcı, 70 piyade zırhlı savaş aracı, 4 roket sistemi, 8 top, 57 havan topuyla hedef alınmış ve o kasabadan geriye bir kan, bir barut, bir de insan eti kokusu kalmışsa eğer, diri diri yakılmışsa insanlar, derileri yüzülmüşse, kasaturalarla karınları deşilmişse hamile kadınların, çocukların koparılan kafaları top yapılmışsa kirli ayaklara, ayaklanır ya vicdan, her vesileyle, her fırsatta ayaklanır! Bu unutulmaz, unutulamaz; buna alışılmaz, alışılmaz; bu sıradanlaştırılmaz.

63'ü çocuk, 106'sı kadın ve 70'i yaşlı olan 613 kişi öldü diyoruz ya, o 613 şehidimiz pazarlıklarla cenazeleri alınıp da defnedilebilenler sadece. 613 kaybımız değil, 613 kabrimiz var bizim Hocalı'dan kalan. Ermenilerin ateş açmama sözü verdikleri ormanda sözlerini tutmayıp öldürdükleri soydaşlarımız bunlar. Hocalı'dan sonrasının bilançosu aslında ama aslında Hocalı'da kime, ne olduğu hâlâ bir muamma. O ceset dağlarında saklı gerçeği Hocalı'nın, biri de geçtiğimiz yıl bulunan toplu mezarlarda saklı.

Değerli milletvekilleri, Ermeni işgalcilerin Hocalı'da yaptığının Türk soykırımı olduğunun hukuken tescili için ne gerekiyor da yok bizim elimizde? Maktul mü gerekiyor? Kafa derisi yüzülmüş Telinan Enveroğlu Orucov; tecavüze uğramış, gözleri çıkarılmış Fitnat Ehedkızı Hasanov; gözleri oyulup göğüsleri kesilen Dilara Oruçgızı Nuraliyeva; elleri telle bağlanarak kafası kesilen Hafız Yusifoğlu Nuriyev; cinsel uzuvları kesildikten sonra yakılmış İkbâl Kuluoğlu Aslanov; diri diri yakılan Agyar Salmanoğlu İmam; böyle uzayıp gidiyorlar. Fail mi lazım? İsim isim var, itiraflarıyla var; hiçbirini inkâr etmiyor, tersine de gurur duyuyorlar, onların satırları bunlar: "Arkadaşımız Haçatur'la el ele verdiğimiz eve girerken askerlerimiz 13 yaşında bir Türk çocuğunu pencereye çivilemişlerdi. Türk çocuğunun bağırış çağırışları çok duyulmasın diye Haçatur çocuğun annesinin kesilmiş memesini çocuğun ağzına soktu. Başından, sinelerinden ve karnından derisini soydum; saate baktım, Türk çocuğu yedi dakika sonra kan kaybından öldü. Ruhum halkımın yüzde 1'inin bile intikamını aldığım için sevinçten gururlanıyordum. Haçatur daha sonra ölmüş Türk çocuğunun cesedini parça parça doğradı ve bu Türk'le aynı kökten olan köpeklere attı. Akşam aynı şeyi 3 Türk çocuğuna daha yaptık."

İşte böyle anlatıyorlar hiç çekinmeden, saklamadan. 366'ncı Motorize Alay Komutanı Yuri Yuriyeviç Zarvigov, Yüzbaşı Vladislav Vladimiroviç Arutyunyan, Üsteğmen Viktor Garmaş, Albay Aleksander Aleksandroviç Arutyunov, Hankendi eski Emniyet Müdürü Armo Abramyan, dönemin Ermenistan Savunma Bakanı Seyran Mushegov, Ohanyan, 1991-1994 arasında Dağlık Karabağ sözde savunma ordusunun komutanı -sonradan Cumhurbaşkanı oldu- Serj Sarkisyan; hani bizim burada, Türkiye'de en yüksek, en üst düzey protokolle Cumhurbaşkanı sıfatıyla ağırladığımız ve hani uğruna Azerbaycan bayraklarından rahatsız olmasın diye o bayraklara, "tek millet, iki devlet" dediğimiz ülkenin o bayraklarına ambargo uyguladığımız katil Sarkisyan. Birlikçi mi lazım, tanık mı lazım? İnsan Hakları İzleme Örgütü'nün "Dağlık Karabağ'ın işgalinden bu yana gerçekleşen en kapsamlı sivil katliamı." dediği ve ölümlerde Ermeni güçlerinin doğrudan sorumlu olduğunu kaydettiği raporuna bakın.

Yine, Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Örgütü'nün Hocalı'da sivillerin ölümünden Ermenileri sorumlu tuttuğu raporlarını hatırlayın. Ortada bir suç var, 20'nci yüzyılın en büyük insanlık suçu. O suçun işlendiğine dair yüzlerce insan bedeninden oluşan kabarık bir delil dosyası var. Soydaşlarımızın kaniyle yazılmış külliyat gibi bir iddianame var aslında okuyabilene ve "Evet, ben yaptım, bu cinayetleri işlediğimden de hiç pişman değilim." diyen sanıklar var, saydım az önce; hiçbirini kaçmıyor, saklanmıyorlar ama

inşallah Habur'dan bize şöyle bir hastalık bulaşmamıştır: "Pişman değilim." diyen katili pişman varsayma ve affetme hastalığı. Bütün bunlara rağmen bir yargılama yapılmıyorsa uluslararası alanda, hâlâ bir hüküm yoksa... Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin kararları vardı, hatırlarsınız -822, 853, 874, 884- "Azerbaycan toprakları Ermeniler tarafından işgal edildi. Ermenistan işgal ettiği Azerbaycan topraklarını hiçbir ön şart koşmadan terk etmeli." diyordu. Bunca uluslararası karar hap kadar Ermenistan üzerinde bir yaptırıma dönüşmediyse yıllar boyunca ve Azerbaycan topraklarını en nihayetinde yine savaşıarak geri almak durumunda kaldıysa, o savaş sonrası anlaşma masasına oturmak durumunda bırakıldıysa ve o sözde anlaşmanın en kayda değer iki maddesi hayata geçirilememişse hâlâ, hâlâ Zengezur Koridoru açılmamışsa, hâlâ Ermenistan'ın Türkiye Cumhuriyeti devleti toprak bütünlüğünü tanımayan, hedef alan, hedef gösteren anayasası olduğu gibi duruyorsa, tek Azerbaycan da değil aslında, Kerkük başta olmak üzere Türkmeneli düzmece sayımlarla peşmergeye...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Taşcı, lütfen tamamlayın.

SELCAN TAŞCI (Devamla) - ...terk edilebiliyorsa iktidarın yapım, yönetim süreçlerinin tamamını kendine mal ettiği yeni Suriye'nin ilk yok sayılanları yine Türkmenler oluyorsa ve biz ders almıyorsak, ibret almıyorsak; gazetecinin gazetecilik yaptığı için, sanayicinin yatırım ortamını tarıflediği için, imkânsızlıklar içindeki cumhuriyet neslinin bizatihi cumhuriyetin fırsat eşitliğinden yararlanarak okumakla gururlandığı için suçlandığı bir ortamda Türk'ün devletine düşmanlık, ona, değerlerine, onu ayakta tutan kolonlara, üniter yapıya, Anayasa'ya kast soruşturulmaya bile değer görülmüyorsa "Bağışlama bizi vatan!" diyebiliyorum ben yalnızca şiirdeki gibi:

"Başımıza ateş eden düşmanlarla barıştık.

Dünü çabuk unuttuk, bugüne hemen alıştık.

Bağışlama bizi vatan, bağışlama!" (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Taşcı, teşekkür ediyorum.

İYİ Parti Grubu adına ikinci söz Muğla Milletvekili Metin Ergun'a ait.

Sayın Ergun, buyurun. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA METİN ERGUN (Muğla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan teklifle ilgili olarak İYİ Parti Grubu adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle, yüce heyetinizi saygılarımla selamlıyorum.

Muhterem milletvekilleri, İYİ Parti olarak bu teklifi desteklediğimizin bilinmesini isterim. Dost ve kardeş ülke Türkmenistan'la olan ilişkilerimizi geliştirecek her türlü adımı desteklemek bizim için tarihî ve millî bir sorumluluktur çünkü bunun kardeşlik hukukunun bir gereği olduğuna inanıyoruz. Türkiye ve Türkmenistan arasında eğitim alanında da iş birliği artırılmalıdır, hâlihazırda mevcut ortak eğitim kurumlarına yenileri eklenmeli ve hatta ortak bir üniversite kurulması yönünde de adımlar atılmalıdır; bu adımlar, Türkiye ve Türkmenistan arasındaki ilişkilerin güçlenmesine katkı sağlar.

Unutulmamalıdır ki Türkmenistan ve Türkistan'ın diğer bölgeleri biz Anadolu Türkleri için köklerimiz, kimliğimizin ve medeniyetimizin doğduğu yerlerdir. Türkistan ülkeleriyle paylaştığımız dil, din, gelenek, kültür ve tarih bizleri birbirimize bağlayan en güçlü unsurlardır. Kardeş ülke Türkmenistan ve Türkiye arasındaki bağlara baktığımızda sadece siyasi ve ekonomik ilişkilerin değil, aynı zamanda manevi bağlarımızın da son derece kuvvetli olduğunu görürüz. Mahtumkulu Firaki'nin şiirlerinden Yunus Emre'nin öğretilerine kadar uzanan bu manevi birliktelik halklarımızın birbirine duyduğu sevgiyi pekiştirmektedir, bizlere düşen görev bu kadim dostluğu daha somut adımlarla desteklemek ve geliştirmektir.

Türkiye ile Türkmenistan başta olmak üzere diğer Türk dünyası cumhuriyetleri arasındaki ilişkilerin güçlendirilmesi elzemdir çünkü bu bölgedeki ülkelerle bağlarımız diğer ülkelerle olan bağlarımızdan çok farklıdır. Türkistan ülkeleriyle bağlarımız tarihin derinliklerine uzanmaktadır; Göktürklerden Selçuklulara, Osmanlı'dan cumhuriyete kadar uzanan ortak tarihimiz birlik içinde güçlenmenin önemini defalarca göstermiştir. Bu nedenle, dost ve kardeş ülke Türkmenistan başta olmak üzere Türk dünyasıyla ilişkilerimizi daha da ileriye taşımak zorundayız.

Muhterem milletvekilleri, güçlü bir Türkiye demek, güçlü bir Türk dünyası demektir. Güçlü bir Türk dünyası da güçlü bir Türkmenistan ve güçlü bir Türkiye demektir. Bu sebeple, başta Türkmenistan olmak üzere, Türk dünyası ülkeleriyle ekonomik ve ticari bağlarımızı güçlendirmemiz, ülkelerimiz arasındaki ekonomik entegrasyonu sağlamamız gerekmektedir. Türk dünyası ile Türkiye arasındaki ekonomik entegrasyon bir bütün olarak Türk dünyasının küresel bir güç merkezi hâline gelmesini sağlayacaktır. Ekonomik entegrasyon sayesinde Türk dünyası ülkeleri arasında ticaret hacmi artacaktır. Kabul etmemiz gerekir ki Türkiye ve Türk dünyası ülkeleri arasındaki ticaret hacmi hâlâ olması gereken seviyelerde değildir. Gümrük duvarlarının kaldırılması, ulaşım altyapısının geliştirilmesi ve ortak yatırım fonları oluşturulması gibi adımları hızlandırmamız gerekmektedir. Serbest ticaret anlaşmalarının eksikliği ve ulaşım altyapısındaki yetersizlikler entegrasyonu zorlaştırmaktadır. Türk devletleri arasında serbest ticaret bölgeleri oluşturularak ekonomik entegrasyon hızlandırılmalıdır. Bu sorunları aşmak için ortak bir irade, kararlılık ve ortak yatırım projeleri şarttır. Hazar geçişli orta koridorunun etkin kullanılması ticaretin hızlanmasını ve maliyetlerin düşmesini sağlayacaktır. Bu sebeple, bölge ülkeleri arasındaki tren yolları, kara yolları ve hava taşımacılığı konusunda ortak projelerin sayısı artırılmalıdır. Ayrıca, Türkmenistan, Kazakistan ve Azerbaycan gibi ülkeler doğal gaz ve petrol açısından büyük rezervlere sahiptirler. Türkiye'nin bu kaynaklara doğrudan erişiminin sağlanması durumunda enerji arz güvenliğimiz artacak ve ülkemizdeki enerji fiyatları istikrara kavuşacaktır.

Türkiye'nin sanayi ve savunma teknolojilerindeki gelişimi Türk dünyası ülkeleri için önemli bir fırsattır. Bu doğrultuda yapılacak ortak üretim projeleriyle Türk dünyası ülkeleri ekonomik olarak büyük faydalar sağlayacakları gibi güvenlik açısından da giderek rahatlayacaklardır. Benzer şekilde böylesine karşılıklı iş birliği iradesi ortaya kondukça ve geliştirildikçe ülkelerimiz arasında turistik ve kültürel etkileşim de artacaktır.

Türkiye ile Türkmenistan'ın tarihî ve kültürel zenginlikleri de büyük potansiyele sahiptir. İki ülke arasında ortak turizm projeleri geliştirilerek dünya çapında tanıtılmalı ve küresel turizm pazarından ülkelerimizin daha fazla pay sahibi olması sağlanmalıdır.

Muhterem milletvekilleri, biraz da Türk dış politikasıyla ilgili görüş ve düşüncelerimizden bahsetmek istiyorum. İktidarın dış politikadaki hatalarının Türkiye'ye maliyetini defalarca dile getirdik ve getirmeye devam ediyoruz. İktidar geçmişteki hatalarını tekrarlamamalı, dış politikada ülkemiz yalnızlaştırılmamalı ve ekonomik olarak kırılgan bir konuma düşürülmemelidir. Türkiye, uluslararası alanda saygınlığını ve etkinliğini artıran, komşularıyla sorunlarını diyalog yoluyla çözen bir konuma gelmelidir. Özellikle bölgemizde artan çatışma riskleri, bölgesel ve küresel güçlerin yeni dengeler oluşturma çabaları karşısında Türkiye akılcı, stratejik ve uzun vadeli bir dış politika anlayışına yönelmelidir. Bütün bunlar için öncelikle dış politikamız öngörülebilirlik ve tutarlılık üzerine inşa edilmelidir. Türkiye uluslararası arenada, özellikle müttefiklerin nazarında güvenilir ve dolayısıyla etkin bir aktör olmalıdır. Bir gün dost ilan edilen ülkelerin ertesi gün düşman olarak gösterilmesi dış politikamızın ciddiyetine zarar vermektedir. Bu nedenle, diplomasiyi ve kurumsal dış politika anlayışını hayata geçirmek gerekmektedir. Diplomasiye dayalı kurumsal bir dış politika anlayışı Türkiye'nin uluslararası alandaki etkisini güçlendirecektir. Buna ek olarak dış politikamız Türkiye'nin ekonomik çıkarlarını koruyacak bir vizyonla şekillendirilmelidir; ihracat pazarlarımız çeşitlendirilmeli ve artırılmalıdır. Son yıllarda giderek azalan ve dünya ölçeğinde çok küçük bir paya sahip olduğumuz doğrudan yabancı yatırımcıların miktarını artırmak zorundayız. Yabancı yatırımcıların güvenliğini kazanmak için de başta hukukun üstünlüğünü ve demokratik standartları aşındıran anlayışı terk etmemiz şarttır.

Ayrıca, karşı karşıya kaldığımız bölgesel ve küresel krizlere yönelik olarak bağımsız ve dengeli ilişkiler tesis edilmelidir. Bilindiği gibi, dünya çok kutuplu bir düzene doğru dönüşüm geçirmektedir. Böylesi bir dönemde Türkiye'nin kendi çıkarlarını ön planda tutan dengeli bir dış politika yürütmesi menfaatlerimizin korunması için elzemdir. An itibarıyla karşı karşıya olduğumuz uluslararası konjonktür güçlü, kararlı ama aynı zamanda uzlaşmaya açık bir dış politika gerektirmektedir. Ülkemizin geleceği ancak akılcı, hesaplı ve Türkiye'nin uzun vadeli menfaatlerini gözetken bir stratejiyle güvence altına alınabilir.

İYİ Parti olarak Türkiye'nin millî menfaatlerini her şeyin üstünde tutan, barışçıl ama gerektiğinde caydırıcı bir güce sahip, müttefikleriyle sağlıklı ilişkiler kuran bir dış politika anlayışını savunmaya devam edeceğiz.

Bu duygu ve düşüncelerle konuşmama son verirken bir kez daha hepinizi saygılarımla selamlıyorum. (İYİ Parti, CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Ergun, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Erzurum Milletvekili Kamil Aydın'a ait.

Sayın Aydın, buyurun. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA KAMİL AYDIN (Erzurum) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Türkmenistan Hükümeti Arasında Ortak Türkmen-Türk Genel Eğitim Okuluna İlişkin Mutabakat Zaptının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi üzerine Milliyetçi Hareket Partisi Grubumuz adına söz almış bulunmaktayım. Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Bu vesileyle, bugün 33'üncü yılında olan Hocalı katliamını bir kere daha lanetliyor ve 613 aziz şehidimizi rahmetle anıyor ve huzur içinde yatmaları için diyorum ki onlara: "Rahat olun, çünkü artık Hocalı da Hankendi de, Şuşa da, Laçın de velhasılkelam Karabağ da azatlığına kavuşmuştur."

Muhterem milletvekilleri, insanoğlunun doğal yapısı ve taşıdığı özellikler aslında sosyolojik oluşumlara ve dahası devletler gibi güçlü, sistematik ve kurumsal varlıklara önemli bir ilham kaynağı olmuştur. Yani diğer bir ifadeyle, ideal veya makbul, genelgeçer insan tutum ve davranışları aynı zamanda ülkeler ve devletler için de geçerliliğini muhafaza etmektedir. Somutlaştırmak gerekirse, insani ilişkilerde aslanan eylem-söylem, teori-pratik, söz-aksiyon veya ilim-amel uyumu uluslararası veya küresel bağlamda ülkeler veya devletler arası ilişkilerde de ebedî ve kalıcı hüsnükabul gören çok geçerli bir özelliktir; aksi çelişkili bir durum, tutum ve davranış hâli geçici kazanımlar sağlayabilse de uzun vadede kalıcı bir değer, itibar ve güven kaybına neden olur.

Bu genel projeksiyon ışığında Rusya-Ukrayna savaşı, İsrail'in Filistin halkına yönelik kural tanımaz, insanlık dışı zulüm ve soykırım girişimleri, Balkanlar'da yaşanan gerilim süreci, Orta Doğu ve Afrika'daki kanlı eylemlerden mütevellit derin siyasal, sosyal ve ekonomik krizler, bunlardan kaynaklı yüzyılın en büyük kontrolsüz göç hareketleri dünyayı kaos, kriz, savaş, istikrarsızlık, ırkçılık, İslam düşmanlığı ve derin kutuplaşmalara itmektedir. Bu kutuplaşmalar, istikrarsızlık ve güven bunalımı öylesine bir ivme kazanmaktadır ki aslında aynı gemide olma gereği ortak ilke ve amaçlarla oluşturulan Birleşmiş Milletler, NATO, Avrupa Birliği, Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı, Avrupa Konseyi gibi kurumlara dahi bunun sirayet ettiğine maalesef tanıklık etmekteyiz çünkü söylemde demokrasi, insan hakları ve hukukun üstünlüğü retorikleri yarıştırılırken uygulamada aksine Batılı düşünür Thomas Hobbes'un ifade ettiği "İnsan insanın kurdudur." egosantrik yapının hâkim kılınarak müttefik ülkeler arasında insanı, doğayı, çevreyi yok sayan hareketler dikkatlerimizden kaçmamaktadır.

Bir aile içinde her ferdin birbirinin kurdu olduğu bir yapıdan aile bütünlüğü veya birliği oluşamayacağı gibi, uluslararası yapılarda da benzer tutum ve davranışlardan dolayı bir kakofoni veya uyuşmazlık kaçınılmazdır maalesef. Bu çelişkili durumum somut yansımalarını 1948'den beri Filistin'de, daha sonra Irak, Libya, Suriye, Kıbrıs, Balkan ülkelerinde, sonradan Gürcistan ve bugün de Ukrayna'da meydana gelen kriz, kaos ve istikrarsızlıklarda açık ve net bir şekilde görmekteyiz.

Ukrayna üzerinde somutlaştırmak gerekirse, söylemde verilen NATO, Avrupa Birliği üyeliği sözleri ve buna mukabil demokratikleşme, ekonomik kalkınma güzellmelerine rağmen her gün ödenen ağır bedeller sonucu yaşanan insanlık trajedileri yapanın yanına kâr kalırcasına hiçbir şey olmamış gibi yok hükmüne maruz bırakılarak tüm bir yıkımın azmettiricileri tarafından tarafların masabaşlarına yani barış müzakerelerine davet edilmeleri de ayrıca izaha muhtaç bir çelişkiler yumağıdır. Artık heybedeki turplar bir bir dökülmekte ve aynı ittifak içerisinde yaşanan derin çıkar çatışmaları sonucu, iç gruplaşmalar ve kutuplaşmalar sonucu Avrupa Birliğinde yaşanan siyasal, ekonomik ve göç yönetimi ağırlıklı politik anlaşmazlıklar; yine, NATO ve AGİT bünyesinde Avrupa ile Atlantik ötesi veya AB dışı yapısal çekişmeler beraberinde savunma ve güvenlik parametrelerinin ulusal ve uluslararası boyutta yeniden güncellenmesi tartışmalarına yol açmaktadır. Bu iç gruplaşma veya kutuplaşmanın neden olduğu daha büyük risk ve tehlike ise mevcut tutarsız ve çelişkili yapıdan rahatsız olan toplumların denize düşen yılanı sarılır misali çözüm ve çare adresi olarak da aşırı grupları tercih etmeleridir.

Sayın milletvekilleri, Batı ittifaklarında son dönem yoğun kutuplaşma ve istikrarsızlaşma sürecinin aksine bütün bu uluslararası anlaşmazlık ve sorunlar karşısında Türkiye Cumhuriyeti devleti boş vaatlerin cazibesine kapılmadan, binlerce yıllık devlet etme ve yüz elli yıllık güçlü hariciye deneyimi ışığında görüldüğü gibi olmaya yani söylemiyle eylemi arasında çelişkiye

düşmeden doğru bildiği, inandığı ve içselleştirdiği yurttan da dünyada da barışı önceleyici tutumundan asla vazgeçmemiştir. Güven verici, tutarlı tutum ve davranışlarıyla Türkiye, Balkanlar'da, Akdeniz'de, Sahra Altı Afrika ülkelerinde ve son zamanlarda da Rusya-Ukrayna savaşında, Filistin ve Lübnan'da ve dahi Suriye'de üstlendiği insani misyonu gereği birilerinin anlamak istemediği özlenen, gözlenen ve istenen olmayı başarmıştır.

Birkaç somut örnek ile ifade etmek gerekirse bu durum yani Türkiye'nin sulhu önceleyen tutumunun muhataplarına benimsenip kabul edilmesi çok açık ve sarıhtır. Örneğin, Kosova'daki anlaşmazlıktan Bosna'daki gerginliklere kadar tüm tarafların ifadelerinde Türkiye'nin dengeleyici ve yapıcı bir güç olduğu açıkça görülmektedir.

İki; Libya'da istenmeyen güç, hatta terörist grup olarak ilan edilen Wagner'e karşı Türkiye'nin Libya'da kalıcı barış ve istikrarın teminine yönelik katkısı bilinen ve kabul edilen bir sarih gerçektir.

Üç; Batı'da her türlü gayriinsani uygulamalar sözün ona insani misyonla yüklü FRONTEX gibi yapılar tarafından dahi tercih edilirken yaşanan kontrolsüz göç yönetimini Türkiye'nin insani yaklaşımlarıyla tüm Batı'yı mahcup edecek bir insanlık dersine dönüştürmesi takdire şayandır ayrıca.

Dört; Suriye'de insanlık trajedilerine on yıllardır neden olan zulmün son bulmasına ve akabinde güvenli geriye göçün teminine ve demokratik bir iradenin etkin kılınmasına olumlu katkısı da açıktır.

Beş; Rusya-Ukrayna meselesinde ilk günden itibaren ortaya konulan barışçı yaklaşım meyvelerini vermeye başlamıştır. Bunları kısaca hatırlamakta yarar görüyoruz ki bunun ilk başında da 2014 yılında Kırım'ın ilhakında açık ve net tepki koyan Türkiye Cumhuriyeti devleti bunun kabul edilemez olduğunu çok net bir şekilde muhataplarına ifade etmiştir. Daha sonra, yine, savaşın sıcaklığının çok hissedildiği ilk günlerde Antalya'da savaşın iki tarafının Dışişleri Bakanlarının barış masasına oturtulması da aynı zamanda, yine, gerçekten hariciye adına büyük bir başarıdır. Montrö'yü harfiyen uygulaması ayrıca takdire şayan bir durumdur. Savaş tutsaklarının takası, Tahıl Anlaşması'nın gerçekleşmesi de yine bu bağlamda olumlu haneye yazılacak çok önemli, diplomatik girişimlerdir. Öte yandan, Avrupalı sömürgecilerin kovulduğu bir ortamda gidilen her Afrika ve Asya ülkesinde Türkiye'nin hüsnükabul gören bir ülke olması da aslında göğsümüzü kabartan, ayrıca gurur verici bir takdirdir. Yine, Somali ile Etiyopya arasında yaklaşık bir yıldır devam eden bölgesel gerilimi Türkiye'nin ara buluculuğunda sona erdiren, dönüm noktası niteliğindeki Ankara Antlaşması tüm dünyada olumlu yankılar bulmuştur.

Sayın milletvekilleri, Türkiye Cumhuriyeti devletinin uluslararası huzuru, barışı ve güvenliği önceleyen bu yapıcı tutumu ve uygulamaları Türk dünyasında da olumlu sonuçlar ve güçlü ilişkiler ağının gelişmesine yol açmıştır. 1990'lı yılların başında birer birer bağımsızlıklarını kazanıp özgür devletler statüsünü kazanan Türk devletleriyle hem ikili iş birliği hem de ittifak üyeliği girişimleri güvenli ve sağlıklı bir biçimde başarıyla yürütülmüş ve nihayetinde güçlü bir birlikteliğe dönüşmüştür. Bugün Türk Devletleri Teşkilatı 5 daimî ve 3 gözlemci üyesiyle ticaret ve ekonomiden kültüre, savunmadan eğitime, turizmden sağlığa her alanda yapılan anlaşmalarla "dilde, fikirde, işte birlik" temel ilkesinin ete kemiğe büründüğünü çok açık ve net bir şekilde kanıtlamaktadır.

Türk dünyasıyla ilişkiler genel çerçevesinde ele alındığında, 27 Ekim 1991 tarihinde SSCB'nin dağılmasıyla bağımsızlığını ilan eden Türkmenistan'ı ilk tanıyan ve Başkent Aşgabat'ta ilk büyükelçiliği açan Türkiye Cumhuriyeti ile dost ve kardeş ülke Türkmenistan arasında yıllarca akamete uğratılan siyasi münasebetler güçlü temeller üzerinde yeniden inşa edilmiştir. Ortak tarihi, dili, dini, kültürü paylaşan iki dost ve kardeş ülke ve halklar arasında diğer Türk Devletleri Teşkilatı ülkeleriyle olduğu gibi Türkmenistan'la da "bir millet, iki devlet" temelinde dengeli, karşılıklı saygı ve iş birliğine dayalı güvenliği ilişkiler bulunmaktadır. İki kardeş ülke arasındaki dış politika, ticaret ve ekonomi, kültür ve eğitim başta olmak üzere her alanda sağlıklı yürütülen süreç bugün görüşmekte olduğumuz mutabakat zaptıyla da bir adım daha ileriye götürülecektir. Yakın geçmişte, özellikle doğal gaz ağırlıklı kaynak nakli bağlamı enerji anlaşmalarının yanı sıra 1992'den beri etkin olan bu Ortak Eğitim Mutabakat Zaptı'nın hukuki zemininin güçlendirilmesi bu vesileyle en büyük amaç edinilmiştir.

Dolayısıyla, son dönem Türk bilim ve düşünce duayeni rahmetli Alev Alatlı'nın veciz ifadelerinde vurguladığı gibi "Türklük kul hakkıdır" düsturu ışığında Türk dünyası adına atılan her adım ve hizmette bu kul hakkının hilafına düşmeden Milliyetçi Hareket Partisi Grubu olarak amasız fakatsız desteğimiz olacağı yüksek şuur ve kararlılığıyla bu mutabakat zaptının onayına olumlu katkı sağlayacağımızı belirtir, yüce heyetinizi saygıyla selamlarım. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Aydın, teşekkür ediyorum.

Şimdi, Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi adına söz taleplerini karşılayacağım.

İlk söz talebi Antalya Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'a ait.

Sayın Oluç, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Sayın Başkan, sayın vekiller, ekranları başında ve cezaevlerinde bizleri izleyen değerli yurttaşlarımız; hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Bu iktidarın uluslararası ilişkilerle bakışına dair birkaç kelam etmek istiyorum. AK PARTİ Genel Başkanı ve Cumhurbaşkanı Erdoğan geçen gün yaptığı bir konuşmada "Hızla yaşanan Avrupa'ya can suyu verecek olan ülke Türkiye'dir. Türkiye'nin Avrupa Birliği tam üyeliği Avrupa için kritik bir gerekliliktir." dedi; devam etti "Türkiye Avrupa Birliği üyelik sürecini ilerletmeye karardır." dedi; devam etti "Birliğe yön veren ülkeler yanlışlarından dönmelidir. Avrupa'nın Türkiye'ye ihtiyacı var." Konuşmanın özeti, temeli bu. Önemli tespitler var konuşmada gerçekten ama önce şunu söylemek istiyorum bu iktidara: Bu işler tek yanlı sürdürülemez, bu üslupla ve bu yaklaşımla bu işler sürdürülemez; bunu hatırlatalım.

Türkiye gerçekten Avrupa Birliği üyelik sürecini ilerletmeyi kararlı mı? Müzakere süreci neden ilerlemedi ve fasıllar açılmadı? Birliğe yön veren ülkelerin yanlışları var da Türkiye'nin yaptığı her şey doğru mu, yoksa herkesin payına düşen yanlışlar mı var? Bu soruların cevaplarının verilmesi gerekiyor. "Avrupa'nın Türkiye'ye ihtiyacı var." deniliyor ama "Türkiye'nin Avrupa Birliğine ihtiyacı var." tespitini yapma gereği bile duyulmuyor. Neden acaba? Bu sorunun cevabının verilmesi gerekiyor. Geçenlerde, 2025 bütçe görüşmelerinde Dışişleri Bakanı Sayın Fidan da dedi ki: "Avrupa Birliği üyeliği hedefine bağlılığımızı koruyoruz." Yani tabii ki bağlılığın korunması önemli bir iş ama daha önemli olan şey adım atılması.

Peki, neden adım atmadı bu iktidar ve atmamakta direniyor bu iktidar? Bu sorunun da cevabını almamız gerekiyor. Avrupa'daki çok temel birtakım kurumlar ve işleyişlerle ciddi çelişkiler yaşıyor Türkiye epey bir süredir, yeni değil yani, Avrupa

Konseyi ve Türkiye'yi izleme meselesini hatırlatmak istiyorum, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesini ve uygulanmayan kararlarını hatırlatmak istiyorum, Avrupa Parlamentosu ve hazırlanan olumsuz ilerleme raporlarını hatırlatmak istiyorum, Venedik Komisyonu ve hazırlanan olumsuz raporları hatırlatmak istiyorum.

Benim hep dikkatimi çeker, Avrupa Parlamentosu yani Avrupa Birliğinin Parlamentosu belli aralıklarla ilerleme raporları hazırlar -bilmiyorum ne kadar bunu izliyorsunuz, okuyorsunuz- tek tek ülkeleri ele alırlar ve değerlendirirler. Her seferinde Dışişleri Bakanlığı ne yapar? Dışişleri Bakanı kim olursa olsun fark etmiyor, Mevlüt Çavuşoğlu da olsa, Hakan Fidan da olsa fark etmiyor. Her seferinde Dışişleri Bakanlığı bu raporları ve yazan kurumu neredeyse lanetler, evet, "Bizim için yok hükmündedir." der ve bu açıklamalarla devam eder. Yani sanki öyle düşünürsünüz ki raporlarda bir tane bile doğru bir yer yoktur. Böyle bir zihniyet olabilir mi? Bu iktidarın zihniyeti bu.

Hemen belirteyim çok lafı uzatmadan, biz DEM PARTİ olarak Avrupa Birliğine üyeliğin hem ekonomik ve ticari ilişkilerimiz açısından hem de demokrasi ve hukuk açısından son derece önemli olduğunu düşünüyoruz. Ama iktidarın bu konuda istikrarlı bir tutum takındığını bugüne kadar görmedik maalesef. Hani "Avrupa'da hiçbir sorun yok, onlar hiçbir yanlış yapmıyorlar." gibi bir iddiamız yok ama fasılların açılmıyor hâle gelmiş olmasına baktığımızda bu iktidarın hataları olduğunu söylemeden edemeyiz; bunu da bir kez daha vurgulamış olalım. Zikzaklarla dolu bir yolda ilerlemeye çalışıyorsunuz ve bu zikzakları kendiniz yaratıyorsunuz iktidar olarak, yanlış politikalar yüzünden fasıllar açılmaz hâle geliyor.

Bakin, burada, bu Mecliste, bu kürsüde Cumhurbaşkanı Erdoğan dedi ki 2017 yılında, Meclisin açılış konuşmasında: "Bizim artık 'Avrupa Birliğine üyelik' diye bir derdimiz, sorunumuz yok, kapattık o defteri. Kopenhag Kriterleri yok, artık Ankara kriterleri var." böyle dedi, burada, açılıшта. Şimdi ne oldu? Aradan altı yıl geçti 2017'den sonra, yıl 2023, Avrupa Birliğine üyelik tartışmalarına yeniden başladınız; iyi bir şey ama çok dolambaçlı yollardan gitmeye çalışıyorsunuz ve hedefe varamıyorsunuz çünkü politikanız ve zihniniz berrak değil.

Şimdi, yine aynı tartışmaları yapıyoruz. En başında söylediğim gibi, eğer Kopenhag Kriterlerini uygulamaya devam etseydiniz, Ankara kriterleri gibi ne idiği belirsiz bir şeyin peşinden koşmaya çalışmasaydınız, demokratik reformları devam ettirmeye, gerçekleştirmeye çalışsaydınız, demokratikleşme, hukukun üstünlüğü konusunda adım atmaya devam etseydiniz, Kürt sorununda demokratik, barışçı çözüm doğrultusunda adım atmaya devam etseydiniz bugün bu noktaya gelinmemiş olacaktı. Kopenhag Kriterlerinde mi diyor Allah aşkına "Kayyım atayın seçilmiş belediyelere." diye? "Yerel demokrasiyi, sandık hukukunu yerle bir edin." diye Kopenhag Kriterlerinde mi diyor? Hayır, bunlar sizin Ankara kriterleriniz. Avrupa Konseyi Venedik Komisyonu ve Avrupa Parlamentosu "Kayyım atamalarına son verin." diyor, açıklama üzerine açıklama yapıyor ama duymak istemiyorsunuz bunları. Meclisteki bütün muhalefet partileri olarak kayyım atanmasına yol açan yasanın değiştirilmesi konusunda ortak bir teklif verildi, önemsiyoruz bunu ve bu konuda adım atılması gerektiğini düşünüyoruz ama siz bunu duymazdan geliyorsunuz. Kopenhag Kriterlerinde mi yazıyor Allah aşkına "Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarını uygulamayın." diye, "Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin maddelerini çiğneyin." diye orada mı yazıyor? Hayır, sizin Ankara kriterlerinizde var işte bu. Kopenhag Kriterlerinde mi yazıyor "Siyasi nedenlerle siyasileri tutuklayın." diye? Hayır, yazmıyor ama Ankara kriterlerinde bunların hepsi var. O kadar çok örnek verebiliriz ki vakit yetmez buna, onun için burayı geçelim.

Evet, geçmişe takılmayalım, geçmişe takılmayalım ama şunu bilelim: Yanlış öngörülerden bu iktidarın kurtulması gerekiyor. Evet, Avrupa Birliğine tekrardan dönüş yapıp tekrardan Kopenhag Kriterleriyle ilgili adım atılacaksa, tekrardan reformcu bir anlayışla davranılacaksa ve demokratikleşme adımları atılacaksa bu doğru olandır ve biz bu doğru olanın desteklenmesi konusunda da elbette ki değerlendirme yaparız ama bunları yapabilmek için esas itibarıyla demokrasinin evrensel kurallarına uygun adımların atılması gerekiyor, hukukun evrensel ilkelerine ve demokratik ilkelere uygun adımların atılması gerekiyor. Evrensel olan insan hak ve özgürlüklerinin hepsinin bu ülkede uygulanması gerekiyor. Yani, demokratikleşmeye ihtiyaç var. Yani, hukukun üstünlüğüne ihtiyaç var. Yani, kuvvetler ayrılığına ihtiyaç var, denge denetleme mekanizmalarının işlemesine ihtiyaç var. Kürt sorununda demokratik, barışçı çözüme ihtiyaç var. Demokratikleşmeyle Kürt sorununda barışçı demokratik çözümü birbirinden ayıramazsınız. Bunu hep söyledik, söylemeye devam ediyoruz.

Yargı alanında demokratik reforma ihtiyaç var. İnfaz Yasası'ndaki eşitsizliklerin ve adaletsizliklerin giderilmesine ihtiyaç var. Avrupa Birliğiyle vize serbestisi konusunda hâlâ halledilememiş 6 konu var. Bunlardan bir tanesi, Terörle Mücadele Kanunu. Bu konuda adım atılmasına ve düzenleme yapılmasına ihtiyaç var. Anayasa Mahkemesinin daha geçen aylarda TCK 220'yi yeniden bozduğunu hatırlatmak istiyorum. Burada adil ve evrensel hukuka dayalı düzenlemeye ihtiyaç var. Yerel demokrasinin geliştirilmesine ve yerel yönetimlerin demokratikleştirilmesine ihtiyaç var.

Sadece ilk yapılması gerekenlere değindim ve bunların yapılması reformcu ve demokratikleşmeci bir anlayışla, çok kolay, çok basit adımlarla yapılabilir şeylerdir. Kısaca söylemek gerekirse demokratik bir dönüşüme ihtiyaç var. Eğer Avrupa Birliğiyle yeniden müzakereleri ciddiye alıyorsanız, fasılların açılmasını istiyorsanız iktidarın demokratik bir dönüşümü gerçekleştirmek için de kararlı bir tutumunun olması gerekiyor. Daha birkaç gün önce, Avrupa Parlamentosu Türkiye Raportörü var, Nacho Sanchez Amor dedi ki: "Brüksel'de 'Artık Türkiye'yle konuşulacak bir şey yok.' fikri yaygın." Devam etti, "Hatta siyasi ve demokratik kriterlerdeki gerilemeler nedeniyle artık aday ülke olarak görülmediği de vurgulanıyor." dedi. Daha ne desin Sanchez? Bunu söyledi ve iktidar bunun hâlâ farkında değil. Hızla demokrasiden, hukuktan uzaklaşmak ile Avrupa Birliği üyeliği arasında ters bir orantı vardır; bunu bilmiyor olamazsınız.

Dış politikanız sarkaç gibi bir o tarafa bir bu tarafa savruluyor, güven vermiyor. Avrupa Birliği üyeliği hedefi ile BRICS'e üyelik birbiriyle uzlaşır konular değil aynı NATO üyeliği ile S-400 konuşlandırılmasının birbiriyle uzlaşmaz konular olduğu gibi. Bu konuda karar vermeniz gerekiyor.

"Bölgemiz istikrarsızlaştırıcı etkiler altında." diyorsunuz, evet. "Savaşın yayılma riski artmıştır." diyorsunuz, evet. "Barışta kararlı, bölgesinde saygın ülke olmak istiyoruz." diyorsunuz, evet. Bunların hepsi doğru ama bunun olması için Türkiye Orta Doğu'da barışta kararlı bir tutum almalıdır; demokraside, hukukun üstünlüğünde kararlı bir tutum almalıdır. O zaman bölgedeki diğer ülkelerin sorunlarının çözümü açısından da bir model ülke olma özelliğini kazanır. Bunun için çok temel bir adım vardır. O da nedir biliyor

musunuz? Orta Doğu'da Türk-Kürt ittifakının sağlanması. Orta Doğu'da diyorum, sadece Türkiye açısından bakmıyorum meseleye. Irak, Suriye, İran, Orta Doğu'nun tamamında Türk-Kürt ittifakının sağlanması elzem bir adımdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Oluç, lütfen tamamlayın.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Devamla) - Böyle bir ittifakın gerçekleştirilmesi Orta Doğu'da tarihsel bir önemdedir ve konjonktürel olarak da baktığımızda son derece önemlidir. Umarım bu iktidar bunun farkına varır ve adımlar atmayı çok fazla geciktirmez. Bir yüz yıl geçti gitti cumhuriyette ve bu açıdan baktığımızda 2'nci yüzyılı yaşamaya başladık. Hem Türkiye'deki Kürt sorununun barışçı ve demokratik çözümü açısından hem de bölgede Irak, İran, Suriye'deki Kürt halkının yaşadıkları ve yaşayacakları açısından baktığımızda bu ittifakın sağlanması hem bölgesel hem de yerel olarak büyük bir imkândır. Böyle kriz zamanları ülkeler ve toplumlar açısından hem birçok tehdit yaratır ama aynı zamanda imkânlar da yaratır. O zaman Türkiye bu imkânları iyi değerlendirirse ve bölgesel olarak baktığımızda da bir Türk-Kürt ittifakının gerçekleşmesi ve Kürt sorununda demokratik ve barışçı çözüm doğrultusunda olumlu adımlar atmayı becerebilirse gerçekten önemli bir dönemi hep birlikte yaşıyoruz olacağız.

Teşekkür ediyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Oluç, teşekkür ediyorum.

IX.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) Çeşitli İşler

1.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Sakarya ili Karasu ilçesinden gelen vatandaşlara "Hoş geldiniz." denilmesi.

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, Sakarya ilimiz Karasu ilçesinden bir grup vatandaşımız Genel Kurulumuzun misafir locasındalar; kendilerine hoş geldiniz diyoruz. (Alkışlar)

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (devam)

1.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Türkmenistan Hükümeti Arasında Ortak Türkmen-Türk Genel Eğitim Okuluna İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/16) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 61) (Devam)

BAŞKAN - Şimdi, Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına ikinci söz talebi Mardin Milletvekili Salihe Aydeniz'e ait.

Sayın Aydeniz, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA SALİHE AYDENİZ (Mardin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ben de halklarımızı ve cezaevlerinde rehin tutulan siyasi tutsakları saygıyla selamlıyorum.

Evet, her zamanın değişmeyen gündemlerinden kayyumunu konuşacağız çünkü kayyum bu ülkenin değişmeyen gündemi, bu ülkenin rejimine dönüşen bir durum. Kayyum uygulaması cumhuriyetin kuruluşundan itibaren yerel yönetimlere müdahale aracı olarak uygulanmaktadır. Halkın iradesine dayanan demokratik yönetim ilkesinin sistematik olarak hiçe sayılmasına ve yerel yönetimlerin gasbedilmesine neden olan bu uygulama merkezîyetçi, otoriter bir işgal pratiğine dönüştürülmüştür. İlk başlarda idari krizleri çözmek ve eksiklikleri gidermek amacıyla ortaya konulan, zaman içerisinde Kürt iradesini yok sayma yaklaşımıyla devam eden rejim bugün tüm ülkeye yayılmıştır, tüm alanlarda bu rejim uygulanır hâle gelmiştir. Kent uzlaşısından sivil topluma, demokratik örgütlenmelerden hatta iktidardan yana olmayan sermayedara bile kayyum atanır hâle gelmiştir. 23 Şubatta AKP 8'inci Olağan Kongresi'ni gerçekleştirdi ve bu kongrede bol bol demokrasi mesajları verdi ama aynı günün gecesi Kars Kağızman Belediyemize kayyum atandı, hem de ne gerekçesiyle? Belediye Eş Başkanımız iki husumetli aileyi barıştırdığı için kayyum atama gerekçesi yapıldı. Barışın neyi suç sayılabilir, ben Meclise sormak istiyorum. Bu somut ve yakın örnek demokrasi kavramının nasıl iktidar lehine kullanıldığının en somut örneğidir. Demokrasi Kürt'e yüz yıldır uygulanan yok sayma politikalarına dönüyor, çarpıyor ve geri dönüyor. Diyarbakır'a, Mardin'e, Şırnak'a, Van'a, Hakkâri'ye, Kars'a ve diğer tüm Kürt illerine uğramıyor bu demokrasi.

Gelelim Van'a. 31 Mart yerel seçimlerinde daha önce 2 kere denediniz ama ikisinde de Van halkları kayyum politikasını boşa çıkardı ve Van halkları partimiz etrafında kenetlenerek 14-0 yaptı. Bunun yanı sıra, Van halkları ilk gasp girişiminde sergiledikleri direnişleriyle sandık demokrasisini, Türkiye'nin demokratik geleceğini korumaya yönelik çok net bir irade ortaya koydu. Bu irade demokrasiden hep bahseden ama tüm pratikleriyle demokrasiyi dinamitleyen iktidarın öç alma politikasına dönüştürüldü. Halkların kendi seçtiği belediye eş başkanlarının yerine merkezî hükümetin rüzgârıyla atanan kayyumlarla öç aldığınızı mı zannediyorsunuz? Van'a daha birkaç gün önce atanan kayyumun ilk icraatlarından biri olarak Belediye Eş Başkanlarımızın programlarına aldığı ve otuz beş yıllık Özalp ilçesinin su borularının değiştirilmesi projesi iptal edilmiştir. Bu projenin iptal edilmesi nasıl bir mantıkla, nasıl bir sebeple açıklanabilir? Yani bu borular terörist miydi ya da bu halkın doğal hakkı olan temiz, sağlıklı suya ulaşımını engellemek hangi mantıkla açıklanabilir? Bu, tam bir akıl tutulmasıdır. Taraflı yargı marifetiyle apar topar Van Belediyesi işgal edildi, işgal edildi diyorum çünkü işgal edildiği gün sergilenen yöntemi, sergilenen görüntüyü kim görürse aynı şeyi söyler, tam bir işgal görüntüsü vardı. Öyle bir hazımsızlık vardı ki 55'i çocuk 400 kişi gözaltına alındı, gözaltına alınan çocukların 16'sı işkenceye maruz kaldı, insanlar tehdit edildi, Türkiye sınırları içerisinde Türklük naraları atıldı. Bu naralara niye ihtiyaç duyulur bilemiyorum. Bir devlet kendine ait olduğunu her seferinde ifade ettiği topraklarda neden böyle davranır? İşte, sömürge gerçekliği bununla karşımıza çıkıyor. Anca halkın önüne beton bloklar kurulsun, anca belediyelerin önüne dikenli teller çevrilerek halkın giremediği hayalet binalara çevrilsin. Sadece belediyeler değil, bölgede bütün kamu kurumlarının etrafı beton bloklarla, demir parmaklıklarla çevrili.

Kendileri çalıp kendileri oynamanın derdindeler, bir cepten alıp diğr cebe bırakmanın derdindeler; bu yetmiyor, halkın cebine de el atmanın derdindeler.

Evet, 8 Mart yaklaşıyor, kadınların emek gücünün daha fazla takdir edilmesi, her alanda görünür olması gereken bir yüzyılda kayyumlar kadın düşmanlığında âdeta master yapıyor. "Eş başkanlık mor çizgimizdir." dedik, demeye devam edeceğiz çünkü eş başkanlık sistemi, toplumsal meşruiyetini ispatlamış, aynı zamanda bütün dünya kadınlarının mücadelesi için örnek olmuş bir sistem hâline gelmiştir. Kayyum rejimi, bilinçli bir şekilde yerel yönetimlerde kadınların aktif temsiliyetini sağlayan platformları kapatarak kadın dayanışma ağlarını ve özgürlükçü politikaları devre dışı bırakıyor. Kadınlar için açılan istihdam alanlarını, kursları, şiddete karşı dayanışma alanlarını kapatıyor. Bu yaklaşımla kayyum ve temsil ettiği iktidar, kadını kadere, açlığa, şiddete, yalnızlığa mahkûm etmek istiyor.

Bizler, 2'nci yüzyılda cumhuriyetin demokratikleşmesi gerektiğini savunurken, bunun için mücadele ederken, bedeller öderken karşımızdaki zihniyet seçme ve seçilme hakkını gasbediyor, darbe yöntemleriyle saltanatı yeniden inşa etmeye çalışıyor. Hem Kürt-Türk kardeşliğinden bahsediliyor hem de toplumun tüm renklerini, halkların, inançların, kadınların, gençlerin, engellilerin birlikte yönetme iradesini savunan, kent uzlaşısını sağlamak için çaba gösterenler hedef alınıyor, terörlze ediliyor.

Sürekli iç cepheyi güçlendirmekten bahsediliyor. Biz, iç cephenin tüm farklılıklarıyla emekçilerin, kadınların, gençlerin, halkların, inançların birlikte eşit ve demokratik bir sistem içinde yaşadığı bir cephe olması gerektiğini savunuyoruz. Ancak iktidarın "iç cephe" söyleminin pratikleriyle ortaklaştırdığımızda bugünkü çoklu krizi yaşayan Türkiye gerçeğiyle karşı karşıya kalıyoruz. Bu yol, yol değil; bu sistem dikiş tutmaz, tutmuyor. Bizler onurlu iç barış, onurlu dış barış, topyekûn barış diyoruz. Hem "süreç" deniyor hem de kayyum atanıyor, binlerce kişilik düzmece dosyalar hazırlanıyor. Kayyum rejimi neosaltanat sisteminin inşa edilmesinin fragmanıdır.

Önümüzde onurlu barış sürecine evrileceğimiz, bunun için herkesin elini taşın altına koyması gereken gelişmeler durmaktadır. Önümüzdeki tabloya baktığımızda, iktidar, maalesef, bugün de bu tarihî fırsatı sadece kendisi için bir lütfâ çevirmenin derdindedir. Oysa karşımızdaki fırsatı iyi değerlendirdiğimizde bizi yüz yıl ileriye atacak, heba edildiğinde ise hepimize yazık olacaktır. Bu, ne tek başına yönetme meselesidir ne de daha zengin olma meselesidir; ya samimiyet, ciddiyet ve kararlı durarak, doğru ve çözümleyici olarak tarihe geçme ya da tarihî fırsatı kaçırarak tarihin çöplüğüne gitme meselesidir. İktidarıyla, muhalefetiyle bu Meclisin seçimini bu bilinçle yapmasına davet ediyoruz. Sorumluları, süreci çözüm ve demokrasi zeminine oturtmak için birlikte hareket etmeye, samimiyete, iradeye, kararlılığa ve cesarete davet ediyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Aydeniz, teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, birleşime kırk dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 19.37

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 20.21

BAŞKAN: Başkan Vekili Bekir BOZDAĞ

KÂTİP ÜYELER: Elvan IŞIK GEZMİŞ (Giresun), Kurtcan ÇELEBİ (Ankara)

----- 0 -----

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 61'inci Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

61 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

Parti gruplarının söz taleplerini karşılamaya kaldığımız yerden devam ediyorum.

Şimdi, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer'e söz veriyorum.

Sayın Çakırözer, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Doğal Gaz Alanına İlişkin İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi üzerine partimiz adına söz aldım. Yüce Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle beş yıl önce, 27 Şubatta Suriye'nin İdlib bölgesinde, Rusya'nın ana sorumlusu olduğu alçak bir hava saldırısı sonucu şehit düşen 34 kahraman askerimizi rahmetle, saygıyla anıyorum; ruhları şad, mekânları cennet olsun. Bugüne kadar bu saldırının ve yitirdiğimiz evlatlarımızın hesabını sormayan, soramayan, tam tersine, bırakın hesap sormayı Kremlin'de Putin'in kapısında hakaretten beter biçimde istiskal edilmeyi, dakikalarca ayakta bekletilmeyi dahi sineye çeken bu iktidarı da en şiddetli biçimde kınıyor ve milletimizin vicdanına havale ediyorum.

Sayın milletvekilleri, yarın yine eski Başbakanlarımızdan Profesör Doktor Necmettin Erbakan'ın 14'üncü ölüm yıl dönümü. Gazeteci olarak tanıyıp, siyasi yolculuğunun bir bölümünü haberleştirip takip ettiğim, mizacıyla, vatan millet sevgisiyle, yerli sanayi arzusuyla Türkiye'nin siyasi ve sosyal hayatında derin izler bırakan, 50'nci yılını geride bıraktığımız Kıbrıs Barış Harekâtı'mızın dönemin Başbakanı, Genel Başkanımız merhum Bülent Ecevit'le birlikte mimarı olan Erbakan Hocamızı saygıyla, rahmetle anıyorum.

Değerli milletvekilleri, Azerbaycan ile yapılan anlaşmaya ilişkin görüşlerime geçmeden önce, otuz üç yıl önce bugün Hocalı'da katledilen Azerbaycanlı kardeşlerimizi anmak istiyorum. Hocalı katliamı sadece Azerbaycan halkının değil hepimizin zihninde ve kalbinde derin yaralar bırakmıştır. Acısını acımız bildiğimiz dost ve kardeş Azerbaycan halkının kederini bir kez daha yürekten paylaşıyorum.

Birinci Karabağ Savaşı'nda Rus destekli Ermeni güçlerinin 26 Şubat 1992'de Hocalı kasabasını işgal ederek sivilleri hedef aldığı saldırının üzerinden tam otuz üç yıl geçti. Sadece işgalle yetinmeyen Ermeniler sivilleri toplu şekilde öldürdü, esirlere acımasızca işkence yaparak 20'nci yüzyılın en kanlı katliamlarından birini gerçekleştirdi; 106'sı kadın, 70'i yaşlı, 63'ü çocuk olmak üzere 613 masum kardeşimiz katledildi; 487 kişi ağır yaralı kurtuldu, 1.275 kişi Ermeni güçlerince esir alındı ve bu esirlerin

150'sinden hâlâ haber alınabilmiş değil; katliamda 8 aile tamamen yok edildi, 25 çocuk her iki ebeveynini, 130 çocuk ise ebeveynlerinden birini kaybetti.

Değerli milletvekilleri, tarihe kara bir leke olarak geçen bu katliamda ortaya çıkan fotoğraflar ve görüntülerin yanı sıra, Adli Tıp muayeneleri Hocalı'da yaşlı ve çocuk ayrımı yapılmaksızın sivillerin akıl almaz işkencelere maruz kaldığını açıkça kanıtlamaktadır. Bu nedenle Hocalı'da yaşanan katliam, 1949 Cenevre Sözleşmelerinin, BM Soykırım Suçunun Önlenmesi ve Cezalandırılması Sözleşmesi'nin, Sivil ve Siyasal Haklar Sözleşmesi'nin, İşkenceye ve Diğer Zalimane, İnsanlık Dışı veya Onur Kırıcı Muamele veya Cezaya Karşı Sözleşme ile Çocuk Hakları Sözleşmesi gibi çok sayıda sözleşmenin ciddi ihlali anlamını taşımaktadır. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin 22 Nisan 2010 tarihli kararında da Hocalı'da yaşananlar savaş suçları veya insanlık aleyhine suçlarla eş değer eylemler olarak görülmüştür. Üzerinden otuz üç yıl geçmesine rağmen katliamın acısı hâlâ kalplerimizdedir. Azerbaycan'ın 2020'de kırk dört gün süren İkinci Karabağ Savaşı'nda kazandıkları büyük zafer yitirdiğimiz canları geri getirmemekle birlikte Hocalı'yı ve işgal edilen diğer toprakların geri kazanılmasını sağlamıştır. Azerbaycan'ın şu anda en büyük talebi, arzusu, hedefi Hocalı katliamının faillerinin yargı önüne çıkarılması ve adaletin yerini bulmasıdır. Katliamın yıl dönümünde Hocalı'da yaşamını yitiren Azerbaycanlı kardeşlerimizi rahmetle anıyor, Azerbaycan halkının acısını yürekten paylaşıyoruz. Türk milleti ve Türkiye Cumhuriyeti olarak aradan otuz üç yıl geçse de bu insanlık suçunu unutmadık, unutturmayacağız. Faillerin adalet önüne çıkarılması konusunda Azerbaycan'a her alanda yardımcı olmak kardeşlik hukuku gereği boynumuzun borcudur, bu alanda atılacak her adımda Azerbaycan'ın yanında olacağız.

Sayın milletvekilleri, geçmişte Hocalı'da, Srebrenitsa'da, Ruanda'da yaşanan büyük acılar, büyük katliamlar iki yıldır Gazze'de devam ediyor. Çoluk çocuk, kadın, yaşlı demeden 46 bin Filistinli kardeşimizin İsrail tarafından katledilmesini bu kürsüden bir kez daha lanetliyorum. Ne ülkemizin ne üyesi olduğumuz Türk dünyasının ve İslam dünyasının İsrail'in zulmüne dur diyememiş olması hepimiz adına üzerinde durup düşünmemiz gereken büyük bir ayıptır, utançtır.

Değerli milletvekilleri, üzerinde konuştuğumuz anlaşmaya gelince, hepimiz çok iyi biliyoruz, Türkiye ile Azerbaycan eşine rastlanmayacak nitelikte bir kardeşlik bağına sahiptir. Ülkemizin kurucusu, Büyük Önder'imiz Gazi Mustafa Kemal Atatürk "Azerbaycan'ın sevinci bizim sevincimiz, kederi bizim kederimizdir." diyerek bu dostluk, kardeşlik bağına en güzel şekilde tarif etmiştir. Azerbaycan ümmumilli lideri Haydar Aliyev'in de dediği gibi Türkiye ve Azerbaycan bir millet ve iki devlettir.

İki ülke arasındaki bu güçlü kardeşlik ilişkisi Türkiye'de partilerüstü kabul gören konuların başında gelmektedir. Nitekim, bunun son örneğini Azerbaycan Parlamentosunun 106'ncı kuruluş yıl dönümü için yapılan davete Meclisimizden 60 kişilik büyük bir heyetin katılmış olması ortaya koymuştur. Sadece Bakü'yü değil, işgalden kurtarılan Şuşa'yı, Hocalı'yı da kapsayan bu anlamlı ziyarete Cumhuriyet Halk Partimizden de Grup Başkan Vekilimiz Sayın Murat Emir Başkanlığında milletvekili heyetimiz katılmış ve milletvekillerimiz Azerbaycan halkının ülkemize, vekillerimize gösterdiği ilgi karşısında son derece duygusal, heyecan dolu izlenimleriyle geri dönmüştür.

Sayın milletvekilleri, önümüzdeki anlaşma işte bu kardeşlik ve dostluk bağlarını daha da kuvvetlendirecek bir anlaşma. Azerbaycan'dan almakta olduğumuz doğal gazın süresinin 2030'a uzatılması, buna ilave Azeri doğal gaz tedarikinin sağlanması, Türkmenistan'dan alacağımız doğal gazın transit geçişinin sağlanması ve Nahçıvan'a Türkiye üzerinden gaz tedarik konularında iki ülke arasındaki iradeyi ortaya koyan bu çerçeve anlaşma sonrasında bir an önce uygulama anlaşmalarının da süratle hayata geçirilmesi gerekmektedir. Anlaşmanın ülkemizin enerji arz güvenliğine yapacağı katkı önemlidir ama anlaşma, Türkiye'nin yanı sıra, Balkanlar ve Avrupa ülkelerinin enerji ihtiyacının güvenli biçimde karşılanmasında kaynak çeşitliliği sağlayarak özellikle Rusya'ya bağımlılığı azaltıcı etkileri dikkate alındığında bu bölgede enerji güvenliğinin sağlanmasında ülkemizin rolünü mutlak şekilde güçlendirecek bir önemi de haiz kritik bir anlaşmadır.

Sayın milletvekilleri, Azerbaycan toprakları 1994'ten 2020'ye kadar yaklaşık otuz yıl işgal altında kalmış, Türkiye dışında tüm dünya bu hukuksuzluğa sessiz kalmıştır. 27 Eylül 2020'de başlayıp Kasım 2020'de Azerbaycan ordusunun zaferiyle sonuçlanan İkinci Karabağ Savaşı ve ardından 19-20 Eylül 2023 tarihleri arasında düzenlenen antiterör operasyonu ile kardeş Azerbaycan, on yıllardır Ermenistan'ın haksız, hukuksuz işgali altındaki topraklarını nihayet kurtarmıştır. Karabağ'daki yasa dışı ayrılıkçı oluşum ve buna bağlı silahlı unsurlar yok edilerek otuz yıllık işgal tamamen sonlandırılmış durumdadır. Gazi Meclisimizin kürsüsünden Azerbaycan'ımızın bu büyük zaferini; haksızlığı, hukuksuzluğu, işgali bitiren bu büyük zaferini bir kez daha yürekten kutluyoruz. Cumhurbaşkanı İlham Aliyev'e ve onun şahsında Azerbaycan halkına, can Azerbaycan'a dostluk ve dayanışma duygularımızı iletiyoruz.

Evet, biz söylendiği gibi "Bir millet, iki devletiz." yani iki devlet olduğu ve her ikisinin de ulusal kimliği, onuru olduğu konusunu hiç aklımızdan çıkarmamalıyız. Elbette, Azerbaycan'ın bütün dünyanın Azerbaycan toprağı olarak tanıdığı Karabağ'a yeniden kavuşması için Türkiye olarak elimizden gelen desteği verdik, bundan sonra da vermeye devam edeceğiz. Ancak bu yardımlarımızı, desteklerimizi, ülkemizi yönetme noktasında en tepede olan ismin sanki Karabağ'ın işgalini tek başına Türkiye'nin bitirdiği şeklinde dünyaya duyurması doğru olmamıştır, çok vahim bir hata olmuştur. Bu kibirli açıklamaların ne bizim çıkarlarımıza ne kardeşimiz Azerbaycan'ın çıkarına olmadığı ve olmayacağı aşikârdır; hatta, tam tersine, bu hesapsız kitapsız sözlerin Türkiye-Azerbaycan kardeşlik ilişkisine nasıl zarar verdiğini o dönem Azerbaycan basınında çıkan haber ve yorumlar da açıkça göstermektedir. Keşke, ağabeylik taslayan, yapıları başa kakan bu talihsiz açıklama yerine "Azerbaycan'la olan kardeşliğimizin gereğini yaptık." diyerek Türkiye'ye yakışacak mütevazı bir üslup benimsenebilmiş olsaydı.

Sayın milletvekilleri, Azerbaycan bağlamında Meclisimizin önceliği olması gereken iki hususa da değinmek isterim. Azerbaycan'ın zaferiyle Karabağ'daki işgal bitirildiğine göre, Türkiye ve Azerbaycan'ın önceliği artık bölgede Ermenistan'la kalıcı barışı sağlamak olmalıdır. Karabağ zaferinin üzerinden beş yıl geçmesine rağmen kalıcı barış anlaşmasının hâlâ imzalanamamış olması büyük bir eksikliktir. Kafkaslarda istikrar ve barışın sağlanması Azerbaycan-Ermenistan barışını sağlamaktan geçer. Bu noktada ülkemizin izlediği dış politikanın Azerbaycan, Ermenistan ve Rusya nezdinde başarılı olduğunu söylemek mümkün değildir.

Benzer biçimde hayata geçirilemeyen bir başka önemli husus da Zengezur Koridoru Projesi'dir. Hatırlanacağı üzere, 2020 tarihli ateşkes anlaşmasında Azerbaycan ve Nahçıvan arasında Ermenistan üzerinden Zengezur Koridoru'nun açılacağı maddesi yer almıştı. Böylece Azerbaycan ile Nahçıvan arasında ulaşım bağlantıları güvence altına alınacak ve dolayısıyla Azerbaycan ile

Türkiye arasında ulaştırma projelerinde büyük atılım sağlanmasının yolu açılacaktı, Ermenistan da bu iş birliğinin parçası olacaktı. Ancak aradan beş yıl geçti, hâlâ bir ses yok. Neymiş? Müzakereler devam ediyormuş. İktidara soruyoruz: Azerbaycan'ın da Nahçıvan'ın da Türkiye'nin de çıkarına olan bu koridorun açılmasını kim engellemektedir? Şayet ortada Moskova kaynaklı bir baskı varsa burada iktidar makamında oturan sizler ne yapmaktasınız? Neden girişimde bulunamıyorsunuz? Yoksa İdlib'de 34 erimizin şehit edilmesinden sonra kapısında bekletildiğiniz, bir özür dahi alamadığınız Putin'den izin mi alamıyorsunuz? Nedir bu suskunluğunuz, nedir bu basiretsizliğiniz? Eğer Azerbaycan'a, Azerbaycan halkına gerçekten yardımcı olmak istiyorsanız, bunun yolu hamasi nutuklar değildir, bunun yolu, işte, bu Zengezur Koridoru'nu engelleyenleri ikna etmekten, kalıcı barış anlaşmasının önünü açmaktan geçmektedir.

Sayın milletvekilleri, konuşmamın son bölümünde ise bugün ben konuşmamı hazırlarken ekranlara son dakika olarak yansıyan AKP Genel Başkanı ve Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Türkiye'nin 1'inci partisinin Genel Başkanı Sayın Özgür Özel'e yönelik talihsiz, hadsiz, tehditkâr ifadelerinin düşmesi üzerine bu konuya değinme ihtiyacı hissettim. Erdoğan diyor ki: "Başkomutan olarak konuşuyorum." "Başkomutanım." diyen birinin, o koltuğun sonsuza kadar sahibi olan ebedî Başkomutanımız Mustafa Kemal Atatürk'e bağlılık andı içen genç teğmenlerimize herkesten önce sahip çıkması gerekmez miydi? (CHP sıralarından alkışlar) Gözleri vatan aşkıyla çakmak çakmak yanan o teğmenlerin ihraç edilmesi için kendisini dolduran akıldanelerine "Siz ne diyorsunuz? Olur mu öyle şey? Bu teğmenler vatanımızın korunması için en büyük gücümüz, güveneceğimiz." demesi gerekmez miydi? Yok, hayır. Peki, ya, ne yapıyor Erdoğan? O teğmenlere 86 milyon sahip çıkmış, Genel Başkanımız Özgür Özel sadece kendisinin değil, sadece biz Cumhuriyet Halk Partililerin değil, tüm milletin yüreğinden geçeni dile getiriyor, o teğmenlere sonuna kadar sahip çıkıyor, "Bu haksız, bu vicdansız ihraç kararlarını alanlardan hesap soracağız." diyor. Vay, sen misin bunu söyleyen? Neymiş? Haddini bilecekmiş, ayaklarını denk alacakmış. Görüyoruz ki sandıktan korkanlar yine tehditlere başlamışlar. Türkiye'nin 1'inci partisi Cumhuriyet Halk Partisinin Genel Başkanını tehdit edenler şunu bilsinler ki hiçbirimiz bu tehditlere boyun eğmeyeceğiz. Başta "Mustafa Kemal'in askerleriyiz!" diye bağlılık yemini eden bu teğmenlerimiz olmak üzere nerede haksızlık, hukuksuzluk, adaletsizlik yaşayan birileri varsa onların ve milyonların adalet arayışının sesi olmaya devam edeceğiz. Mücadelemizden bir adım geri adım atmayacak baskı, zulüm iktidarınıza teslim olmayacağız. Cumhuriyetimizin 2'nci yüzyılında Cumhuriyet Halk Partimizi iktidar yapacak, o teğmenlerimizi canlarından çok sevdikleri üniformalarına yeniden kavuşturacağız. Milyonlar huzur için, refah için, adalet için bir an önce seçim sandığını bekliyor. Getirin sandığı ve alın boyunuzun ölçüsünü diyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Çakırözer, teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi, 1'inci maddeyi okutuyorum:

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE TÜRKMENİSTAN HÜKÜMETİ ARASINDA ORTAK TÜRKMEN-TÜRK GENEL EĞİTİM OKULUNA İLİŞKİN MUTABAKAT ZAPTININ ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- (1) 27 Kasım 2021 tarihinde Aşkabat'ta imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Türkmenistan Hükümeti Arasında Ortak Türkmen-Türk Genel Eğitim Okuluna İlişkin Mutabakat Zaptı"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN - Şimdi, madde üzerindeki grupların söz taleplerini karşılayacağım.

İlk söz talebi, Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Diyarbakır Milletvekili Adalet Kaya'ya ait.

Sayın Kaya, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA ADALET KAYA (Diyarbakır) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, 8 Marta giderken kadın yoksulluğunu konuşmak istiyorum bugün. Kadın yoksulluğu bu kürsüde en çok konuştuğumuz konulardan biri ve fazlaca çözüm önerisi sunduğumuz ancak bu konuda hiçbir ilerlemenin olmadığı, en kronik sorunlardan biri olarak varlığını sürdürüyor.

Tabii ki baskıcı, güvenlikçi savaş politikalarınızla ülkede milyonlar yoksulluğa ve sefalete mahkûm edildi. Kadın ve erkek arasında var olan yapısal eşitsizlik ve patriarkal kapitalizm koşulları kadının yoksulluğu yaşama biçimini farklılaştırıyor ve derinleştiriyor. Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı verilerine göre kadınlar dünya genelinde erkeklerden daha az, yüzde 23 daha az gelir elde ediyorlar ve ev içi ücretsiz emeğin yüzde 76'sını üretiyorlar.

Diyarbakır'da, Bağlar ve Sur Belediyelerimiz Sosyopolitik Saha Araştırmaları Merkeziyle ortak çalışarak bir rapor çıkardı, bir saha çalışması yürüttü. Yoksullukla mücadele politikası üretilirken hem yerel yönetimler hem merkezî yönetim hem de ilgili bakanlıkların rehber olarak kullanabileceği nitelikte bir çalışma olmuş. Ben bugün biraz buna değinmek istiyorum. Cinsiyetler arası eşitsizliği, bölgeler arası eşitsizliği ısrarla görmek istemeyen, inkâr eden ya da sebeplerini doğru tahlil edemeyen iktidardaki siyasetçilerin de bu raporları incelemesini tavsiye ediyorum. 2 ilçede de kadınların yüzde 90'ı gelir getiren herhangi bir işte çalışmıyor, yüzde 80'i ev içinde ücretsiz işçi, neredeyse yarısının kişisel aylık geliri yok, aylık geliri olanlar da gelirinin büyük bir kısmını evin gündelik ihtiyaçlarına harcıyor. Evli ve yaşı büyük ve eğitim düzeyi düşük kadınların hemen hemen tüm harcaması evin ihtiyaçları için, kendilerine ait bir banka hesapları veya kredi kartları yok, herhangi bir banka kartları ya da herhangi bir mülkleri yok ama kendi adlarına neleri var biliyor musunuz? Borçları var yani hiçbir gelirleri yok ama borçları var; borçlu olmanın psikolojik yükü de kadınlar üzerine atılmış durumda. Hepinizin malumu, araştırma bir kere daha göstermiş: Ev içindeki bütün işleri -temizlik, yemek, çocuk, hasta, yaşlı bakımı- kadınlar üstlenmiş. Bu borçların nedeni de gıda, giyim ve temizlik gibi evin temel ihtiyaçları; dolayısıyla, kadınlar fatura ödemekte ve çocuklarının eğitim masraflarını karşılamakta güçlük çekiyor. Araştırmaya katılanların yaklaşık dörtte 1'i sosyal yardım aldıklarını belirtiyor ancak yardım alanların yüzde 92'si bu yardımların ihtiyaçlarını karşılamayacağını, karşılamadığını, yetmediğini ifade etmiş. Yani, sorunlar özetle böyle, kadınların talepleri de ortak: Kadınlar, çocuklarını bırakabilecekleri kreş istiyor; yaşlı, engelli, hasta bakımı için destek talep ediyor; meslek edindirme kurslarına gitmeyi istiyor, istihdama katılmayı talep ediyorlar. Meslek edindirme kurslarına gitmek isteyen kadınların neredeyse çoğu lisans mezunu yani bu da ülkedeki yükseköğrenim kalitesini gösteriyor bir kere daha bize. Eğitimde nitelik yerine "nicelik" dediniz, her kente üniversite açtınız ama lisans mezunu işsiz yığınlar yaratınız.

Kadınlar yoksullukla mücadele ederken iktidar ne yapıyor? 2025 yılını "Aile Yılı" ilan ediyor ve bu kapsamda da politikalar üretmek istediğini ifade ediyor. Bu politikalar ne? Bu senenin başında Sayın Bakanın sunduğu "yeni nesil çalışma projesi" adı altında esnek çalışma modeli. Esnek çalışma modeli ne biliyor musunuz? Daha önce de gündeme getirdiniz; kadınları çifte mesaiye zorlayan, hiçbir güvencesi olmayan, sigortası olmayan, emeklilik hakkı olmayan bir model. Yani, asgari ücret bile ihtiyaçları karşılamaya yetmiyorken bu modele göre on ay evde çalışan kadınlara ayda 15 bin lira ödenmesi öngörülüyor. Zaten buna da "cep harçlığı" deniliyor. Kadınlar cep harçlığı istemiyor sayın milletvekilleri. Kadınlar; düzgün, ücretli, güvenceli, emekli olabilecekleri işlerde çalışmak istiyorlar. Dolayısıyla yani bu model kadınlara ne diyor: "Hem ucuz iş gücü olun hem esnek çalışın. Ne yükselin ne güvenceniz olsun ne bir sigortanız olsun ne de emeklilik hakkınız olsun. Erkek eve gelene kadar temizlik yapın, alışveriş yapın, bütün ev işlerini yapın, hastaya, çocuğa, engelliye siz bakın ama bunun da bir karşılığı olmasın. O da yetmez, 3 çocuk doğurun, savaşa asker, sermayeye işçi, ucuz işçi, iş gücü yetiştirin." Böyle bir model hayata geçirmek istiyorlar. Kadınlar bunu istemiyor, kadınlar bunu reddediyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ADALET KAYA (Devamla) - Toparlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Kaya, lütfen tamamlayın.

ADALET KAYA (Devamla) - Bitiriyorum.

Peki, kadınlar ne istiyor? Tek başına veya çocuklarıyla bir hayat kurabilecek ve bu yaşamı sürdürebilmeye yetecek bir ücretle çalışmak istiyorlar. Ücretli istihdama eşit olarak katılmak ve cinsiyetlendirilmiş işlere sabitlenmemek istiyorlar. Aldığı ücretin ev ekonomisine katkı olarak algılanmamasını istiyor kadınlar.

Biz kadınlar; emeğimizi, bedenimizi, kimliğimizi ve hayatlarımızı üzerindeki her türlü baskıya karşı savunmaya devam edeceğiz, bir araya geleceğiz. Yoksulluğa, güvencesizliğe, şiddete, savaşa ve ayrımcılığa karşı mücadelemizi büyüteceğiz. Bu düzeni biz kadınlar değiştireceğiz. Bir kişi daha eksilmemek için, yoksulluğun kader olmadığını haykırmak için, eşit ve özgür bir dünya kurmak için yan yana duracağız.

Ben bütün kadın yoldaşlarımı 8 Martta meydanları doldurmaya, onurlu barış mücadelesini, onurlu yaşam mücadelesini büyütme çağırıyorum. "..."⁴ (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Kaya.

Diğer söz talebi, YENİ YOL Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Mustafa Kaya'ya ait.

Sayın Kaya, buyurun. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA MUSTAFA KAYA (İstanbul) - Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; Türkmenistan ve Azerbaycan'la ilgili uluslararası sözleşmeler hakkında grubumuz adına kanaatlerimizi paylaşmak için huzurlarınızdayım. Öncelikle sizleri saygıyla selamlıyorum.

Tabii, Azerbaycan'la ilgili olan, doğal gaz tedarikiyle ilgili bir sözleşme bu ama aynı zamanda Türkmen gazının 2026 sonuna kadar transit geçişinin sağlanması adına ve İğdir-Nahçıvan Boru Hattı'nın da yine Nahçıvan'a gaz tedarikini sağlaması adına da bir anlaşma, bir sözleşme olduğunu görüyoruz.

Önce bazı detayları sizlerin dikkatine sunmak istiyorum. Türkiye'nin doğal gaz sistemine giren toplam miktar 2024 yılında bir önceki yıla göre yüzde 9,5 artarak 56 milyar 390 milyon 412 bin metreküp olmuş. Yani bizim enerjide dışa bağımlılığımızın, enerjide yaşadığımız sıkıntının, zaman zaman problemlerin hangi bağlamda olduğunu görüyoruz. Bir de başka bir detay paylaşmak istiyorum; bunlar ortalama, üç aşağı beş yukarı ama genel hatlarıyla böyle. Biz dünyada 5 farklı destinasyondan doğal gaz tedarik ediyoruz. Bunların birincisi Rusya, yüzde 47 civarında; ikincisi İran, yüzde 21 civarında; üçüncüsü Azerbaycan, yüzde 18 civarında; dördüncüsü Cezayir, yüzde 9 civarında; beşincisi Amerika Birleşik Devletleri, yüzde 6 civarında.

Şimdi, Avrupa'da son yaşanan bu Rusya-Ukrayna savaşıyla beraber, doğal gaz tedarikinde yaşanan problemleri, hâlihazırda Münih Güvenlik Konferansı'nda da yine aynı şekilde Rusya'nın Amerika'yla iş birliği yapmasıyla birlikte Avrupa'nın gazla ilgili Rusya'yla ilişkilerinin ne denli etkilendiğini hep beraber gördük. Şimdi, bizim Azerbaycan'dan gelecek bu doğal gazı almamız ve çeşitlendirmemiz, doğal gaz kaynaklarımızı ithal ettiğimiz kaynakları daha farklı noktalara taşımamız tabii ki önemli. Hatırlayacağınız gibi, 54'üncü Hükümet döneminde, yarın vefat yıl dönümü olan Erbakan Hocamızın Başbakanlığında, Enerji Bakanının Recai Kutan olduğu dönemde -Allah her ikisine de rahmet eylesin- İran'la yapılan anlaşmayla birlikte Rusya'yla olan bağımlılık olabildiğince düşürülmüştü. Şu anda İran'dan yüzde 21 civarında doğal gaz alıyoruz, bu önemli ama bütün bu tartışmaları ben farklı bir boyuta taşımak istiyorum. Evet, biz gaz tedarik kaynaklarımızı artırmalıyız; evet, dışa bağımlılığımızı olabildiğince azaltmalıyız ama nasıl? Yani, doğal gaz ihtiyacımızı nasıl azaltacağız? En önemli kaynak bizde Akdeniz olarak görünüyor. Hayalci olarak değerlendirebilirsiniz ama bu hayalin ne kadar gerçekçi olduğunu sizlere birazdan ifade etmeye, ispat etmeye çalışacağım.

Değerli milletvekilleri, şu anda bildiğiniz gibi, daha yeni, Mısır ile Güney Kıbrıs Rum Cumhuriyeti arasında bir anlaşma imzalandı. Bu anlaşma... Yani, şu anda hâlihazırda Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin de hakkı olan ve Mısır'la yapılan anlaşmayla beraber gazın boru hatlarıyla Mısır'a taşınması, sonrasında Mısır'dan da Avrupa'ya taşınmasıyla ilgili bir proje var. Bu proje, doğrudan Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin hakkını gasbetmektir ve gasbedildiği için de Türkiye'nin bir şey yapması gerekir. Ne yapacak? Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığının, şu anda Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'yle yapmış olduğu anlaşma gereğince bazı ruhsat alanlarında arama izni var. Bu arama izni, şurada da gördüğünüz gibi, çok net bir şekilde Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin hakkı olan bölgelerde Türkiye'ye doğal gaz temin etme, gaz çıkarma hakkı ve neticesinde hem Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin hem Türkiye'nin ekonomik olarak farklı bir noktaya taşınmasına katkı sağlayacaktır. Bazı riskli alanlar var, o riskli alanlar şu taralı olarak gördüğünüz bölgeler; bu taralı olarak gördüğünüz bölgelerde Güney Kıbrıs Rum kesimi verdiği ruhsatlarla birlikte aslında şu anda Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin de hakkını doğrudan gasbediyor. İşte, bu gasbı önlemek, aynı zamanda Türkiye'nin hakkını, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin hakkını korumak adına yapılacak adımlar aslında bölgedeki dengeleri Türkiye lehine değiştirebilir, Türkiye lehine bu noktada bize farklı bir açılım sağlayabilir diye buradan ifade etmek istiyorum.

⁴ Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

Değerli milletvekilleri, şurada şu gördüğünüz alanlarda şu anda Mısır ile Güney Kıbrıs Rum kesimi arasında en son yapılan anlaşma neticesinde, Mısır'a bakan taraflarda, Türkiye'nin de daha doğrusu Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin de hakkı olan bölgelerde şu anda böyle bir anlaşma yapıldı. Bu anlaşmanın bir an önce boşa düşürülmesi, bu anlaşma neticesinde Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin hak gasbının önlenmesi en önemli işimiz olmak durumunda.

Daha önce çeşitli konuşmalarda burada ifade etmeye çalışmıştım. Bölgenin önemini ifade etmek adına söylüyorum, şu gördüğünüz de "Eastmed" denilen bir proje. Eastmed Projesi, Amerika tarafından Rusya-Ukrayna savaşından önce gündeme getirilmişti, Rodos ve Girit adaları üzerinden Akdeniz gazının Avrupa'ya taşınması planlanıyordu ama maliyetli bir projeydi, yaklaşık 20 milyar dolar bir maliyeti vardı. Bu gazın Türkiye üzerinden taşınması, diğerine göre, Girit ve Rodos alternatifine göre dörtte 1 fiyatındaydı ve bu gazın en doğru destinasyonu da Türkiye olduğu hâlde şimdi Türkiye'nin elindeki bu gücü almak, neticesinde Mısır üzerinden farklı bir alan açmak adına böyle bir girişim olduğunu görüyoruz. Bu girişimi hep beraber engellemek zorundayız. Evet, Azerbaycan'dan gaz alalım; evet, Türkmenistan'dan gaz alalım; evet, olabildiğince kaynaklarımızı çeşitlendirelim ama son tahlilde dışa bağımlılığı azaltacak en önemli girişimlerimizin başında işte, burada gördüğünüz şekliyle hem de Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığının da şu anda ruhsatı olan bölgelerde gaz çıkarmasına, doğal gazın Türkiye'ye taşınmasına çok önemli katkıları olacaktır.

Değerli milletvekilleri, ayrıca şunu ifade etmek istiyorum: Biz bu çeşitlendirmeyi yaparken yani 54'üncü Hükümet döneminde bu çeşitlendirmeyi yaparken bu tür projelere kimlerin engel olmaya çalıştığını net olarak biliyoruz. Bir örnek vereceğim size: Recai Kutan Bey Enerji Bakanıken şöyle bir konuşma yapıyor, diyor ki: "Amerika'dan 2 bakan beni ziyaret etti. Bana 'Bizim D'Amato Yasamıza göre İran'la yılda 300 milyon dolardan fazla bir ticaret yapan kurumlar hakkında bazı önleyici tedbirler alıyoruz - tehdit ediyor- onun için İran'dan doğal gaz almamanızı öneriyoruz. Arzu ederseniz biz ihtiyacınız olan gazı başka kaynaklardan temin edebiliriz.' dediler." Recai Bey soruyor: "Peki, İran'dan geçmek bize daha kolay, teknik olarak da mümkünken bu gazı siz bize nereden getireceksiniz?" "Biz size Katar'dan sıvılaştırılmış gaz getirerek ihtiyacınızı karşılayacağız." diyorlar. "Peki, İran gazı ile Katar gazı arasında oluşan o maliyet farkı ne olacak?" "O, sizin probleminiz." diyorlar. Yani şimdi, bizim böyle bir durumda yapmamız gereken şey; evet, her zaman olduğu gibi dışa bağımlılığı olabildiğince azaltmak ama en önemlisi de bizim kendi kaynaklarımızı oluşturabilmek adına bir adım atmamızdır.

Değerli milletvekilleri, doğu Akdeniz bölgesinin önemi özellikle son dönemde çok daha net anlaşıldı. Süveyş Kanalı'nın dünya ticaretinin yüzde 12'sine sahip olduğu bir ortamda ve Akdeniz gibi önemli bir coğrafyada, dünya ticaretinin üçte 1'inin döndüğü bir coğrafyada Türkiye'nin doğal gaz noktasında atacağı adımlar, yapacağı araştırmalar aynı zamanda Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin hakkını korumak adına önemli adımlardır.

Hepimiz kabul edelim, bugün daha net sonuçlarını görüyoruz; özellikle iktidar partisindeki arkadaşlarımızın daha net görmesini umut ederek söylüyorum: 2004 Annan referandumunda, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne özellikle Annan referandumunu tanıması noktasında yapılan baskıların sonuçlarının ne kadar olumsuz olduğu bugün net olarak görülmekte. Biz bugün, bir kere daha, o zararı ortadan kaldırmak, Akdeniz'deki olan gücümüzü tahkim etmek, doğal gaz piyasasında başrole oynayan bir oyuncu olduğumuzu hissettirmek, Türkiye olmadan bu bölgede enerji nakil hatlarının asla sonuca ulaşamayacağını göstermek adına radikal bir karar alacağız. Tehditlere boyun eğmemeliyiz, her türlü tehdit gelebilir ama bazı durumlarda her şeyi göze almak gibi bir risk daima olur ve büyük devletler her şeyi göze alırlarsa kendilerini geleceğe taşıyabilirler. Akdeniz gibi bir coğrafyanın önemini, Kuzey Kıbrıs'ın önemini hiçbir zaman atlamamalıyız. Azerbaycan'la olan ilişkilerimiz, Türkmenistan'la olan ilişkilerimiz, onlarla yürüttüğümüz ticari ilişkilerimiz elbette değerlidir; onlara da bir anlam katar, bize de bir anlam katar ama son tahlilde biz güçlü olursak onlar da güçlü olur diyor, sizleri saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Kaya, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, İYİ Parti Grubu adına İstanbul Milletvekili Burak Akburak'a ait.

Sayın Akburak, buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA BURAK AKBURAK (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Doğal Gaz Alanına İlişkin İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi üzerinde söz almış bulunuyorum. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Sözlerime, bundan tam otuz üç yıl önce Hocalı'da yaşanan büyük acıyı anarak başlamak istiyorum. 26 Şubat 1992'de Hocalı'da bir soykırım yaşandı; silahsız, savunmasız masum siviller sadece Türk oldukları için Ermenistan tarafından katledildiler. Kadın, çocuk, yaşlı demeden bir halkı yok etmeye yönelik bu vahşet hâlâ hafızalarımızda tazeliğini koruyor. 613 kardeşimiz hunharca katledildi, yüzlercesi kayboldu, binlercesi yerinden yurdundan edildi; o gün insanlık topyekûn bir sınav verdi ve ne yazık ki uluslararası sistem bu sınavdan sınıfta kaldı. Biz ise unutmadık, unutturmadık ve unutturmayacağız. Hocalı'da toprağa düşen her can bizim canımız; bugün bu acıyı bir kez daha paylaşıyor, hayatını kaybedenleri rahmetle anıyorum.

Değerli milletvekilleri, biz Türkiye ve Azerbaycan olarak "tek millet, iki devlet" şiarıyla hareket eden iki devletiz. Sadece kederde değil; sevinçte, başarıda, geleceğe dair planlarımızda da omuz omuzayız. Bugün burada görüştüğümüz doğal gaz iş birliği anlaşması da bunun bir göstergesi. Bu anlaşma, Azerbaycan'la ekonomik bağlarımızı güçlendirirken enerji arz güvenliğimiz açısından da büyük önem taşıyor. Enerji, sadece ekonomik kalkınmamızın değil ulusal güvenliğimizin de temel taşlarından biri. Ne yazık ki Türkiye'nin enerji yönetimi uzun yıllardır plansızlık, dışa bağımlılık ve verimsizlik sarmalında ilerlemekte. Bugün dünyaya baktığımızda, enerji kaynakları üzerindeki mücadelenin ne denli sert olduğunu görüyoruz. Türkiye'nin yıllık enerji ihtiyacının yaklaşık yüzde 70'i hâlâ ithal kaynaklarla karşılanıyor. Doğal gazda Rusya, İran ve Azerbaycan'a bağımlıyız; petrolde ise Orta Doğu'ya. Doğal gazda dışa bağımlılığımız ise yüzde 99 seviyesinde. Karadeniz'de keşfedilen doğal gaz büyük bir potansiyel taşıyor ancak bu kaynağın ülkemize ne kadar katkı sağlayacağı, ne zaman tam kapasiteyle üretime geçileceği ve bunun vatandaşın faturasına nasıl yansıtılacağı hâlâ belirsizliğini koruyor. Bugün enerjide dışa bağımlılığı azaltmak istiyorsak sadece keşiflerle değil; uzun vadeli, planlı ve şeffaf politikalarla hareket etmek zorundayız. Esas mesele, enerjide bağımsız bir Türkiye inşa edebilmek için atılması gereken adımların yıllardır gecikmiş olması. Son yıllarda yenilenebilir enerji yatırımlarında artış olsa da hâlâ güneş ve rüzgâr gibi temiz enerji kaynaklarını yeterince kullanamıyoruz. Avrupa ülkeleri toplam enerji üretimlerinin yüzde 40'ını yenilenebilir enerjiden sağlarken Türkiye'de bu oran hâlâ yüzde 20 seviyelerinde oysaki ülkemiz güneş enerjisi açısından dünyanın en avantajlı ülkelerinden biri.

Mevcut yatırımların hızla artırılması ve bu kaynakların enerji üretimindeki payının acilen büyütülmesi gerekiyor. Enerji verimliliğini artıracak projeler sanayi ve konutlarda daha etkin uygulamalarla dönüştürülmeli, enerji tasarrufu konusunda toplum bilinci yükseltilmeli.

Enerji fiyatları da dış politikadaki gelişmelere bağlı olarak sürekli dalgalanıyor ve bu durum, hem sanayiciyi hem de vatandaşlarımızı mağdur ediyor. Türkiye'de elektrik fiyatları son beş yılda yüzde 500'den fazla arttı. Özellikle dar gelirli vatandaşlarımız faturalarını ödemekte zorlanıyor, sanayicimiz ise yüksek maliyetler nedeniyle rekabet gücünü kaybediyor oysaki doğru planlama ve fiyat politikalarıyla bu krizi aşmak mümkün. Uzun vadeli enerji politikaları oluşturulmalı, enerji üretiminde dışa bağımlılığı azaltacak somut adımlar derhâl atılmalı, enerji depolama teknolojilerine yapılan yatırımlar artırılmalı, enerji şebekelerinin modernizasyonu sağlanmalı ve kaynak çeşitliliği artırılmalıdır. İşte, bu yüzden, Azerbaycan'la yapılan bu tür stratejik iş birlikleri büyük önem taşıyor. Ancak Türkiye'nin enerjide gerçekten bağımsız ve güçlü bir ülke olabilmesi için günü kurtaran politikalar yerine yerli kaynakları verimli kullanacak, yenilenebilir enerjiye yatırım yapacak ve tüketiciye doğrudan fayda sağlayacak daha kapsamlı bir enerji stratejisine ihtiyacı olduğunu belirtmek istiyorum.

Değerli milletvekilleri, toplum olarak hepimizin en temel ihtiyacı güven içinde yaşamak ve sevdiklerimizi koruyabilmek. Son yıllarda artan şiddet olayları hepimizin vicdanını derinden sarsmaktadır. Kadına yönelik şiddetten sokak suçlarına, organize suç örgütlerinden bireysel silahlanmaya kadar birçok alanda endişe verici bir tabloyla karşı karşıyayız. Türkiye'de her gün kadın, erkek, çocuk fark etmeden onlarca insan saldırıya uğruyor, yaralanıyor ve hayatını kaybediyor. Bu, sadece bireysel bir güvenlik sorunu değil; devletin hukuk sistemine, kolluk kuvvetlerine ve ceza politikalarına olan güveni de zedeleyen bir durum. İstanbul'un göbeğinde, Kadıköy'de 15 yaşındaki bir çocuk bıçaklı saldırıya uğrayıp hayatını kaybediyorsa hepimizin bu konuda ciddi bir şekilde düşünmesi gerekiyor. Mattia Ahmet Minguzzi'nin hunharca katledilmesi sadece bir ailenin değil, hepimizin yüreğine düşen bir ateş. Acılı ailenin adalet çağrısına kulak vermek zorundayız. Suçluların en ağır şekilde cezalandırılması, sadece bu vahşi saldırıya uğrayan bir çocuğun ailesi için değil toplumda hukukun üstünlüğüne olan inancı yeniden tesis etmek için de hayati önem taşıyor. Bu tür olayların önüne geçmek için caydırıcı cezalar uygulanmalı, sokak güvenliği artırılmalı ve gençlerimizi şiddete yönlendiren sosyal ve ekonomik faktörler üzerinde daha fazla durmalıyız. Bireysel silahlanmanın önüne geçilmeli, ruhsatsız silah kullanımına yönelik denetimler sıkılaştırılmalı ve kamu güvenliği konusunda caydırıcı önlem alınmalı. Ayrıca güvenlik güçlerimizin koordinasyonu artırılmalı ve suçla mücadelede teknolojinin etkin kullanımı sağlanmalıdır. Şiddet cezasız kaldığında yayılır. Adalet, sadece mahkeme salonlarında değil sokaklarda da kendini hissettirmeli. Daha önce de bu kürsüden söylediğim gibi kadınlarımız, çocuklarımız başta olmak üzere vatandaşlarımız "Sokakta başıma ne gelir?" diye endişe etmeden, korkmadan gezebilmeli. Kısacası, Türkiye güvenli bir ülke olmalı.

Bu vesileyle hem Azerbaycan'la olan dostluk ve iş birliğimizin daha da pekişmesini temenni ediyor hem de Türkiye'nin enerjide bağımsız, güvenlikte huzurlu, adalette kararlı bir geleceğe kavuşması için hep birlikte çalışmamız gerektiğini hatırlatıyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Akburak, teşekkür ediyorum.

Şimdi, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Yunus Emre'ye söz veriyorum.

Sayın Emre şahısları adına da ilk konuşmacı olduğu için şahısları adına konuşması ile grup adına konuşmasını birleştiriyorum.

Sayın Emre, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA YUNUS EMRE (İstanbul) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Ben de sözlerimin başında, 33'üncü yılında Hocalı katliamında yitirdiğimiz canlarımıza rahmet diliyorum. İnsanlık tarihine kara bir gün olarak geçen böyle bir günde hayatını kaybetmiş olan 613 Azerbaycan vatandaşı için, 487 ağır yaralı mağdur için ve 1.275 esir alınan ve hâlâ kendilerinden haber alınamayan 150 Azerbaycan vatandaşı için uluslararası planda süren sessizliği de Genel Kurulun yine dikkatine sunmak istiyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Ortak Türkmen-Türk Genel Eğitim Okuluyla ilgili anlaşma hakkında söz almış bulunuyorum. Başlangıçta söylemek isterim ki Cumhuriyet Halk Partisi olarak bu kanun teklifiyle ilgili olumlu oy kullanacağız. Türkiye ile Türkmenistan arasında eğitim alanında iş birliğinin gelişmesine katkı sağlayan bu mutabakat zaptını desteklediğimizi belirtmek istiyorum. Türkiye ile Türkmenistan ortak dil, ortak geçmiş, ortak kültürel değerlere sahip iki kardeş ülkedir. Bu nedenle Türkiye açısından Türkmenistan'la olan ilişkilerimizde iş birliğini artırmaya yönelik her türlü gelişmeyi desteklediğimizi belirtmek istiyorum. Bu okul, 1992 yılından bu yana Türkmenistan'da eğitime devam ediyor ve iki ülke arasında eğitim ve kültür alanında iş birliğinin gelişmesine katkı sunuyor ve genç nesiller arasında etkileşimin artırılmasını sağlama açısından da bunu değerli bulduğumuzu belirtmek istiyorum. Yine, bu faaliyetlerin hukuki temelinin güçlendirilmesinin de önemli olduğunu belirtmek istiyorum.

Değerli milletvekilleri, uluslararası sözleşmeler hakkında değerlendirmeler yapmak doğal olarak bize dünyadaki gelişmeleri, ülkemizin dış politikasını da değerlendirme imkanını veriyor. Tabii geçtiğimiz günlerde başta Amerika seçimleri ve Almanya seçimlerinin arkasından ortaya çıkan ortam, aslında 2025 yılının ve önümüzdeki dönemin son derece sıkıntılı bir dönem olacağını, sıkıntılı günlerin habercisi olduğunu bize gösteriyor. Almanya'da aşırı sağın yükselişi, AFD'nin Almanya'nın 2'nci partisi konumuna gelmesi; Amerika seçimlerinden Donald Trump'ın zaferle çıkmış olması aslında önümüzdeki dönemin önemli ipuçları arasında bulunuyor. Tabii, bu gelişmeler, sadece ülkemizin bu ülkelerle ikili ilişkilerini değil hem bölgemizde yaşanacak gelişmeleri hem de ülkemizin güvenliğini ve geleceğini etkilemesi bakımından da önem taşıyor.

Sayın milletvekilleri, Trump'ın göreve gelmesiyle birlikte yaşanan en hızlı ve en önemli değişiklik ABD'nin Ukrayna-Rusya savaşındaki tutumuyla ilgili olarak görüldüğü çünkü bildiğiniz gibi, daha dün Birleşmiş Milletlerde önemli oylamalar yapıldı ve Amerika Birleşik Devletleri ilk defa Avrupalı müttefiklerinden farklı oy kullandı hem Birleşmiş Milletler Genel Kurulunda hem Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinde yapılan oylamalarda. Tabii, hem konunun uzmanları arasında hem ilgilileri arasında aslında büyük bir şaşkınlık yarattı Amerikan politikasındaki bu değişiklik.

Ukrayna savaşının tabii 3'üncü yılı tamamlandı. Bu ortamda Ukrayna'nın geleceği önemli bir sorun olarak bölgemizin geleceğini derinden etkileyecek gibi görünüyor. Rusya'nın önemli ölçüde geriletildiği bir ortamda Rusya-Avrupa ilişkilerinin, Rusya-

ABD ilişkilerinin ne olacağı ve tabii daha çok odağını Pasifik'e çevirmiş ABD politikasının Çin karşısındaki tutumu, Rusya'nın bu konu bakımından nasıl ele alınacağı önümüzdeki dönemin temel belirleyicileri olacak gibi görünüyor.

Ancak, değerli arkadaşlarım, ülkemiz açısından bu konuyla ilgili esas belirleyici unsur şudur: Belirsizliklerle dolu bir yeni döneme girmiş görünüyoruz. Kural bazlı uluslararası ilişkiler düzeninin geçerliliğinin önemli ölçüde tartışıldığı bir dönemin içinde bulunuyoruz. Ticaret savaşlarıyla küreselleşmenin gerilediği ama buna karşılık bölgeselleşmenin ağırlık kazanacağı bir dönemin başlangıcında bulunuyoruz.

Sayın milletvekilleri, bu gelişmeler, uluslararası planda karşı karşıya bulunduğumuz bu altüst oluş doğal olarak hem bölgemizi hem Orta Doğu'yu, tabii başta Suriye'yi de etkileyecekmiş gibi görünüyor. Suriye rejiminin devrilmesinden sonra maalesef ülkemizde bir yalancı bahar havası estirildi; bu gelişmenin Türkiye açısından çok yeni fırsatlar, çok yeni imkânlar ortaya koyacağı anlatıldı. Ama bugün, Suriye'de siyasi istikrarın sağlanması bütün gelişmeler olumlu seyrete bile epey zaman alacak gibi görünüyor. Ve tabii Trump'ın sözde Gazze planı başta olmak üzere bölgede yaşanan gelişmeler, uluslararası hukukun ayaklar altına alınmasında bugüne kadarki tablonun bile belki de aranabileceği bir dönemin başlangıcında olduğumuzu bize gösteriyor.

Ayrıca, tabii, Suriye'deki rejim değişikliği vatandaşlarımız açısından en çok Türkiye'deki sığınmacıların durumunun ne olacağı, sığınmacıların Türkiye'den ayrılıp ayrılmayacağı bakımından ele alınıyordu, değerlendiriliyordu, önemseniyordu. Bu alanda da vatandaşlarımızın beklentilerinin karşılanmasının çok uzağında olduğumuz anlaşılıyor. Dünyadaki yeni belirsizliklerin ve altüst oluşların Orta Doğu'yu da derinden etkilediğini görüyoruz. Ülkemizin tarihsel bağlarla bağlı olduğu bu bölgede barışa ve istikrara katkı yapması, mazlum Orta Doğu milletlerinin bu makûs talihi geride bırakması bizim açımızdan en önemli beklentilerdir.

Değerli arkadaşlar, az önce uluslararası ortamdaki yeni öngörülemezliğin Türkiye için, bölge için, dünya için hangi riskleri gündeme getirebileceğinin üzerinde duracağımı belirtmişim. Bu kapsamda, bu yeni riskler, Türkiye'nin doğrultusu ve ittifak ilişkileri bakımından da yeni bir dönemin başlangıcında olabileceğimizi bize gösteriyor. Sayın Cumhurbaşkanının dün Kabine toplantısı sonrasında yaptığı bir açıklama vardı, bir önemli cümleyi ele almak istiyorum. Şöyle bir şey söyledi Sayın Erdoğan: "Avrupa Birliğini ekonomiden savunmaya, siyasetten uluslararası itibara içine düştüğü çıkmazdan sadece Türkiye ve Türkiye'nin Avrupa Birliğine tam üyeliği kurtarabilir." Tabii, iktidarın uzun bir süre sonra Avrupa Birliğini ve Avrupa Birliği üyeliğini hatırlamış olmasını her şeye rağmen olumlu bir gelişme olarak not etmek istiyorum. Bu açıklamayı değerlendirmeden önce Dışişleri Bakanının da yine, dün, Rus Dışişleri Bakanıyla yaptığı toplantıda Avrupa Birliği üyeliğiyle ilgili önemli bir ifadesi oldu, bunu da hatırlatacağım. Sayın Bakan dedi ki: "Avrupa Birliğinin kimlik politikalarından dolayı, büyük bir Müslüman ülkeyi kendi içine alma konusunda yaşadığı rahatsızlıktan dolayı üyelik müzakereleri bir noktada donmuş durumda."

Şimdi, değerli arkadaşlar, bu iki açıklama da aslında gerçeğin bir tarafını bize söylüyor, bir tarafının üzerini örtüyor. Niye bunu söylüyoruz? Çünkü hem Sayın Cumhurbaşkanının hem Dışişleri Bakanının açıklamasına baktığımızda, bir defa az önce ifade ettiğim bu dünyadaki belirsizlik, yeni dönemin riskleri karşısında Türkiye'nin Avrupa Birliğine yönelişini, Avrupa Birliğini hatırlamış olmasını bize gösteriyor ama burada Sayın Bakanın açıkladığı gibi bir ortamla karşı karşıya değiliz arkadaşlar. Yani tabii ki Avrupa'da özellikle aşırı sağ hareketlerin Türkiye'ye karşı, Türkiye'nin kimliğine karşı, Türkiye'nin bu özellikleriyle Avrupa içerisinde yerinin olmadığı düşüncesine dayalı açıklamaları oldu, oluyor ama Türkiye'nin Avrupa Birliğinden uzaklaşması maalesef iktidarınız döneminde atılan yanlış adımların doğrudan bir sonucudur. Özellikle 2010 yılından sonra iktidarınız AB üyeliği konusunda, değerli arkadaşlarım, çok farklı bir yola girmiştir. İktidarınızın başlangıç aşamasında Avrupa Birliği üyeliği konusunu hem ekonomik krizi aşmak için hem de içeride ve dışarıda kendinize, iktidarınıza bir güç devşirebilmek için kullanmıştınız ama 2010 sonrasında artan şekilde bir otoriter doğrultuya girerek Avrupa Birliği üyeliğini de bir kenara koydunuz. Bu gelişme, hem artan otoriterlik hem ekonomide bozulan göstergeler hem de yolsuzlukların alabildiğine geliştiği, önünün açıldığı bir dönemi beraberinde getirdi.

Şunu unutmayalım ki Avrupa bütünleşmesi sadece bir ekonomik bütünleşme, bir ortak pazardan ibaret değil; özellikle demokrasi, hukukun üstünlüğü ve insan hakları alanında ortak değerlere dayalı bir bütünleşmeden bahsediyoruz ve bu değerlerin tabii paylaşılması gerekiyor. Maalesef, son yıllarda ülkemiz bu değerlerden, değerli arkadaşlarım, gitgide uzaklaşmıştır. Bildiğiniz gibi, bir defa, en başta Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kimi kararlarının -başta Osman Kavala ve Selahattin Demirtaş hakkındaki Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararları olmak üzere- Türkiye'de uygulanmaması ve Türkiye'nin Avrupa Konseyindeki yerinin sorgulanır hâle gelmesi önümüzde önemli bir engel olarak duruyor. Tabii ki Avrupa Birliği ve Avrupa Konseyi iki ayrı uluslararası örgüt ama Avrupa Konseyinde Türkiye'nin denetimde olan bir ülke olması Avrupa Birliği üyeliğini de aslında imkânsız hâle getiriyor. Unutmayın ki 2004 yılında Türkiye'nin Avrupa Konseyinde denetimden çıkmış olması, hemen arkasından Avrupa Birliğine üyelik müzakerelerinin başlayabilmesini mümkün kılmıştı. Türkiye, maalesef, 2017 Anayasa değişikliğinden sonra tekrar Avrupa Konseyinde denetim sürecine alınmış bir ülke ve daha önce ifade ettiğim Kavala ve Demirtaş kararları nedeniyle hakkında bir ihlal prosedürü başlatılması gündemde olan bir ülke. Ne yazık ki demokrasi ve hukuk bakımından tek problemli alan bu konu değil; bunun yanında, özellikle Can Atalay hakkında Anayasa Mahkemesinin aldığı birden fazla kararın uygulanmamış olması ve Can Atalay'ın buraya, bizlerin arasına, bu Meclise dönemiyor olması bu kapsamda çok önemli bir engel olarak önümüzde bulunuyor. Yani gazetecilere yönelik baskılar ortada, tutuklu gazeteciler; değerli arkadaşlarım, bunların hepsi çok ağır bir demokrasi sorunudur. Belediyelere kayyum uygulamaları da gerçekten uluslararası planda Türkiye'yi çok zora sokacak girişimlerdir.

Değerli arkadaşlar, bunun yanında, tabii, şöyle bir yaklaşım tarzı seziliyor Cumhurbaşkanının konuşmasında da Dışişleri Bakanının açıklamasında da: "Ya, kardeşim, biz Avrupa Birliğine girelim, Avrupa'yla iş birliği içerisinde olalım ama Türkiye'de demokrasi, insan hakları alanında adımlar atmayalım; siyaset, medya bu alanlarda bir özgürleşme gerçekleşmesin." Çünkü şundan endişe ediliyor: Türkiye'de gerçekten bir demokrasi olursa, demokratikleşme olursa, vatandaşlarımız doğru şekilde bilgilendirilirse, siyasette adil bir rekabet mümkün olursa iktidarın ayakta kalamayacağı görülüyor. Bu şartlarda da Avrupa Birliği konusunda sanki Türkiye'de bir irade varmış gibi, Türkiye'yi yönetenlerin Türkiye'nin yerini Avrupa'da görüyormuş gibi açıklamalarıyla karşılaşıyoruz. Ama bunların hepsinin ötesinde sayın milletvekilleri, başlangıçta söylediğim gibi, iktidarın 2010 sonrasında Türkiye'yi Avrupa'dan koparan adımları tek tek attığına da birlikte tanıklık etmiş bulunuyoruz.

Değerli milletvekilleri, son günlerde tabii, Türkiye'deki demokrasi sorunları daha da ağırlık kazanmış durumda. Özellikle, önümüzdeki Cumhurbaşkanlığı seçimlerine yönelik olarak iktidarın Türkiye'de yargıyı kullanarak siyaseti tanzim etme anlayışını

görüyoruz. Belediyelerimize, Cumhuriyet Halk Partili belediyelere yönelik operasyonlar; Beşiktaş Belediyesi, ondan önce Esenyurt Belediyesiyle başlayan... İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanımıza yönelik artık bir yargı tacizi hâline gelmiş -yaptığı konuşmalar nedeniyle- birçok farklı mahkemedeki dava ve sonucunda yirmi dört yirmi beş yıl hapis cezalarının istendiği, siyasi yasağın talep edildiği bir ortamın içerisinde geçiyoruz. Türkiye'de, demokrasinin en temel unsuru olan sandığı dejenere eden bir yaklaşım tarzıyla karşı karşıyayız.

Sayın milletvekilleri, tabii, biz çok söyledik demokrasinin sadece sandıkla var olmadığını; ifade özgürlüğünün, örgütlenme özgürlüğünün, yargı bağımsızlığının, bu türden değerlerin çok değerli olduğunu söyledik; bu konuda sizleri ikna edemedik ama bari sandığın önemi konusunda Türkiye'de bir uzlaşma olsun. Sandığın bu şekilde dejenere ediliyor olması sadece muhalefetin bir sorunu değil sayın milletvekilleri; bakın, burada 600 milletvekili bulunuyor, Türkiye'de 85 milyon vatandaşımız var, kendimize soralım: "Bu kadar çoğulculuğu olan, çeşitliliği olan bir ülkeyi barış içerisinde, huzur içerisinde, sandık olmadan bir arada tutmak mümkün müdür?"

Değerli milletvekilleri, tabii, Türkiye'yi bir arada tutan ortak bir tarihimiz var, ortak bir dilimiz var, bir bayrağımız var ama unutmayalım ki Türkiye'yi bir arada tutan şeylerin başında da yine sandık gelmektedir. Bugün iktidar eliyle seçimlerin vatandaşın önünden kaçırılmak istenmesi, seçimlerde vatandaşın kimi seçebileceğine iktidarın karar vermeye çalışması çok temel, çok büyük bir problemdir; Türkiye'de bir arada yaşamayı, huzur içerisinde yaşamayı dinamitleyen bir yaklaşım tarzıdır; bundan vazgeçiniz, Türkiye'ye bu kötülüğü yapmayınız. Türkiye, çok önemli bir demokrasi tarihi, toplumsal mücadeleler tarihi olan bir ülkedir. Türkiye'yi başka ülkelerle karıştırmayın; Türkiye bir Rusya değildir, Türkiye bu bölgede gördüğümüz rejimlerden biri değildir. Türkiye'de vatandaşlarımız Türkiye'yi yönetenlerin sandıktan çıktığı bir kurala, bir ilkeye sahip çıkmaktadır; yıllardır Türkiye'de bu uygulanmaktadır ama özellikle son haftalardaki gelişmelerle iktidarın bu çok temel ilkeyi çöpe atmak niyetinde olduğunu, seçimlerde vatandaşların kimleri seçebileceğinin iktidar tarafından belirlendiği bir ortamın Türkiye'de yaratılmakta olduğunu, yaratılmak istendiğini görmekteyiz. Türkiye, az önce ifade ettiğim gibi, bu durumu hak etmemektedir. Böyle bir yaklaşım tarzıyla da tabii, Türkiye'nin ne Avrupa Birliğinde ne de medeni dünyada bir yeri bulunabilir.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Emre, teşekkür ediyorum.

Şahısları adına ikinci söz talebi Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'a ait.

Sayın Tanal, buyurun.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Değerli Başkanım, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla, hürmetle selamlıyorum.

Türkmenistan Hükûmetiyle ilişkilerimizin güçlendirilmesine yönelik olan bu uluslararası sözleşmeyi Cumhuriyet Halk Partisi olarak biz de destekliyoruz ancak bugün son gelişmelere baktığımız zaman, AK PARTİ Genel Başkanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın Genel Başkanımız Sayın Özgür Özel'e ilgili söyledikleri cümleler gerçekten yenilir yutulur cümleler değil. Şimdi, AK PARTİ Genel Başkanı burada kutuplaşmadan besleniyor, gerilimi üst düzeye taşıyor. Millî iradede korkan bir iktidar gerilimle ancak yol alır. Tehdit diliyle siyasette yol alınıyor. Gerilimi tırmandırarak, seçimle gelenin seçimle gitmesi gerektiğini savunan demokrasi anlayışına karşı hukuku hiçe sayarak, baskıyı artırarak tehdit diliyle siyaset yapmaya çalışıyor.

Otoriter yönetimler halk desteğini kaybettiklerinde hukuk dışı yöntemlere başvurur, tehdit ve baskı politikalarıyla iktidarlarını korumaya çalışırlar. Sayın Erdoğan'ın söylemlerindeki sertleşme millî iradede duyduğu korkunun açıkça bir göstergesidir. (CHP sıralarından alkışlar) Sandıktan, halkın özgür iradesinden korkan bir iktidar artık meşruiyetini yitirmiş olur, kaybetmiş olur. Ancak unutulmamalıdır ki hiçbir güç halkın iradesinin önünde duramaz. Demokrasi, korku siyasetine hiçbir zaman boyun eğmemiştir.

Sayın Erdoğan Genel Başkanımızı açıkça tehdit etmiştir. Erdoğan'ın Genel Başkanımıza "Ayağını denk al, denk almazsan denk getirmesini biliriz." şeklindeki tehdidi bir mafya jargon dilidir. Türkiye Cumhuriyeti devleti bir hukuk devletidir. Bir hukuk devletinde mafyanın kullanmış olduğu jargon dilini bir Cumhurbaşkanına yakıştırmıyoruz. (CHP sıralarından alkışlar) Devleti yönetmek mafyanın jargonuyla tehdit savurmak değildir. Cumhurbaşkanlığı makamı milletin tamamını temsil eden en üst mevkidir ancak Erdoğan yine gerilimi tırmandırarak tehdit diliyle siyaseti dizayn etmeye kalkıyor. "Ayağını denk al." ne demek? "Denk getirmesini biliriz." ne demek? Bu ülkenin Cumhurbaşkanı muhalefetin liderine mafya usulü gözdağı mı veriyor? Bu ülke hukuk devletidir. Kimse halkın seçtiği bir siyasi partinin genel başkanına kabadayılık yapamaz, burası kabadayılık yeri değil. (CHP sıralarından alkışlar) Muhalefet liderlerine tehdidi savurmak otoriter zihniyetin dışı vurumudur. Korku diliyle, tehditleriyle, mafya ağzıyla Cumhuriyet Halk Partisini, Genel Başkanımız Özgür Özel'i, halkı susturamazsınız. Demokrasiye inanan herkes bu üsluba karşı durmalıdır. Türkiye, Erdoğan'ın tek adam tehdidiyle yönetilecek bir ülke değildir. Muhalefeti susturmaya çalışan bu baskıcı zihniyete karşı halkın iradesini, hukukun üstünlüğünü ve demokrasiyi savunmaya devam edeceğiz. (CHP sıralarından alkışlar) Erdoğan şunu unutmasın: Cumhuriyet Halk Partisi Kuvayimillîye geleneğinden geliyor; tehditlere boyun eğmeyeceğiz, var olan gücümüzle Genel Başkanımız Özgür Özel'in yanındayız. (CHP sıralarından alkışlar)

Şimdi, değerli arkadaşlar, kalan süreyi de son gelen gelişmelerden bir tanesi olan şununla değerlendirmek isterim: Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi daha önce AK PARTİ'deydi. AK PARTİ döneminden 600 milyon kadar bir borç kalmıştı. Yeniden Refah Partisine geçtikten sonra Yeniden Refah Partisindeki aday arkadaşımız da istifa etti, bağımsız oldu. Bağımsız olduktan sonra şu anda DEDAŞ yetkilileri, elektrik borcu nedeniyle "ŞUSKI" dediğimiz sular idaresinin elektrikliğini kesti. Elektrikliğini kesince Şanlıurfa vatandaşlarımız kesilen yerlerde içme suyuna erişemiyor, içme suyuna erişemediği gibi çocuklar ödevlerini de yapamıyor ve bu bir tehdittir. Bunun üzerine de belediye gitti, DEDAŞ'ın önünü kazdı, o da onu öyle ablukaya aldı. Ya, değerli arkadaşlar, burası çocuk oyuncağı mı, burası güç gösterisi mi? Böyle devlet yönetilir mi? İçişleri Bakanlığı nerede, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı nerede? Bunlar niye görevini yapmıyor? Bu ikisinin güç zehirlenmesi nedeniyle, güç kavgası nedeniyle Şanlıurfalılar zarar görüyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Tanal, lütfen tamamlayalım.

MAHMUT TANAL (Devamla) - Teşekkür ederim Başkanım.

Burada iki kurumun sataşması, kavgası nedeniyle Şanlıurfalılar mağdur ve Şanlıurfalıların mağdur olması sebebiyle bir an önce Bakanlıkların devreye girmesini istiyor. Elektrik bir temel insan hakkıdır. Belediye, su ve altyapı hizmetlerinin durdurulması nedeniyle AKP, halkı cezalandırıyor. Şanlıurfalıları buradan sesleniyorum: Sizi cezalandıran AKP iktidarıdır. DEDAŞ aynı zamanda AKP'nin söylediklerini size uyguluyor. Bu zulüm rejimine "Durt" demek için, bu zulüm rejimini sandıkta yenmek için tüm Şanlıurfalıların Cumhuriyet Halk Partisine destek vermelerini istirham ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar) Sizi cepte keklik görüyorlar: "Nasıl olsa biz hizmeti de vermesek oy verirler bize." "Artık burada AKP'ye oy moy yok." deyin.

Hepinize saygılar, hürmetler, iyi akşamlar diliyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Tanal, teşekkür ediyorum.

Sayın Gül, buyurun...

MEHMET BAYKAN (Konya) - Bir anlaşalım, Kuvayimilliyi sadece size tapulu değildir, bütün milletindir, sadece CHP'ye tapulu değildir.

BAŞKAN - Sayın Baykan...

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Hatip, Sayın Cumhurbaşkanımıza atfen, Genel Başkanımıza atfen ifadeler kullandı; bu yüzden söz talebim var.

BAŞKAN - Buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

43.- Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün, Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın 61 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesi üzerinde şahsı adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Az önce hatip Sayın Cumhurbaşkanımıza, Genel Başkanımıza yönelik kabul edemeyeceğimiz ifadeler kullanılmıştır. Öncelikle şunu ifade etmemiz gerekir ki: Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan bütün siyasi hayatı boyunca ve hükümetlerimizin iktidarı boyunca da her zaman vesayetle mücadele etmiş ve millet iradesinin yanında durmuştur. Millete tankları çevirenlere, milletin iradesine tankları yöneltenlere karşı, tanklara yer açarak oradan sıvışan değil tanklara karşı göğsünü siper eden bir liderdir, millî iradenin yanında durmuştur. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Dolayısıyla, her zaman hukuka, demokrasiye ve millî iradeye yaslanan bir siyasi anlayışa ve siyasi hayata kendisini adamıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Toparlayacağım Başkanım.

BAŞKAN - Sayın Gül, bir dakika daha uzatıyorum son kez.

Buyurun.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Burada, özellikle CHP Genel Başkanı Sayın Özel'in kuvvet komutanlarımıza yönelik kullanmış olduğu dil, bu anlamda asla kabul edilemeyecek bir dildir. Türkiye'nin rakibi ya da düşmanı olacak ülkelerin kullanabileceği bir dilin bir muhalefet partisi lideri tarafından söylenmesi asla kabul edilemez. Cumhurbaşkanımız Anayasa'ya göre de Başkomutandır. Dolayısıyla, kuvvet komutanlarımıza karşı, devletin kurumlarına karşı bu anlamdaki hak edilmeyen ifadelerden dolayı birtakım ifadeler serdetmiştir. Bundan dolayı da "Siyaseten herkes haddini bilmeli, bu anlamda özenli bir dil kullanmalı." şeklinde bir çerçevede asla kabul edemeyeceğimiz ifadelerle karşılanmıştır. Az önce hatip de bunu söylemiştir; bunu asla kabul etmiyoruz.

Biz, millî iradeyi ve Türkiye'nin birliğini, beraberliğini korumaya devam edeceğiz.

BAŞKAN - Sayın Günaydın, buyurun.

44.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Öncelikle, şunu söylemek isterim: Demokrasiler, siyasetçilerin millete ya da genel başkanlara had bildireceği değil, milletten had alacağı rejimlerin adıdır. Dolayısıyla, AKP Genel Başkanı da dâhil olmak üzere Cumhuriyet Halk Partisinin Genel Başkanı hiçbir fâniden had almaz; bunu öncelikle söyleyelim. (CHP sıralarından alkışlar)

İki, ayağımızı denk almıyoruz; doğruları söylemeye, doğruları ifade etmeye devam edeceğiz. Kimse bizim ayağımızı denk almaya bizi davet edemez, bunun da altını özellikle çizelim. (CHP sıralarından alkışlar) Burada esas sorun "Ben Başkomutanım." diyor. "Başkomutanım." diyen kişi aynı zamanda AKP'nin Genel Başkanı; işte bu rejimin ne denli absürt olduğunun göstergesidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Günaydın, bir dakika daha uzatıyorum son kez, lütfen tamamlayın.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Tarafsız bir Cumhurbaşkanlığı olsa bu cümleleri kuramaz. Cumhurbaşkanlığı bu cümleleri kurduğu zaman da herkes buna göre bir kulak kabartır ama karşınızda sizin rakibiniz bir partinin Genel Başkanı var ve o partinin Genel Başkanı, en son seçimde kendisini yenmiş olan ve 1'inci parti lideri olmuş Genel Başkana "Ayağını denk al, haddini bildiririm." diye laf ediyor. Dolayısıyla bir kere daha söyleyeyim: Demokrasiler millete, vatandaşa had bildirme değil, vatandaştan had alma yerleridir, bunun özellikle altını çizmek isterim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum.

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (devam)

1.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Türkmenistan Hükümeti Arasında Ortak Türkmen-Türk Genel Eğitim Okuluna İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/16) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 61) (Devam)

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, 1'inci madde üzerindeki görüşmeler tamamlandı.

Şimdi 1'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 1'inci madde kabul edilmiştir.

2'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN - 2'nci madde üzerindeki söz taleplerini karşılayacağım.

İlk söz talebi, YENİ YOL Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Elif Esen'e ait.

Sayın Esen, buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA ELİF ESEN (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; YENİ YOL Grubu adına söz almış bulunuyorum.

Şu anda üzerinde görüşmelerini sürdürdüğümüz 61 sıra sayılı uluslararası sözleşmenin konusu, hepimizin bildiği gibi, Türkmenistan Hükümeti ile aramızdaki Türkmen-Türk Genel Eğitim Okuluna ilişkin mutabakat.

Peki, biz bu mutabakatları neden bu kadar önemli buluyor, üzerine uzun uzun konuşuyor, tartışıyor, diplomatik görüşmeler yürütüyoruz? Çünkü eğitim, sınırlarımızın ötesinde bile çok önemli bağlar, dostluklar kurulmasını sağlayan, iki akraba ülke arasında aidiyete kapı açan en kıymetli adımdır.

Aslında ben bu konuşmayı 6 Şubat öncesinde yapmak için hazırlanmıştım ama silmemiştim. Eğitimin önemini düşünürken deprem bölgesindeki çocuklarımız, gençlerimiz aklımdaydı. Planımı değiştirmedim çünkü 6 Şubatın 2'nci yıl dönümünde uzmanlar büyük İstanbul depremi için uyarırken, Ege kıyıları binlerce sarsıntıyla kaynarken ve bu, hem bizi hem komşu ülkemizi tehdit ederken ve bir yandan da Erzincan, Tunceli, Bingöl havzasında 7 üzerinde deprem tehlikesi varken biz bunları konuşmak zorundayız, tedbir almak ve bölgede hâlâ kanayan yaraları sarmak zorundayız.

Ülkemizi derinden sarsan 6 Şubat depreminin 2'nci yıl dönümünü çok yeni atlattık. Resmî rakamlara göre 50 binden fazla canımızı kaybettik; hayatını kaybedenleri rahmetle anıyor, yakınlarını kaybeden ailelere de yürekten sabırlar diliyorum. Ancak bu acıyı yaşayarak bu sorunu da geride bırakmış olmuyoruz.

Unutulmamalı ki bir felaketi gerçekten geride bırakmak, sadece geçmişi hatırlamakla, yâd etmekle değil ondan ders almakla, geleceği de doğru planlayarak güvence altına almakla mümkün olabilecektir. O hâlde gelelim eğitime, kendi ülkemize, kendi sınırlarımızın içinde yaşayan çocuklarımıza, gençlerimize.

Özellikle deprem bölgesinde evleri, hayatları yıkılmış çocukların ülkelerine yeniden inanması, güvenmesi, nitelikli bireyler olarak ülkelerinde mutlu bir yaşam sürmesi için okulları hayal edebileceğimizden çok ama çok daha önemli. 6 Şubat depremleri; Hatay, Kahramanmaraş, Gaziantep, Şanlıurfa, Adıyaman, Malatya, Elâzığ, Diyarbakır, Adana, Kilis, Osmaniye olmak üzere 11 ilde 4 milyon öğrenciyi ve 220 bin eğitim emekçisini derinden etkiledi. Hatay'da 1.604 eğitim binasından 210'u yıkıldı, 180'i orta hasarlı durumda. Hâlâ on binlerce öğrencimiz eğitime uygun olmayan konteynerlerde ve geçici barınma merkezlerinde eğitimine devam etmeye çalışıyor.

Sayın milletvekilleri, deprem bölgesinden görüştüğümüz arkadaşlarımızdan gelen bilgiler, şikâyetler bizleri hâlen üzmeye ve endişelendirmeye devam ediyor. Özellikle çocukların hâlâ yaşadıkları zorluklar, eğitim hakkına erişimlerindeki sorunlar büyük sıkıntılar, acil çözümler bekliyor.

Bakın, dostlarımız neler anlatıyor bizlere: Birçok okulda ikili eğitim uygulanıyor. Bazı okul binalarında, birçok farklı okul öğrencisi bir arada eğitim görmeye devam ediyor. Sınıf mevcutları 40'ın üzerinde. Bu ortamda kaliteli bir eğitimden söz etmek mümkün müdür, soruyorum sizlere.

Eğitime erişim ve servis sorunu çok fazla. Servisler bazen gelmiyor, belediyeler bunu desteklemeye çalışıyor ama bu da sürdürülebilir değil. Çocuklar eğitimden düşüyor. Eğitime erişim olmadığında nitelikli eğitimden de bahsetmek mümkün değil. Bu çocuklarımız ya yaşlılarıyla beraber, farklı şehirlerde eğitim gören yaşlıları ya da çok daha iyi şartlarda eğitim gören arkadaşlarıyla aynı şartlarda eğitim görmüyor ancak aynı şartlarda sınavlara tabi tutuluyorlar.

Başlıboş, işsiz genç sayısı hızla artıyor, gençler arasında bağımlılıklar artıyor; özellikle met, sanal bahis. Ekonomik yoksunluklar çocukları hırsızlığa, fuhşa, çetelere ve teröre itiyor. Gençlerin ve çocukların nitelikli zaman geçirip sosyalleşebileceği, spor yapabileceği, hayata tutunabilecekleri alanlar çok az ve yetersiz.

4+4+4 eğitim sistemi nedeniyle son dört yıl denetim kesinlikle yok. Bu yüzden de bölgede özellikle tarım işçisi olan çocuklar, gençler, erken yaşta, çocuk yaşta evliliğe itilen kız çocukları ve beraberinde hamile kalan çocuk anne sayısı oldukça fazla.

Deprem sonrası artan ampute çocuklar; büyüdükleri için o protezlerin belirli aralıklarla değişmesi gerekiyor ama beslenmeye bile zor erişebilen aileler için bu elbette mümkün değil. Devletin şefkatli ellerini bekliyor bu çocuklar ve bir de şunu çok merak ediyorlar: Özellikle iktidar sıralarında oturan sizlere, değerli milletvekillerine ve Hükümet yetkililerine soruyorlar, diyorlar ki: "Deprem bölgesi inşa edilirken bizim engelli aile bireylerimizin ya da yaşlılarımızın, ampute çocuklarımızın hayata tutunabilmesi için gerekli imar planlamaları yapıyor mu?"

Değerli milletvekilleri, eğer kalıcı çözümler üretilmezse bu çocuklar sadece eğitim hayatlarında değil gelecekte de büyük dezavantajlar yaşayacaklar. Eğitimde fırsat eşitliğini sağlayamazsak deprem bölgesindeki çocuklarımızın hayalleri enkaz altında kalmaya devam edecek. Eğitim bir lütuf değil bir hak, devletin temel görevi, daha da önemlisi ülkemizi geleceğe taşıyacak çocuklarımız, gençlerimiz yani aslında gerçek beka meselemiz.

Türkmenistan'daki Türkmen-Türk Genel Eğitim Okulundaki 428 öğrenciyi düşündüğümüz gibi, deprem bölgesinde ve dahi ülkemizin tüm sathındaki okullarda okuyan, okumaya çalışan, yoksullukla mücadele eden, dersleri aç dinleyen öğrencilerimizin eğitimden düşmesini heybemizden çıkarıp, önümüze koyup bu yoksulluğu ve deprem riskini hep beraber düşünmeli, ders almalı ve çözmeliyiz.

Değerli milletvekilleri, bugün burada hep birlikte bir sorumluluk üstlenmeliyiz. Gelecek nesillerimizin bu acıları tekrar yaşamaması için müfredata kalıcı olarak "afet bilinci ve güvenliği dersi"ni eklemek zorundayız. Bu ders yalnızca bir zorunluluk değil hepimizin vicdani sorumluluğudur. Zira, maarif yüzyılı içerisinde afet ve sürdürülebilir çevre ünitesi gibi kısıtlı verilecek dersler bunun için yeterli değildir. Bizler eğer bugün afet bilincine sahip çocuklar yetiştirmeyi başarabilirsek ne olur? Biz aynı zamanda ülkemizin yarınlarının bilinçli mühendislerini, duyarlı, vicdanlı müteahhitlerini, sorumluluk sahibi yöneticilerini de yetiştirmiş oluruz. Afetleri sadece yaşayan değil onlardan ders alan, önlem alabilen bilinçli toplumlar yetiştirebiliriz.

Öte yandan, 2023'te açıklanan Türkiye Yüzyılı İçin Doğru Adımlar Seçim Beyannamenizdeki vaatlerinizden birini sizlere hatırlatmak istiyorum: "Büyükşehirlerden il, ilçe ve beldeye kadar tüm belediyelerimizi içeren Türkiye afet riski yüksek alanlar haritası ve altyapısını oluşturacağız." demiştiniz. "Bu alanlarda kentsel dönüşüm sürecini hızlandıracakız." demiştiniz. Yapılan, topluma yansıyan bir çalışma var mı? Ne yazık ki etkili, verimli çalışmalar yok. Yerel seçimde bozguna uğrayınca bu sözler tutulmadığı gibi, deprem bölgesindeki halka o dönem ne dediniz? "Oy vermeyene hizmet yok." dediniz. Hak mı, reva mı bu; sormak istiyorum sizlere ve hatırlatmak istiyorum tekrar.

Peki, ne yapılmalı? Başta milyonlarca insanın yaşadığı, ülkemizin kalbi niteliğinde öneme sahip İstanbul olmak üzere risk altındaki tüm şehirlerimiz için gerekli simülasyon çalışmaları, planlamalar, koruyucu, önleyici tedbirler, eğitimler, kentsel dönüşüm, güçlendirmeler, toplanma alanları olmak üzere hiçbir boşluk bırakmadan çalışmalar hızla tamamlanmalı. İstanbul'un geleceğini korumak yalnızca binaları güçlendirmekten ibaret değildir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Esen, lütfen tamamlayın.

ELİF ESEN (Devamla) - Tamam Başkanım.

İşte size bir beka meselesi daha. DEVA Partisi olarak Afet Eylem Planı'mızda Hayat İstanbul Projesi'yle bilimsel, planlı ve sürdürülebilir çözümler öneriyoruz; lütfen açıp bir bakın. Bunca insanımızın yaşamı şansa bırakılamaz; siyasete, hamasete kurban edilemez; önlenemez, tedbir alınabilir faciaların arkasına "kader" diyerek saklanılamaz. Elhak, kitabımız bize emin olmayı, sözünü tutmayı tavsiye etmiyor mu? Henüz imkânımız varken elimizi taşın altına koyup gerekeni yapmak, çocuklarımızı geleceğe taşıyacak politikaları kurgulamak hepimizin boynunun borcudur.

Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Esen, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, İYİ Parti Grubu adına Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'na ait.

Sayın Türkoğlu, buyurun. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; geçtiğimiz hafta Ankara'da toplanan Millî Egemenlik Kongresi'nde tam anlamıyla bir manifesto niteliğinde yayınlanan bir sonuç bildirgesi vardı. Milletın vekili olmanın sorumluluğuyla yüce Türk milleti adına Gazi Meclisin bu kürsüsünden okumayı ben de tarihî bir görev addediyorum.

"Aşağıda imzası bulunan bizler, tarihin bu döneminde Türk milleti adına hareket edenleri uyarıyoruz!

Adaletin mahkûm ettiği katil bölücübaşı ve onun üzerinden terör örgütüyle, her ne şekilde olursa olsun müzakere ve pazarlık yapılamaz. Bu, Türkiye Cumhuriyeti ve Türk milletini küçük düşürmektir. Şehitlerimize, gazilerimize, tarihimize, bugünümüze ve yarınımıza ihanettir. Bundan derhâl vazgeçilmelidir. Türkiye Cumhuriyeti devletin kurucusu ve tek sahibi olan Türk milletinin adı vatandaşlık tanımından ve Anayasa'dan -asla- çıkarılamaz. Devletimizin eşit ve şerefli üyeleri olan aziz vatandaşlarımız ırklara ve mezheplere ayrıştırılmaz. Türk milleti 'halkların bileşkesi' diye tanımlanamaz. Türk milletinin kesintisiz egemenliğini esas alan Büyük Atatürk'ün kurduğu millî ve üniter devlet yapısı ortadan kaldırılamaz. Millî ve üniter devlet tanımı değiştirilerek başka şekle dönüştürülemez. Adalet mülkün temelidir. Hukukun üstünlüğü esastır. İktidarın yargıyı bir sopa olarak kullanması ve âdeta meşru hukuk düzeni üzerinde bir üstünler hukukunu tesis etmesi devletimizi temellerinden sarsmaktadır. Yargı bağımsızlığı ve hukukun üstünlüğü bir an önce yeniden tesis edilmelidir. Devletimizi ve milletimizi Orta Doğu'nun mezhep, etnisite ve çeteler cehennemine sürükleyecek hiçbir pazarlık söz konusu edilemez. Bölgede izlenen etnik ve dinî merkezli maceraperest politika millî egemenliğimize büyük tehditler içermektedir. Yetki sahipleri bu yanlışlardan derhâl dönmelidir. Bilinmelidir ki Türk milleti tarihte olduğu gibi bugün de millî egemenliğine yönelik tehditleri bertaraf edecektir. Azim ve kararlılığı tamdır. Millî Egemenlik Kongresi/Ankara."

Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; geçtiğimiz hafta milletın bu kürsüsünden millet adına hak aramış, belediye olanaklarının, parasının, pulunun sadece kamu yararına kullanılması gereğini vurgulamıştım. Demiştım ki: "Belediyelerin bütçesi o şehirde yaşayan her yurttaşın hakkıdır; bu para o kentin yollarına, altyapısına, sosyal hizmetlere, sağlığa, çocuklara, gençlere, öğrencilere, evsizlere barksızlara, kadınlara, kızlara, büyük, küçük, yaşlı herkese hizmet olarak harcanmalıdır." Ancak geçtiğimiz dönem Alınur Aktaş yönetimindeki Bursa Büyükşehir Belediyesi kaynaklarının AKP'nin nasıl emrine amade edildiğine de kapı gibi belgelerle örnekler vermiştim, bu konuda tam bir skandal niteliğindeki ifşalara da devam edeceğimi söylemiştim. İşte, yine doğruluğunu teyit ettiğim belgelerle karşınızdayım.

Efendim, müsaade buyurur ve şuraya dikkat eder misiniz: Burada bir ilan var, bir fatura var ve faturanın detayı var. Burada bir davet var. Bu, 2022 yılındaydı; 2024'te aynısını yapmadılar. AK PARTİ Gemlik İlçe Başkanlığının iftara davetiyesini okuyorum, diyor ki: "İftara davet: Bursa Büyükşehir Belediyemizin katkılarıyla ilçe teşkilatımızla birlikte düzenleyeceğimiz iftar programına tüm halkımız davetlidir." Logoyu da basmış buraya yani hem Büyükşehirin logosunu hem AK PARTİ'nin logosunu basarak iftara davet etmişti. Bununla alakalı orada, Bursa'da da defaaten ifşaatlarda bulunduk. Peki, bu seçimlerde ne yaptılar, biliyor musunuz? Bunun adını "teşkilat iftarları" diye değiştirdiler ve bir faturayı -o fatura da burada- yiyecek-içecek kaleminden "Gemlik ilçe muhtelif törenlerde ikram bedeli" adı altında tamı tamına 584 bin liralık bir Gemlik AK PARTİ iftarını Bursa Büyükşehir Belediyesine ödettiler.

Bu kadar net. Ben buradan bir kez daha savcılara, Sayıştaya, İçişleri Bakanlığına bir çağrıda bulunuyorum: Alenen, alenen burada bir suistimal var, beytülmale el uzatma var, kamu malından parti iftarı verme var.

Şimdi, başka ilçeler de var, başka konular da var, onları da defaaten buradan açıklayacağım. Gelin, görün ki burada, biraz da şaşırdığımız ve garibimize giden şey şu: Burada sadece iftar bedeli yok; mesela sahne var, LED ekranlar var, ses düzeni var, başka hizmetler var. Geçen hafta, burada, benim ifşalardan sonra Sayın Varank bas bas bağıırıyordu. Tabii, şöyle oluyor: Belediyenin parasından binlerce gariban vatandaş ıftara toplayıp orada nutuk atmak kolay. Öyle değil mi? Belediyenin parasıyla bu işler kolay. Hâlbuki ne yasasında var ne ödeme kaleminde var ne de böyle bir hak var.

Şimdi, bir soruyu da... Sait Hocam çıkmış, çıkmasaydı ona diyecektim ki: "Diyarbakır Ulu Camisi'nde yıllarca imamlık yaptın. Allah için söyle: Kamunun parasıyla parti iftarı helal midir, haram mıdır?" Bir başka soruyu da Diyanet İşleri Başkanlığına ve fetva makamına soracağım, oraya yazılı soracağım: Beytülmalın parasıyla, kamunun parasıyla verilen iftarlarda açılan oruçları tekrar etmek gerekir mi? Çünkü haram olduğu ortaya çıktı net bir şekilde. İşte böyle bir zihniyetle samimiyetle mücadele ediyoruz. O nedenle ben buradan ve bir kez daha, mübarek ramazan yaklaşırken uyarıyorum: Ramazanın ruhuna aykırıdır, inanca aykırıdır, ahlaka aykırıdır, etik değerlere aykırıdır, birazcık Hak inancınız varsa ona aykırıdır. Kamunun parasıyla yemek yenir mi ya!

O nedenle, mübarek ramazan yaklaşırken bütün kamu görevlilerini bir kez daha bu konuda dikkatli olmaya davet ederken Bursa Cumhuriyet Başsavcılığı olmak üzere Sayıştay, İçişleri Bakanlığını buradan göreve davet ediyorum.

Heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Türkoğlu, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Kayseri Milletvekili İsmail Özdemir'e ait.

Sayın Özdemir, buyurun. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA İSMAİL ÖZDEMİR (Kayseri) - Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; gündemimizde bulunan Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Doğal Gaz Alanına İlişkin İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi üzerinde Milliyetçi Hareket Partisi Grubumuz adına söz almış bulunmaktayım. Gazi Meclisimizi ve çalışmalarımızı takip eden aziz milletimizi sevgi ve saygılarımla selamlıyorum.

Muhterem milletvekilleri, Türkiye ile kardeş ülke Azerbaycan arasındaki ilişkiler "tek millet, iki devlet" anlayışıyla her geçen gün daha ileri bir seviyeye taşınmaktadır. Tarihsel bağlarımızla şekillenen ve birbirinden ayrılması düşünülemez iki devletin çok geniş sahaları kapsayan iş birlikleri hem Türkiye hem de Azerbaycan'a önemli kazanımlar sağlamaktadır. 1990'lı yılların başından itibaren ülkemiz ve Azerbaycan arasında enerji alanındaki iş birliği giderek derinleşmiş, daha da stratejik bir anlamı ifade etmeye başlamıştır. Azerbaycan'ın Şah Deniz-2 Sahası'ndan çıkarılan doğal gazı Türkiye üzerinden Avrupa'ya taşımak amacıyla inşa edilen, ülkemiz ve Azerbaycan alanındaki enerji iş birliğinin en önemli projelerinden biri olan, 1.841 kilometrelik Trans Anadolu Doğal Gaz Boru Hattı Projesi yani TANAP 2018 yılında faaliyetine başlamıştır. Yıllık 16 milyar metreküp doğal gaz taşıma kapasitesine sahip olan TANAP'ın bu kapasitesinin önümüzdeki süreç içerisinde 31 milyar metreküpe çıkması hedeflenmektedir. 2023 yılında TANAP üzerinden ülkemize 10,2 milyar, Avrupa'ya ise 12 milyar olmak üzere toplamda 22,2 milyar metreküp doğal gaz akışı sağlanmıştır. 2018'den günümüze kadar TANAP'tan akan toplam doğal gaz miktarı ise 62 milyar metreküpü geçmiştir.

Türkiye ile Azerbaycan'ın sürekli olarak gelişmeye açık enerji ortaklığı her iki ülkeye önemli çıkarlar sağladığı gibi hem Avrupa hem de küresel enerji denkleminin en önemli aktörlerinden bir tanesi hâline de gelmiştir. Türkiye üzerinden Trans Adriyatik Boru Hattı yani TAP'a bağlanarak Avrupa'ya doğal gaz akışı sağlayan TANAP, kıta ülkelerinin enerji arzı çeşitliliği ve güvenliği açısından da önemli bir yere sahiptir. 2022 yılından beri devam etmekte olan Ukrayna ve Rusya arasındaki savaşta gıda, ticaret, ekonomi, güvenlik gibi pek çok alan etkilenirken özellikle de karşılıklı yaptırımlar neticesinde Rusya'nın doğal gaz kartını oyuna sürmesiyle enerji arzı güvenliğinin ne denli önemli olduğu bir kez daha karşımıza gelmiştir. Rusya'nın doğal gazı kesmesinin ardından bu ülkeye ciddi bağımlılığı olan Avrupa ülkeleri, enerji temini konusunda önemli sıkıntılarla yüzleşmek durumunda kalmıştır. Bu durum, Avrupa'yı güvenilir rotalar ve yeni tedarikçi arayışı içerisine sokmuş, böylesi bir ortamda en güvenli rota ve ortak olarak Türkiye ön plana çıkmış, TANAP'ın önemi daha da fazla artmıştır.

Türkiye ve Azerbaycan arasında kardeşlik temeliyle yapılan enerji alanındaki iş birliği, ülkelerimiz açısından önemli kazanımlar sağlarken küresel enerji bağımsızlığı, arz güvenliği ve ekonomik rekabet anlamında da jeopolitik avantajları beraberinde getirmektedir. Türkiye'nin sahip olduğu doğudan batıya, kuzeyden güneye enerji akışını yönlendirebilen kritik coğrafi konumuyla beraber Azerbaycan'la yürütülen iş birliği bizi sadece transit bir ülke olma konumundan çıkarmış, aynı zamanda bir enerji merkezi hâline gelmemizde de önemli bir potansiyel oluşturmuştur. Türk dünyasını fiziki olarak birleştirecek olan Zengezur Koridoru'nun açılmasıyla beraber de Türk devletlerinin ortaya koyduğu bu müspet anlayış, küresel ve bölgesel enerji denkleminin en belirleyici unsuru hâline gelecektir. Azerbaycan ile Türkiye arasında doğal gaz alanındaki mevcut iş birliğinin geliştirilmesi ve çeşitlendirilmesi maksadıyla 14 Mayıs 2024 tarihinde İstanbul'da imzalanan anlaşmanın Meclisimizde onaylanması ülkelerimizle beraber tüm Türk devletleri açısından olumlu bir gelişme olacak, ayrıca, küresel ve bölgesel enerji ticaretinin de insanlığın lehine evrilmesine temel hazırlayacaktır.

Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; içerisinde bulunduğumuz dönemde yaşanan küresel gelişmelere bakıldığında neredeyse yüz yıllık aranın ardından üstünlük mücadelesinde önde gelen devletlerden bazılarının topraklarını genişletme hamlelerine başladıkları açıkça görülmektedir. Rusya'nın Kırım ve yine bu ülkenin yani Ukrayna'nın Azak Denizi kıyı şeridinde bulunan sahaları işgali bunun ilk adımı olmuştur. Ardından, Çin'in "Tek Çin" politikası dâhilinde Tayvan üzerinde hak iddia etme girişimlerine yönelik gayretleri kendisini göstermiştir. Geline aşamada ise ABD'de görev alan Trump açıkça Kanada, Grönland ve Meksika'nın kuzey bölgelerini ele geçirmeye yönelik hesaplar içerisinde olduğunu ilan etmiştir, bu çabalara Gazze'yi de İsrail'e vermeye yönelik işgal senaryolarını eklemiştir. Dolayısıyla, cin artık şişeden çıkmıştır ve dünyanın eskisi gibi olamayacağı görülmüştür. Sıcakı sıcakına yaşanan gelişmeler tüm insanlığı hızla tüm yerküreye ve her kıtaya yayılabilecek, eşi benzeri görülmemiş ülkeler arası bir hesaplaşmanın vuku bulabileceğini işaret etmektedir. Daha açık bir ifadeyle, yeni bir dünya savaşının yaşanması ihtimali birkaç yıl öncesine göre, sadece birkaç yıl öncesine göre birkaç kat artmıştır. Bu koşullarda Türk dünyasının her alandaki ortaklık şuuru ve eylem birliğini geliştirmesi bize göre elzemdir. Güvenlikle alakalı vasat bulan gelişmelere bakıldığında

sınırların değıştirilme hamlesi açıkça kendisini belli etmişken her ne kadar hiçbir ülke ve tarafa karşı kurulmadığı ifade edilse de kendi egemenliği ve toprak bütünlüğünü koruyabilmek için Türk devletlerinin ortak bir savunma anlayışı geliştirebilmeleri ve ortak bir ordu kurmaları zorunlu hâle gelmiştir.

Diğ r yandan, küresel gerginliklerin n ks ettiğı bir başka saha olan ekonomi alanında da buhranın etkisini arttırdığı malumdur. Karşılıklı ve maksatlı olarak birbiriyle rekabet hâlinde olan ülkelerin yine birbirlerine karşı uygulamaya koydukları ekonomik yaptırımlar yahut ilave gümrük vergileri küresel ekonomiyi çok ciddi ölçüde sarsmaktadır. Bu durum, birbirine karşı ekonomiyi silah olarak kullanan ülkeleri etkilemekle kalmayıp diğ r ülke ekonomilerini de tahrip etme boyutunda tesir altına almaktadır. Mevcut küresel koşullarda  retimimin birbirine bağı olduğı ger eğı göz önüne alındığında, ekonomi ve dolayısıyla tedarik zinciriyle ilgili yaşanabilecek olumsuz senaryolara karşı da Türk devletlerinin ortaklık anlayışını geliştirmeleri gerekir. 170 milyona yaklaşan nüfusuyla dinamik bir yapıya sahip olan Türk Devletleri Teşkilatının toplam millî geliri bugün itibarıyla 1,5 trilyon dolar seviyesindedir. Buna karşın,  ye ülkelerin kendi aralarındaki ticareti ise sadece 42 milyar dolar seviyesinde kalmaktadır. İki rakam birbiriyle mukayese edildiğinde arada çok ciddi bir uçurum vardır. Bir an evvel Türk Devletleri Teşkilatı  yelerinin kendi aralarındaki ortak ticareti artırmaları hem Teşkilatın hem de  ye ülkelerin geleceğı açısından stratejik öneme sahiptir. Bu saiklerle Türk devletleri arasında ortak pazar kurulması ve ortak ticaret ağıının geliştirilmesi gerekir. Belirsizlik ve güvensizliğin arttığı 21'inci yüzyılın ikinci çeyrek döneminde üçüncü ve nihai olarak yine Türk dünyasının birbirinin hak ve hukukunu kendi hak ve hukuku olarak g r erek hareket etmeleri elzemdir. G  , birliktedir. Türk dünyası her meselede bir ve beraber olunca aşamayacağı herhangi bir meselesi de asla olamaz. Başta Birleşmiş Milletler olmak üzere çok uluslu yapılar da diğ r ikili ve çoklu alanlarda her Türk devletinin bir diğ r Türk devletinin hak ve menfaati  l s nde tavır benimsemesi ve bu anlayışın yönetim düzeyiyle beraber toplumsal düzeye de yayılması hepimiz açısından ortak kader birlikteliğini tesis edebilecektir. Bunun için Türk devletlerinin ortak diaspora kurmaları da öncelikli eylemlerimiz arasında yer almalıdır.

Nihai olarak ortak savunma ve ordu, ortak pazar ve ticaret ile ortak diaspora kurulması yolunda Türk dünyasına örnek olacak modeli Türkiye ve Azerbaycan birbiri arasında şuşa Beyannamesi'yle beraber çoktandır geliştirmeye başlamıştır. şimdi, bu anlayışın Türk Devletleri Teşkilatına bütünüyle yayılması üzerine sistemli ve stratejik şekilde çalışmaların yapılmasına ve sonuç alınmasına ihtiyaç vardır.

Bu vesileyle sözlerime son verirken ilgili anlaşmanın ikisine de Milliyetçi Hareket Partisi olarak olumlu yönde oy vereceğimizi belirtiyor, 33'üncü yıl dönümünde Hocalı soykırımında şehit olan tüm soydaşlarımızı rahmetle y d ediyor, Gazi Meclisimizi sevgi ve saygılarımla selamlıyorum. (MHP ve AK PART  sıralarından alkışlar)

BAşKAN - Sayın  zdemir, teşekkür ediyorum.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Mersin Milletvekili Talat Dinçer'e söz veriyorum.

Sayın Dinçer, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA TALAT D N ER (Mersin) - Sayın Başkan, değ rli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

şimdi, iki gündür bu yüce Meclis çatısı altında sesimizi duyurmaya çalışıyoruz ama bir türlü Cumhur İttifakı'na sesimizi duyuramıyoruz.

Değ rli milletvekilleri, Çukurova bu ülkenin gıda deposudur. En önemli üretim yapılan bölgelerimizden bir tanesidir. Aklınıza ne geliyorsa  retimimin yapıldığı bir bölgedir. Gerek meyvecilikte, gerek sebzecilikte, gerek hububatta, gerekse tropikal bitkilerin üretiminde en önemli havzalardan bir tanesidir. Böyle önemli bir bölge, bölge halkına katkı sunduğı gibi, ülkemizin dört bir yanından iş bulamadığı için bu bereketli topraklara geçimini sağlamak için gelip para kazanıp geçimini sağladığı da -özellikle tarım işçilerinin bulunduğı- bir bölgedir. Böyle önemli bir bölgemiz 21 şubat günü inanılmaz bir don olayı yaşadı ve 21'inde başlayıp dört gün süreyle şiddetini artırdı, dört günden sonra da hafif hafif azalarak da olsa bu don olaylarının yaşandığı günleri yaşıyoruz.

Değ rli milletvekilleri, son yirmi beş yılın en şiddetli don olayı yaşandı. O kadar ki açıkta bulunan tüm meyvelerin çiçekleri öldü, ağaçlar dondu. Bizde, biliyorsunuz, Çukurova'da turfanda sebzecilik olur, turfanda meyvecilik olur. şimdi, bu don olayıyla beraber, özellikle "turfanda" dediğimiz o sert  ekirdeklilerden şeftali gibi, kayısı gibi, nektarin gibi meyvelerimizin tamamen çiçekleri öldü ve üretim olmayacak bir seviyeye geldi. Bununla beraber, örtü altında bulunan özellikle karpuz, kabak, patlıcan gibi sebzeler, kırmızı lahana gibi sebzeler ve marul gibi yeşillikler de tamamen bu don olayı yüzünden maalesef, öldü ve üretim yapılamayacak bir seviyeye geldi.

şimdi, durum böyle olunca bizler de bu milletin, bu  i ti erimizin sesi olmak adına burada, Mecliste sizlere sesleniyoruz ve tüm Meclisimizde bu konuya bir çözüm bulunması adına burada sesimizi yükseltiyoruz. Bu üretimler kolay yapılmadı. Bu  i ti iler bu seviyeye gelene kadar ellerinde ne varsa tüm imk nlarını kullandılar. Bankalara olan borçları arttı, Tarım Kredilere borçları arttı ve bu üretimi yaparken gübreyi borca aldılar, ilacı borca aldılar. Bununla beraber, işte, litresi 50 liraya varan mazotla üretim yapmak zorunda kaldı bu insanlar ama şu an bu üreticilerimiz bitmiş durumda.

Değ rli milletvekilleri, o yüzden bu işin partisi olmaz, burada tüm üreticilerimiz, tüm Çukurova  i ti ileri sizlerden bir çözüm bekliyor. Tüm bu olumsuzlukları dikkate alarak, Cumhuriyet Halk Partisi olarak hemen bir araştırma  nergese verdik ancak ne kadar sesimizi duyurmaya  alıştıysak da Cumhur İttifakı'nın oylarıyla araştırma önergemiz de anında reddedildi. Zaten bunu anlamak mümkün değıl, muhalefet burada ne önerge getiriyorsa hiç konunun önemine bakılmadan, hiç konunun özüne bakılmadan, tamamen A tarafı, B tarafı diye gelen bütün önergeler aynı anda maalesef, burada reddediliyor.

Burada  reticilerimizin talebi belli değ rli milletvekilleri. Hemen bölgeyi bir afet bölgesi ilan etmemiz lazım, bunların bankalara olan kredi borçlarını en az iki yıl ertelemek lazım, faizlerini silmek lazım, Tarım Kredi Kooperatiflerine olan borçlarını ertelemek lazım. (CHP sıralarından alkışlar) Bu insanları yeniden üretime kazandırmak adına, yeniden üretim yapması adına devlet olarak, Bakanlık olarak bu üreticilerimize bir destek sunmamız lazım; buraya getirdiğimiz konunun özü de bu zaten, farklı bir şey getirmedi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAşKAN - Sayın Dinçer, lütfen tamamlayın.

TALAT D N ER (Devamla) - Tamamlıyorum Sayın Başkanım.

Dolayısıyla, değerli milletvekilleri, Çukurovalı üreticilerimiz artık geçinemez duruma geldi, yarınını göremez duruma geldi. Bu konuya, ne olur, gelin, hep beraber bir çare bulun, bir çare bulalım bu Mecliste. Bu Meclis ne işe yarar? Bu Meclise ülkede 86 milyon insanın sorun ve sıkıntılarının çözümü bulmak için toplanmadık mı? Ama ne hikmetse burada ne çiftçi dikkate alınıyor ne esnaf dikkate alınıyor ne emekli dikkate alınıyor ne dar gelirli dikkate alınıyor; bunlar tamamen görmezden geliniyor. Burada anladığım kadarıyla, Cumhuriyet İttifakı'nın, özellikle Hükümetin ne çiftçiyle bir işi var ne esnafla bir işi var ne dar gelirliyle bir işi var ne de asgari ücretliyle bir işi var.

Dolayısıyla, bunlar sizlerin lügatinde yok ama inşallah, zamanı geldiğinde Cumhuriyet Halk Partisi bunların gereğini yapacaktır.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Dinçer, teşekkür ediyorum.

2'nci madde üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi 2'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 2'nci madde kabul edilmiştir.

3'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN - 3'üncü madde üzerinde söz talebi? Yok.

Görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi 3'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümü açık oylamaya tabidir.

Açık oylamanın ve bugün yapılacak diğer açık oylamanın elektronik oylama cihazıyla yapılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi oylama için iki dakika süre vereceğim. Bu sürede sisteme giremeyen üyelerin teknik personelden yardım istemelerini, bu yardıma rağmen de sisteme giremeyen üyelerin oy pusulalarını oylama için verilen süre içerisinde Başkanlığa ulaştırmalarını rica ediyorum. Bu açıklama, bugün yapılacak diğer açık oylama için de geçerli olacaktır.

Şimdi oylama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylamaya başlandı)

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, bir oylama daha var, hatırlatmak isterim.

(Elektronik cihazla oylamaya devam edildi)

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, 61 sıra sayılı Kanun Teklifi açık oylama sonucu:

"Kullanılan oy sayısı	:	296
Kabul	:	288
Ret	:	8 ⁵

Kâtip Üye

Kâtip Üye

Asu Kaya

Kurtean Çelebi

Osmaniye

Ankara"

Bu sonuçlara göre, teklif kabul edilmiş ve kanunlaşmıştır; hayırlı olsun.

Şimdi, 2'nci sırada yer alan, İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Doğal Gaz Alanına İlişkin İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi ve Dışişleri Komisyonu Raporu'nun görüşmelerine başlayacağız.

2.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Doğal Gaz Alanına İlişkin İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2845) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 179)⁶

BAŞKAN - Komisyon? Yerinde.

Komisyon Raporu 179 sıra sayısıyla bastırılıp dağıtılmıştır.

Teklifin tümü üzerinde söz isteyen? Yok.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1'inci maddeyi okutuyorum:

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE AZERBAYCAN CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ARASINDA DOĞAL GAZ ALANINA İLİŞKİN İŞ BİRLİĞİ ANLAŞMASININ ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- (1) 14 Mayıs 2024 tarihinde İstanbul'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Doğal Gaz Alanına İlişkin İş Birliği Anlaşması"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN - 1'inci madde üzerinde söz isteyen? Yok.

1'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

⁵ Açık oylama kesin sonuçlarını gösteren tablo tutanağa eklidir.

⁶ 179 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

2'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN - Madde üzerinde söz talebi? Yok.

2'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN - Madde üzerinde söz talebi? Yok.

3'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi açık oylama yapacağız.

Oylama için iki dakika süre veriyorum ve oylama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, 179 sıra sayılı Kanun Teklifi açık oylama sonucunu açıklıyorum.

"Kullanılan oy sayısı	:	298
Kabul	:	290
Çekimser	:	8 ⁷

Kâtip Üye

Asu Kaya

Osmaniye

Kâtip Üye

Kurtcan Çelebi

Ankara"

Bu sonuca göre teklif kabul edilmiş ve kanunlaşmıştır; hayırlı olsun.

Değerli milletvekilleri, gündemimizdeki işler tamamlanmıştır.

Alınan karar gereğince kanun teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işleri sırasıyla görüşmek için 4 Mart 2025 Salı günü saat 15.00'te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 22.17

⁷ Açık oylama kesin sonuçlarını gösteren tablo tutanağa eklidir.